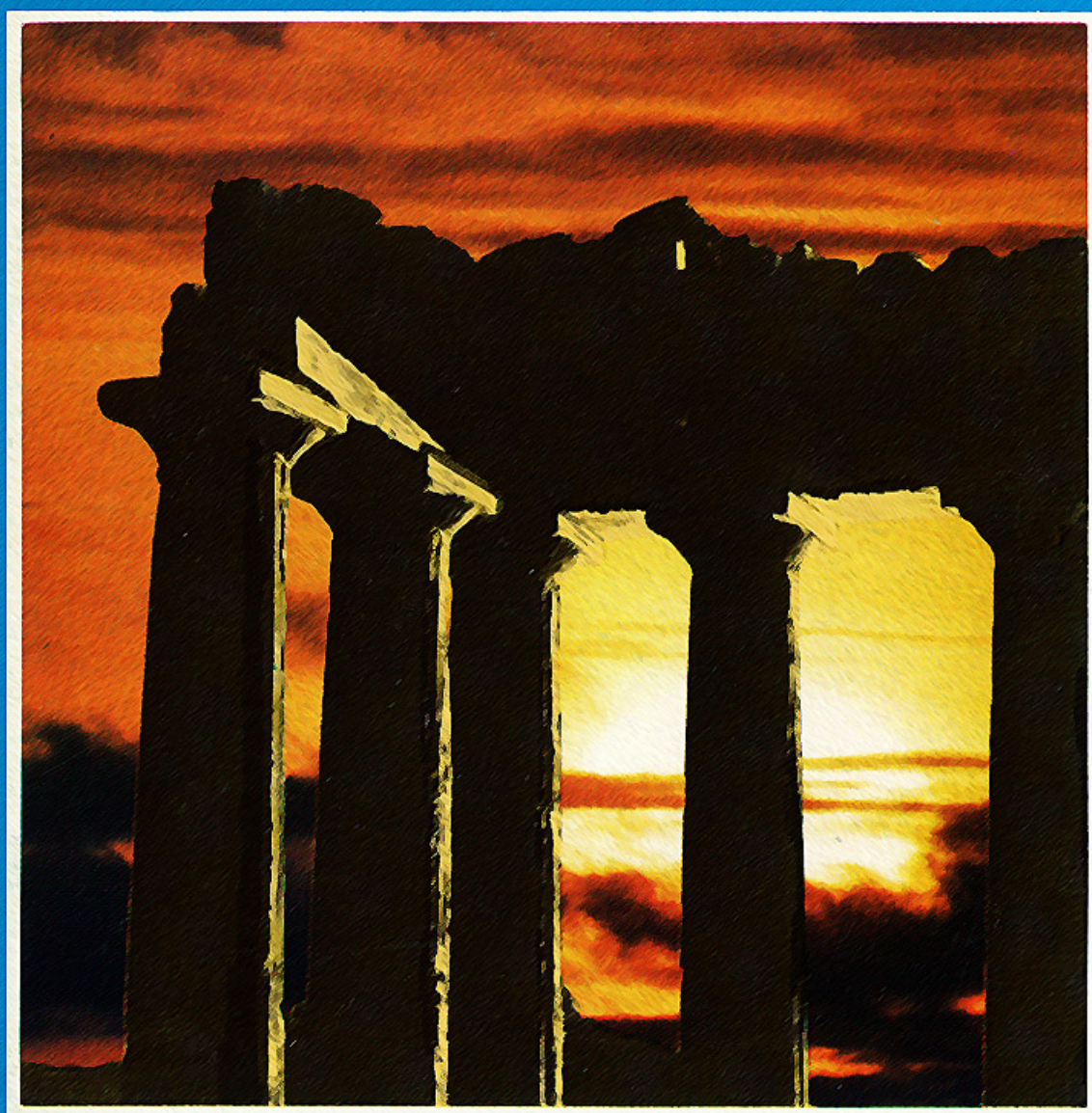

OD SLÁVY K ÚPADKU

Neuvěřitelný příběh Izraelitů od doby slavné vlády Šalamouna po národní vyhnanství

Kompilace známé knihy Proroci a králové od E.G.Whiteové

Od slávy k úpadku

Ellen G. White

2007

**Copyright © 2014
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Obsah

Information about this Book	i
Úvod	x
1. kapitola — Začátek Šalomounovy vlády	13
Šalomounův sen	14
Předpoklady správného vůdce	15
Úspěch	15
2. kapitola — Šalomounův chrám	17
První chrám	17
Sestoupení Boží slávy	18
Modlitba	19
Boží varování	20
Šalomounova pokora	21
3. kapitola — Pýcha a pád	24
První chybný krok	24
Bohatství a sláva přinášejí prokletí	25
Osidla krásných žen	26
Nebezpečí odpadnutí	27
4. kapitola — Ztracená příležitost	29
Příčiny selhání	30
Královna ze Sábý	31
Odklon od Božího plánu	33
Kristus a Šalomoun	34
5. kapitola — Šalomounovo pokání	36
Varovné proroctví	37
Pokání	37
Rady mladým lidem	38
Ochrana před odpadnutím	39
Důsledky selhání	39
6. kapitola — Rozdělené království	41
Nenapravitelná chyba	42
Rechabeámův pád	43
Zhoubný vliv	44
7. kapitola — Jarobeám	46
Zasloužený trest	47

Prorokova neposlušnost	47
Bůh trestá Jarobeáma	48
8. kapitola — Úpadek Izraele	50
Ásova vláda	50
Vítězství skrze víru	50
Achab	52
9. kapitola — Elijáš a král Achab	54
Strašlivé sucho	55
Druhý rok sucha	56
10. kapitola — Přísné napomenutí	58
Odměna za pohostinnost	59
Třetí rok sucha	60
Národ je připraven na reformu	62
Odvážný prorok a provinilý král	63
Rázné napomenutí	63
11. kapitola — Na hoře Karmel	65
Sám proti všem	66
Baalovi proroci se vzdávají	68
Elijášovo vítězství	69
12. kapitola — Elijáš ztrácí víru	71
Elijášův život ohrožen	72
Krise víry	73
Elijášova sklíčenost	73
13. kapitola — „co tu chceš, Elijáši?“	76
Věrný Boží lid	77
Pomoc v nesnázích	78
14. kapitola — Odpadnutí v dnešní době	81
Ježíš a sobota	83
Vzpoura proti Bohu	84
Závěrečné tříbení	85
15. kapitola — Král, který důvěřoval Bohu	87
Jóšafatova chyba	89
V ohrožení nepřátelských vojsk	90
Vítězství s písní na rtech	91
16. kapitola — Pád Achabova domu	93
Achazjáš	94
Modlářství	96
Jóram	96

Achazjáš	97
Jehú	98
Jóaš	98
17. kapitola — Povolání Elíši	100
Důležité rozhodnutí	101
Období přípravy	103
Prorocké školy	103
Elijášovo nanebevzetí	104
Mnozí nezemřou, ale budou proměněni	105
18. kapitola — Uzdravení vod	106
Sůl země	107
19. kapitola — Nositel pokoje	109
Vítězství nad smrtí	110
Ovoce víry	111
20. kapitola — Naamánovo uzdravení	113
Vyléčení nemoci	114
Géchazí	115
21. kapitola — Konec Elíšovy služby	117
Plány vyzrazeny	117
Naplnění Elíšova proroctví	119
Lidé upřímného srdce	119
Poslední dny Elíšova života	120
22. kapitola — Jonáš	122
Muž přes palubu	123
V Ninive	124
Jonáš touží zemřít	125
Jonášova a naše doba	126
23. kapitola — Pád Izraele	128
Naléhavé výzvy	129
Období milosti	130
Rychlý konec	131
24. kapitola — Ovoce nevědomosti	133
Tuláci mezi národy	134
25. kapitola — Izajáš	136
Začátek Izajášovy činnosti	137
Těžký úkol	138
26. kapitola — „Hle, váš Bůh“	140
S evangeliem do celého světa	141

Bůh přijímá hříšníky	142
Výzva k pokání	142
27. kapitola — Achaz	145
Výzvy k návratu	146
Osudná chyba	147
28. kapitola — Chizkijášova náboženská reforma	149
Oslava hodu beránka	151
Šíření reformy	151
29. kapitola — Poslové z Babylónu	153
Chizkijášova pýcha	155
Slova pomoci a povzbuzení	156
30. kapitola — Vysvobození z asyrského ohrožení	158
Výhrůžky Asyřanů	159
Kající modlitby	160
Posměšky nepřátel	160
Modlitba vyslyšena	161
Záchrana	162
Důležité poučení	163
31. kapitola — Dobrá zpráva	166
Naplnění Božího záměru	168
Působení Božího ducha	170
32. kapitola — Menaše a Jóšijáš	171
Jóšijáš	172
Abakukova víra	173
Sofonjášovo poselství	174
33. kapitola — Objevení knihy zákona	177
Jóšijášova reforma	179
Král se radí s Božími proroky	179
Proroctví se naplňuje	181
34. kapitola — Jeremjáš	183
Pravá duchovnost	184
Úžasná Boží milost	186
Zachráněn díky své odvaze	187
Jeremjášův žal	188
35. kapitola — Judova tvrdohlavost	190
Důležité povzbuzení	191
Jójakíмова zvrácenost	192
První svitek	194

Druhý svitek	195
36. kapitola — Poslední judský král	197
„Usilujte o pokoj toho města“	197
Falešný prorok	199
Ezechiel	200
37. kapitola — Promarněná příležitost	202
Tajná schůzka	203
Záchrana Jeremjášova života	203
Přísný trest	204
38. kapitola — Poselství naděje	208
Jeremjášovy pochybnosti	209
Povzbuzení v pravý čas	210
Nová smlouva	211
39. kapitola — Daniel v Babylónu	212
Zkouška věrnosti	213
Nejlepší z nejlepších	214
Tajemství úspěchu	215
40. kapitola — Nebúkadnesarův sen	218
Prosba o pomoc	219
Sen a jeho výklad	219
Vzestup a pád světových říší	221
41. kapitola — V ohnivé peci	223
Zlatá socha	224
Královo zastrašování	224
Zázračné vysvobození	225
Velké soužení	226
42. kapitola — Nebúkadnesarovo bláznovství	228
Výklad snu	229
Boží trest	230
43. kapitola — Poslední noc Babylónu	232
Belšasarova lehkomyšlnost	232
Píšící ruka	233
Výklad nápisu na zdi	234
Pád Babylónu	235
Ezechielovo vidění	237
44. kapitola — Daniel ve lví jámě	239
Mezi lvy	240
Danielův příklad	241

45. kapitola — Návrat přesídlenců	243
Dva tisíce tři sta večerů a jiter	244
Danielova modlitba	244
Konec zajetí	245
Zahájení stavby chrámu	246
46. kapitola — V moci víry	250
Skrytý boj	251
Boží dílo přerušeno	252
Povzbuzující poselství	253
Hospodářský rozkvět	254
Zachárjášovo vidění	255
47. kapitola — Jóšua a anděl	257
Satanovo působení	258
Satan zmalomyslnuje Boží lid	260
Zničení hříchu	261
48. kapitola — Tajemství úspěchu Božího díla	262
Lidské a Boží cesty	263
Druhý chrám	263
49. kapitola — Ester	265
Boží lid v ohrožení	266
Židé zachráněni	266
Poslední útok	267
50. kapitola — Ezdráš	269
Důsledný učitel	270
Třetí edikt	270
Příprava na cestu	271
Moudré opatření	273
51. kapitola — Duchovní probuzení	274
Začátek reformy	275
Příčina úpadku	276
Poslední bitva	276
52. kapitola — Muž činu a modlitby	278
Nehemjáš před králem	279
Důležitá podpora	280
53. kapitola — Oprava hradeb	281
Velké nadšení	282
Zahájení oprav	282
Se zbraní v ruce	284

---

54. kapitola — Vítězství nad chamtivostí	286
Chamtivost	287
55. kapitola — Úklady nepřátel	289
Zrádci	290
Satanovy útoky	291
56. kapitola — Slavnostní shromáždění	293
Závazek lidu	294
57. kapitola — Nehemjášova reforma	296
Rozhodný zákrok	297
Dobrý příklad	298
Duchovní probuzení	299
58. kapitola — Po noci přichází ráno	301
Význam chrámové služby	302
Trpící Mesiáš	303
Dobrý pastýř	306
První příchod	307
Kristovo utrpení	309
59. kapitola — Boží Izrael	310
Selhání Izraele	311
Samospravedlnost	312
Podobenství o zlých vinařích	313
Nový Izrael	314
Životodárné světlo	315
60. kapitola — Vidění budoucí slávy	317
Lidská pýcha	318
Konec utrpení	319
Život na nové zemi	320

Úvod

Ve snaze dát lidem to nejlepší vyvedl Bůh Abrahama z jeho modlářského národa a přikázal mu, aby se usadil v Kenaanu. „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním!“ **1. Mojžíšova 12,2**. Toto povolání bylo pro Abrahama velkou poctou — měl se stát otcem lidí, kteří budou na zemi uchovávat pravdu o Bohu, lidí, skrze které budou požehnány všechny národy země, až se objeví zaslíbený Mesiáš.

V té době už lidé téměř ztratili povědomí o pravém Bohu a jejich mysl byla zatemněná modlářstvím. Přesto je Bůh ve svém milosrdenství nevyhladil. S pomocí principů, které světu představí vyvolený lid, zamýšlel v člověku obnovit Boží obraz.

Boží zákon musí být vyvýšen. Tímto významným úkolem byl pověřen izraelský národ. Bůh jej oddělil od světa a zamýšlel skrze něj mezi lidmi uchovat povědomí o sobě. Tak měla ke každému člověku dolehnout výzva, aby se odvrátil od modlářství a začal uctívat živého Boha.

Bůh vysvobodil vyvolený lid z Egypta a vedl jej do zaslíbené země, ve které měl najít útočiště před nepřáteli. Za to očekával, že Izraelci z vděčnosti na zemi vyvýší a oslaví jeho jméno. Během putování pouští je Bůh zázračně ochraňoval před nebezpečím a bezpečně je přivedl do cíle jejich cesty, do zaslíbené země. Stali se národem, který Bůh poctil svou přízní.

Izajáš ve svém podobenství dojemně vypráví o povolání a výchově Izraele: „Můj milý měl vinici na úrodném svahu. Zkypřil ji, kameny z ní vybral a vysadil ušlechtilou révu. Uprostřed ní vystavěl věž i lis v ní vytesal a čekal, že vydá hrozny.“ **Izajáš 5,1.2**.

Dále prohlásil: „Vinice Hospodina zástupů je dům izraelský a muži judští sadbou, z níž měl potěšení.“ **Izajáš 5,7**. Tento lid byl ze všech stran ohrazen principy Božího zákona, věčnými principy pravdy, spravedlnosti a čistoty. Pokud se jimi budou řídit, nestane se, že by sami sebe zničili hříšným jednáním. Bůh navíc do centra národa umístil svůj chrám, který měl plnit podobnou funkci jako

strážní věž uprostřed vinice. V něm se setkávali se svým učitelem, instruktorem a rádcem, jímž byl sám Kristus. Jeho sláva přebývala ve svatém oblaku nad slitovnicí ve svatyni svatých.

Skrze Mojžíše byl lid seznámen s principy pravého úspěchu a prosperity: „Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím.“ **5. Mojžíšova 7,6.** „Budeš dbát na všechna jeho přikázání a on tě vyvýší nade všechny pronárody, které učinil. Budeš mu chválou, věhlasem a okrasou, budeš svatým lidem Hospodina, svého Boha, jak mluvil.“ **5. Mojžíšova 26,18.19.**

[8]

Bůh si přál, aby Izrael světu představoval jeho svatý charakter a přiváděl k němu zbloudilé lidi. Celý svět měl skrze něj obdržet pozvání evangelia. Prostřednictvím chrámových obřadů se lidé měli setkávat s Kristem a každý, kdo jej v důvěře přijal, se měl stát součástí vyvoleného národa. Takto měl Izrael neustále růst, až by naplnil celou zemi.

Starověký Izrael však Boží záměry nesplnil. Bůh o něm prohlásil: „Já jsem tě zasadil, révu ušlechtilou, samou spolehlivou sadbu. Jak ses mi mohla proměnit v révu planou a cizí?“ **Jeremjáš 2,21.** „Když jsem očekával, že vydá hrozny, jak to, že vydala odporná pláňata? Nyní vás tedy poučím, co se svou vinicí udělám: Odstráním její ohrazení a přijde vniveč, pobořím její zídky a bude pošlapána. . . Čekal právo, avšak hle, bezpráví, spravedlnost, a hle, jen úpění.“ **Izajáš 5,4.5.7.**

S otcovskou láskou Bůh svým lidem připomínal jejich hříchy a očekával, že uznají svou vinu. Posílal k nim své proroky a posly, kteří je měli za úkol seznamovat s jeho požadavky; místo však, aby se těmito lidem, nadaným rozumností a duchovní silou, dostalo kladného přijetí, byli považováni za nepřátele. Každý další prorok, kterého k nim Bůh poslal, se setkal s ještě větší nenávisť než ten předchozí.

Když od nich nakonec Bůh odtáhl svou ochrannou ruku a dovolil, aby byli odvedeni do zajetí, mnozí vyznali své hříchy. Po návratu do zaslíbené země se však Židé dopouštěli stejných chyb jako jejich otcové a opět vzbudili nepřátelství okolních národů. Proroci, kteří měli zjednat nápravu, byli přijímáni s nedůvěrou a pohrdáním. Tak s každým dalším stoletím rostla vina správců vinice.

Izrael opovrhl dobrou révou, kterou na kopcích Palestiny vysadil božský Vinař, a vyhodil ji za zeď vinice. Vinař ji zdvihl ze země a opět ji zasadil — tentokrát však na druhé straně zdi. Její větve rostou přes zeď a je možné k nim naroubovat jakýkoli štěp; ke kmeni však už nemá přístup žádný člověk, a proto jej nemůže nikdo poškodit.

Dnešní Boží církev — strážce vinice — si obzvláště cení poselství, která lidem přinesli proroci. Nachází v nich jasná svědectví o lásce, kterou k padlým lidem chová Bůh, a o jeho plánu záchrany. Příběhy o povolání Izraele, o jeho úspěších a pádech, o jeho obnově a o odmítnutí pravého Majitele vinice, jakož i o tom, jak Boží ostatek v průběhu lidských dějin uskutečňoval Boží záměry — to vše bylo součástí poselství, která lidem v průběhu uplynulých staletí přinášeli Boží proroci.

Nyní Majitel vinice shromažďuje ze všech národů a ras úrodu, na kterou tak dlouho čekal. Zanedlouho si přijde pro své vlastnictví a v tento den budou naplněny jeho plány. „Přijdou dny, kdy Jákob zapustí kořeny, kdy bude pučet a rozkvete Izrael a naplní tvář světa svými plody.“ *Izajáš 27,6.*

[9]

1. kapitola — Začátek Šalomounovy vlády

Za vlády krále Davida a Šalomouna se Izrael stal mocným národem, který mohl mnoha způsoby ve jménu pravdy a spravedlnosti ovlivňovat své okolí. Hospodinovo jméno bylo vyvyšováno a ctěno. Pohané žijící v okolních zemích, kteří toužili poznat pravdu, neodcházel s prázdnou. Lidé se obraceli na víru a Boží církve na zemi rostla a vzkvétala.

V posledním roce Davidovy vlády byl Šalomoun pomazán za krále. Bůh mu v mládí dal mnohá zaslíbení a chtěl, aby se mu Šalomoun více přiblížil a odrážel krásu jeho charakteru. Vlastním příkladem by tak mohl vést Boží lid k tomu, aby byl věrným ochráncem božské pravdy. David věděl, že pokud má Šalomoun splnit Bohem svěřené poslání, nesmí být jen pouhým válečníkem a vládcem, nýbrž i čestným mužem, učitelem spravedlnosti a příkladem věrnosti. Z toho důvodu jej David usilovně učil ušlechtilému chování a nabádal jej, aby byl ke svým poddaným milosrdný a při jednání s okolními národy oslavoval Boží jméno a zrcadlil krásu jeho svatosti. Před svou smrtí mu řekl: „Kdo člověku vládne spravedlivě, ten, kdo vládne v Boží bázni, je jak jitřní světlo při východu slunce, jak bez mráček jitro, od jehož jasu a vláhy se zelená země.“ **2. Samuelova 23,3.4.**

Během svého dospívání se Šalomoun řídil příkladem svého otce a po mnoho let poslušně dodržoval Boží přikázání. Na počátku své vlády „Šalomoun vydal rozkaz celému Izraeli, velitelům nad tisíci a nad sty, soudcům a všem předákům z celého Izraele“ (**2. Paralipomenon 1,2**), aby se spolu s ním vypravili na posvátné návrší do Gibeónu, kde byl Boží stan setkávání, který na poušti postavil Mojžíš, a tam obětovali oběť Bohu. Byl si vědom toho, že ti, na kterých leží břemeno odpovědnosti, musejí hledat radu u Zdroje moudrosti. Proto vyzval své rádce, aby se k němu v uctívání Boha přidali a tak ukázali, že stojí na Boží straně.

[10]

Šalomounův sen

Mnohem víc než po materiálním bohatství toužil král po moudrosti a porozumění, upřímném srdci a duchovní vnímavosti. „V Gibeónu se Šalomounovi ukázal v noci ve snu Hospodin. Bůh řekl: „Žádej, co ti mám dát.““ Mladý král se otevřeně přiznal, že je zcela bezradný a že potřebuje pomoc. „„Ty jsi prokazoval velké milosrdenství svému služebníku, mému otci Davidovi, a on před tebou chodil věrně, spravedlivě a se srdcem upřímným vůči tobě. . . Hospodine, můj Bože, ty jsi nyní po mém otci Davidovi ustanovil za krále svého služebníka, ale já jsem příliš mladý, neumím vycházet a vcházet. . . Kéž bys dal svému služebníku srdce vnímavé, aby mohl soudit tvůj lid a dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem. Neboť kdo by dokázal soudit tento tvůj lid, jemuž je tak těžko vládnout;

Panovníku se líbilo, že Šalomoun žádal o tuto věc. Bůh mu řekl: „Protože jsi žádal o toto a nežádal jsi pro sebe ani dlouhý věk ani jsi nežádal bohatství, ba ani jsi nežádal bezživotí svých nepřátel, ale žádal jsi pro sebe rozumnost při soudním jednání, hle, učiním podle tvých slov. Dávám ti moudré a rozumné srdce, takže nikdo tobě podobný nebyl před tebou a ani po tobě nepovstane nikdo tobě podobný. A dávám ti i to, oč jsi nežádal, bohatství i slávu, tak aby nebyl nikdo tobě podobný mezi králi po všechny tvé dny. Budeš-li chodit po mých cestách a zachovávat má nařízení a příkázání, tak jako chodil tvůj otec David, prodloužím tvé dny.““ (1. Královská 3,5-14, srov. 2. Paralipomenon 1,7-12.

Slova, která Šalomoun pronesl před oltářem v Gibeónu, odrážela jeho pokoru a velikou touhu oslavit Boha. K získání moudrosti jej nevedla sobecká touha vyvýšit se nad ostatní. Žádal o ni proto, aby skrze jeho vládu byl oslaven Bůh. Nikdy nebyl Šalomoun tak bohatý, moudrý ani mocný jako ve chvíli, kdy vyznal: „jsem příliš mladý, neumím vycházet a vcházet.“

Čím vyšší postavení člověk zastává, tím větší je jeho vliv a vzrůstá potřeba závislosti na Bohu. Takový člověk musí před Boha přistupovat s ochotou učit se. To, že někdo získá určité postavení, není zárukou, že jeho charakter je posvěcen. Opravdové velikosti může člověk dosáhnout jen tehdy, uctívá-li Boha a zachovává-li jeho příkázání.

Bůh, který dal Šalomounovi schopnost moudře rozlišovat mezi dobrem a zlem, je ochotný stejnou měrou požehnat svým dětem i dnes. „Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána.“ **Jakubův 1,5.** Pokud ten, kdo nese břemeno odpovědnosti, touží po moudrosti víc než po bohatství, moci či slávě, jistě neodejde s prázdnou.

Předpoklady správného vůdce

Dokud je člověk, kterému Bůh dal dar moudrosti, v posvěcujícím vztahu s Bohem, netouží po vyšším postavení ani neusiluje o to, aby mohl druhým poroučet a ovládat je. Správný vůdce neusiluje o nadřazenost, nýbrž prosí na modlitbách Boha o vnímavé srdce a schopnost rozlišovat mezi dobrem a zlem. Být vůdcem není jednoduché. Proto je velmi důležité, aby vůdci v každé těžkosti viděli příležitost k modlitbě. Pokud se nechají Pánem posilovat a posvěcovat, budou schopni odolat nečistému vlivu a rozlišit dobro od zla. [11]

Šalomoun od Boha tedy dostal moudrost, která pro něj měla větší cenu než veškeré bohatství, uznání a dlouhověkost. „Bůh dal Šalomounovi moudrost, převelikou rozumnost a takovou hojnost myšlenek, jako je písku na břehu moře. Šalomounova moudrost převýšila moudrost všech synů dávnověku i všechnu moudrost egyptskou. . . . Jeho jméno bylo proslulé mezi všemi okolními národy.“ **1. Královská 5,9-11.**

„Když se celý Izrael dověděl o rozsudku, který král vynesl, jala je bázeň před králem. Viděli, že je nadán Boží moudrostí k vykonávání soudu.“ **1. Královská 3,28.** Šalomoun byl mezi lidmi velmi oblíben. „Šalomoun, syn Davidův, pevně vládl svému království a Hospodin, jeho Bůh, byl s ním a nesmírně jej vyvýšil.“ **2. Paralipomenon 1,1.**

Úspěch

Dlouhá léta Šalomoun oddaně sloužil Bohu a zachovával jeho příkázání. Moudře spravoval království a obchodoval s okolními národy. V prvních letech své vlády si díky překrásným stavbám, které postavil, a své zbožnosti, spravedlnosti a velkorysosti, kterou prokazoval svými slovy i skutky, získal přízeň svých poddaných a

uznání vládců mnoha zemí. Nějaký čas byl Izrael světlem světa, které okolním národům zjevovalo Hospodinovu velikost.

[12] Jak se Šalomoun v průběhu let své vlády stával slavnějším, ze všech sil se snažil Boha oslavovat tím, že prohluboval své duševní a duchovní schopnosti a předával druhým požehnání, kterých se mu dostalo. Lépe než kdo jiný věděl, že tyto obrovské dary získal proto, aby se okolní svět skrze něj mohl seznámit s Králem králů.

Šalomoun měl velký zájem o přírodní vědy. Díky vytrvalému zkoumání všech stvořených věcí, ať životných či neživotných, lépe porozuměl svému Stvořiteli. V přírodních zákonech, v nerostech a živočiších, jakož i v každém stromu, keři a květině nacházel stopy Boží moudrosti, čímž se neustále prohlubovalo jeho poznání Boha a rostla jeho láska k němu.

Šalomoun svoji inspirovanou moudrost vyjádřil v mnoha písních a příslovích. „Vyslovil tři tisíce přísloví a jeho písní bylo tisíc a pět. Dovedl také mluvit o stromech, od cedru, který je na Libanónu, až po yzop, který roste na zdi, a dovedl mluvit i o zvířatech, ptácích, plazech a rybách.“ **1. Královská 5,12.13.**

V příslovích jsou nastíněny principy svatého života a vznešeného úsilí. Díky tomu, že Šalomoun šířil tyto principy a usiloval o to, aby lidé Boha znali jako toho, komu patří veškerá sláva a uznání, byly první roky jeho vlády obdobím mravního rozkvětu a hospodářské prosperity.

Tehdy napsal: „Blaze člověku, jenž našel moudrost, člověku, jenž došel rozumnosti. Nabýt jí je lepší nežli nabýt stříbra, její výnos je nad ryzí zlato. Je drahocennější než perly, nevyrovnej se jí žádné tvé skvosty. V její pravici je dlouhověkost, v její levici bohatství a čest.“ **Příslaví 3,13-16.** „Bázeň před Hospodinem znamená nenávidět zlo; nenávidím povýšenost, pýchu, cestu zlou, proradná ústa.“ **Příslaví 8,13.**

[13] Kéž by se Šalomoun v pozdějších letech těmito podivuhodně moudrými slovy řídil. On však, který učil pozemské krále uctívat Krále králů, si v „povýšenosti a pýše“ přivlastnil slávu, která náležela jedině Bohu!

2. kapitola — Šalomounův chrám

Po sedm let byl Jeruzalém plný dělníků, kteří upravovali místo, kde měl stát chrám, stavěli vysoké obvodové zdi, pokládali široké základy, otesávali cedrové a cypřišové dřevo dovezené z libanónských lesů a budovali velkolepou svatyni (viz **1. Královská 5,31**). Ve stejnou dobu bylo připravováno vnitřní vybavení chrámu pod vedením Chúrama z Týru, který uměl „pracovat se zlatem a stříbrem, s mědí, železem, kamenem a dřevem, s látkami nachovými, purpurově fialovými, s bělostným plátnem a látkami karmínovými, dovedl vyřezávat všelijaké řezby a vše dovedl vyřešit“ **2. Paralipomenon 2,13**.

„Když byl dům budován, budovali jej z kamene opracovaného již v lomu. V domě nebylo při budování slyšet kladivo ani dláto, vůbec žádné železné nástroje.“ **1. Královská 6,7**. Vnitřek byl vybaven kadidlovým oltářem, stoly pro předkladné chleby, svícny a kahánky a dalšími nástroji určenými pro užívání ve svatyni. Vše bylo vyrobeno z nejlepšího zlata. (Viz **2. Paralipomenon 4,19-22**.) Byl tam též bronzový oltář, na kterém se obětovala oběť zápalná, moře spočívající na dvanácti býcích a mnoho dalších nádob, které dal král „odlévat v jordánském okrsku mezi Sukótem a Seredou do forem v zemi“ **2. Paralipomenon 4,17**.

První chrám

Stavba, kterou Šalomoun postavil pro Boha a jeho oslavu, byla nepřekonatelně krásná; její zdi byly vykládány drahými kameny, obloženy vyřezávaným dřevem a leštěným zlatem. Svojí nevšední krásou a důmyslným vnitřním vybavením byla tato stavba výstižným symbolem Boží pozemské církve, která byla ve všech dobách rovněž stavěna „ze zlata, stříbra, drahého kamení“, vytesaným podle chrámového vzoru (viz **1. Korintským 3,12**, **Žalm 144,12**). Úhelným kamenem tohoto chrámu je sám Ježíš Kristus. „V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu.“ **Efezským 2,21**.

[14] Konečně byla stavba chrámu dokončena. „Tak dokončil Šalomoun zdárně dům Hospodinův i dům královský a všechno, co si předsevzal udělat v domě Hospodinově i ve svém domě.“ **2. Paralipomenon 7,11**. Protože tato stavba, která byla ozdobou hory Mórija, měla být místem odpočnutí nikoli „pro člověka, ale pro Boha Hospodina“ (**1. Paralipomenon 29,1**), bylo třeba vykonat slavnostní obřad, při němž by byla formálně zasvěcena Bohu.

Chrám byl postaven na místě, které bylo po staletí považováno za svaté. Abraham zde prokázal svou věrnost Bohu, když šel obětovat svého jediného syna. Bůh mu tehdy přiblížil slavné mesiášské zaslíbení, podle kterého měla spása přijít skrze obět' Božího Syna (viz **1. Mojžíšova 22,9.16-18**). David zde obětoval obět', jejímž prostřednictvím chtěl uniknout meči anděla zkázy, a Bůh mu odpověděl tím, že nechal z nebe sestoupit oheň (viz **1. Paralipomenon 21,26**). A nyní se na tomto místě opět shromáždili věřící, kteří se chtěli setkat s Bohem a obnovit s ním svůj slib věrnosti.

Sestoupení Boží slávy

Chrám měl být zasvěcen v průběhu svátku stánků, který byl určen především k prožívání radosti. Žňové práce byly u konce, lidem skončily starosti a mohli se naplno oddat veselí prožívané chvíle.

Zástupy Izraelců a honosně oděných představitelů okolních národů se shromáždily na nádvořích chrámu. Byla to velkolepá podívaná. Šalomoun spolu se staršími Izraele a vysoce postavenými muži přinesli z druhého konce města schránu smlouvy. Z Gibeónu sem byl přepraven „stánek setkávání i všechny svaté předměty“, které byly v něm **2. Paralipomenon 5,5**. Tyto vzácné předměty, které připomínaly putování Izraele pouští, našly nyní v této honosné budově svůj domov.

Za doprovodu zpěvu, hudby a velkolepých obřadů „kněží vnesli schránu Hospodinovy smlouvy na její místo do svatostánku domu, do velesvatyně, pod křídla cherubů“ **2. Paralipomenon 5,7**. Zpěváci, oblečení do bílých rouch, „stáli s cymbály, harfami a citarami na východ od oltáře a s nimi bylo sto dvacet kněží troubících na pozouny.

Trubači a zpěváci hráli a zpívali zároveň, aby Hospodinova chvála a oslava zněla jednohlasně; když se začalo hrát na pozouny a cymbály a jiné hudební nástroje, chválili Hospodina, protože je dobrý a že jeho milosrdenství je věčné. I naplnil oblak ten dům, dům Hospodinův, takže kněží kvůli tomu oblaku nemohli konat službu, neboť Boží dům naplnila Hospodinova sláva.“ **2. Paralipomenon 5,12-14.**

Modlitba

Doprostřed chrámového nádvoří byl přinesen bronzový stupeň, na který se Šalomoun postavil, zdvihl paže a požehnal celému shromáždění Izraele: „Požehnán buď Hospodin, Bůh Izraele, který vlastními ústy mluvil k mému otci Davidovi a vlastní rukou naplnil, co řekl: . . . ,vyvolil jsem Jeruzalém, aby tam dlelo mé jméno.““ **2. Paralipomenon 6,4-6.**

Potom si Šalomoun na bronzový stupeň klekl, dlaně obrátil k nebi a modlil se: „Nebesa, ba ani nebesa nebes tě nemohou pojmout, natož tento dům, který jsem vybudoval. . . Vyslyšej prosby svého služebníka i Izraele, svého lidu, které se budou modlit obrácení k tomuto místu, vyslyšej z místa svého přebývání, z nebes, vyslyšej a odpouštěj. . .

[15]

Bude-li poražen Izrael, tvůj lid, od nepřítele pro hřích proti tobě, ale navrátí se, vzdají chválu tvému jménu a budou se před tebou modlit a prosit o smilování v tomto domě, vyslyš z nebes a odpusť Izraeli, svému lidu, hřích a uveď je zpět do země, kterou jsi dal jim a jejich otcům.

Uzavřou-li se nebesa a nebude déšť pro hřích proti tobě, a budou-li se modlit obrácení k tomuto místu a vzdávat chválu tvému jménu a odvrátí se od svých hříchů, protože jsi je pokořil, vyslyš z nebes a odpusť svým služebníkům a Izraeli. . .

Budou-li ho v zemi jeho bran sužovat nepřátelé či jakákoli rána a jakákoli nemoc, vyslyš každou modlitbu, každou prosbu, kterou bude mít kterýkoli člověk ze všeho tvého izraelského lidu, každý, kdo pozná svou ránu a svou bolest a rozprostře své dlaně obrácen k tomuto domu. Vyslyš z nebes, ze sídla, kde přebýváš, a odpusť, . . . aby se tě báli, aby chodili po tvých cestách po všechny dny, kdy budou žít na půdě, kterou jsi dal jejich otcům.

Také přijde-li cizinec, který není z Izraele, ze vzdálené země kvůli tvému velikému jménu, . . . přijdou-li a budou se modlit obrácení k tomuto domu, vyslyš z nebes, ze sídla, kde přebýváš, a učiň vše, oč k tobě ten cizinec bude volat, aby poznaly tvé jméno všechny národy země a bály se tě. . .

Zhřeší-li proti tobě, neboť není člověka, který by nehřešil, a ty se na ně rozhněváš a vydáš je nepříteli, aby je zajali a jaté vedli do země vzdálené nebo blízké, a oni si to v zemi, do níž byli jako zajatci odvedeni, vezmou k srdci, obrátí se a budou tě v zemi svého zajetí prosit o smilování: ‚Zhřešili jsme, provinili jsme se, svévolně si vedli‘, navrátí-li se tedy k tobě celým svým srdcem a celou duší v zemi svého zajetí, . . . vyslyš z nebes, ze sídla, kde přebýváš, jejich modlitbu a prosby a zjednej jim právo; odpusť svému lidu, čím proti tobě zhřešili. Nyní, můj Bože, nechť jsou prosím tvé oči otevřené a uši ochotné slyšet modlitbu na tomto místě.

Nyní tedy povstaň, Hospodine Bože, k místu svého odpočinku, ty sám i schrána tvé moci. Tvoji kněží at' obléknou spásu, Hospodine Bože, at' se tvoji věrní radují z dobrých věcí. Hospodine Bože, neodmítej pomazaného svého, pamatuj na milosrdenství prokazované svému služebníku Davidovi.“ **2. Paralipomenon 6,18-42.**

„Když Šalomoun dokončil svou modlitbu, sestoupil z nebe oheň a pohltil zápalnou oběť i díly obětního hodu. . . Kněží nemohli do Hospodinova domu vstoupit, neboť Hospodinova sláva naplnila Hospodinův dům.“ **2. Paralipomenon 7,1.2.** Pak král i lid přinesli Bohu své oběti. „Tak zasvětil král s veškerým lidem Boží dům.“

[16] **2. Paralipomenon 7,5.** Po sedm dní se lidé radovali. Následující týden oslavili svátek stánků a po jeho skončení se vrátili do „svých stanů radostně a s dobrou myslí pro to, co dobrého učinil Hospodin Davidovi a Šalomounovi i Izraeli, svému lidu.“ **2. Paralipomenon 7,10.**

Boží varování

Stejně jako v Gibeónu obdržel i nyní izraelský král ujištění o Božím přijetí. V noci se mu zjevil Hospodin a řekl mu: „Vyslyšel jsem tvou modlitbu a vyvolil jsem si toto místo za dům pro oběti. Uzavřu-li nebesa, takže nebude deště, přikážu-li kobyilkám, aby hubily zemi, pošlu-li na svůj lid mor, a můj lid, který se nazývá mým

jménem, se pokoří a bude se modlit a vyhledávat mě a odvrátí se od svých zlých cest, tehdy je vyslyším z nebes, odpustím jim jejich hříchy a uzdravím jejich zemi. . . . Nyní jsem tento dům vyvolil a oddělil jako svatý, aby tam navěky dlelo mé jméno; mé oči a mé srdce tam budou po všechny dny.“ **2. Paralipomenon 7,12-16.**

Kdyby Izrael zůstal věrný Bohu, byla by tato velkolepá budova věčným znamením zvláštní Boží přízně. „Těm z cizinců, kteří se připojili k Hospodinu, aby mu sloužili a z lásky k jeho jménu se stali jeho služebníky, praví: „Všechny, kdo dbají na to, aby neznescověovali den odpočinku, kdo se pevně drží mé smlouvy, přivedu na svou svatou horu a ve svém domě modlitby je oblažím radostí. . . Můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy. . . “
Izajáš 56,6.7.

Bůh svému služebníkovvi velmi jasně ukázal cestu, po které se má ubírat: „A co se tebe týče, budeš-li chodit přede mnou, jako chodil tvůj otec David, jednat podle všeho, co jsem ti přikázal, a dodržovat má nařízení a práva, upevním trůn tvého kralování podle smlouvy uzavřené s tvým otcem Davidem, že z tvého rodu nebude vyhlazen vládce Izraele.“ **2. Paralipomenon 7,17.18.**

Pokud by Šalomoun po celou dobu sloužil Bohu, měl by na okolní národy nesmírný vliv. Bůh moc dobře věděl, jaká pokušení představují majetek a světská sláva, a proto svého služebníka varoval před odpadnutím. Řekl mu, že pokud Izraelci opustí Hospodina, Boha svých otců, stane se z překrásného chrámu, který mu byl právě zasvěcen, „pořekadlo a předmět výsměchu mezi všemi národy“ **2. Paralipomenon 7,20.**

Šalomounova pokora

Posílený a povzbuzený nebeským poselstvím Šalomoun vstoupil do nejslavnějšího období své vlády. „Všichni králové země vyhledávali Šalomouna, aby slyšeli jeho moudrost, kterou mu Bůh vložil do srdce.“ **2. Paralipomenon 9,23.** Šalomoun jim představil Boha jako Stvořitele a oni se do svých zemí vraceli s jasnější představou o tom, jaký je Bůh Izraele a jak veliká je jeho láska k lidem. Díky tomu začali v krásách přírody nacházet odlesk jeho charakteru a mnozí jej začali uctívat jako svého Boha. Šalomounova pokora, která se [17] projevila ve chvíli, kdy před Bohem vyznal: „já jsem příliš mladý“

(1. Královská 3,7), jeho úcta k božským věcem, jeho nedůvěra v sebe sama a jeho touha vyvyšovat nekonečného Stvořitele — všechny tyto charakterové rysy se projevily při zasvěcování chrámu, kdy se Šalomoun vkleče modlil jako ponížžený prosebník. Dnešní Kristovi následovníci by se měli bránit vlivům, které ničí jejich úctu a bázeň Boží. Před svého Stvořitele by měli přistupovat s posvátnou úctou a v zásluhách božského Prostředníka. Žalmista o tom říká:

„Přistupte, klaňme se,
klekněme, skloňme kolena
před Hospodinem,
který nás učinil.“

Žalm 95,6.

Ať uctíváme Boha v soukromí nebo na veřejnosti, je naší výsadou moci před ním pokleknout a sdělit mu svou prosbu. Ježíš, náš vzor, „klekl a modlil se“ **Lukáš 22,41**. Apoštol Petr také „poklekl a pomodlil se“ **Skutky 9,40**. Apoštol Pavel prohlásil: „Proto klekám na kolena před Otcem.“ **Efezským 3,14**. Daniel „třikrát za den klekal na kolena, modlil se a vzdával čest svému Bohu.“ **Daniel 6,10**.

Pravá úcta k Bohu vyvěrá z vědomí jeho nekonečné velikosti a bezprostřední blízkosti. Hodina i místo modlitby jsou svaté, protože je v nich přítomen Bůh. „Svaté, bázeň budící je jeho jméno.“ **Žalm 111,9**. Když andělé toto jméno vyslovují, zakrývají si svou tvář. S jakou teprve úctou bychom je pak měli brát do úst my, padlí a hříšní lidé?

Poté, co se Jákobovi ve snu zjevil anděl, zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl! . . . Jakou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská!“ **1. Mojžíšova 28,16.17**.

Šalomounova slova, která pronesl při zasvěcování chrámu, měla za cíl odkrýt závoj mylných představ o Stvořiteli, který halil mysl pohanů. Nebeský Bůh nepřebývá v chrámech postavených lidskou rukou, ale setkává se s námi prostřednictvím svého Ducha, když se shromáždíme v domě určeném k jeho uctívání.

„Blaze národu, jemuž je

Hospodin Bohem,
lidu, jež si zvolil za dědictví.“
„Bože, tvá cesta je svatá.
Ty jsi Bůh, jenž činí divy!
Svoji moc jsi dal národům poznat.“

Žalm 33,12;
77,14.15.

Přestože Bůh nebydlí v chrámech, účastní se shromáždění svého lidu. On totiž slíbil, že když se lidé sejdou, aby vyznávali své hříchy a modlili se jeden za druhého, navštíví je svým Duchem. Dokud však ti, kdo přišli uctívat Boha, neodloží veškerou svou špatnost, bude jejich setkávání zbytečné. Ti, kdo uctívají Boha, musejí „ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili.“
Jan 4,23.

[19]

3. kapitola — Pýcha a pád

Zpočátku když Šalomoun získal majetek a slávu, byl i nadále pokorný. „Vládl nad všemi královstvími od řeky Eufratu až k zemi pelištejské a až k hranicím Egypta. . . . Panoval nad celým územím na západ od Řeky od Tifsachu až ke Gáze, nad všemi králi za Řekou.“ **1. Královská 5,1.4.** Avšak po velmi slibném začátku zastínil Šalomounův život mrak odpadnutí. Ten, který byl poctěn tak výjimečnými projevy Boží náklonnosti, že svojí moudrostí proslul po celém světě, ten, který vedl druhé, aby vzdávali čest Bohu Izraele, odešel od Boha a začal se klanět pohanským modlám.

Hospodin, který věděl o nebezpečí, jež bude ohrožovat ty, kdo byli vybráni za vládce Izraele, jim prostřednictvím Mojžíše adresoval následující slova: „Bude v něm číst po všechny dny svého života, aby se učil bát Hospodina, svého Boha, a bedlivě dodržoval všechna slova tohoto zákona a tato nařízení; aby se jeho srdce nevypínalo nad jeho bratry a neuchyloval se od příkazu napravo ani nalevo; aby byl dlouho živ ve svém království uprostřed Izraele on i jeho synové.“ **5. Mojžíšova 17,19.20.**

První chybný krok

Hospodin výslovně varoval toho, kdo měl být pomazán za krále, „at' nemá mnoho žen, aby se jeho srdce neodvrátilo od Boha. Ani stříbra a zlata at' nemá příliš mnoho.“ **5. Mojžíšova 17,17.**

Šalomoun se nějaký čas těmito varováními řídil. Jeho největší touhou bylo žít a vládnout v souladu s příkazy danými na Sínaji. Způsob spravování jeho království se naprosto lišil od zvyklostí okolních národů tehdejší doby, jejichž vládci vůbec nerespektovali svatý Boží zákon.

Pak ale ve snaze upevnit svůj vztah s mocným královstvím ležícím na sever od Izraele, Šalomoun vstoupil na zakázanou půdu. Satan moc dobře věděl, jaké důsledky přináší věrnost, a proto se ze všech sil snažil zničit Šalomounovu oddanost věčným principům a

odvést jej od Boha. „Šalomoun se spřiznil s faraónem, králem egyptským. Pojal faraónovu dceru za ženu a uvedl ji do Města Davidova.“ [20]
1. Královská 3,1.

Z lidského pohledu se zdálo, že toto manželství přináší požehnání, protože Šalomounova pohanská žena přijala královo náboženství a začala spolu s ním uctívat Hospodina. Navíc se tím očividně posílila pozice té části království, které leželo podél Středoziemního moře. Tím však, že se spojil s pohanským královstvím a že toto spojení posílil sňatkem s pohanskou princeznou, Šalomoun nevědomky porušil opatření, které Bůh udělal proto, aby zachoval čistotu svého lidu. Skutečnost, že jeho egyptská manželka přestoupila na jeho víru, byla jen nedostatečnou omluvou spáchaného hříchu.

Bůh ve své milosti nějaký čas oddaloval projevení následků této hrozné chyby a král díky svému moudrému jednání měl síly zla, které se tímto činem daly do pohybu, částečně pod kontrolou. Pak se ale začal Šalomoun vzdalovat od Zdroje své moci a slávy. Jeho sebevědomí se zvýšilo a on si začal myslet, že politické a obchodní vztahy, které navázal s okolními národy, těmto zemím umožní poznat pravého Boha. Velmi často tyto vztahy upevňoval manželstvím s pohanskými princeznami.

Šalomoun si namlouval, že svou moudrostí a příkladem přiměje své manželky k uctívání pravého Boha a že navázané vztahy sblíží tyto národy s Izraelem. Byla to však marná naděje. Šalomounovo mylné přesvědčení, že je natolik silný, aby odolal vlivu pohanských spojenců, se mu stalo osudným. Spojenectví s pohanskými národy mu přineslo slávu, uznání a bohatství. „Měl v Jeruzalémě stříbra a zlata jako kamení a cedrů jako planých fíků, jakých roste mnoho v Přímořské nížině.“ **2. Paralipomenon 1,15.** Za Šalomounovy vlády hodně lidí zbohatlo, ale drahocenné zlato charakteru bylo zničeno.

Bohatství a sláva přinášejí prokletí

Aniž by si to Šalomoun uvědomil, velmi se od Boha vzdálil. Jeho důvěra v Boží vedení se oslabil. Pozvolna přestával Boha poslouchat a čím dál více si osvojoval zvyky okolních národů. A tak se stalo, že při tom, jak podléhal pokušení souvisejícímu s jeho vysokým postavením, úplně zapomněl na Zdroj svého blahobytu. Peníze, které měly být ve svaté důvěře použity pro potřeby chudých

lidí a na rozšíření principů svatého života do celého světa, sobecky investoval do velkolepých projektů.

[21] Svoji čest a bezúhonnost vyměnil za světskou slávu. Výši svých příjmů, které přinášelo obchodování s okolními zeměmi, ještě umocňoval výběrem nelidských daní. Pýcha, ctižádost a požitkářství vyústily v krutost a ve velké daňové zatížení země. Z nejmoudřejšího a nejmilosrdnějšího vládce se stal krutý tyran. Ten, kdo zpočátku stál v Boží bázni na straně lidu, začal druhé utlačovat a chovat se k nim despoticky. Daň za daní byla vybírána za účelem výstavby luxusních paláců. Úcta a obdiv lidí ke králi ochladly a proměnily se v nenávisť.

Osidla krásných žen

Král začal pokládat přepych, požitkářství a náklonnost světa za známku své velikosti. Nechal si přivést stovky překrásných žen z Egypta, Fénicie, Edómu, Moábu a řady jiných míst. Tyto ženy se klaněly modlám a byly zasvěceny do krutých a ponižujících obřadů. Král se nechal zaslepit jejich krásou a začal zanedbávat své povinnosti.

Jeho ženy jej neustále nabádaly, aby se k nim připojil v uctívání falešných bohů. „Když nadešel Šalomounovi čas stáří, jeho ženy odklonily jeho srdce k jiným bohům, takže jeho srdce nebylo cele při Hospodinu, jeho Bohu, jako bylo srdce jeho otce Davida. Šalomoun chodil za božstvem Sidóňanů Aštoretou a za ohyzdnou modlou Amónců Milkómem.“ **1. Královská 11,4.5.**

Naproti hoře Mórija vystavěl Šalomoun překrásné budovy, které sloužily jako pohanské chrámy. Aby se zalíbil svým ženám, dal umístit doprostřed olivových hájků veliké modly. Na těchto místech pak byly před tváří pohanských božstev vykonávány ty nejohavnější pohanské obřady (viz **1. Královská 11,7**).

Šalomounovo odpadnutí od Boha se mu stalo osudné. Přestal se ovládat, jeho morální úroveň poklesla, jeho city ochladly a svědomí otupělo. Ten, který na začátku své vlády projevil nesmírnou dávku moudrosti a soucitu, když pomohl nešťastné matce získat zpět své bezbranné dítě (viz **1. Královská 3,16**), klesl tak hluboko, že nechal postavit modlu, které se obětovaly živé děti! V pozdějších letech se od ideálu čistoty vzdálil natolik, že začal schvalovat nezřízené a

ohavné obřady prováděné při uctívání Kémoše a Aštorety. Zneužil daru svobody a pokusil se — za obrovskou cenu! — spojit světlo s temnotou, dobro se zlem, čistotu s nečistotou, Krista s Beliálem.

Ze Šalomouna se stal zhýralec, kterého druzí mohli snadno zneužít ke svým záměrům. Jeho pevný charakter změkkl. Jeho víru v Boha nahradily pochybnosti. Nevíra oslabila jeho morální principy a znehodnotila jeho život. Cit pro spravedlnost a velkorysost, který se projevil v prvních letech jeho vlády, vystřídal despotismus a tyranie. Jelikož si přestal být vědom své závislosti na Bohu, nemohl mu Bůh příliš pomoci.

[22]

V období králova odpadnutí se nepřítel snažil Izraelce zmást natolik, aby od sebe nedokázali rozeznat pravé a falešné náboženství. Podařilo se mu zničit jejich touhu po poznání svatého Božího charakteru a přimět je k následování nepřítel spravedlnosti. Bylo běžné, že Izraelci uzavírali manželství s pohany. Polygamie se rozšířila a byla považována za normální. Mnoho lidí vyměnilo uctívání pravého Boha za nejtemnější modlářské praktiky.

Bůh je schopný zachovat nás ve světě, ale jen tehdy, nebudeme-li ze světa. Svým dětem poskytuje pozornou péči a stará se o jejich životy, ale chce po nich, aby mu byly zcela oddané. „Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. . . Nemůžete sloužit Bohu i majetku.“ **Matouš 6,24.**

Dnešní lidé nejsou o nic pevnější ve víře než Šalomoun; jsou stejně náchylní podlehnout vlivu, který způsobil jeho odpadnutí. Bůh varuje své děti, aby se nespojovaly se světem a tím neohrožovaly své duše. „,Vyjděte z jejich středu a oddělte se,‘ praví Hospodin, a ,ničeho nečistého se nedotýkejte, a já vás přijmu‘ a ,budu vám Otcem a vy budete mými syny a dcerami, praví Hospodin zástupů.“ **2. Korinským 6,17.18.**

Nebezpečí odpadnutí

Bohatství a sláva byly vždy pro lidskou pokoru a duchovní život nebezpečné. Žít v nedostatku je mnohem jednodušší než žít v nadbytku. Nepřízeň osudu může sice být zdrojem neštěstí, ale blahobyt představuje velké nebezpečí pro naši duchovnost. Když člověk prochází údolím ponížení, ve kterém musí spoléhat na Boží vedení, jeho život je relativně v bezpečí. Pokud však zastává vysoké

postavení, jako třeba Šalomoun, a je nadán nevšední moudrostí, je vystaven velkému nebezpečí.

Pýcha a pocit soběstačnosti uzavírají srdce před nekonečným nebeským požehnáním. Ten, kdo usiluje o sebevyvýšení, se brzy ocitne mimo dosah Boží milosti, která je zdrojem pravého bohatství a trvalé radosti. Kdo však je ochotný se pro Krista zříct všeho a udělat pro něj cokoli, zjistí, že „Hospodinovo požehnání obohacuje a trápení s sebou nepřináší“ **Příslaví 10,22**. Spasitel z jeho srdce odstraní nepokoj a nezdravou ctižálost, promění nenávisť v lásku a nedůvěru v jistotu. A když potom řekne: „Následuj mě,“ pomůže mu vymanit se z pout světa. Zvuk Božího hlasu z jeho srdce vyžene chamtivost a touhu po uznání a umožní mu svobodně následovat

[23] Boha.

4. kapitola — Ztracená příležitost

Jedním z důvodů, proč se Šalomoun stal krutým, bylo to, že se přestal obětovat pro druhé. Když Mojžíš na Sínaji seznámil lid s Božím příkazem: „Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich,“ (2. Mojžíšova 25,8) každý Izraelec, jehož „srdce pudilo a kdo byl ochotné mysli, přicházel a přinášel Hospodinovu oběť pozdvihování“ 2. Mojžíšova 35,21. Ke stavbě svatyně bylo zapotřebí velkého množství kvalitních a drahých materiálů; Hospodin však přijímal jen dary od lidí, kteří je dávali dobrovolně. „Vyberte oběť pozdvihování pro mne od každého, kdo ji ze srdce dobrovolně odevzdá.“ 2. Mojžíšova 25,2.

Podobnou výzvu učinil král David, který řekl: „Kdo by chtěl dnes něco ze svého dobrovolně obětovat pro Hospodina?“ 1. Paralipomenon 29,5. Jeho slova si měli ti, kdo pracovali na stavbě chrámu, neustále připomínat.

Při stavbě stánku na poušti Bůh obdařil vybrané muže zvláštním nadáním. „Hleďte, Hospodin povolal jménem Besaleela, syna Urího, vnuka Chúrova, z pokolení Judova. Naplnil ho Božím duchem, aby měl moudrost, důvtip a znalost pro každé dílo... řemeslnické, umělecké, výšivkářské, na látce purpurově fialové, nachové a karmínové a na jemném plátně, i dílo tkalcovské... Besaleel s Oholiabem a všichni, kdo byli dovední a jimž dal Hospodin moudrost a důvtip.“ 2. Mojžíšova 35,30-361. Nebeské bytosti spolupracovaly s dělníky, které si vybral sám Bůh.

Potomci těchto dělníků zdělili velký díl nadání svých předků, které oni získali od Boha. Postupně však, téměř nepozorovaně, se přestali spoléhat na Boha a ztratili zájem mu nezištně sloužit. Za své výjimečné nadání si nechávali dobře zaplatit a často odcházeli za prací do okolních zemí. Ušlechtilého ducha jejich slavných předků vytlačila touha po majetku. Aby svou sobeckou touhu ukojili, začali své nadání, které získali od Boha, nabízet pohanským králům a propůjčovat je ke stavbě budov, které Stvořiteli dělaly ostudu.

[24] Mezi těmito muži si chtěl Šalomoun vybrat mistra, který by dohlížel na stavbu chrámu. Bůh krále seznámil s každým nepatrným detailem stavby a on měl prosit Boha o to, aby mu pomohl vybrat posvěcené dělníky, kteří by byli výjimečně nadaní a dokázali vykonat svěřené dílo. Šalomoun však promarnil tuto příležitost k projevení své víry a poslal k týrskému králi pro muže, „který by uměl pracovat se zlatem, stříbrem, mědí a železem, s látkou nachovou, karmínovou a purpurově fialovou a uměl by vyřezávat řezby, aby pracoval s odborníky, kteří jsou. . . v Judsku a v Jeruzalémě“ **2. Paralipomenon 2,6.**

Fénický král poslal „Chúrama, syna jedné ženy z dcer danských, jehož otec byl Týřan“ **2. Paralipomenon 2,13.** Chúram byl z matčiny strany potomkem Oholíaba, kterému před stovkami let Bůh svěřil nevšední moudrost nutnou ke stavbě stánku. Tak se stalo, že vedení Šalomounových dělníků bylo svěřeno člověku, kterého k práci nevedla nesobecká touha sloužit Bohu. Každá buňka jeho těla byla znečištěna sobeckými pohnutkami.

Za své výjimečné nadání Chúram požadoval vysokou mzdu. Jeho pomocníci, kteří s ním každý den pracovali, začali jeho příjmy porovnávat se svými a pozvolna zapomínali na svatou povahu vykonávané práce. Duch sebezapření je opustil. Došlo to tak daleko, že se dožadovali vyšší mzdy, kterou jim král nakonec začal vyplácet.

Příčiny selhání

Zhoubné vlivy začaly působit a rozšířily se po celém království. Vysoké příjmy mnohým umožnily žít v blahobytu a rozmařilosti. Bohatí utiskovali chudé a ochota obětovat se pro druhé se téměř vytratila. Působení negativních vlivů mělo dalekosáhlé následky, které byly jednou ze základních příčin Šalomounova odpadnutí.

Kontrast mezi pohnutkami lidí, kteří stavěli v poušti stánek setkávání, a těmi, kteří pracovali na stavbě Šalomounova chrámu, nám nabízí důležité poučení. Současný svět ovládlo sobectví. Je běžné usilovat o prestižní postavení a vysoké výdělky. Jen zřídka se člověk setkává s radostným sebezapřením, jímž se vyznačovali ti, kdo stavěli stánek v poušti. To je však základní postoj, který by měli zaujímat praví Kristovi následovníci — ti, kterým Ježíš řekl: „Pojďte se mnou a učiním z vás rybáře lidí.“ **Matouš 4,19.** Kristus jim za

jejich službu nenabízí žádné vysoké výdělků. Místo toho je vyzývá k sebezapření a oběti.

Za svou práci nemáme chtít odměnu. Nesobeckost a obětavý duch jsou nezbytnou součástí opravdové služby. Náš Pán si přeje, aby do jeho práce nebyla přimíchána ani špetka sobeckosti. Naše snahy by se měly vyznačovat stejnou zručností, přesností a moudrostí, jaké Bůh požadoval od stavitelů pozemského svatostánku; měli bychom však vědět, že i to největší nadání či sebedokonalejší služba jsou přijatelné jen tehdy, přineseme-li své já na oltář jako živou zápalnou oběť.

Další příčinou, která způsobila Šalomounův pád, bylo přivlastnění si slávy, která náležela výhradně Bohu. Ode dne, kdy byl Šalomounovi svěřen úkol dokončit stavbu chrámu, bylo zjevné, že se rozhodl „vybudovat dům jménu Hospodina, Boha Izraele“ **2. Paralipomenon 6,7**. Šalomoun s tímto záměrem seznámil shromážděné Izraelce při zasvěcování chrámu. Jednou z nejdojemnějších částí jeho modlitby byla prosba, aby cizinci, kteří přijdou do Izraele z dalekých zemí, poznali Hospodina. Šalomoun jejich jménem Boha žádal: „Vyslyš v nebesích. . . a učiň vše, oč k tobě ten cizinec bude volat, aby poznaly tvé jméno všechny národy země a bály se tě jako Izrael, tvůj lid, aby poznaly, že se tento dům, který jsem vybuďoval, nazývá tvým jménem.“ **1. Královská 8,43**.

[25]

Konstruktér chrámu dalece převyšoval Šalomouna. Ti, kdo to však nevěděli, vyvyšovali krále a oslavovali jej jako architekta a stavitele, ale Šalomoun si odmítal za navržení či vybudování svatyně připisovat jakékoli zásluhy.

Královna ze Sáby

Jednoho dne Šalomouna navštívila královna ze Sáby. Donesly se jí zvěsti o jeho moudrosti a překrásné svatyni, kterou nechal postavit, a tak se rozhodla, že ho „vyzkouší hádankami“ a na vlastní oči se podívá na jeho slavné dílo. „Přišla k Šalomounovi a mluvila s ním o všem, co měla na srdci.“ Šalomoun ji při té příležitosti seznámil s Bohem celého stvoření, s jedinečným Stvořitelem, který přebývá v nebesích a vládne celému vesmíru. „Šalomoun jí zodpověděl všechny její otázky; ani jedna otázka nebyla pro krále tak tajemná,

že by ji nezodpověděl.“ **1. Královská 10,1-3**; (viz **2. Paralipomenon 9,1.2**).

„Když královna ze Sáby viděla všechnu Šalomounovu moudrost a dům, který vybudoval. . . zůstala bez dechu. Řekla králi: „Co jsem slyšela ve své zemi o tvém podnikání i o tvé moudrosti, je pravda. Nevěřila jsem těm slovům, dokud jsem nepřišla a nespátřila to na vlastní oči. A to mi nebyla sdělena ani polovina. Překonal jsi moudrostí a blahobytem pověst, kterou jsem slyšela.““ **1. Královská 10,4-7**; (viz **2. Paralipomenon 9,3-6**).

Šalomoun královnu seznámil s tím, odkud jeho moudrost a blahobyt pocházejí, a ona nemohla jinak než vyznat: „Požehnán buď Hospodin, tvůj Bůh, který si tě oblíbil a dosadil tě na izraelský trůn. Protože si Hospodin zamiloval Izraele navěky, ustanovil tě králem, abys zjednával právo a spravedlnost.“ **1. Královská 10,9**. Bůh si přeje, aby jeho dílo mělo takovýto vliv na všechny lidi.

Kdyby i nadále Šalomoun odvracel pozornost lidí od své osoby k tomu, který mu dal moudrost, bohatství a slávu, čekala by jej slibná budoucnost. Když však Šalomoun vystoupil na vrcholek své slávy, zatočila se mu hlava, ztratil rovnováhu a padl. Jelikož byl vystaven neustálé chvále, nakonec lidem dovolil, aby o něm hovořili jako o tom, kdo má největší zásluhy na kráse budovy, která byla postavena k oslavě jména Boha Izraele.

Tak se stalo, že chrám zasvěcený Hospodinu mezi národy proslul jako Šalomounův chrám. Člověk si začal přivlastňovat slávu, která náležela jedině tomu, kdo je „vyšší než nejvyšší“ (viz **Kazatel 5,7**). Dokonce i dnes se o chrámu, o němž Šalomoun prohlásil: „Tento dům, který jsem vybudoval, [se] nazývá tvým jménem,“ (**2. Paralipomenon 6,33**) hovoří jako o Šalomounovu chrámu.

Největší lidskou slabostí je to, když dovolíme, aby nás druzí chválili za dary, které jsme získali od Boha. Když ale věrně poukazujeme na krásu Božího jména, Hospodin má naše jednání pod kontrolou a může v nás rozvíjet duchovní a intelektuální schopnosti.

Ježíš, božský Učitel, vedl své učedníky k tomu, aby se modlili: „Otče náš, jenž jsi v nebesích, buď posvěceno tvé jméno.“ **Matouš 6,9**. A neměli zapomenout vyznat: Tobě patří sláva.

Velký Lékař vytrvale odvracel pozornost lidí od sebe ke Zdroji své moci. Když například zástupy viděly, „že němí mluví, mrzáci

jsou zdraví, chromí chodí a slepí vidí; i velebily Boha izraelského“ **Matouš 15,31.**

„Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí, ať se bohatýr nechlubí svou bohatýrskou silou, ať se boháč nechlubí svým bohatstvím. Chce-li se něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vykonávám na zemi soud a spravedlnost; to jsem si oblíbil, je výrok Hospodinův.“ **Jeremjáš 9,23.24.**

Odklon od Božího plánu

Stále silnější touha lidí po sebeoslavení byla provázena dalším vážným odpadnutím od Božího plánu. Bůh si přál, aby jeho lid zrcadlil slávu jeho zákona. Kvůli tomu vydobyl vyvolenému národu mezi ostatními národy velmi výhodné strategické postavení. Za Šalomounovy vlády se Izraelské království rozkládalo od Amatu na severu až po Egypt na jihu, a od Středoziemního moře k řece Eufratu. Tímto územím procházelo mnoho obchodních cest, po kterých nepřetržitě tam i zpět putovaly karavany ze vzdálených končin země. Díky tomu měl Šalomoun a jeho lid jedinečnou příležitost seznamovat národy s charakterem Krále králů a vést je k úctě a poslušnosti. Obětní dary měly ukazovat na Krista, aby všichni, kdo k němu chtějí přijít, mohli mít věčný život.

Šalomoun měl využít Bohem svěřené moudrosti a vlivu k tomu, aby uvedl do pohybu velké hnutí, které by osvěcovalo ty, kdo neznali Boha a jeho pravdu. Kdyby k tomu skutečně došlo, byly by zachráněny nespočetné zástupy lidí, Izrael by byl ochráněn před nebezpečnými pohanskými praktikami a Hospodin by byl oslaven. Ale Šalomoun tento vysoký cíl pustil ze zřetele a přestal vyučovat ty, kdo neustále proudili přes území jeho království.

Misionářský duch, kterého Bůh vložil do srdce každého opravdového Izraelce, byl nahrazen duchem obchodním. Příležitosti, které vznikaly při kontaktu s mnoha národy, byly využívány k osobnímu prospěchu. Šalomoun se snažil posílit své politické postavení tím, že budoval opevněná města na obchodních křižovatkách. Využil svého výhodného obchodního postavení na břehu moře a dal „udělat lodě... na břehu Rákosového moře v edómské zemi“. Šalomounovi služebníci, spolu se zkušenými lodníky, „dopluli do Ofíru a přivezli

odtamtud králi Šalomounovi čtyři sta dvacet talentů zlata“ a „mnoho almugímového dřeva a drahokamy“ 1. Královská 9,26-28; 10,11.

Příjmy se sice zvýšily, ale byla za to zaplácena příliš vysoká cena. Kvůli chamtivosti těch, jimž bylo svěřeno Boží zjevení, neměly nespočetné zástupy lidí, jež putovaly po izraelských obchodních cestách, příležitost poznat Hospodina.

Kristus a Šalomoun

[28] Na rozdíl od Šalomouna Kristus nikdy neusiloval o sebevyvýšení, přestože měl k dispozici „veškerou moc“. Ani náznak touhy po světské slávě nezastínil jeho službu lidem. Všichni, kdo jej chtějí následovat, by si z něj měli vzít příklad. On dokázal využít každé příležitosti, která se mu při jeho putování naskytla.

Na svých cestách napříč Izraelem pobýval často v Kafarnaum. Protože toto město leželo na křižovatce cest vedoucích z Damašku do Jeruzaléma a z Egypta ke Středozemnímu moři, bylo to příhodné místo pro záchranu lidí. Tímto městem procházeli lidé z nejrůznějších koutů světa. V jeho ulicích se Kristus setkával s lidmi všech národností a společenských tříd, a tak se jeho učení dostalo do okolních zemí. Díky tomu vzrostl zájem o proroctví týkající se Mesiáše a jeho poslání mohlo být představeno světu.

V dnešní době se nám nabízí mnohem více příležitostí k oslovení lidí než v dobách izraelského království. Dopravní možnosti se více než ztisícero násobily. Kristovi následovníci mají po vzoru svého Mistra zaujmout výhodné postavení na dopravních tepnách, kde mohou oslovit davy lidí přicházející z nejrůznějších koutů světa. Je důležité, aby skryli své já v Bohu a snažili se jim představit pouze drahocenné biblické pravdy, které zakoření a vyrostou z nich rostlina věčného života.

Je zdrcující sledovat selhání Izraele, kdy král i celý národ nesplnili poslání, které jim bylo svěřeno. Tam, kde oni selhali, musí být dnešní zástupci nebeského království silní, protože na nich leží odpovědnost za dokončení díla, které lidem svěřil Bůh, a za přípravu lidí na den posledního soudu. Je ale třeba počítat s tím, že stejné síly, které působily na Izrael za Šalomounovy vlády, působí i dnes. Nad nimi je možné zvítězit jen s Boží pomocí. Tento souboj by nás měl vést k sebezapření, měli bychom přestat spoléhat na vlastní

---

schopnosti a vypěstovat si hlubokou závislost na Bohu. Díky tomu budeme schopni využít každé příležitosti k záchraně druhých.

Při seznamování světa, který se utápí v temnotě hříchu, s krásou svatosti zrcadlí se v životech těch, kdo mají Kristova ducha sebezapření, vyvyšují božské zájmy nad lidské a starají se o potřeby lidí, kteří hladovějí po evangeliu, bude církev provázet Boží požehnání. [29]

5. kapitola — Šalomounovo pokání

Přestože Hospodin Šalomouna jasně varoval a dal mu překrásná zaslíbení, Bible o něm říká: „On nedbal na to, co Hospodin přikázal. . . Srdcem [se] odklonil od Hospodina, Boha Izraele, jenž se mu dvakrát ukázal a výslovně mu zakázal chodit za jinými bohy.“ **1. Královská 11,10.9.** Jeho srdce bylo tak zakořeněné v přestupování zákona, že se jeho případ zdál být naprosto beznadějný.

Radost ze společenství s Bohem Šalomoun nahradil smyslnými radovánkami. O tomto období říká: „Podnikal jsem velkolepá díla, postavil jsem si domy, vysázel vinice, založil si zahrady a sady a v nich vysadil kdejaké ovocné stromoví, zřídil jsem i vodní nádrže pro zavlažování lesních porostů. Nakoupil jsem si otroků a otrokyň. . . Nahromadil jsem si také stříbro a zlato. . . Stal jsem se velikým a předčil jsem všechny, kteří byli v Jeruzalémě přede mnou. . .

V ničem, co si žádaly mé oči, jsem jim nebránil, svému srdci jsem neodepřel žádnou radost. . . I pohlédl jsem na všechno, co bylo mýma rukama vykonáno, na své klopotné pachtění, a hle, všechno je pomíjivost a honba za větrem; a žádný užitek z toho pod sluncem není. . . Pojal jsem nenávisť k životu, zošklivilo se mi, co se pod sluncem děje.“ **Kazatel 2,4-11.17.**

Prostřednictvím osobní trpké zkušenosti Šalomoun poznal prázdnotu, která je vlastní těm, kdo se pokoušejí najít nejvyšší dobro v pozemských věcech. Dnem i nocí jej trápily pochmurné a znepokojující myšlenky. Už více nenacházel radost ani pokoj mysli a budoucnost se mu zdála být beznadějně temná.

Ani v tuto chvíli jej však Hospodin neopustil. S pomocí výčitek svědomí a těžkých soudů se snažil krále přimět k tomu, aby si uvědomil, že jeho život je naplněný hříchem. Dovolil, aby nepřátelé sužovali a oslabili království. „Hospodin vzbudil Šalomounovi protivníka v Edómci Hadadovi. . . Také Jarobeám, . . . služebník Šalomounův, . . . udatný bohatýr, . . . pozdvihl ruku proti králi.“ **1. Královská 11,14.26-28.**

Varovné proroctví

Nakonec Šalomouna navštívil prorok a předal mu překvapující poselství od Boha: „Zcela jistě odtrhnu království od tebe a dám je tvému služebníkovi. Avšak za tvého života to neučiním kvůli tvému otci Davidovi. Odtrhnu je až z ruky tvého syna.“ **1. Královská 11,11.12.** [30]

Když Šalomoun uslyšel toto poselství, procitl ze snu a uvědomil si svou pošetilost. S oslabeným tělem i myslí se odvrátil od popraskaných cisteren a zhluboka se napil z pramene živé vody. Již delší dobu se bál věčného zatracení, protože si uvědomoval, že není schopen vymanit se ze svého poblouznění; slova Hospodinova poselství mu však dala nepatrnou naději. Bůh byl ochotný vysvobodit jej z pout pevnějších než smrt, z nichž se sám nedokázal vymanit.

Pokání

V pokání se Šalomoun začal vracet k vysokému ideálu čistoty a svatosti, od kterého se velice vzdálil. Věděl, že neuteče ničivým důsledkům hříchu, ale v pokoře vyznal své chyby a varoval druhé, jejichž životy mohly být kvůli jeho špatnému vlivu navždy ztraceny. Každý, kdo opravdu lituje svých hříchů, myslí na ty, kdo byli jeho špatným příkladem svedeni ke zlu, a snaží se je přivést na správnou cestu. Svě špatné jednání nijak nepřikrášluje, nýbrž upozorňuje druhé na skrytá nebezpečí, aby se jim mohli včas vyhnout.

Šalomoun vyznává, že „srdce lidských synů je naplněno zlobou; po celý svůj život mají v srdci samé ztřeštěnosti“ **Kazatel 9,3.** „Přestože hříšník páchá zlo stokrát a lhůta se mu prodlužuje, já vím, že dobře bude těm, kdo se bojí Boha. . . Avšak svévolníkovi se dobře nepovede, život se mu ani o den neprodlouží. . .“ **Kazatel 8,12.13.**

Vedený Duchem král písemně zaznamenal svou hříšnou minulost a své dílo doplnil o četná varování. Díky tomu svůj život zcela nepromarnil. V pozdějších letech svého života Šalomoun v pokoře „lid stále poznání vyučoval, přemýšlel a bádal a složil přísloví mnohá. . . Snažil [se] najít výstižná slova; tak bylo zapsáno, co je pravé, slova pravdy.“ **Kazatel 12,9.10.**

„Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí. Veškeré dílo Bůh postaví před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé.“ **Kazatel 12,13.14.**

Rady mladým lidem

Šalomounovy myšlenky, které sepsal v pozdějších letech svého života, zřetelně ukazují, že si čím dál jasněji uvědomoval, jak zkažený je jeho život, a ze všech sil se snažil varovat mladé lidi, aby se nedopustili stejných chyb, kvůli kterým promarnil své nejlepší nadání svěřené Bohem. Se smutkem a studem vyznává, že ve svém mládí, kdy měl v Bohu najít zdroj útěchy, života a síly, začal místo Boha uctívat modly. Jeho největší touhou nyní bylo ochránit druhé před hořkou zkušeností, kterou sám prožil.

[31] S dojetím hovoří o výsadách, jež mají mladí lidé: „Raduj se, jinochu, ze svého mládí, užívej pohody ve svém jinošství a jdi si cestami svého srdce, za vidinou svých očí. Věz však, že tě za to všechno Bůh postaví před soud. Hoře si ze srdce vyklid’ a drž si od těla zlo, vždyť mládí a úsvit jsou pomíjivé.“ **Kazatel 11,9.10.**

„Pamatuj na svého Stvořitele,
ve dnech svého jinošství,
než nastanou zlé dny
a než se dostaví léta,
o kterých řekneš:
„Nemám v nich zalíbení.““

Kazatel 12,1.

Šalomounův život nám nabízí mnohá poučení. V období, kdy měl být jeho charakter pevný jako stoletý dub, podlehl pokušení. A když měl být nejsilnější, ukázalo se, že je nejslabší ze všech. Modlitba a obezřetnost jsou jediná účinná ochrana, kterou mají jak mladí, tak staří lidé k dispozici. V boji s vnitřním hříchem a vnějším pokušením selhal i moudrý a mocný Šalomoun. Na jeho životě vidíme, že člověk nikdy nemůže spoléhat na vlastní moudrost a čestnost, i kdyby jeho intelektuální schopnosti byly jakékoli a v minulosti oddaně sloužil Bohu.

Ochrana před odpadnutím

Slova o dodržování Božích přikázání platí dnes stejně, jako platila v dobách Izraele: „To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení.“ **5. Mojžíšova 4,6**. Je to jediná spolehlivá ochrana osobní čestnosti, čistoty domova a národní stability. „Hospodinovo svědectví je pravdivé,“ a „ten, kdo takto jedná, nikdy se nezhroutí“ **Žalm 19,8; 15,5**.

Ti, kdo se seznámí s varovným příkladem Šalomounova odpadnutí, se budou moci vyhnout chybám, které krále svedly z cesty. Jen pečlivé dodržování nebeských požadavků může člověka ochránit před odpadnutím. Po celý život je nutné mít své hříšné sklony a vášně pod přísnou kontrolou. Člověk je totiž v bezpečí jedině tehdy, když cele spoléhá na Boha a svůj život skryje v Kristu. Obezřetnost a modlitba jsou zárukou čistoty.

Každý, kdo vstoupí do Božího města, vejde těsnou branou, protože je napsáno: „nevstoupí tam nic nesvatého“ **Zjevení 21,27**. Nikdo však, kdo padl, nemusí malomyslnět. Každý, kdo činí pokání, odvrací se od hříchu a přichází k Bohu, i kdyby v minulosti znečistil svou duši a své ctnosti obětoval na oltář svých žádostí, má naději. „Svévolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemnostem svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.“ **Izajáš 55,7**. Bůh nenávidí hřích, ale miluje hříšníka.

Důsledky selhání

I když královo pokání bylo upřímné, nebylo možné odstranit dalekosáhlé škody vzniklé jeho špatným příkladem. Přestože během Šalomounova odpadnutí se v království našli muži, kteří pečovali o svoji čistotu a poslušnost, nedokázal král zastavit síly zla, které uvedl do pohybu svým modlářstvím a pokleslým životním stylem. Jeho moc se zdatně oslabil a mnozí přestali důvěřovat jeho vedení. Král ztratil naději, že se mu kdy podaří zcela zničit zhoubný vliv svého špatného jednání. Našlo se mnoho těch, kteří povzbuzeni jeho odpadnutím pokračovali v páchání zla. Špatný vliv jeho jednání, kdy zneužil Bohem svěřené moci, je patrný v sestupné dráze mnoha králů, kteří po něm dosedli na trůn.

[32]

Šalomoun sklíčený chybami, jichž se dopustil, napsal: „Moudrost je lepší než válečné zbraně, mnoho dobrého však zničí jediný hříšník. Mrtvé mouchy způsobí, že mastičkářův olej páchne a kvasí; stejně působí špetka pomatenosti, je-li ceněna víc než moudrost a čest.“ **Kazatel 9,18; 10,1.**

Aniž bychom to věděli nebo tomu mohli jakkoli zabránit, náš vliv druhým přináší buď požehnání, nebo prokletí. Můžeme kolem sebe šířit beznaděj, sobectví či jed pěstovaného hříchu, nebo naopak můžeme druhé sytit životodárnou silou víry, odvahy a naděje a dávat jim svou lásku. Vždy z nás ale vychází síla, která druhé vede buď k dobru, nebo ke zlu.

Promarněný život jednoho člověka má nevyčíslitelnou hodnotu. A přesto stačí jeden unáhlený čin, jedno bezmyšlenkovitě vyřčené slovo a duše člověka může být poraněna. A takovéto zranění může druhé odvést od Krista.

Každý skutek, každé slovo přinese své ovoce. Každý čin milosti, poslušnosti a sebezapření se v druhých rozmnoží a zasáhne další lidi. A stejně tak projevená závist, zloba či neshoda vyklíčí a vyroste z nich jedovatá rostlina, která poskvrní mnohé. Tak setba dobra a zla bude pokračovat až do věčnosti.

[33]

6. kapitola — Rozdělené království

„I ulehl Šalomoun ke svým otcům a byl pohřben v městě svého otce Davida. Po něm se stal králem jeho syn Rechabeám.“ **1. Královská 11,43.**

Krátce poté, co se Rechabeám ujal vlády, vydal se do Šekemu, kde měl být všemi kmeny formálně uznán králem. „Do Šekemu totiž přišel celý Izrael, aby ho ustanovil králem.“ **2. Paralipomenon 10,1.** Mezi přítomnými byl také Jarobeám, který byl během Šalomounovy vlády známý jako „udatný bohatýr“. Tomuto muži předal prorok Achijáš Šíloský překvapivé poselství: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: ‚Hle, já odtrhnu království z ruky Šalomounovy a tobě dám deset kmenů;‘“ **1. Královská 11,28.31.**

Hospodinovo poselství, které Jarobeámovi sdělil prorok, bylo jednoznačné. Rozdělení království je nevyhnutelné, protože Šalomoun a jeho poddaní „mě opustili, . . . nechodili po mých cestách, neřídili se tím, co je správné v mých očích, mými nařízeními a právními ustanoveními, jako jeho otec David“ **1. Královská 11,33.** Jarobeám však také věděl, že k rozdělení království nedojde za Šalomounova života. Ustanovil jsem ho „vladykou na celý život kvůli svému služebníku Davidovi, jehož jsem vyvolil a který mé příkazy a má nařízení dodržoval. Vezmu království z ruky jeho syna a dám je tobě, totiž deset kmenů.“ **1. Královská 11,34.35.**

Přestože Šalomoun chtěl připravit Rechabeáma, aby dokázal moudře zvládnout krizi, kterou předpověděl Boží prorok, nebyl schopen svého syna, jehož výchova byla značně zanedbaná, správně ovlivňovat. Rechabeám po své matce Amonitce zdědil velmi přelétavý charakter. Občas se sice snažil sloužit Bohu, ale nakonec vždy podlehl zlým vlivům, které na něj působily už od dětství. Rechabeámovy chyby jakož i jeho konečné odpadnutí jsou strašlivým důsledkem Šalomounova manželství s pohanskými ženami.

Izraelské kmeny strádaly pod tyranskou nadvládou bývalého krále. Rozmařilost vedla Šalomouna k tomu, že zatěžoval svůj lid vysokými daněmi a nutil je vykonávat nucené práce. Proto před

[34] korunovací nového vládce chtěli vůdci lidu zjistit, jestli Šalomounův syn zamýšlí zbavit své poddané tohoto velkého zatížení. „Jarobeám přišel s celým Izraelem a promluvili k Rechabeámovi: ‚Tvůj otec nás sevřel tvrdým jhem. Ulehči nám nyní tvrdou službu svého otce a těžké jho, které na nás vložil, a my ti budeme sloužit.‘“

Jelikož se Rechabeám chtěl poradit se starci, dříve než udělá jakékoli rozhodnutí, řekl jim: „Po třech dnech se opět ke mně vraťte.“ A lid se rozešel.

Král Rechabeám se radil se starci, kteří byli v službách jeho otce Šalomouna, dokud ještě žil. Ptal se: „Jak vy radíte? Co mám tomuto lidu odpovědět? Promluvili k němu takto: ‚Jestliže budeš k tomuto lidu dobrý a přívětivý, jestliže jim dáš laskavou odpověď, budou po všechny dny tvými služebníky.‘“ **2. Paralipomenon 10,3-7.**

Nenapravitelná chyba

Slova starců Rechabeáma příliš neuspokojila, a proto se obrátil s prosbou o radu na své přátele z dětství: „Co radíte vy? Jak mám odpovědět tomuto lidu, který mi řekl: ‚Ulehči nám jho, které na nás vložil tvůj otec?‘“ Tito mladí muži mu řekli, aby si šel tvrdě za svým a jasně jim ukázal, že se mu nikdo nesmí plést do jeho záměrů.

A tak se stalo, že v den, kdy měl Rechabeám přednést své stanovisko, odpověděl lidu tvrdě: „Můj otec vás obtížil jhem, já k vašemu jhu ještě přidám. Můj otec vás trestal biči, já vás budu trestat důtkami.“ **1. Královská 12,14.** Rechabeáмова snaha Šalomounův útisk ještě přiostrit byla v přímém rozporu s Božími záměry s Izraelem. Ve své necitlivé touze ukázat lidem svou moc odhalil král a jeho rádci svou pýchu a touhu druhé ovládat.

Za Šalomounovy vlády se našlo hodně těch, kdo byli proti královským tyranským praktikám, a tito lidé nyní cítili, že nemohou jinak, než se proti Davidovu domu vzbouřit. „Když celý Izrael uviděl, že je král nevyslyšel, dal lid králi tuto odpověď: ‚Jaký podíl máme v Davidovi? . . . Ke svým stanům, Izraeli! Nyní pohleď na svůj dům, Davide; A Izrael se rozešel ke svým stanům.‘“ **1. Královská 12,16.**

Pobouření, které vyvolal Rechabeámův neuvážený projev, se nedalo uklidnit. Dvanáct izraelských kmenů se rozdělilo; kmeny Juda a Benjamín vytvořily jižní království, kterému vládl Rechabeám, a zbylých deset kmenů si ustavilo samostatnou vládu a pod vedením

Jarobeáma zformovalo severní království, Izrael. „Tak se naplnilo slovo, které Hospodin ohlásil Jarobeámovi.“ **1. Královská 12,15.**

Když Rechabeám viděl, že mu deset kmenů vypovědělo poslušnost, začal okamžitě jednat. S pomocí Adoráma, jednoho z velmi vlivných mužů svého království, se snažil vyjednat smír, „ale celý Izrael ho ukamenoval k smrti. Král Rechabeám byl nucen skočit do vozu a utéci do Jeruzaléma.“ **1. Královská 12,18.**

V Jeruzalémě „shromáždil celý dům Judův a kmen Benjamínův, sto osmdesát tisíc vybraných bojovníků, aby bojovali s domem izraelským a vrátili království Rechabeámovi, synu Šalomounovu. I stalo se slovo Boží k Šemajášovi, muži Božímu. . . Toto praví Hospodin: ‚Netáhněte a nebojujte proti svým bratřím, Izraelcům. Každý ať se vrátí do svého domu, neboť se to stalo z mé vůle.‘ Uposlechli tedy Hospodinova slova a vrátili se zpět, jak Hospodin nařídil.“ **1. Královská 12,21-24.**

[35]

Následující tři roky se Rechabeám snažil vzít si z této zkušenosti, kterou prožil na začátku své vlády, poučení a jeho snaha přinášela dobré ovoce. Vybudoval opevněná města a „nesmírně je posílil“ **2. Paralipomenon 11,12.** Tajemství prosperity judského království však spočívalo v tom, že se lid obracel k Bohu jako ke svému svrchovanému vládci. Díky tomu si kmeny Judy a Benjamína vydobily velmi výhodné postavení. „Ti, kteří si předsevzali hledat Hospodina, . . . přicházeli do Jeruzaléma obětovat Hospodinu, Bohu svých otců. Posilovali judské království a po tři léta dodávali odvahu Rechabeámovi, synu Šalomounovu. Po tři léta totiž chodili cestou Davida a Šalomouna.“ **2. Paralipomenon 11,16.17.**

Rechabeámův pád

Šalomounův nástupce nedokázal využít svého vlivu k budování závislosti na Hospodinu. Byl velmi svéhlavý, sebevědomý, umíněný a měl sklon k modlářství; kdyby však plně důvěřoval Bohu, vytvořil by si pevnou víru a naučil by se podřizovat svatým požadavkům. On však po nějaké době začal spoléhat na svou moc a na pevnosti, které vybudoval. Krůček po krůčku začal podléhat svým vrozeným slabostem, až se nakonec zcela přiklonil k modlářství. „Když se Rechabeámovo království upevnilo a utvrdilo, opustil Hospodinův zákon a celý Izrael s ním.“ **2. Paralipomenon 12,1.**

Lid, který Bůh vyvolil, aby byl světlem okolním národům, zatoužil se těmto národům podobat. Stejně jako za vlády Šalomouna, i za vlády Rechabeáma svedl špatný příklad mnohé ze správné cesty.

Bůh však nedovolil, aby odpadlictví judských králů zůstalo nepotrestáno. „V pátém roce vlády krále Rechabeáma vytáhl Šíšak, král egyptský, proti Jeruzalému, protože se zpronevěřili Hospodinu, s tisícem a dvěma sty vozů a se šedesáti tisíci jezdců. Lid, který s ním přišel z Egypta, Lúbijce, Sukejce a Kúšijce, nebylo možno spočítat. Dobil opevněná města, která byla v Judsku, a přitáhl až k Jeruzalému.

Tu přišel prorok Šemajáš k Rechabeámovi a judským velitelům, kteří se před Šíšakem stáhli do Jeruzaléma. Řekl jim: „Toto praví Hospodin: »Vy jste opustili mne a já teď opouštím vás a ponechám vás v moci Šíšakově.«“ **2. Paralipomenon 12,2-5.**

[36] Ve ztrátách, které utrpěli v boji s Šíšakem, poznali trest Boží a na nějaký čas se pokořili. „Šíšak, král egyptský, vytáhl proti Jeruzalému a pobral poklady domu Hospodinova i poklady domu královského; pobral všechno. Pobral i zlaté štíty, které pořídil Šalomoun. Místo nich pořídil král Rechabeám štíty bronzové a svěřil je velitelům běžců, kteří střežili vchod do královského domu. Kdykoli král vcházel do Hospodinova domu, přicházeli běžci a přinášeli je a zase je odnášeli do místnosti pro běžce. Že se tak pokořil, Hospodinův hněv se od něho odvrátil a nezničil ho úplně, neboť i v Judsku bylo leccos dobrého.“ **2. Paralipomenon 12,9-12.**

Zhoubný vliv

Když se ale národu začalo opět dařit, mnozí se vrátili k modlářství. Mezi nimi byl i samotný král Rechabeám. Zapomněl na poučení, které mu dal Bůh, a vrátil se k hříchům, kvůli kterým na národ dopadl Boží trest. Po několika letech neslavné vlády pak „ulehl Rechabeám ke svým otcům a byl pohřben v Městě Davidově. Po něm se stal králem jeho syn Abijáš“ **2. Paralipomenon 12,16.**

Ve staletích, která následovala, čas od času usedli na Davidův trůn muži vysokých morálních kvalit, jejichž prostřednictvím se požehnání, které získal Juda, rozšířilo i na okolní národy. Avšak semeno zla, jež během Rechabeámovy vlády zapustilo své kořeny, nebylo nikdy zcela zničeno. Kvůli tomu Boží vyvolený lid v ně-

kterých údobích klesl tak hluboko, že si na něj ukazovaly prstem i okolní pohanské národy.

Ačkoli národ propadal modlářství, Bůh ve své milosti dělal vše, co bylo v jeho silách, aby zabránil naprostému zničení rozděleného království. A přestože se častokrát zdálo, že jeho plány s Izraelem zcela překazili lidé nadaní satanskou mocí, i nadále během zajetí a znovuoobnovení vyvoleného národa prosazoval své dobré úmysly.

Rozdělení království bylo jen začátkem úžasných dějin, ve kterých se zjevila Boží trpělivost a láskyplné milosrdenství. A ti, kdo se klaněli modlám, dostali příležitost zjistit, že falešní bohové nemají moc člověka pozvednout a spasit. Jedině ve spojení s živým Bohem může člověk najít pravé odpočinutí a pokoj.

[37]

7. kapitola — Jarobeám

Za vlády krále Šalomouna projevil Jarobeám své schopnosti a jasný úsudek. Dlouhá léta věrné služby jej připravila na to, aby dokázal vládnout rozvážně a moudře. Ale Jarobeám se přestal spoléhat na Boha.

Začal se obávat, že by se vlády nad jeho poddanými mohl ujmout král sedící na Davidově trůnu. Myslel si, že pokud bude deset kmenů severního Izraele často navštěvovat bývalé město židovské monarchie, kde stále probíhala chrámová služba jako za časů krále Šalomouna, mnoho z nich se přidá na stranu jeruzalémského vladaře. Proto se rozhodl udělat opatření, jímž by tomu zabránil: zřídí na území, kterému vládl, dvě bohoslužebná místa — jedno v Bét-elu a druhé v Danu. Sem, nikoli do Jeruzaléma, pak bude zvat deset kmenů severního Izraele za účelem uctívání Boha.

Aby se mu jeho záměr zdařil, Jarobeám si usmyslel, že zapůsobí na představitost Izraelců tím, že vytvoří symbol přítomnosti neviditelného Boha. Na oltář těchto bohoslužebných míst dal umístit dva zlaté býčky. Tím přestoupil jasné Hospodinovo přikázání: „Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.“ **2. Mojžíšova 20,4.5.** Vůbec si neuvědomil, do jakého nebezpečí Izraelce uvedl, když před ně postavil symboly, se kterými se jejich předci setkávali jako otroci v Egyptě. Ve snaze zabránit kmenům severního Izraele, aby každoročně navštěvovaly Svaté město, král využil ty nejhorší prostředky. „Už jste se dost nachodili do Jeruzaléma,“ prohlásil. „Zde jsou tvoji bohové, Izraeli, kteří tě vyvedli z egyptské země!“ **1. Královská 12,28.**

Jarobeám se snažil přesvědčit Lévioce žijící v jeho království, aby sloužili jako kněží v nových svatyních v Bét-elu a Danu, ale nepodařilo se mu to. Proto udělal kněze „ze spodiny lidu“ **1. Královská 12,31.** Tento čin mnohým věrným lidem nahnal strach a přiměl je k tomu, aby utekli do Jeruzaléma, kde mohli Boha uctívat v souladu s neměnnými příkazy.

Zasloužený trest

Králova drzost, s níž se postavil Bohu a zřídil bohoslužebná místa, nemohla zůstat nepotrestána. Během zasvěcování oltáře v Bét-elu se před Jarobeáma postavil Boží muž z Judska, který byl poslán, aby nad ním vynesl soud za to, že lidu svévolně představil novou formu bohoslužby. Prorok „volal proti oltáři na Hospodinův pokyn: ‚Oltáři, oltáři, toto praví Hospodin: »Hle, Davidovu domu se narodí syn jménem Jóšijáš. Ten bude na tobě obětovat kněze posvátných návrší, kteří na tobě pálí kadidlo. Budou se na tobě spalovat i lidské kosti.«‘ Téhož dne dal i věštecké znamení: ‚Toto je věštecké znamení, které ohlásil Hospodin: Hle, oltář se roztrhne a popel z obětí, který je na něm, se rozsype.‘ Oltář se roztrhl a popel z obětí se z oltáře rozsypal podle věšteckého znamení, které muž Boží učinil na Hospodinův pokyn.“ **1. Královská 13,2.3.5.**

Když to Jarobeám viděl, chtěl proroka zadržet. Rozhořčeně zakřičel: „Chopte se ho!“ Jeho neuvážené jednání bylo ale ihned potrestáno. Ruka, kterou vztáhl proti Hospodinovu poslu, strnula, takže ji nemohl přitáhnout k tělu. V hrůze se král na proroka obrátil: „„Prosím, pros Hospodina, svého Boha, o shovívavost a modli se za mne, abych mohl přitáhnout ruku k sobě zpět.‘ Muž Boží prosil Hospodina o shovívavost a král přitáhl ruku k sobě zpět a byla zase jako dřív.“ **1. Královská 13,6.**

Místo aby se izraelský král vzdal svých špatných záměrů, které lid odváděly od uctívání pravého Boha, jeho srdce se zatvrdilo a on se rozhodl pokračovat v uskutečňování svých plánů.

Božím záměrem je člověka zachránit, ne zničit. On svým poslům dává moc, aby dokázali ty, kdo jejich smělé poselství uslyší, přivést k pokání. Prorok krále důrazně napomenul. Jedině tak mohlo být zlo zastaveno. Hospodinovi posli se mají odvážně zastávat spravedlnosti. Dokud důvěřují Bohu, nemusí se ničeho bát, protože ten, kdo je povolal do služby, jim také zaslíbil svou ochranu.

Prorokova neposlušnost

Prorok se chtěl vrátit do Judska, když vtom mu Jarobeám řekl: „„Pojď se mnou do domu, posilni se a dám ti dar.‘ Muž Boží králi odvětil: ‚I kdybys mi dal polovinu svého domu, nepůjdu s tebou.“

Na tomto místě nebudu jíst chléb ani pít, neboť tak mi přikázal Hospodin svým slovem: „Nebudeš jíst chléb ani pít vodu a nevrátíš se zpět cestou, kterou jsi šel.““ **1. Královská 13,7-9.**

Na zpáteční cestě proroka předešel jakýsi starý muž, který o sobě prohlásil, že je také prorokem, a který mu řekl: „I já jsem prorok jako ty. Na Hospodinův pokyn ke mně promluvil anděl: „Přived’ ho s sebou zpátky do svého domu, ať pojí chléb a napije se vody.““ **1. Královská 13,18.** Tuto lež opakoval tak dlouho, dokud jí Boží muž neuvěřil a nevrátil se zpět.

[39] Bůh dovolil, aby na proroka dopadly důsledky jeho přestoupení. Když pak spolu s mužem, který jej pozval k sobě, seděli u stolu a jedli, falešný prorok zvolal: „Toto praví Hospodin: „Poněvadž ses vzepřel rozkazu Hospodinovu a nedodržel jsi příkaz, který ti dal Hospodin, . . . nedostane se tvé mrtvé tělo do hrobu tvých otců.““ **1. Královská 13,21.22.**

A tento rozsudek se brzo naplnil. „Když prorok, kterého přivedl zpět, pojedl a napil se, osedlal mu osla a on odejel. Na cestě ho přepadl lev a usmrtil ho. Jeho mrtvola ležela na cestě a vedle ní stál osel; i lev stál vedle mrtvoly.

Tu šli kolem něj nějací muži a viděli na cestě ležící mrtvolu i lva stojícího vedle té mrtvoly. Přišli do města, v němž bydlel ten starý prorok, a vykládali o tom. Když to uslyšel prorok, který ho přivedl z cesty zpět, řekl: „To je muž Boží, který se vzepřel Hospodinovu rozkazu.““ **1. Královská 13,23-26.**

Pokud by se prorok, který neuposlechl Boží příkaz, bezpečně vrátil domů, mohl by král jeho příkladem omluvit svou neposlušnost. Roztržený oltář, zmrtvělá ruka a strašlivý osud, který stihl neposlušného proroka, byly dostatečným varováním, z kterého Jarobeám měl pochopit, že má upustit od svého hříšného jednání. Ale Jarobeám nejenže hřešil dál, on dokonce „svedl Izraele k hříchu“ a „touto věcí se Jarobeámův dům prohřešil, a proto musel být zničen a vyhlazen z povrchu země“ **1. Královská 14,16;13,34.**

Bůh trestá Jarobeáma

Po dvaceti dvou letech své nešťastné vlády utrpěl Jarobeám strašlivou porážku v bitvě s Abijášem, Rechabeámovým nástupcem.

„Za dnů Abijášových se moc Jarobeáмова už nepozvedla. Hospodin jej porazil, takže zemřel.“ **2. Paralipomenon 13,20.**

Odpadnutí, které započalo za vlády Jarobeáma, vyvrcholilo naprostým zničením severního Izraele. Vždyť ještě před Jarobeámovou smrtí staříček prorok Achijáš, který předpověděl, že se Jarobeám stane králem, prohlásil: „Hospodin... vyrve Izraele z dobré země... Vydá Izraele pro Jarobeámovy hříchy, jichž se dopouštěl a jimiž svedl Izraele k hříchu.“ **1. Královská 14,15.16.**

Přesto se Bůh snažil udělat vše, co bylo v jeho silách, aby Izrael přivedl zpět k sobě. Po mnoho temných let, kdy jeden vládce vedle druhého vypovídali nebi poslušnost, Bůh vytrvale posílal svému zbloudilému lidu varovné vzkazy. Prostřednictvím svých proroků jim nabízel příležitosti se k němu vrátit. Vzpomeňme jen, kolik práce vykonal Elijáš s Elišou nebo jaké láskyplné poselství se neslo Izraelem za časů proroků Ozeáše, Ámose či Abdijáše. Bůh nikdy nenechal Izrael bez svědectví o své svrchované moci, skrze kterou je chtěl zachránit od hříchu. Díky těmto věrným svědkům se nakonec věčné Hospodinovy záměry podaří naplnit.

8. kapitola — Úpadek Izraele

Od Jarobeámovy smrti až do doby, kdy prorok Elijáš předstoupil před krále Achaba, Izrael pozvolna duchovně upadal. Čím dál větší počet lidí zapomínal na svoji povinnost sloužit živému Bohu a přikláněl se k modlářství.

Nádab, Jarobeámův syn, byl „podle slova Hospodinova, které ohlásil skrze svého služebníka Achijáše Šíloského“ po velmi krátké době své vlády spolu se všemi svými nástupci zavražděn. „To pro Jarobeámovy hříchy, jichž se dopouštěl a jimiž svedl k hříchu Izraele.“

1. Královská 15,29.30.

Ásova vláda

Období, kdy v Judsku vládl král Ása, patřilo k těm šťastnějším. „Ása činil to, co bylo dobré a správné v očích Hospodina, jeho Boha. Odstranil cizí oltáře a posvátná návrší, roztříštil posvátné sloupy a pokácel posvátné kůly. Judovi poručil, aby se dotazoval Hospodina, Boha svých otců, a plnil zákon a příkázání. . . Za něho žilo království v míru.“ 2. Paralipomenon 14,1-4.

Ásova víra byla vystavena těžké zkoušce, když „Kúšíjec Zerach se statisícovým vojskem a třemi sty vozy“ napadl jeho království (2. Paralipomenon 14,9). V období této krize se Ása nespolehl na opevněná judská města „s věžemi, vraty a závorami“, která dal vystavět, ani na „udatné bohatýry“ (viz 2. Paralipomenon 14,6-8), nýbrž na Hospodina. Zatímco shromažďoval bojovníky pro nadcházející bitvu, prosil Boha o pomoc.

Vítězství skrze víru

Pak vojska zneřátelených národů stanula tváří v tvář. Vyznali Judejci všechny své hříchy? Věřili v to, že je Bůh má moc ochránit? Vždyť z lidského pohledu se zdálo, že je egyptská vojska rozmetají na prach. Ása se však v době míru neoddával radovánkám, nýbrž se připravoval na jakýkoli stav nouze. Jeho vojska byla připravena

na ozbrojený konflikt a on sám učinil základem svého vůdcovství svůj vztah k Bohu. Díky tomu v tuto rozhodující chvíli jeho víra neochabla.

[41]

Jelikož král hledal Boha v době prosperity, dokázal se na něj spolehnout i v období nesnází. „Hospodine, jen ty jsi s to pomoci, postaví-li se mocný proti bezmocnému. Pomoz nám, Hospodine, náš Bože, neboť ty jsi naše opora. V tvém jménu jsme přitáhli proti tomuto davu.“ **2. Paralipomenon 14,10.**

Ásova víra byla vzápětí odměněna. „I porazil Hospodin Kúšijce před Ásou a před Judou. Kúšijci se dali na útěk. . . byli rozdraceni před Hospodinem a před jeho táborem.“ **2. Paralipomenon 14,11.**

Když se vítězná vojska vracela do Jeruzaléma, Azarjáš, syn Ódedův, „vyšel před Ásu a řekl mu: . . . „Hospodin bude s vámi, když vy budete s ním. Budete-li se dotazovat na jeho slovo, dá se vám nalézt. Jestliže ho opustíte, opustí vás. . . Jednejte tedy rozhodně, necht' vaše ruce neochabnou, neboť vaše jednání bude odměněno;“ **2. Paralipomenon 15,2.7.**

Povzbuzen tímto výrokem, Ása inicioval druhou reformu. „Vymýtil ohyzdné modly z celé země judské i z Benjamína. . . Zavázali se smlouvou, že se budou dotazovat na slovo Hospodina, Boha svých otců, celým svým srdcem a celou svou duší. A Hospodin jim dopřál klid na všech stranách.“ **2. Paralipomenon 15,8.12.15.**

Avšak i Ásova příkladná vláda byla poskvrněna několika chybami. Jednou když izraelský král Baeša vytáhl proti Judsku a dobyl Rámu, opevněné město ležící jen osm kilometrů od Jeruzaléma, obrátil se Ása s prosbou o pomoc na Ben-hadada, aramejského krále. Za to, že plně nedůvěřoval Hospodinu, jej ihned napomenul prorok Chananí. Postavil se před Ásu a předal mu toto poselství: „Což neměli Kúšijci a Lúbijci početné vojsko, obrovské množství vozů a jezdců? Když jsi však hledal oporu u Hospodina, dal ti je do rukou. . . Ale v této věci jsi jednal jako pomatenec, a od nynějška budeš muset válčit.“ **2. Paralipomenon 16,8.9.**

Místo aby se před Bohem pokořil, „Ása se na vidoucího rozlítl a dal ho vsadit do žaláře. . . V oné době Ása ukřivdil mnohým z lidu.“ **2. Paralipomenon 16,10.**

„V třicátém devátém roce svého kralování onemocněl Ása přetěžkou nemocí nohou. Ale ani ve své nemoci se nedotazoval Hospodina, nýbrž vyhledal jen lékaře.“ **2. Paralipomenon 16,12.** Zemřel v

čtyřicátém prvním roce své vlády a na jeho místo nastoupil jeho syn Jóšafat.

Achab

Dva roky před Ásovou smrtí se v Izraeli ujal vlády král Achab. Jeho působení se hned od začátku vyznačovalo strašným odpadlictvím. „Dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích, více než všichni, kdo byli před ním.“ Choval se tak, jako by „mu bylo málo chodit v hříších Jarobeáma, syna Nebatova“ **1. Královská 16,30.31**. Troufale zaváděl lid do nejhoršího pohanství.

„Vzal si ženu Jezábelu, dceru Etbaala, krále Sidónanů,“ která s sebou přivedla Baalovy kněze, „a chodil sloužit Baalovi a klaněl se mu. Postavil Baalovi oltář v Baalově domě, který vystavěl v Samaří“ **1. Královská 16,31.32**.

[42]

Pod vlivem své ženy Jezábel dal Achab vystavět pohanské oltáře na mnoha návrších a způsobil, že téměř celý Izrael začal uctívat Baala. „Nebyl nikdo jako Achab, aby se zaprodal a dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, jak ho k tomu podněcovala Jezábel, jeho žena.“ **1. Královská 21,25**. Achabův sňatek s pohankou, která sloužila cizím bohům, měl strašlivé následky jak na Achabův život, tak na celý národ. Rázná Jezábel si velmi snadno přizpůsobila královu povahu svým potřebám. Kvůli svému sobectví nedokázal král docenit milost, kterou Bůh prokazoval Izraeli, ani rozpoznat, že skutečným ochráncem a vůdcem vyvoleného národa je Hospodin.

[43]

Za vlády krále Achaba se Izrael od Boha velmi vzdálil. Temný mrak odpadlictví zastínil celou zemi. Všude byly rozmístěny obrazy Baala a bohyně Ašéry. A také modlářské chrámy se velice rozmnožily. Vzduch byl nasycen kouřem obětí obětovaných falešným bohům. Na návrších a v údolích se rozléhaly opilé výkřiky pohanských kněží, kteří obětovali slunci, měsíci a hvězdám.

Jezábel a její kněží učili lid, že modly jsou pravá božstva, která prostřednictvím tajemné moci ovládají pozemské, nebeské a vodní živly. Zurčící potůčky, prameny životodárné vody, chladivá rosa, déšť, díky kterému pole dávala úrodu — o tom všem tvrdili, že je to projev Baalovy a Ašeriny náklonnosti. Pravý Dárce všeho dobrého a dokonalého byl v té době zcela přehlížen. Lidé zapomněli, že slunce,

mraky a všechny přírodní živly podléhají svrchované vládě jediného živého Boha.

Bůh skrze své věrné posly znovu a znovu posílal odpadlému králi a svému lidu důrazná varování, ale jeho slova byla marná. Lidé zaslepení úchvatnou podívanou a fascinujícími modloslužebnými obřady se zcela vydali omamným a degradujícím rozkoším pohanské bohoslužby. Světlo, které získali díky Boží milosti, zastínil temný mrak.

Nikdy dříve vyvolený národ od Boha neodpadl tak daleko. V té době v Izraeli působilo „čtyři sta padesát Baalových proroků a čtyři sta proroků Ašěriných“ **1. Královská 18,19**. Nikdo jiný než Bůh nemohl vyvolený národ zachránit před naprostým zničením. A přestože se od něj vyvolený národ vzdálil dobrovolně a nechal se svést k hříchu, Bůh se jej i nadále snažil zachránit a chystal se k němu poslat jednoho ze svých nejmocnějších proroků.

[44]

9. kapitola — Elijáš a král Achab

V horách na východ od Jordánu žil muž pevné víry a vytrvalé modlitby, který měl svým nebojácným působením zastavit šíření odpadlictví v Izraeli. Přestože nezastával žádné vysoké postavení, dokázal se Elijáš plně spolehnout na to, že si Bůh přeje, aby jeho působení bylo úspěšné. Byl hlasem volajícím na poušti, který káral hříchy a bránil šíření nepravosti. Jeho poselství, které odhalovalo zlo, bylo balzámem pro hříchem nakažené duše.

Když Elijáš viděl, že národ uvízl ve spárech modlářství, velice ho to zarmoutilo a rozhořčilo. Bůh pro Izraelce vykonal tolik dobrých věcí, že měli dostatek důvodu pro to, „aby dbali na jeho nařízení a zachovávali jeho zákony“ **Žalm 105,45**. Ale nevěra je velmi rychle oddělila od Zdroje jejich síly. Elijáš toto odpadnutí sledoval ze svého útočiště v horách a jeho srdce se plnilo smutkem. V zoufalství prosil Boha, aby odvrátil Izrael od zlé cesty a v případě nutnosti na něj seslal trest, který by jej přivedl k pokání.

Bůh Elijášovu modlitbu vyslyšel. Nadešel čas, kdy sešle na lidi své soudy. Protože Baalovi vyznavači tvrdili, že rosu a déšť na zem sesílají vládnoucí přírodní mocnosti a že životodárná sluneční energie je hlavní příčinou bohaté úrody, rozhodl se Bůh Izraeli ukázat, jak je bláhové spoléhat na Baala a doufat v jeho požehnání. Dokud se v pokání nevrátí k Bohu, nedopadne na zem ani jediná kapka rosy či deště.

Elijáši byl svěřen úkol předat Achabovi nebeské poselství soudu. Elijáš nijak neusiloval o to stát se Hospodinovým poslem, ale Boží slovo si jej našlo. A přestože se dalo předpokládat, že splnění svěřeného úkolu jej uvrhne do rukou podlého krále, Elijáš ani na chvíli nezaváhal a ihned se vydal na cestu. Putoval dnem i nocí, dokud nedorazil ke královskému paláci. Protože byl oblečen do hrubých šatů, které obvykle nosívali proroci, prošel nenápadně kolem stráží a stanul před zaskočeným králem.

[45] Za svůj neohlášený příchod se neomlouval, protože si byl vědom, že ho poslal ten, který je větší než izraelský král. „Jakože živ je

Hospodin, Bůh Izraele, v jehož jsem službách,“ pravil směle, „v těchto letech nebude rosa ani déšť, leč na mé slovo.“ **1. Královská 17,1.**

Na cestě do Samaří Elijáš procházel kolem mnoha vodních toků a majestátních lesů, které ani v nejmenším nevypadaly, že by je mohlo ohrozit sucho. Prorok se patrně musel trápit myšlenkou, jak je možné, aby řeky, které zde tečou od nepaměti, vyschly a hory a údolí byly sežehnuty slunečním žářem. Pochybnost v něm však nezapustila své kořeny. Byl si vědom toho, že Boží slovo nemůže selhat. Poselství soudu dolehlo k uším bezbožného krále jako blesk z čistého nebe. Než se však Achab stačil vzpamatovat z nenadálého překvapení, Elijáš byl na míle daleko. Na jeho cestě ho provázel Bůh a řídil jeho kroky. Řekl mu: „Jdi odtud a obrať se na východ a skryj se u potoka Kerítu proti Jordánu. Z potoka budeš pít a přikázal jsem havranům, aby tě tam opatrovali potravou.“ **1. Královská 17,3.4.**

Král po Elijášovi usilovně pátral, ale proroka nikde nenašel. Královna Jezábel, rozhněvaná poselstvím, které uzavřelo nebe, se ihned sešla s Baalovými knězi, kteří se shromáždili, aby prokleli proroka a postavili se na odpor Hospodinu. Zprávy o Elijášovu veřejném odsouzení hříchů Izraele a o jeho proroctví, podle kterého měl na Izrael v nejbližší době dopadnout Boží soud, se rychle roznesly po celé zemi. Některým tyto zprávy nahaly strach, ale většina se k nebeskému poselství stavěla lhostejně, a našli se i takoví, kteří se mu vysmívali.

[46]

Prorokova slova se naplnila téměř okamžitě. Země, která přestala být zavlažována rosou a deštěm, byla rozpraskaná suchem a zeleň uvadla. Vodní toky, v kterých byl vždy dostatek vody, přestaly téct a řečiště vyschla. Vůdci národa však své poddané přesvědčovali, aby plně spoléhali na Baala a prorokova slova nebrali vážně. Nabádali je, aby se Elijášova Boha nebáli. Vždyť je to přece Baal, kdo lidem dává úrodu a stará se o lidi i dobytek.

Strašlivé sucho

Elijášovo proroctví bylo jediným hlasem, který se ozval proti ujišťování tisíce Baalových proroků. Elijáš jasně říkal: Pokud Baal dokáže dát lidem rosu a déšť, pak ať jej izraelský král uctívá a lidé ať se mu klanějí jako Bohu. Protože Baalovi proroci chtěli lidi

udržet v omylu, dnem i nocí vyzývali své bohy, aby svlažili zemi. Se zápalem a vytrvalostí, které si zasluhovaly lepší příčinu, zůstávali po celé dny u oltářů pohanských božstev a úpěnlivě svolávali déšť. Ale na nebi se neobjevil ani mráček a ani kapka rosy či deště nedopadla na vyprahlou zemi.

Uplynul dlouhý rok. Sluneční žár zničil poslední rostlinku, která marně bojovala o přežití. Prameny řek vyschly a malátná stáda v beznaději bloudila vyprahlou krajinou. Kdysi zelená pole se změnila v písčitou poušť. Lesní stromy, připomínající mohutné kostry přírody, neposkytovaly žádný stín. Písek štípal v očích a znemožňoval dýchání. Zvířata i lidé umírali žízní a hladem. Hladomor se všemi svými hrůzami byl den ode dne blíž a blíž.

[47] I přesto však se Izrael nekál ani si nevzal poučení z lekce, kterou mu Bůh uštědřil. Zaslepeni modloslužbou a s pyšným srdcem začali lidé hledat jinou příčinu, s jejíž pomocí by se dalo vysvětlit jejich současné utrpení.

Neústupná ve svém vzdoru vůči Bohu se královna spolu s téměř celým Izraelem postavila proti proroku Elijáši a prohlásila jej za příčinu jejich utrpení. Kdyby se jej zbavili, jejich svízelná situace by se vyřešila. Na královnino naléhání král Achab vyhlásil po prorokovi pátrání. Všem okolním národům poslal vzkaz, aby neprodleně hledali muže, kterého k smrti nenáviděl a kterého se bál. Ve své úzkosti také chtěl, aby tato království přísahala, že o hledaném proroku nic nevědí. Jeho úsilí však bylo marné. Do prorokova úkrytu králova zloba nepronikla.

Když královna viděla, že její boj proti Elijášovi byl bezúspěšný, nařídila, aby byli popraveni všichni Boží proroci. Ve svém hněvu zničila mnoho lidských životů, ale všechny proroky se jí zahubit nepodařilo. Správce králova domu Obadjáš se ujal „sta proroků“ a s nasazením vlastního života je „schoval po padesáti mužích v jeskyni a opatroval je chlebem a vodou“ **1. Královská 18,4.**

Druhý rok sucha

Uplynul druhý rok a nelítostné nebe nevydalo ani kapku deště. Děti umíraly před zraky svých zbědovaných rodičů. Přesto však Izrael nedokázal ve svém utrpení rozpoznat výzvu k pokání, které

mělo Izraeli zabránit, aby se nadobro vymanil z pout Boží milosti a odpuštění.

Odpadnutí izraelského lidu bylo daleko větším zlem než všechny hrůzy hladomoru dohromady. Jelikož jim Bůh toužil pomoci obnovit jejich víru, musel dopustit, aby prožívali velké trápení. „Což si libuji v smrti svévolníka? je výrok Panovníka Hospodina. Zdalipak nechci, aby se odvrátil od svých cest a byl živ? . . . Vždyť já si nelibuji ve smrti toho, kdo umírá, je výrok Panovníka Hospodina. Obrát' te se tedy a budete žít.“ **Ezechiel 18,23.32.**

Bůh nejprve do Izraele posílal posly, kteří lid vyzývali k tomu, aby obnovil svou věrnost Bohu. Izraelci je však v rozhořčení vyhnali a nyní se jejich nenávist obrátila proti proroku Elijášovi. Kdyby se jim dostal do rukou, ochotně by jej vydali královně Jezábel, jako by umlčení jeho hlasu mělo zabránit naplnění jeho poselství.

Existoval však jen jediný způsob, jak mohl zbloudilý Izrael od sebe odvrátit kárající ruku Všemohoucího. Zaslíbení znělo jasně: „Uzavřu-li nebesa, takže nebude deště, přikážu-li kobyilkám, aby hubily zemi, pošlu-li na svůj lid mor, a můj lid, který se nazývá mým jménem, se pokoří a bude se modlit a vyhledávat mě a odvrátí se od svých zlých cest, tehdy je vyslyším z nebes, odpustím jim jejich hřích a uzdravím jejich zemi.“ **2. Paralipomenon 7,13.14.** Aby mohl splnit toto zaslíbení, Bůh se rozhodl zdržovat rosu a déšť tak dlouho, dokud se lidé nerozhodnou změnit svůj tvrdohlavý postoj. [48]

10. kapitola — Přísné napomenutí

Po dlouhé měsíce, které trávil ve svém úkrytu v horách u potoka Kerítu, dostával Elijáš zázračným způsobem potravu. Když pak vlivem sucha i tento potok vyschl, Bůh svému služebníkovvi řekl: „Vstaň a jdi do Sarepty, jež je u Sidónu, a usad' se tam. Hle, přikázal jsem tam jedné vdově, aby tě opatrovala potravou.“ **1. Královská 17,9.**

Tato žena nepocházela z Izraele. Nikdy se jí nedostalo takových výsad, jakým se těšil Boží vyvolený lid, a přesto věřila v pravého Boha a chodila ve světle, které osvěcovalo stezku jejího života. A nyní, kdy v Izraeli nebylo pro Elijáše bezpečné místo, Bůh svého proroka poslal, aby se ukryl právě v jejím domě.

„Vstal tedy a šel do Sarepty. Přišel ke vchodu do města, a hle, jedna vdova tam sbírá dříví. Zavolal na ni: ‚Naber mi prosím trochu vody do nádoby, abych se napil. . . Vezmi pro mě prosím s sebou skývu chleba.‘“ **1. Královská 17,10.**

Jelikož na ženinu domácnost doléhaly bolestivé důsledky hladomoru, dostala strach, že svůj boj o přežití prohraje. I v této krajní situaci však dokázala vydat svědectví o své víře. Na Elijášovu žádost odpověděla takto: „Jakože živ je Hospodin, tvůj Bůh, nemám nic napečeno, mám ve džbánů jen hrst mouky a v láhvi trochu oleje. Hle, sbírám trochu dříví. Pak to půjdu připravit pro sebe a svého syna. Najíme se a zemřeme.“ Elijáš jí řekl: „Neboj se. Jdi a udělej, co jsi řekla. Jen mi z toho nejdřív připrav malý podpopelný chléb a přines mi jej. Potom připravíš jídlo pro sebe a svého syna, neboť toto praví Hospodin, Bůh Izraele: »Mouka ve džbánů neubude a olej v láhvi nedojde až do dne, kdy dá Hospodin zemi déšť.«“ **1. Královská 17,12-14.**

Byla to velká zkouška víry. Bez ohledu na to, jaké mohla poslušnost Bohu Izraele přinést jí a jejímu synu utrpení, „šla a udělala, jak Elijáš řekl“ **1. Královská 17,15.**

Odměna za pohostinnost

Za svoji víru a štědrost dostala bohatou odměnu. „Měla co jíst po mnoho dní ona i její dům. Mouka ve džbánu neubývala a olej v láhvi nedocházel podle slova Hospodinova, které ohlásil skrze Elijáše.“ **1. Královská 17,16.** [49]

„Po těchto událostech onemocněl syn té ženy, paní domu. V nemoci se mu přitížilo, ba již přestal dýchat. Tu řekla Elijášovi: ... „Přišel jsi ke mně, abys mi připomněl mou nepravost a mému synu přivodil smrt; On jí řekl: „Dej mi svého syna; Vzal jí ho z klína, vynesl jej do pokojíka na střeše, kde bydlel, a položil ho na své lože. ... Třikrát se nad dítětem sklonil a volal k Hospodinu: „Hospodine, můj Bože, ať se prosím vrátí do tohoto dítěte život; Hospodin Elijášův hlas vyslyšel, do dítěte se navrátil život a ožilo. Elijáš dítě vzal, snesl je z pokojíka na střeše do domu, dal je jeho matce a řekl: „Pohled’, tvůj syn je živ.“ Žena Elijášovi odpověděla: „Nyní jsem poznala, že jsi muž Boží a že slovo Hospodinovo v tvých ústech je pravdivé.““ **1. Královská 17,17-24.**

Vdova ze Sarepty se s Elijášem rozdělila o poslední sousto a za to Bůh zachránil jí i jejímu synu život. A každému, kdo podobným způsobem neodepře potřebným lidem svou pomoc a projeví jim soucit, Bůh slibuje, že mu štědře požehná. Jeho moc není dnes o nic menší než v dobách proroka Elijáše. „Kdo přijme proroka, protože je to prorok, obdrží odměnu proroka.“ **Matouš 10,41.**

„S láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud — tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly.“ **Židům 13,2.** Nebeský Otec svým dětem neustále posílá do cesty příležitosti, které přinášejí požehnání a radost těm, kdo je dokážou využít. „Budeš-li štědrý k hladovému a nasytíš-li ztrápeného, ... budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí.“ **Izajáš 58,10.11.**

Ježíš nám dnes říká: „Kdo přijímá vás, přijímá mne; a kdo přijímá mne, přijímá toho, který mne poslal.“ Každý milosrdný skutek vykonaný v Kristově jménu bude odměněn. Bůh do skupiny těch, kterým je třeba pomáhat, zahrnuje i ty nejnižší postavené lidi: „A kdo by napojil třebas jen číší studené vody jednoho z těch nepatrných, protože je to uředník, amen, pravím vám, nepřijde o svou odměnu.“ **Matouš 10,40.42.**

Třetí rok sucha

Po celou dobu hladomoru se Elijáš vytrvale modlil a trpělivě čekal, až Bůh odtáhne svou trestající ruku z Izraele. Když všude kolem sebe viděl jen utrpení a bídu, jeho srdce bylo naplněné smutkem a toužil co nejdříve zahájit reformu. Bůh ale uskutečňoval své záměry, a jeho služebníku tedy nezbylo než se modlit a čekat na příhodný čas.

Odpadnutí, ke kterému došlo za vlády Achaba, bylo výsledkem dlouhých let páchání zla. Krok za krokem se Izrael vzdaloval od pravé cesty, až se nakonec velká část národa zcela vydala napospas silám temnoty.

Od vlády krále Davida, kdy národ zpíval oslavné písně Bohu, který jim každý den projevoval svou milost, uplynulo přibližně sto let.

[50]

„Blaze tomu, koho vyvolíš
 a přijmeš,
 aby směl pobývat
 ve tvých nádvořích.
 Tam se budu sytit
 dary tvého domu,
 tvého svatého chrámu.
 Z tvých znamení jímá bázeň
 obyvatele všech končin,
 tam, kde jitro nastává
 i kde se snáší večer,
 všechno naplňuješ plesem.
 ... zavlažuješ brázdy,
 kypříš hroudy,
 vydatnými sprškami
 ji činíš vláčnou,
 žehnáš tomu, co z ní raší.“

Žalm 65,5.9.11.

„Dáváš růst trávě pro dobytek
 i rostlinám, aby je
 pěstoval člověk,

a tak si ze země dobýval chléb.
Dáváš víno pro radost
lidskému srdci,
až se tvář leskne víc než olej. . .
Jak nesčetná jsou tvá díla,
Hospodine!
Všechno jsi učinil moudře;
země je plná tvých tvorů.“

Žalm

104,14.15.24.

Země, do které Pán Izraelce přivedl, byla kdysi velice úrodná a nikdy ji nepostihla sucha. Bůh jim tehdy řekl: „Země, kterou přicházíš obsadit, není totiž jako země egyptská, z níž jste vyšli, kterou jsi oséval semenem a zavlažoval šlapáním čerpadla jako zelinářskou zahradu. Země, do níž táhnete a kterou máte obsadit, je země hor a plání. Pije vodu z nebeského deště. Je to země, o níž Hospodin, tvůj Bůh, pečuje. Oči Hospodina, tvého Boha, jsou na ni neustále upřeny, od začátku roku až do konce.“

Zaslíbení dostatečné vláhy bylo ovšem podmíněné: „Jestliže budete opravdu poslouchat má přikázání, která vám dnes udílím, totiž abyste milovali Hospodina, svého Boha, a sloužili mu celým svým srdcem a celou svou duší, dám vaší zemi déšť v pravý čas, déšť podzimní i jarní. . . . Střeďte se, aby se vaše srdce nedalo zlákat, takže byste se odchýlili, sloužili jiným bohům a klaněli se jim. To by Hospodin vzplanul proti vám hněvem a zavřel by nebesa, takže by nebylo deště, z půdy by se nic neurodilo a vy byste v té dobré zemi, kterou vám Hospodin dává, rychle vyhynuli.“ **5. Mojžíšova 11,10-1416.17.**

„Jestliže však nebudeš Hospodina, svého Boha, poslouchat a nebudeš bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy a nařízení, která ti dnes udílím. . . . Nebe nad tvou hlavou bude měděné a země pod tebou bude železná. Místo deště dá Hospodin tvé zemi písek a prach.“ **5. Mojžíšova 28,15.23.24.**

Přestože tyto příkazy byly srozumitelné, lid postupně odpadal od víry a v průběhu století odstranil všechny ochranné bariéry božské milosti. Nyní na ně Elijášovo proroctví dopadlo se všemi hrůznými

[51] důsledky. Po celé tři roky lidé po proroku, který jim přinesl trápení, usilovně pátrali. Mnoho vládců muselo během tohoto období přísahat na svou čest, že tento podivný prorok se na jejich území nenachází. Královna Jezábel a Baalovi proroci Elijáše nenáviděli a vynaložili veškeré úsilí, aby se ho zmocnili. A z nebe po celou tu dobu nespadla jediná kapka.

Národ je připraven na reformu

Konečně, „po mnoha dnech... se stalo slovo Hospodinovo k Elijášovi: ‚Jdi a ukaž se Achabovi, chci dát zemi déšť‘“ **1. Královská 18,1.2.** Elijáš uposlechl Boží slovo a ihned se vydal na cestu.

Přibližně ve stejnou dobu si dal Achab zavolat Obadjáše, správce domu, a nařídil mu, aby se spolu s ním vydal k pramenům řek a pokusil se najít pastviny pro jejich vyhladovělá stáda. Jelikož si král plně uvědomoval, jaké má jeho království vyhlídky, rozhodl se osobně pomoci svému služebníkovvi najít místa, kde by se jejich dobytek mohl napást. „Achab šel sám jednou cestou a Obadjáš šel jinou cestou. Když byl Obadjáš na cestě, hle, Elijáš mu jde vstříc. Obadjáš ho zpozoroval, padl na tvář a zvolal: ‚Jsi to ty, Elijáši, můj pane;‘“ **1. Královská 18,6.7.**

V době odpadnutí Izraele Obadjáš zůstal věrný. Králi se nepodařilo narušit jeho důvěru v Boha. Nyní jej Elijáš poctil tím, že mu svěřil důležitý úkol: „Jdi a vyříd' svému pánu: Je zde Elijáš.“

Na to mu vyděšený Obadjáš odpověděl: „Čím jsem zhřešil, že vydáváš svého služebníka do rukou Achabovi, aby mě usmrtil?“ Měl za to, že kdyby svěřený úkol splnil, jistojistě by zemřel. „Jakože živ je Hospodin, tvůj Bůh, není pronároda ani království, kam by můj pán nebyl poslal, aby tě vyhledal. Když řekli: ‚Není tady‘, museli v tom království nebo národu odpřisáhnout, že tě nenašli. A ty nyní říkáš: ‚Jdi a vyříd' svému pánu: Je zde Elijáš.‘ Stane se, že já od tebe odejdu a Hospodinův duch tě odnese nevím kam. Já to půjdu oznámit Achabovi, on tě nenajde a zabije mě.“ **1. Královská 18,8-12.**

[52] Ve vážnosti Elijáš Obadjášovi odpřisáhl, že jeho námaha nebude marná: „Jakože živ je Hospodin zástupů, v jehož jsem službách, že se dnes před ním ukážu.“ Po tomto ujištění „Obadjáš šel tedy naproti Achabovi a oznámil mu to.“ **1. Královská 18,15.16.**

V překvapení smíšeném se strachem král vyslechl vzkaz od muže, kterého se bál a nenáviděl zároveň a po kterém celou dobu usilovně pátral. Královo srdce se chvělo strachem: Chystá se tento prorok vynést nad Izraelem další rozsudek? Protože měl v živé paměti, jak Jarobeámovi znehybněla ruka, když ji chtěl vztáhnout proti Božímu proroku, neodvážil se na výzvu nereagovat ani si nedovolil proti Elijášovi zakročit. V doprovodu ozbrojených stráží se vyděšený vládce vydal za prorokem.

Odvážný prorok a provinilý král

Král a prorok stanuli tváří v tvář. Achab se v Elijášově přítomnosti zdál být slabý a bezmocný. Hned svojí první větou „Jsi to ty, jenž uvádíš do zkázy Izraele?“ (1. Královská 18,17) nevědomky odhalil své nejhlubší pocity a ukázal, že všechnu vinu za tvrdý trest, který postihl jeho království, svaluje na proroka.

Je přirozené, že se hříšník snaží Boží služebníky volat k zodpovědnosti za pohromy, které na něj dopadají v důsledku toho, že se odklonil od spravedlnosti. Když je satanovým služebníkům nastaveno zrcadlo pravdy, mají zlost na ty, kdo je napomínají. Jelikož jsou zaslepeni hříchem, považují Boží služebníky za své nepřátele a chtějí, aby byli co nejpřísněji potrestáni.

Vzhledem k tomu, že Elijášovo svědomí bylo čisté, neměl prorok v úmyslu se králi za cokoli omlouvat nebo mu jakkoli lichotit. Taktéž se nesnažil zmírnit králův hněv tím, že by mu řekl, že období sucha je už téměř u konce. Ve spravedlivém rozhořčení a s touhou zalíbit se Bohu králi beze strachu sdělil, že k této hrozné pohromě došlo kvůli jeho hříchům a hříchům jeho předků. „Izraele neuvádím do zkázy já,“ prohlásil nebojácně, „ale ty a dům tvého otce tím, že opouštíte Hospodinova přikázání a ty že chodíš za baaly.“ 1. Královská 18,18.

Rázné napomenutí

I dnes je třeba, aby zaznělo jasné pokárání, protože hříchy lidí odloučily od Boha. Být bezvěrcem je velice populární. Tisíce lidí se připojují k volání: „Nechceme tohoto člověka za krále!“ Lukáš 19,14. Velice často slyšíme nevýrazná kázání, která na člověka

nemají žádný vliv; jsou jako trumpeta, která nevydá jasný tón. Lidské srdce není zasaženo pronikavým Božím poselstvím.

Mnoho lidí říká, že je zbytečné, aby kazatel mluvil příliš otevřeně. Stejně tak někteří tvrdí, že Jan Křtitel zcela zbytečně proti sobě poštvál Herodiadu, když Herodovi řekl, že je hřích žít se ženou svého bratra. Vždyť Ježíšův předchůdce za svou otevřenost zaplatil životem.

[53]

Jelikož takto uvažují ti, kteří mají být obhájci Božího zákona, nastupuje na místo spravedlnosti opatrnost a není toho, kdo by odsoudil hřích. Kéž by v církvi opět zazněl hlas odsuzující nepravosti!

„Ten muž jsi ty!“ **2. Samuelova 12,7**. Takto jednoznačnou výpověď, jakou Nátan přednesl Davidovi, je z našich kazatelen slyšet jen zřídka a ještě méně často se s ní setkáváme v denním tisku. Boží služebníci se nemohou divit, že jejich úsilí nepřináší žádné ovoce, když jejich hlavním cílem je zalíbit se lidem. Takový postoj je totiž vede k potlačování pravdy.

Poselství, které jim bylo svěřeno, nezjemňují z lásky k bližním, nýbrž proto, že jsou lhovostejní a pohodlní. Opravdová láska se totiž v první řadě snaží zalíbit Bohu a pomoci druhým ke spáse. Ti, jejichž srdce jsou touto láskou naplněna, se nesnaží vyhnout následkům otevřenosti tím, že by před pravdou zavírali oči. Když vidí, že jsou duše lidí ohroženy, nebojácně hlásají svěřené poselství a odmítají omlouvat zlo.

Kéž by každý Boží služebník byl stejně odvážný jako Eliáš! Bůh nám skrze apoštola přikazuje: „Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování.“ **2. Timoteovi 4,2**. V Ježíšově jménu máme povzbuzovat poslušné a napomínat neposlušné. Jakákoli světská vypočítavost nám musí být naprosto cizí. S vírou máme jít a směle hlásat nikoli své, nýbrž Boží slovo. Bůh hledá lidi, jako byl Eliáš, Nátan a Jan Křtitel — lidi, kteří jsou ochotni hlásat jeho poselství bez ohledu na to, jaké to bude mít následky. Hledá lidi, kteří jsou ochotni se kvůli pravdě vzdát všeho, co mají.

Bůh volá muže, kteří budou ochotně bojovat proti zlu a duchovním mocnostem. Takovým jsou určena tato slova: „Správně, služebníku dobrý a věrný, . . . vejdi a raduj se u svého pána.“ **Matouš**

[54]

25,23.

11. kapitola — Na hoře Karmel

Elijáš Achabovi přikázal: „Zaříd', at' se ke mně shromáždí na horu Karmel celý Izrael i čtyři sta padesát Baalových proroků a čtyři sta proroků Ašéřiných, kteří jedí u stolu s Jezábelou.“ **1. Královská 18,19.**

Achab jeho příkaz okamžitě splnil, jako by prorok byl vládcem a on jeho poddaným. Vyslal rychlé posly, kteří měli za úkol předat lidem Elijášovo poselství. Ve všech městech a vesnicích se lidé připravovali na to, že se v určený čas shromáždí na hoře Karmel. Cestou k tomuto místu se srdce mnohých plnila neblahou předtuchou. Proč se máme shromáždit právě na hoře Karmel? Jaká další pohroma nás asi čeká?

Hora Karmel bývala překrásným místem: vytékaly z ní prameny řek a její úrodné svahy byly pokryté kobercem květů a sytě zelenými stromy. Nyní však její krása vlivem ničujícího prokletí vybledla. Baalovy a Ašéřiny oltáře stály v bezlistých hájcích. Na jednom z nejvyšších hřebenů byly rozvaliny Hospodinova oltáře.

Vrcholek Karmelu byl viditelný z mnoha koutů království. Na úpatí hory bylo mnoho míst, ze kterých se dalo snadno sledovat dění na vrcholku hory. Elijáš vybral nejvyšší vrcholek jako nejpříhodnější místo k zjevení Boží moci a oslavě jeho jména.

Časně ráno ve stanovený den se zástupy Izraelců shromáždily pod vrcholkem hory. Proroci královny Jezábel se na místo dostavili v oslnivých hávech. Král pak dorazil s náležitou pompou v doprovodu pohanských kněží, oslavován zástupy modloslužebníků. Po celou cestu si kněží jasně uvědomovali, že po Elijášových slovech nepadla po celé tři roky na území Izraele ani jediná kapka rosy či deště. Byli si jistí, že se blíží další hrozná pohroma. Vždyť bohové, kterým věřili, nebyli schopní prokázat, že Elijáš je falešný prorok. Jejich zoufalá volání, vytrvalé modlitby, nekonečné obřady a drahé oběti zůstávaly nevyslyšeny.

Elijáš, který se postavil před krále Achaba, falešné proroky a zástupy Izraelců, byl jediný, kdo přišel obhájit Hospodinovu čest. [55]

Na první pohled se zdálo, že je proti králi, Baalovým prorokům, vojskům a tisícovým zástupům zcela bezmocný. Na jeho straně však stáli ti nejsilnější andělé.

S odvahou a smělostí se prorok, který si jasně uvědomoval své poslání, chystal vykonat Boží příkazy. Zástupy lidí v úzkosti čekaly na prorokova slova. Elijáš nejprve pohlédl na pozůstatky Hospodina oltáře, pak přeletěl pohledem zástupy lidí a nakonec vyzývavě zvolal: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ **1. Královská 18,21.**

Sám proti všem

Nikdo ze shromážděných Elijášovi neodpověděl. V nesčetném zástupu se nenašel ani jeden, který by se odvážil postavit na stranu Hospodina. Slepota a odpadnutí zaplavily celý Izrael. K tomu samozřejmě nedošlo najednou, ale postupně. Každý sebenepatrnější odklon od konání dobra, každé odmítnutí činit pokání prohlubovaly pocit viny a čím dál více vzdalovaly lid od nebeského království. A nyní, ve chvíli zkoušky, lidé ve své vzpouře proti Bohu pokračovali.

Bohu se nelíbí, když lidé v rozhodující chvíli projevují lhostejnost a nevěru. Celý vesmír s napětím sleduje závěrečné scény velkého sporu mezi dobrem a zlem. V těchto okamžicích je pro Boží lid nejdůležitější zachovat Bohu věrnost. Ve všech dobách měl Bůh morální hrdiny a má je i dnes. Tito lidé podobně jako Josef, Elijáš a Daniel se nestydí přihlásit k Božímu vyvolenému lidu. Těm, kdo se nebojí jednat, kdo svědomitě plní svěřené povinnosti a kdo druhé s odvahou vybízí: „Kdo je Hospodinův, ke mně!“ (**2. Mojžíšova 32,26**), Bůh zvláštním způsobem žehná. Tito lidé nabádají ty, kdo se hlásí k Božímu lidu, aby vystoupili z davu a přede všemi osvědčili svou věrnost Králi králů. Jejich vůle je zcela podřízena Božímu zákonu a láska k Bohu má pro ně větší cenu než jejich vlastní život. Oddanost Bohu je jejich životním krédem.

Zatímco Izraelci na hoře Karmel přemýšleli, jak se zachovat, Elijášův hlas opět prořízнул ticho: „Jako Hospodinův prorok zbývám už sám, ale Baalových proroků je čtyři sta padesát. Ať nám dají dva býky. Oni ať si vyberou jednoho býka, ať ho rozsekají na kusy a položí na dříví, ale oheň ať nezakládají. Já udělám totéž s druhým

býkem: dám ho na dříví, ale oheň nezaložím. Vzávejte pak jména svých bohů a já budu vzývat jméno Hospodinovo. Bůh, který odpoví ohněm, ten je Bůh.“ **1. Královská 18,22-24.**

Elijášův návrh byl natolik rozumný, že lidé odpověděli: „To je správná řeč.“ **1. Královská 18,24.** Baalovi proroci se neodvážili odporovat; Elijáš se k nim obrátil a vyzval je: „Vyberte si jednoho býka a připravte ho první, protože vás je víc.“ **1. Královská 18,25.** [56]

Jejich provinilé srdce bylo plné strachu, když připravovali hranici a pokládali na ni obětní zvíře. A pak zahájili své zaříkávání. Jejich hlasité výkřiky se ozvěnou nesly po okolních lesích a kopcích. „Baale, odpověz nám!“ **1. Královská 18,26.** Skákali, svíjeli se, křičeli a při tom si trhali vlasy a řezali se do rukou. Takto chtěli přimět své bohy, aby jim pomohli. Ráno přešlo a přiblížilo se poledne, ale jejich zoufalé modlitby zůstaly bez odpovědi. Oheň na oběť stále nesestupoval.

Během svého horečnatého uctívání se lstiví kněží pokoušeli nějakým způsobem rozdělat na oltáři oheň. Elijáš však bedlivě sledoval každý jejich pohyb; a kněží v bláhové naději, že se jim naskytne příležitost lidi oklamat, pokračovali v provádění svých nesmyslných obřadů.

„V poledne se jim začal Elijáš posmívat: „Volejte co nejhlasitěji, vždyť je to bůh! Třeba je zamyšlen nebo má nucení nebo odcestoval. Snad spí, ať se probudí; Oni volali co nejhlasitěji a zasazovali si podle svého obyčeje rány meči a oštěpy, až je polévala krev. Minulo poledne. . . Neozval se však nikdo, nikdo neodpověděl, nikdo tomu nevěnoval pozornost.“ **1. Královská 18,27-29.**

Jak rád by satan pomohl těm, kteří mu oddaně sloužili. Jak rád by na zem seslal oheň, který by strávil oběť. Ale Hospodin jej spoutal a nedovolil, aby ani jiskérka dopadla na Baalův oltář.

A nakonec, když jejich hlasy od křiku ochraptěly, začali být kněží bezradní. Se stejným zápalem, se kterým prve pronášeli své prosby, nyní začali proklínat boha Slunce. Elijáš z nich ani na okamžik nespustil oči. Velmi dobře věděl, že kdyby se kněžím jakýmkoli způsobem podařilo oltář podpálit, lidé by jej okamžitě zahubili. [57]

Baalovi proroci se vzdávají

Večer se přiblížil. Baalovi proroci byli unavení, ochablí a zmatení. Jeden navrhoval to a druhý ono, až se nakonec v zoufalství vzdali.

Po celý den lidé pozorovali, jak bezradní kněží poskakují okolo oltáře, jako by chtěli k zemi stáhnout sluneční paprsky, které by posloužily jejich účelu. S hrůzou sledovali krvácející rány, které si kněží sami způsobili, a začalo jim docházet, že jejich modloslužba je nesmyslná. Mnozí z nich byli unavení pozorováním démonského běsnění a byli zvědaví na to, co předvede Elijáš.

Když nastal čas večerní oběti, Elijáš vyzval lid: „Přistupte ke mně!“ **1. Královská 18,30**. Pak se otočil k rozbořenému oltáři, u kterého kdysi lidé uctívali Boha, a opravil jej. Tato hromada kamení pro něj měla větší cenu než všechny překrásné pohanské oltáře dohromady. „Vzal dvanáct kamenů podle počtu kmenů synů Jákoba. . . Z kamenů vybudoval oltář ve jménu Hospodinově. . .“ **1. Královská 18,32**.

Zklamaní a vyčerpaní Baalovi kněží zvědavě sledovali každé prorokovo hnutí. Z hloubi duše jej nenáviděli, protože připravil takovou zkoušku, která odhalila jejich falešné bohy; zároveň však měli strach z jeho moci. Lidé se zatajeným dechem napjatě sledovali, co se bude dít. Prorokovo tiché počínání kontrastovalo s nesmyslným běsněním Baalových následovníků.

Když prorok postavil oltář, vykopal kolem něj příkop. Následně připravil dříví, naporcoval obětního býka a položil jej na oltář. „Nato řekl: ‚Naplněte čtyři džbány vodou a vylijte ji na zápalnou oběť a na dříví; Potom řekl: ‚Udělejte to ještě jednou.‘ Oni to udělali. Znovu řekl: ‚Udělejte to potřetí.‘ Udělali to tedy potřetí. Voda tekla okolo oltáře a naplnila i příkop.“ **1. Královská 18,34.35**.

Elijáš lidem připomněl jejich dlouhotrvající odpadnutí a vyzval je, aby pokořili svá srdce a navrátili se k Bohu svých otců, aby mohla být odňata kletba spočívající na jejich zemi. Pak se neviditelnému Bohu uctivě poklonil, napřáhl své ruce k nebi a vyslovil prostou modlitbu. Na rozdíl od Baalových kněží, kteří od časného rána až do večera křičeli a skákali do vzduchu, nevyšel při Elijášově modlitbě z jeho hrdla jediný pronikavý zvuk. Vroucnými a prostými slovy

prosil Elijáš Boha o to, aby ukázal, že je mocnější než Baal, a přivedl Izrael zpět k sobě:

„Hospodine, Bože Abrahamův, Izákův a Izraelův, ať se dnes pozná, že ty jsi Bůh v Izraeli a já tvůj služebník a že jsem učinil všechny tyto věci podle tvého slova. Odpověz mi, Hospodine! Odpověz mi, ať pozná tento lid, že ty, Hospodine, jsi Bůh. Ty sám obrát jejich srdce zpět k sobě.“ **1. Královská 18,36.37.**

Nad shromážděním se rozhostilo tíživé ticho. Baalovi proroci v tu chvíli zmrtvěli strachy, protože si uvědomili svou vinu.

[58]

Elijášovo vítězství

Jakmile Elijáš vyslovil poslední slovo své modlitby, jako blesk se z nebe na oltář snesl oheň, který v jeden ráz pohltil oběť, vodu ve vodním příkopu, a dokonce i kameny, z nichž byl oltář postaven. Jas ohně ozářil celou horu a zaslepil oči shromážděného zástupu. Ohnivý sloup byl viditelný i v údolích, kde stáli mnozí lidé. Ti byli touto podívanou naprosto ohromeni.

Lidé na hoře padli v úctě na tvář. Už se déle neodvažovali dívat na oheň seslaný z nebe. A s vědomím, že je jejich povinností uznat Elijášova Boha za Boha svých otců, jednohlasně volali: „Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!“ **1. Královská 18,39.** Jejich pokřik se rozléhal nad kopci a snášel se do údolí. Konečně se Izrael probudil, pochopil, že byl podveden, a činil pokání. Konečně si lidé uvědomili, jak moc Boha svým chováním zneuctili. Ve světle pravé bohoslužby, kterou požadoval Bůh, byla odhalena skutečná povaha uctívání Baala. Lidé pochopili, že prostřednictvím sucha, kdy z nebe nepadla jediná kapka rosy či deště, dokud nezačali opět uctívat jeho jméno, zjevil Bůh svou spravedlnost a milost.

I když byli Baalovi proroci usvědčeni a nacházeli se v Boží přítomnosti, odmítli vyznat své hříchy. Tvrdohlavě zůstávali i nadále Baalovými proroky. Tím jasně ukázali, že si zasluhují smrt.

Aby se kající Izrael vymanil z vlivu těch, kdo jej učili uctívat Baala, dostal Elijáš od Boha příkaz, aby falešné učitele zahubil. Když Elijáš lidem přikázal: „Pochyťte Baalovy proroky! Nikdo z nich ať neunikne!“ (**1. Královská 18,40**), bylo srdce lidí naplněno hněvem, a proto jej ochotně poslechli. Zavedli Baalovy proroky k

[59] potoku Kíšonu a tam, dříve než se skončil den, v němž byl položen základ náboženské reformy, je popravili.

12. kapitola — Elijáš ztrácí víru

Díky tomu, že byli Baalovi proroci vyhlazeni, bylo možné provést zásadní náboženskou reformu. Nebeský rozsudek byl vykonán. Lidé vyznali své hříchy a přiznali se k Bohu svých otců. Nyní mohla být odejmuta kletba a vyprahlá země zavlažena deštěm.

Elijáš řekl Achabovi: „Vystup vzhůru, jez a pij. Je slyšet hukot deště!“ **1. Královská 18,41**. Pak vystoupil na vrcholk hory a začal se modlit.

Na nebi nebyl ani mráček, ani nebylo slyšet burácení hromu. Jelikož však prorok po celý den neochvějně spoléhal na Boží slovo, nyní ani na okamžik nezapochoyboval o tom, že nebe splní daná zaslíbení. Vždyť stejný Bůh, který způsobil ono nesnesitelné sucho, zaslíbil déšť, když bude zjednána náprava. S pokorou se Elijáš u Boha přimlouval za kající izraelský lid.

Opakovaně posílal svého služebníka, aby se šel podívat, jestli se nad Středozemním mořem ukázaly známky toho, že Bůh jeho modlitby vyslyšel. Služebník se však pokaždé vrátil se slovy: „Nic tam není.“ **1. Královská 18,43**. Prorok neztratil víru ani trpělivost, nýbrž vytrvale pokračoval ve svých modlitbách. Šestkrát se služebník vrátil se zprávou, že na modré obloze nejsou známky přicházejícího deště. Prorok v neochvějné víře poslal svého služebníka ještě jednou. Tehdy přinesl radostnou novinu: „Hle, z moře vystupuje mráček malý jako lidská dlaň.“ **1. Královská 18,44**.

To Elijáši stačilo. V tomto malém mráčku očima víry uviděl příslib vydatného deště a ihned svého služebníka poslal k Achabovi se zprávou: „Zapřáhni a jed' dolů, ať tě nestihne déšť!“ **1. Královská 18,44**.

Díky Elijášově pevné víře jej Bůh mohl použít k uskutečnění svých záměrů. Elijáš se držel nebeských zaslíbení a vytrvale se modlil. Nečekal na očividné známky toho, že jej Bůh vyslyšel, nýbrž se spolehl na drobný náznak jeho přízně. A to, co s Boží pomocí dokázal on, může v Boží službě dokázat každý člověk. „Eliáš byl člověk jako my, a když se naléhavě modlil, aby nepršelo, nezapršelo

[60]

v zemi po tři roky a šest měsíců.“ **Jakubův 5,17.**

I dnes potřebujeme takovouto víru — víru, která se plně spoléhá na zaslíbení Božího slova a která člověku dodává dostatek síly k boji s mocnostmi temnoty. Skrze víru Boží následovníci „dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno, . . . v slabosti nabývali síly, vedli si hrdinsky v boji, zaháněli na útěk vojska cizinců.“ **Židům 11,33.34.**

Víra je nedílnou součástí vítězné modlitby. „Bez víry . . . není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají.“ **Židům 11,6.** Své prosby máme nebeskému Otci předkládat s Elijášovou vytrvalostí. Vždyť naplnění Hospodinova slova je zcela v zájmu Božího trůnu.

Ve chvíli, kdy se Achab chystal sestoupit do údolí, zahalila horu Karmel temnota. „Nebe se zachmuřilo, vítr přihnul mraky a spustil se silný déšť. Achab dal zapráhnout a jel do Jizreelu.“ **1. Královská 18,45.** Po cestě do královského města Achab kvůli temnotě a prudkému dešti neviděl před sebe. I když jej toho dne Elijáš ponížil před očima jeho poddaných a vyhladil jeho modloslužebné kněze, stále jej považoval za krále Izraele. Proto nyní na znamení úcty běžel před královým vozem a naváděl jej do města.

Elijášovo laskavé zacházení s bezbožným králem je příkladem pro každého, kdo se považuje za Božího následovníka. Mezi Božími dětmi je totiž hodně těch, kteří se zdráhají vykonávat podřadnou práci, protože nechtějí být považováni za služebníky. Přestože se Bůh toho dne k Elijáši mocně přiznal — nejprve seslal z nebe oheň, který pohltil jeho oběť, a následně vyslyšel jeho prosby o seslání deště —, neodmítl vykonat podřadnou službu.

Elijášův život ohrožen

U brány Jizreelu se Elijáš od Achaba oddělil. Prorok, který se rozhodl zůstat před hradbami města, se zabalil do svého pláště a uložil se na holou zem k spánku. Král zanedlouho dorazil do bezpečí svého zámku a seznámil svou manželku se vším, co se toho dne událo. Ve chvíli, kdy Achab vyprávěl o vyhlazení modlářských kněží, nekající královnino srdce se naplnilo hněvem. Nechtěla připustit, že celou záležitost řídí Hospodin, a ve své pýše prohlásila, že Elijáš musí zemřít.

Tu noc přišel za Elijášem posel a předal mu následující vzkaz od královny Jezábel: „At' bohové udělají, co chtějí! Zítřka v tento čas naložím s tebou, jako ty jsi naložil s nimi!“ **1. Královská 19,2.**

Zdalo se, že poté, co Eliáš projevil tak neochvějnou odvahu a jednoznačně porazil krále, proroky i lid, už nikdy nemůže propadnout malomyslnosti a strachu. Ale v této těžké chvíli jej jeho víra a odvaha opustily. Probudil se zcela zmatený a bezradný. Z nebe se lily provazce deště a všude kolem byla černočerná tma. V ten okamžik zcela zapomněl na to, jak jej Bůh před třemi roky zavedl do bezpečného úkrytu, a chtěl si sám útekem zachránit život. [61]

Krize víry

Elijáš neměl utíkat. Měl se s prosbou o pomoc před Jezábeliným hněvem obrátit na toho, který jej pověřil tímto obtížným úkolem. Měl poslu, který mu doručil vzkaz, říct, že jeho Bůh jej před královninou nenávistí ochrání. Kdyby od Boha žádal sílu a ochranu, nikdo by mu nemohl ublížit. Hospodin by na Jezábel seslal soudy, které by na krále i lid měly silný vliv a bylo by díky nim možné vykonat rozsáhlou reformu.

Elijáš se domníval, že po přesvědčivém zázraku, který vykonal na hoře Karmel, nebude mít královna na Achaba žádný vliv a celý izraelský národ prodělá rychlou reformu. Ačkoli za celou dobu, kterou strávil na hoře Karmel, nesnědl ani sousto, dokázal Achabův kočár vést s neutuchající odvahou a silou. Pak se ale dostavil útlum, který obvykle následuje po projevech víry a po velkém úspěchu. Eliáš dostal strach, že právě zahájená reforma nebude mít dlouhého trvání, a propadl hluboké depresi. Ve chvíli úzkosti, kdy se nad jeho hlavou stahovala temná mračna Jezábeliných pohrůzek a kolem hlavy mu létaly satanovy otrávené šípy, přestal se prorok držet Boha. [62]

Elijášova sklíčenost

Otočil se k Bohu zády a tak dlouho prchal, až se ocitl v bezútěšné, neobydlené pustině. Zcela vyčerpán usedl pod trnitým keřem, aby si trochu odpočinul, a přál si umřít. „Řekl: ‚Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.‘“ **1. Královská**

19,4. Jeho duch byl zcela zdeptán hořkým zklamáním a on si přál se už nikdy nesetkat s žádným člověkem. Nakonec vyčerpáním usnul.

Do života každého člověka přicházejí období silného zklamání a strachu — období, kdy je těžké uvěřit v Boží milosrdenství a kdy problémy tíží natolik, že si člověk přeje zemřít. V takových chvílích se mnozí odvracejí od Boha a stávají se otroky pochybností a nevíry. Kdybychom v těchto okamžicích pochopili záměry Boží prozřetelnosti, očima víry bychom uviděli anděly, kteří se snaží ochránit nás před námi samotnými a postavit nás na pevný základ. Tehdy by se v nás zrodila nová víra a nový život.

Věrný Jób ve chvílích utrpení a temnoty prohlásil:

„Ať zanikne den, kdy jsem se zrodil... Kéž přijde, oč žádám... Spíše [bych volil] smrt... Život se mi zprotivil...“ **Jób 3,3; 6,8; 7,15.16.**

Přestože byl zničený životem, Bůh nedovolil, aby zemřel. Místo toho poslal zdeptanému Jóbovi poselství naděje:

„Zapomeneš na trápení, bude ve tvých vzpomínkách jak voda, která uplynula.

Nadejde ti věk jasnější než poledne, chmury obrátí se v jitro.“ **Jób 11,16.17.**

Z hlubin malomyslnosti se Jób vznesl k výšinám víry v Boha. Vítězoslavně prohlásil:

„Já vím, že můj Vykupitel je živ
a jako poslední se postaví
nad prachem.

A kdyby mi i kůži sedřeli,
ač zbaven masa, uzřím Boha.“

Jób 19,25.26.

Když Jób zahlédl odlesk Stvořitelovy slávy, zhrozil se sám sebe a kál se v prachu a popelu. Díky tomu mu Bůh mohl požehnat a způsobit, aby zbývající roky jeho života byly těmi nejlepšími.

Malomyslnost je hříšná a neodůvodnitelná. Bůh touží dát svým služebníkům tolik síly, kolik jí potřebují. Ačkoli se plány nepřítelů Božího díla mohou zdát nezměnitelné, Bůh dokáže porazit i toho nejsilnějšího protivníka. Ti, kdo jsou sklíčení, mají k dispozici účinné

prostředky — víru, modlitbu a práci. Trápí vás úzkostné předtuchy či vás naplňuje sklíčenost? I v těch nejtemnějších dnech, kdy se okolnosti zdají být děsivé, nepropadejte strachu. Bůh zná vaše potřeby. Jeho nekonečná láska a slitování jsou nevyčerpatelné. On nikdy nezmění smlouvu, kterou uzavřel s těmi, kdo jej milují. Je ochoten propůjčit svým věrným služebníkům schopnosti, které jsou potřebné k tomu, aby své problémy zvládli. Apoštol Pavel vyznal: „On mi řekl: ‚Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla.‘ ... Proto rád přijímám slabost, urážky, útrapy, pronásledování a úzkosti pro Krista. Vždyť právě, když jsem sláb, jsem silný.“ **2. Korintským 12,9.10.**

[63]

Copak Bůh opustil Elijáše v hodině jeho zkoušky? Nikoli! Ve chvíli, kdy se Elijáš cítil zavržený Bohem i lidmi, jej Bůh miloval stejně jako dřív. Z hlubokého spánku jej probudil jemný hlas. Tvář, kterou uviděl, měla přátelský výraz. Bůh k němu poslal anděla s jídlem. „Vstaň a jez!“ řekl mu anděl. „Vzhlédl, a hle, v hlavách podpopelný chléb, pečený na žhavých kamenech, a láhev vody.“ **1. Královská 19,5.6.**

Když Elijáš trochu pojedl, opět upadl do hlubokého spánku. Anděl se vyčerpaného muže dotkl podruhé a soucitným hlasem řekl: „Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!“ Posílen jídlem byl Elijáš schopen jít „čtyřicet dní a čtyřicet nocí až k Boží hoře Chorébu“ **1. Královská 19,7.8.** Tam našel útočiště v jeskyni.

[64]

13. kapitola — „co tu chceš, Elijáši?“

Bůh o Elijášovu útočišti na hoře Choréb věděl a nenechal jej proti silám temnoty bojovat samotného. Poslal za ním do jeskyně, kde se skrýval, mocného anděla, který měl za úkol zjistit, co potřebuje, a dopodrobna jej seznámit s božskými plány s Izraelem.

Bůh nemohl své započaté dílo dokončit dřív, dokud se mu prorok nenaučí plně důvěřovat. Vítězství na hoře Karmel otevřelo cestu pro další, ještě větší úspěchy. Ale prorok se kvůli výhrůžkám královny Jezabel zdráhal nových příležitostí využít. Bylo nutné, aby pochopil, jak výhodné postavení se mu Bůh chystal vydobýt.

„Co tu chceš, Elijáši?“ **1. Královská 19,9**. Já jsem tě poslal k potoku Kerítu a k vdově do Sarepty. Byl jsem to já, kdo ti přikázal postavit se před pohanské kněze na hoře Karmel a doprovázet krále do Jizreelu. Kdo tě však poslal do této pustiny? Co tu pohledáváš?

Elijáš si hořce postěžoval: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život.“ (**1. Královská 19,10**)

Anděl proroku nařídil, aby se postavil a dobře se díval. „A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný.“ **1. Královská 19,11.12**.

Tímto tichým a jemným hlasem chtěl Bůh proroka naučit, že k dosažení úspěchu není vždy nutné velkolepých demonstrací. Elijášův vzdor byl umlčen a jeho duch se pokořil. Nyní s jistotou věděl, že když bude plně spoléhat na Boha, najde u něj pomoc a ochranu vždy, když ji bude potřebovat.

Bůh nepromlouvá k lidskému srdci vemlouvavými slovy ani nepoužívá nevyvratitelné argumenty, nýbrž na něj působí Duchem svatým. Jeho tichý, jemný hlas má moc je změnit.

„Co tu chceš, Elijáši?“ zeptal se hlas podruhé. Prorok na to odpověděl: „Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ **1. Královská 19,13.14.**

[65]

Bůh Elijáši řekl, že ti, kdo páchají zlo, budou potrestáni. Je třeba najít lidi, kteří nad modlářským královstvím vykonají rozsudek. Čeká je tvrdá práce. Elijáš se bude muset vrátit k Izraeli a spolu s dalšími lidmi vykonat reformu.

„Hospodin mu řekl: ‚Jdi, vrat’ se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomažeš Chazaela za krále nad Aramem. Jehúa, syna Nimšího, pomažeš za krále nad Izraelem a Elíšu, syna Šáfatova z Ábel-mechóly, pomažeš za proroka místo sebe. Kdo unikne Chazaelovu meči, toho usmrtí Jehú, a kdo unikne Jehúovu meči, toho usmrtí Elíša.‘“ **1. Královská 19,15-17.**

Ten, který lidem vidí do srdce, oznámil proroku, že v Izraeli zbylo mnoho těch, kteří i přes dlouhé období odpadnutí zůstali Bohu věrní. „Zachovám v Izraeli sedm tisíc, všechny ty, jejichž kolena nepoklekla před Baalem a jejichž ústa ho nepolíbila.“ **1. Královská 19,18.**

Odpadnutí, kterého jsme svědky dnes, je velmi podobné tomu, jež tehdy postihlo Izrael. Ti, kdo vyvyšují lidské nad božské, uctívají výrazné osobnosti, klanějí se majetku a stavějí vědu nad Bohem zjevenou pravdu, se ve skutečnosti klanějí modlám. Mnozí lidé dnes vyměnili Boží slovo za lidské nauky. Všeobecně se má za to, že lidský rozum má větší autoritu než Bible. Boží zákon je považován za zbytečný. Nepřítel se usilovně snaží, aby lidé zapomněli na to, co jim mělo do života přinést radost a spásu.

Věrný Boží lid

Tomuto odpadnutí však nepodlehli všichni. Ne každý porušuje Boží zákon a oddává se hříchu. Bůh má mnoho těch, kteří chtějí blížeji poznat Krista a porozumět Božímu zákonu, těch, kteří žijí v naději, že se Ježíš brzy vrátí a ukončí nadvládu hříchu a smrti, těch, na jejichž srdce působí Boží Duch.

Tito lidé potřebují osobní pomoc od jedinců, kteří znají Boha i jeho Slovo. Když tito lidé, kteří rozumějí Bibli, budou hledat ty, kdo touží přijít ke Světlu, andělé jim budou pomáhat. Díky tomu mnozí

odmítnou podřizovat se lidským nařízením, odvážně se postaví na Boží stranu a začnou se řídit jeho zákonem.

Satan se ze všech sil snaží, aby ti, kdo následují Boha, ztratili ze zřetele své poslání a spokojili se s radostmi tohoto života. Usiluje o to, aby žili v poklidu nebo se kvůli světským výhodám odstěhovali z míst, kde by mohli vykonat mnoho dobrého. U jiných se zase snaží dosáhnout toho, aby kvůli pronásledování zmalomyslněli a odmítli plnit svěřené povinnosti. Všem Božím dětem, které se nepříteli podařilo umlčet, je adresována otázka: „Co tu chceš?“ **1. Královská 19,9.** Vždyť jsem tě zmocnil, abys všem národům zvěstoval evangelium a [66] připravoval lidi na den Hospodinův. Kdo tě poslal sem?

Radost, která Kristu dodávala síly, když měl přinést oběť, a která mu pomohla překonat utrpení, byla radostí ze spasených hříšníků. Tento druh radosti by měli sdílet všichni jeho následovníci. Ti, kdo si uvědomují pravou hodnotu spasení, budou pohnuti soucitem, když uvidí morální a duchovní úpadek tisíců lidí, kteří žijí ve stínu strašlivé zkázy, proti níž je tělesné utrpení pouhé nic.

V mnoha sborech jsou rodiny, které by se měly přestěhovat do míst, jež potřebují jejich pomoc. Bůh povolává rodiny, aby se vypravily na vzdálená místa a tam pracovaly ve prospěch těch, kdo žijí v duchovní temnotě. Taková služba si žádá osobní oběti. A zatímco mnozí čekají, až jim v cestě nebudou stát žádné překážky, duše oddělené od Boha umírají v beznaději. Běžně se setkáváme s lidmi, kteří jsou ochotni kvůli světským výhodám či kvůli akademickému vzdělání podstoupit utrpení a žít po nějaký čas v nedostatku. Najdou se však mezi lidmi i ti, kdo jsou ochotni trpět kvůli tomu, že druhé seznamují se Stvořitelem?

Pomoc v nesnázích

Není nic neobvyklého, když Bohu oddaný člověk v čase nesnází pod tlakem okolností zmalomyslní. Vždyť i jeden z nejmocnějších proroků se snažil uprchnout před hněvem rozlícené ženy. A když pak duši vyčerpaného uprchlíka zaplavilo hořké zklamání, přál si zemřít. Ale ve chvíli, kdy se utápěl v beznaději a zdálo se, že jeho započaté dílo bude překaženo, zjistil, že i za nepříznivých okolností je možné důvěřovat Bohu.

Všichni, jejichž srdce se při sebeobětující práci začíná plnit negativními pocity, mohou z Elijášovy zkušenosti načerpat odvahu a sílu. Boží pozorná péče, jeho láska a moc působí obzvlášť viditelně v případech lidí, jejichž rady a napomenutí druhí neberou vážně a jejichž snahy o reformu se setkávají s odporem a nenávisť.

Ve chvíli, kdy je člověk nejvíce oslaben, přichází satan s tím nejsilnějším pokušením. S pomocí této taktiky, díky níž mnohokrát zvítězil nad člověkem, chtěl porazit i Božího Syna. Byl si moc dobře vědom toho, že když je lidská vůle oslabena a víra skomírá, pak ti, kdo dlouhou dobu odvážně stáli na straně práva, snadno podléhají pokušení. Tak například Mojžíš, který byl zdeptán nevírou Izraelců a vyčerpán čtyřiceti lety strávenými na poušti, selhal na samé hranici zaslíbené země. Rovněž Eliáš, jehož víra v Hospodina byla po celé období sucha velice silná, dovolil, aby ve chvíli vyčerpání strach ze smrti jeho víru v Boha zcela zničil.

A tak i v dnešní době, když na nás doléhají pochybnosti, chudoba nebo utrpení, satan se snaží otrávit naši vírou v Boha. Vede nás k tomu, abychom přestali Bohu důvěřovat a začali pochybovat o jeho lásce. Doufá, že se mu podaří zmalomyslnět naši duši a odvést nás od Boha.

Ti, kdo stojí v čele velkého sporu mezi dobrem a zlem, se často budou cítit vyčerpání, když se tlak, který je na ně vyvíjen, zmírní. A přestože sklíčenost může podlomit jejich víru a oslabit vůli, Bůh dobře rozumí situaci, v které se nacházejí, a nepřestává je milovat. Zná pohnutky jejich srdcí. Je třeba, aby se tito vůdci Božího lidu naučili trpělivě čekat a důvěřovat Bohu i ve chvílích, kdy se okolnosti jejich života zdají být temné. Nebesa je v nesnázích neopustí. Na světě není nic bezbrannějšího a zároveň nejneporazitelnějšího než člověk, který si uvědomuje svoji bezvýznamnost a zcela spoléhá na Boha.

Ten, který posiloval Elijáše, má dostatek síly k tomu, aby podepřel každé ze svých dětí bez ohledu na to, jak moc je slabé. Každému z nich slíbil, že mu dodá tolik síly, kolik jí bude potřebovat. V Boží moci člověk může zvítězit nad zlem a dopomoci k vítězství druhým. Satan si nemůže podmanit nikoho, kdo prosí Boha o ochranu.

Satan zná tvé slabosti, a proto se přimkni k Ježíši. Kristova spravedlnost ti dodá sílu k tomu, abys dokázal čelit přívalům zla, které zaplavily celý svět. Uved' víru do svého života. Vírou se

každé břemeno stává lehčí a každé sebevětší vyčerpání snesitelnější. Díky víře můžeš pochopit záměry prozřetelnosti, které se nyní zdají být zahaleny tajemstvím. Události Božího lidu byly zaznamenány proto, aby stejná víra, která působila v životech Božích služebníků v minulosti, se mohla projevit i skrze nás. Bůh je připraven působit s nezmenšenou silou v životě každého, jehož srdce je ochotné stát se jeho nástrojem.

Kristus se nikdy nezřekne těch, pro které zemřel. My jej můžeme opustit a nechat se přemoci pokušením, ale Kristus nikdy neopustí nikoho, za nějž vlastním životem zaplatil výkupné. Kdyby se naše duchovní zření prohloubilo, viděli bychom duše naplněné úzkostí a žalem, které v malomyslnosti touží po smrti. Také bychom viděli anděly, kteří se co nejrychleji snaží přijít těmto lidem na pomoc a odehnat od nich armády zla. Duchovní boj mezi dvěma zneprátelenými vojsky je skutečný a na jeho výsledku závisí věčný osud.

Boží poslové by si neměli myslet, že je Boží dílo na nich závislé. Je ale třeba, aby se každý, kdo neupadl do duchovního spánku, zapojil do díla záchrany. Musí se snažit mařit záměry zlých lidí a vnášet do řad Božích nepřátel zmatek. Ten, který je Král a Pán zástupů, sedí mezi cherubíny a uprostřed bojů a vřavy národů drží nad svými dětmi ochrannou ruku. A ve chvíli, kdy šípy hněvu proniknou srdci nepřátel, on své děti skryje ve své náruči.

[68]

14. kapitola — Odpadnutí v dnešní době

Záznam o Elijášově životním díle byl po celá dlouhá staletí zdrojem odvahy a síly pro lidi, kteří byli posláni, aby v čase odpadnutí stáli na straně práva a spravedlnosti. Pro nás je tato skutečnost velice důležitá. Historie se opakuje. Modlářství dnešní doby je stejné jako v časech proroka Elijáše. Přestože se kolem nás nestavějí pohanské chrámy, zástupy lidí se oddávají uctívání bohů tohoto věku — bohatství, slávy, rozkoše — a vyhledávají nauky, které schvalují touhy jejich hříšného srdce. Mnoho lidí má falešnou představu o Bohu a uctívají falešné bohy se stejným přesvědčením, s jakým to dělali následovníci Baala. Dokonce i mnozí z těch, kdo o sobě tvrdí, že jsou křesťané, podléhají vlivům, které jsou v přímém rozporu s Bohem a jeho pravdou.

Dnešní doba je nasycena odpadnutím a nevěrou. Lidské teorie zaujímají místo, které náleží Bohu a jeho zákonu. Satan slibuje mužům a ženám, že v neposlušnosti najdou svobodu, díky které budou jako bohové. Lidské teorie jsou často ceněny víc než božské zjevení. Zdá se, jako by lidé ztratili schopnost rozeznat světlo od tmy a pravdu od lži. Řídí se názory myslitelů, kteří jsou podle nich důvěryhodnější než biblická pravda. Víra, kterou projevil Pavel, Petr či Jan, se jim zdá být zastaralá a nehodná inteligence moderních lidí.

Na počátku dal Bůh svůj zákon lidem jako prostředek k dosažení štěstí a věčného života. Satan se proto snaží lidi vést k přestupování tohoto zákona; neustále usiluje o to, co nejvíce zkreslit jeho význam a snížit jeho hodnotu. Jeho nejzákeřnějším tahem byla snaha změnit samotný zákon. Chtěl tak docílit toho, aby si lidé mysleli, že jej dodržují, a přitom jej přestupovali. Jeden spisovatel přirovnal snahu změnit Boží zákon k známému uličnictví obracet ukazatele na důležité křižovatce nesprávným směrem.

Rovněž Bůh vybuodoval ukazatele směru pro ty, kdo putují tímto světem. Jedna směrovka ukazuje na cestu poslušnosti, vedoucí k věčnému životu, a druhá na cestu bezzákonnosti, končící smrtí. Nepřítel lidí však v nestřežené chvíli tyto ukazatele zaměnil a způsobil,

[69]

že mnozí kráčejí nesprávným směrem.

Hospodin Izraelcům skrze Mojžíše přikázal: „Dbejte na mé dny odpočinku; to je znamení mezi mnou a vámi pro všechna vaše pokolení, abyste věděli, že já Hospodin vás posvěcuji. . . To je provždy platné znamení mezi mnou a syny Izraele. V šesti dnech totiž učinil Hospodin nebe a zemi, ale sedmého dne odpočinul a oddechl si.“ **2. Mojžíšova 31,13.17.**

Hospodin jasně řekl, že poslušnost je cestou do Božího města, ale satan tento ukazatel změnil. Ustanovil falešný den odpočinku, čímž způsobil, že lidé, kteří v tento den odpočívají, žijí v domnění, že zachovávají přikázání Stvořitele. Když „byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy“, Bůh ustanovil sedmý den jako památník svého stvořitelského díla. „A Bůh požehnal a posvětil sedmý den.“ **1. Mojžíšova 2,1.3.**

V době vyjití z Egypta Bůh svým dětem připomněl důležitost a význam soboty. Během pobytu v Egyptě dozorcí od Izraelců požadovali, aby každý týden odváděli neúměrné množství práce. Tím je nepřímou nutili k tomu, aby pracovali i v sobotu. Bůh však Izraelce z otroctví vysvobodil a přivedl je na místo, kde mohli nikým nerušení zachovávat všechna jeho nařízení. Na hoře Sínaj Bůh Mojžíši předal Boží zákon, který vyryl vlastním prstem do dvou kamenných desek (viz **2. Mojžíšova 31,18**). A následně Izraelce po celých čtyřicet let putování pouští neustále vedl k tomu, aby pamatovali na Bohem ustanovený den — každého dne kromě soboty jim sesílal denní příděl many, který pak byl v pátek, v den přípravy, dvojnásobný.

Božím záměrem bylo, aby si Izraelci prostřednictvím zachovávání přikázání o sobotě připomínali, kdo je jejich Stvořitel a Spasitel. Budou-li správně světit sobotu, nikdy se nepřikloní k modlářství; pokud však na přikázání o sobotě zapomenou, velmi rychle se od svého Stvořitele vzdálí. Oni však „znevážili mé rady, neřídili se mými nařízeními a znesvěcovali mé dny odpočinku, neboť jejich srdce chodilo za jejich hnusnými modlami“ **Ezechiel 20,16**. A když chtěl Judu upozornit na hříchy, v jejichž důsledku se dostali do babylónského zajetí, Hospodin prohlásil: „Pohrdáš mými svatými dary, znesvěcuješ mé dny odpočinku. . . Vylil jsem tedy na ně svůj hrozný hněv, v ohni své prchlivosti jsem s nimi skoncoval, jejich cestu jsem jim uvalil na hlavu, je výrok Panovníka Hospodina.“ **Ezechiel 22,8.31.**

Při obnovování Jeruzaléma varoval prorok Nehemjáš izraelský lid před porušováním přikázání o sobotě následujícími slovy: „Což právě tak nejednali vaši otcové? Proto náš Bůh uvedl všechno toto zlé na nás a na toto město. A vy jej zase popouzíte k hněvu proti Izraeli tím, že znesvěcujete den odpočinku.“ **Nehemjáš 13,18.**

Ježíš a sobota

Během své pozemské služby Ježíš upozornil na závaznost přikázání o sobotě.

[70]

Sám k tomuto přikázání, jehož byl autorem, přistupoval s náležitou úctou. V jeho době byl způsob zachovávání soboty natolik zkreslený, že spíše odrážel lidské sobectví než Boží lásku. Kristus však na toto falešné učení, které nesprávně představovalo jeho charakter, nebral ohled. A přestože jeho postoj v řadách rabínů vyvolával nemilosrdný hněv, šel si za svým a sobotu zachovával v souladu s Božím zákonem.

Svou úctu k zákonu vyjádřil jednoznačně: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane. Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by je však zachovával a učil, ten bude v království nebeském vyhlášen velkým.“ **Matouš 5,17-19.**

Úhlavní nepřítel lidského štěstí na přikázání o sobotě tvrdě zaútočil. Satan říká: „Budu mařit Boží úmysly. Způsobím, že lidé nebudou k památníku Božího stvoření přistupovat s úctou. Přesvědčím svět, že den, který posvětil sám Bůh, byl změněn. Udělám vše pro to, aby na něj lidé zapomněli. A na jeho místo postavím jiný den, který Bůh neustanovil — den, který není znamením mezi Bohem a jeho lidem. S pomocí této náhražky vyvýším sám sebe. Posvětím první den týdne a protestantský svět jej s nadšením přijme jako pravý den odpočinku. Stanu se vládcem tohoto světa. Dokonale ovládnou lidskou mysl a způsobím, že se na sobotní den bude pohlížet s pohrdáním. Svěcení soboty se stane znamením neposlušnosti vůči světským autoritám. Lidské zákony budou tak tvrdé, že jen málokdo se odváží zachovávat pravý sobotní den. Ze strachu, že nebudou mít co jíst a

co si obléct, se spojí se světem v přestupování Božího zákona. Celý svět bude pod mojí nadvládou.“

Tím, že nepřítel ustanovil falešný den odpočinku, chtěl „změnit doby a zákon“ (viz **Daniel 7,25**). Opravdu se však satanovi podařilo změnit Boží zákon? Ten, který se nemění, o pravé sobotě prohlásil: „Dbejte na mé dny odpočinku; to je znamení mezi mnou a vámi po všechna vaše pokolení. . . To je provždy platné znamení mezi mnou a syny Izraele.“ **2. Mojžíšova 31,13.17**.

Přestože falešná směrovka ukazuje nesprávným směrem, Bůh je stále stejný. Svůj zákon strážil se stejným zápallem jako za časů Achaba a Elijáše.

Vzpouřa proti Bohu

[71] Lidé dnes Boží zákon zcela ignorují. Lidská společnost se nachází v otevřené vzpouře proti Bohu. Lidé zanedbávají studium Bible a nenávidí pravdu. Ježíš vidí, jak lidé odmítají jeho zákon, opovrhují jeho láskou a s pohrdáním pohlížejí na jeho následovníky. Vidí, jak se brání jeho milosrdenství a nedbají na jeho varování. Z chrámu lidské duše se stalo místo nekalých obchodů, kde se velice dobře daří sobectví, závisti, pýše a zlobě.

Mnozí se odvažují zesměšňovat Boží slovo. Na ty, kteří je berou vážně, se pohlíží jako na bláznů. Neochota řídit se světskými zákony a nařízeními je přímo úměrná přestupování Božího zákona. V důsledku neposlušnosti pak ve společnosti vzrůstá násilí a kriminalita.

Všimněte si, jak je přestupování přikázání o sobotě rozšířené. Všimněte si nestoudné bezbožnosti těch, kdo prosazují zákony, které nařizují zachování prvního dne v týdnu jako pravého dne odpočinku a zároveň podporují prodej alkoholu a jiných návykových látek. Ovlivňují lidské svědomí, a přitom schvalují užívání látek, které ničí bytosti stvořené k Božímu obrazu. Je to satan, kdo prosazuje schvalování těchto zákonů.

Téměř celý svět se klaní modlám. Pán však nebude věčně přihlížet tomu, jak je jeho zákon beztrestně přestupován. Pochybovači se sice budou Božímu zákonu posmívat a popírat jeho platnost a Boží dílo bude postupovat jen s velkým úsilím a neustálými obětmi, avšak pravda nakonec zvítězí.

Až bude Boží dílo na zemi v samotném závěru, Boží zákon bude opět vyvýšen. I kdyby falešné náboženství získalo převahu, zastínilo golgotský kříž, naplnilo celou zemi temnotou a odvedlo zástupy od pravdy, tak v nejtemnější hodině lidských dějin Bůh Elijášův povolá mnohé, aby přinesli světu jeho poselství, které nebude umlčeno. Tehdy se z míst, kde lidé zašli ve vzpouře proti Nejvyššímu příliš daleko, bude ozývat hlasitý nesouhlas. Boží poslové s odvahou odsoudí spojení církve se světskou mocí a vyzvou muže a ženy, aby zavrhlí lidská nařízení a začali zachovávat sobotu jako pravý den odpočinku. Celý svět uslyší jasné poselství: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod. . . Kdo kleká před šelmou a před její sochou, kdo přijímá její cejch na čelo či na ruku, bude pít víno Božího rozhorlení, které Bůh nalévá neředěné do číše svého hněvu.“ **Zjevení 14,7.9.10**. Celý svět bude před obhájcem věčné spravedlnosti obviněn a bude nad ním vynesena rozsudek.

Dnes, stejně jako za časů proroka Elijáše, je hranice oddělující lidi, kteří zachovávají Boží přikázání, od těch, kdo následují falešné bohy, jednoznačně vymezena. „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany?“ zeptal se Elijáš a hlasitě zvolal: „Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ **1. Královská 18,21**.

A Bůh nám dnes oznamuje: „Padl, padl veliký Babylón. . . Vyjdi, lide můj, z toho města, nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy. Neboť jeho hříchy se navršily až k nebi a Bůh nezapomněl na jeho viny.“ **Zjevení 18,2.4.5**.

[72]

Závěrečné tříbení

Na každého přijdou zkoušky. Brzy přijde doba, kdy lidé budou nuceni zachovávat falešný den odpočinku. Dojde k souboji mezi Božími a lidskými přikázáními. Ti, kteří krůček po krůčku přijali světská měřítka a zvyklosti, se raději podvolí nátlaku, než aby se vystavili posměchu, urážkám, hrozbě uvěznění nebo smrti. Tehdy bude zlato zbaveno strusky. Pravá zbožnost bude jasně odlišena od předstírání a náboženského pozlátka. Mnoho populárních lidí, kterých jsme si vážili pro jejich jedinečnost, skončí v temnotě. Ti, kteří nejsou oblečeni v Kristovu spravedlnost, poznají svoji bídu a nahotu.

Po celé zemi je mnoho těch, kteří se nepoklonili Baalovi. Tito lidé, podobně jako se v noci na obloze objevují hvězdy, zazáří ve chvíli, kdy zemi obestře tma. V Africe, v Evropě, v Severní Americe, v Číně, Indii, na malých ostrovech uprostřed moří a oceánů a ve všech odlehlých koutech země má Bůh ukryty své vyvolené, kteří ve chvílích největší temnoty zazáří a zjeví odpadlému světu proměňující moc poslušnosti Božího zákona. V době největšího odpadnutí, kdy bude satan dělat vše pro to, aby celý svět pod pohrůžkou smrti přijal znamení falešného dne odpočinutí, budou Boží služebníci „bezúhonní a ryzí“ a budou svítit „jako hvězdy, které osvěcují svět“ **Filipským 2,15**. Čím temnější bude noc, tím jasnější bude jejich záře.

Elijáš si myslel, že na Boží straně zbyl jen on sám, když Hospodinu řekl: „Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život.“ Boží odpověď jej však překvapila: „Zachovám v Izraeli sedm tisíc, jejichž kolena nepoklekla před Baalem.“ **1. Královská 19,14.18**.

Ze stejného důvodu bychom se neměli pokoušet sečíst Boží lid, ale každý by měl mít srdce jako Kristus, který ze všech sil pracoval na záchraně ztraceného světa.

[73]

15. kapitola — Král, který důvěřoval Bohu

Dříve než Jóšafat ve svých třiceti pěti letech usedl na královský trůn, měl před sebou vzor dobrého krále Ásy, který téměř ve všech krizových situacích „činil to, co je správné v Hospodinových očích“

1. Královská 15,11. Během své pětadvacetileté vlády Jóšafat „chodil po všech cestách svého otce Ásy. Neodchýlil se od nich. . .“ **1. Královská 22,43.** Bez ustání se snažil přesvědčit své poddané, aby se rázně stavěli proti modloslužbě. Stále totiž jeho „lid na posvátných návrších obětoval a pátil kadidlo“ **1. Královská 22,44.** Od samého začátku se snažil ochránit Judu před hříchy, které byly v severním království krále Achaba na denním pořádku. Jóšafat „se nedotazoval baalů. Dotazoval se Boha svého otce a řídil se jeho příkázáními, ne jak to činil Izrael“. Hospodin byl s ním a „upevnil království v jeho ruce“ **2. Paralipomenon 17,3-5.**

Jóšafatovo „srdce bylo naplněno hrdostí, že chodí po cestách Hospodinových; proto také odstranil z Judy posvátná návrší a posvátné kůly“ **2. Paralipomenon 17,5.6.** „Zbytek těch, kdo provozovali modlářské smilstvo a zůstali ještě ve dnech jeho otce Ásy, vymýtil ze země.“ **1. Královská 22,47.** Takto byli obyvatelé Judska postupně zbaveni nebezpečí, že se přestanou duchovně vyvíjet.

Ve všech koutech země se lidé potřebovali seznámit s požadavky Božího zákona. Kdyby totiž začali dodržovat Boží příkázání, zlepšil by se jejich vztah k Bohu i k druhým lidem. Jóšafat si toho byl moc dobře vědom, a proto učinil kroky, díky kterým se lidé mohli seznámit s obsahem Písma svatého. Nařídil kněžím, „aby obcházeli všechna judská města a vyučovali lid“ **2. Paralipomenon 17,9.** A jak se mnozí začali zbavovat svých hříchů, lid povstával k novému životu.

Dodržování Božího zákona přináší velké požehnání. Kdyby se všichni muži a ženy řídili naukami Božího slova, nemohlo by zlo, s kterým se dnes setkáváme v soukromém i veřejném životě, působit. Každá rodina by kolem sebe šířila vliv, díky kterému by muži a ženy získali duchovní moudrost a morální sílu.

[74]

Po mnoho let žil Jóšafat s okolními národy v míru. „Strach z Hospodina dolehl na všechna království těch zemí, které byly kolem Judy, takže proti Jóšafatovi nebojovala. . . Jóšafat se stával stále mocnějším. V Judsku vystavěl hradiska a města pro sklady. . . V Jeruzalémě měl bojovníky, udatné bohatýry. . . Ti byli ve službách samého krále. . .“ **2. Paralipomenon 17,10.12.13.19.** Díky nesmírnému bohatství a slávě získal velký vliv, který používal k prosazování pravdy a spravedlnosti. Když pak byl Jóšafat na vrcholku své slávy, souhlasil, aby si jeho syn Joram vzal za ženu dceru Achaba a Jezabel. Na základě tohoto manželství se mezi Judskem a Izraelem vytvořilo spojenectví, které v době krize způsobilo králi a mnoha jeho poddaným vážné problémy.

Při jedné příležitosti se Jóšafat sešel s králem Izraele v Samaří. Král Achab projevil svému hostu z Jeruzaléma hlubokou úctu a přesvědčil jej, aby se přidal k Izraeli ve válce proti Aramejcům. Achab totiž doufal, že ve spojení s Judskem bude schopen získat zpět Rámot, jedno ze starých útočištných měst, které podle jeho názoru Izraeli právem patřilo.

Jóšafat mu ve slabé chvíli unáhleně přislíbil, že s ním do války proti Aramejcům půjde. Po zralejším uvážení se ale rozhodl hledat v této záležitosti Boží vůli. „Dotaz se ještě dnes na slovo Hospodino,“ vyzval krále Achaba. Ten dal předvolat čtyři sta falešných proroků a zeptal se jich: „Máme jít do války proti Rámotu v Gileádu, nebo mám od toho upustit?“ Oni mu odpověděli: „Jdi, Bůh jej vydá králi do rukou.“ **2. Paralipomenon 18,4.5.**

Jóšafat však s výrokem proroků nebyl spokojený, a proto se zeptal: „Cožpak tu už není žádný prorok Hospodinův, abychom se dotázali skrze něho?“ **2. Paralipomenon 18,6.** „Izraelský král Jóšafatovi odpověděl: „Je tu ještě jeden muž, skrze něhož bychom se mohli dotázat Hospodina, ale já ho nenávidím, protože mi neprorokuje nic dobrého, nýbrž po všechny dny jen zlo. Je to Míkajáš, syn Jimlův.““ **1. Královská 22,7.** Jóšafat trval na tom, aby byl Boží muž předveden. Míkajáš řekl: „Viděl jsem všechn Izrael rozptýlený po horách jako ovce, které nemají pastýře. — Hospodin řekl: „Zůstali bez pánů, ať se každý v pokoji vrátí domů.““ **2. Paralipomenon 18,16.**

Jóšafatova chyba

Oba králové vzali toto varování na lehkou váhu. Achab měl svůj plán a byl pevně rozhodnut se jím řídit. Jóšafat zase dal své slovo: „Ve válce jsme jedno, já jako ty, můj lid jako tvůj lid“ (2. Paralipomenon 18,3) a nyní váhal, jestli je správné stáhnout svá vojska zpět. A tak „král izraelský i Jóšafat, král judský, vytáhli proti Rámotu v Gileádu“ 1. Královská 22,29. V této bitvě pak Achaba zasáhl šíp a zemřel.

Z této hrozné bitvy se Jóšafat vrátil do Jeruzaléma. „Tu proti němu vyšel vidoucí Jehú... a řekl králi Jóšafatovi: ‚Budeš pomáhat svévolnému a milovat ty, kdo nenávidí Hospodina? Kvůli tomu se na tebe Hospodin rozhněval. Přece však se na tobě našlo i něco dobrého: Odstranil jsi ze země posvátné kůly a dotazoval ses Boha upřímným srdcem.‘“ 2. Paralipomenon 19,2.3.

[75]

V pozdějších letech své vlády král Jóšafat usiloval o posílení národní a duchovní obranyschopnosti Judska. „Vycházel mezi lid od Beer-šeby až k Efrajimskému pohoří a navracel je k Hospodinu, Bohu jejich otců.“ 2. Paralipomenon 19,4.

Jedním z důležitých kroků, které král během své vlády udělal, bylo ustavení schopných soudů. „V zemi ustanovil soudce“ a nařídil jim: „Dbejte na to, co děláte, vždyť nevykonáváte soud lidský, ale soud Hospodinův. On je s vámi, když vynášíte rozsudek... U Hospodina, našeho Boha, neobstojí žádné bezpráví ani stranění osobám ani úplatkářství.“ 2. Paralipomenon 19,5-7.

Král vyzval soudce, kteří sloužili u odvolacího soudu v Jeruzalému, aby byli věrní. „Hle, nejvyšší kněz Amarjáš bude nad vámi ve všem, co se týká Božích věcí, a Zebedjáš, syn Jišmaelův, vévoda domu Judova, bude nad vámi ve všem, co se týká záležitostí královských. A jako úředníci tu budou s vámi lévijci. Buďte rozhodní a jednejte. A Hospodin bude s tím, kdo je dobrý.“ 2. Paralipomenon 19,11. Ve snaze zajistit svým poddaným spravedlnost a svobodu Jóšafat zdůrazňoval, že každý člen lidské rodiny náleží Bohu, který je vládcem všech. Ti, kdo byli ustaveni, aby v jeho jménu soudili, měli „nuznému a sirotkovi“ dopomáhat k právu a „poníženému a chudému“ zjednat spravedlnost (viz Žalm 82,3).

V ohrožení nepřátelských vojsk

[76] Ke konci Jóšafatovy vlády bylo Judsko napadeno nepřátelskými vojsky. Stalo se, „že vytáhli Moábci a Amónovci a s nimi někteří z amónských spojenců do války proti Jóšafatovi.“ O vpádu vojsk se král dozvěděl prostřednictvím svých poslů, kteří mu přinesli následující zprávu: „Vytáhlo proti tobě veliké množství z krajin za mořem, od Aramejců.“ **2. Paralipomenon 20,1.2.**

Jóšafat byl odvážný muž. Dlouhé roky zvětšoval sílu svých vojsk a opevňoval města. Byl připraven postavit se téměř jakémukoli nepříteli. Přesto se v této situaci nespolehl na lidskou sílu. Věděl, že vítězství nad pohanskými armádami, které chtěly Judsko pokořit před zraky okolních národů, může dosáhnout jen skrze živou víru v Boha.

„Jóšafat se dotázal s bázní Hospodina. Vyhlásil také po celém Judsku půst.“ Postavil se do čela chrámu a před zraky svých poddaných se začal srdceryvně modlit: „Hospodine, Bože našich otců, cožpak nejsi ty Bůh na nebi, který vládne nade všemi královstvími pronárodů? Máš v rukou moc a bohatýrskou sílu, nikdo se ti nemůže zpěčovat. Což jsi to nebyl ty, náš Bože, jenž jsi vyhnal obyvatele této země před Izraelem, svým lidem? . . .

A nyní pohleď na Amónovce a Moábce i na horu Seír, kudy jsi Izraeli nedovolil projít, když přicházel z egyptské země; uhnul od nich a nevyhladil je. Hle, jak nám odplácejí. Přitáhli nás vyhnat z tvého vlastnictví, které jsi nám určil. . . Nemáme sílu proti tomuto velikému množství, které táhne proti nám. Nevíme, co máme dělat, proto vzhlížíme k tobě.“ **2. Paralipomenon 20,3.5.6.7.10-12.**

Díky tomu, že Jóšafat věnoval hodně času prohlubování víry svých poddaných v toho, který tak často ochránil své vyvolené před zničením, nebyl nyní sám: „Všichni Judejci stáli před Hospodinem i se svými dětmi, ženami a syny.“ **2. Paralipomenon 20,13.**

„Bože, nebud' zticha,
nemlč, Bože, nezůstávej v klidu!
Hleď, jak tvoji nepřátelé hlučí,
kdo tě nenávidí, pozvedají hlavu,
kují proti tvému lidu tajné plány,
radí se proti těm, které skrýváš:

„Pojď me,“ praví, „vyhlad’ me je,
 at’ národem nejsou,
 at’ se nikdy jména Izraele
 ani nevzpomene;
 Tak se spolu svorně uradili,
 uzavřeli proti tobě smlouvu. . .
 At’ jsou zahanbeni,
 vyděšeni navždy,
 at’ se rdí a hynou,
 at’ poznají, že ty jediný,
 jenž Hospodin máš jméno,
 jsi ten nejvyšší nad celou zemí!“

Žalm

83,2-6.18.19.

Když se lid společně s králem před Bohem ponížili, sestoupil Duch Hospodinův na Jachziela, lévijce, a on řekl: „Toto vám praví Hospodin: ‚Nebojte se a neděste se tohoto velikého množství.‘ Boj není váš, ale Boží. . . Vy přitom bojovat nemusíte. Postavte se, Judejci a obyvatelé Jeruzaléma, stůjte a uvidíte, jak vás Hospodin zachrání. Nebojte se a neděste se a zítra proti nim vytáhněte! Hospodin bude s vámi!“ **2. Paralipomenon 20,15-17.**

[77]

Vítězství s písní na rtech

Když se druhý den ráno judská vojska blížila k tekójské poušti, Jóšafat řekl: „,Věřte v Hospodina, svého Boha, a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar.‘ Po poradě s lidem rozestavil před Hospodinem zpěváky, aby chválili jeho velebnou svatost.“ **2. Paralipomenon 20,20.21.** Zpěváci šli v čele vojsk a zpěvem chválili Boha za to, že jim slíbil vítězství.

Byl to nevídaný způsob nástupu na bitevní pole — zpívání chval a vyvyšování Boha Izraele! Byla to jejich bojová píseň. Díky tomu na nich byla patrná krása svatosti. Myslíte, že by chválení Hospodina i dnes posílilo odvážné bojovníky, kteří svým tělem brání pravdu?

„V ten čas, kdy se dali do jásotu a chval, vyslal Hospodin zálohy proti Amónovcům a Moábcům i proti hoře Seíru, proti těm, kteří přitáhli na Judejce, a byli poraženi. Amónovci a Moábcí se totiž

postavili proti obyvatelům hory Seíru, aby je vyhladili jako klaté. Když pak skoncovali s obyvateli Seíru, pomohli jedni druhým do zkázy.“ 2. Paralipomenon 20,22.23.

Bůh Judejcům dodával v této těžké situaci sílu a je připraven posílit Boží lid i dnes. Neměli bychom spoléhat na vládce ani stavět člověka na místo, které náleží Bohu, ale v každém nebezpečí bychom si měli být vědomi, že tato bitva je Boží bitvou. Jeho možnosti a schopnosti jsou neomezené; on je schopen proměnit bezvýchodnou situaci v triumfální vítězství.

[78] Judská vojska, obtížená válečnou kořistí, se vracela „s radostí do Jeruzaléma, protože je Hospodin naplnil radostí z vítězství nad nepřáteli. Přišli s harfami, citarami a trubkami do Jeruzaléma, do Hospodinova domu“ 2. Paralipomenon 20,27.28. Zcela se spolehli na Boha a on dokázal, že je jejich Štítem a Ochráncem. Nyní mohli s porozuměním zpívat Davidovu inspirovanou píseň:

„Bůh je naše útočiště, naše síla,
 pomoc v soužení
 vždy osvědčená...
 Činí přítrž válkám
 až do končin země,
 tříští luky, láme kopí,
 spaluje v ohni válečné vozy.
 ‚Dost už! Uznejte, že já jsem Bůh.
 Budu vyvyšován mezi pronárody,
 vyvyšován v zemi.‘
 Hospodin zástupů je s námi,
 Bůh Jákobův,
 hrad náš nedobytný.“

Žalm 46,2.10-12.

[79] Skrze pevnou víru judského krále a jeho vojsk „strach před Bohem dolehl na království všech zemí, když slyšela, jak Hospodin bojoval proti nepřítelům Izraele. Jóšafatovo království žilo v míru a jeho Bůh mu dopřál klid na všech stranách.“ 2. Paralipomenon 20,29.30.

16. kapitola — Pád Achabova domu

Špatný vliv, který na krále měla jeho žena Jezábel, přinesl trpké ovoce hanebných a násilnických činů. „Nebyl nikdo jako Achab, aby se zaprodal a dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, jak ho k tomu podněcovala Jezábel, jeho žena.“ 1. Královská 21,25. Achab, povzbuzovaný ke zlému svojí ženou Jezábel, šel za hlasem svého zkaženého srdce tak dlouho, až byl zcela naplněn sobectvím. Začal si myslet, že má právo na vše, po čem zatoužil.

Tento povahový rys se v plné síle projevil během události, k níž došlo v době, kdy byl Elijáš prorokem v Izraeli. Vedle králova paláce byla vinice, jež patřila Nábotovi. Achab si jednoho dne usmyslel, že ji získá. „Dej mi svou vinici,“ řekl Achab Nábotovi, „chci z ní mít zelinářskou zahradu, protože je blízko mého domu. Dám ti za ni lepší vinici anebo, chceš-li raději, vyplatím ti její kupní cenu ve stříbře.“ 1. Královská 21,2.

Nábotova vinice byla rodinným dědictvím, a proto se jí Nábót odmítl vzdát. „Nábót řekl Achabovi: ‚Chraň mě Hospodin, abych ti dal dědictví po svých otcích.‘“ 1. Královská 21,3.

Nábotova slova Achaba velice popudila a zarmoutila. „Achab vstoupil do svého domu rozmrzelý a podrážděný tím, jak s ním Nábót Jizreelský mluvil. . . Ulehl na lože, odvrátil tvář, ani chléb nepojedl.“ 1. Královská 21,4. Jezábel se brzy dozvěděla všechny podrobnosti o královu rozhovoru s Nábotem a s přesvědčením, že nikdo nemá právo odporovat králi, Achaba ubezpečila, že není nutné se kvůli vzniklé situaci trápit. „Teď ukážeš svou královskou moc nad Izraelem! Vstaň, pojez chleba a buď dobré mysli. Já sama ti dám vinici Nábota Jizreelského.“ 1. Královská 21,7.

Jezábel okamžitě začala realizovat své podlé plány. Královým jménem napsala dopisy a rozeslala je starším města, v němž Nábót přebýval. „V dopisech psala: ‚Vyhlaste půst a posad’te Nábota do čela lidu. Proti němu posad’te dva muže ničemníky a ti ať vydají svědectví, že zlořečil Bohu a králi. Pak ho vyved’te a ukamenujte k smrti.‘“

[80] Tento příkaz byl splněn. „Mužové jeho města, starší a šlechticové, ti, kteří bydleli v jeho městě, vykonali, co jim Jezábel vzkázala, jak bylo psáno v dopisech, které jim poslala.“ **1. Královská 21,9-11.** Pak šla Jezábel za králem a řekla mu, že má zabrat Nábotovu vinici. Král tedy vyšel z paláce a zmocnil se vytouženého pozemku.

Z vlastnictví, které nabyl podvodem a krveprolitím, se ale příliš dlouho neradoval. Brzy byl za svůj podlý čin potrestán. „I stalo se slovo Hospodinovo k Elijáši Tišbejskému: „Vstaň a jdi vstříc Achabovi, králi izraelskému ze Samaří. Je právě v Nábotově vinici; šel tam, aby ji zabral. Promluv k němu: »Toto praví Hospodin: Zavraždil jsi a teď si zabíráš.«“ **1. Královská 21,17-19.** Hospodin Elijášovi dále přikázal, aby Achabovi oznámil, jak hrozný jej stihne trest.

Když vyděšený král stanul na vinici tváří v tvář přísnému prorokovu obličejí, nedokázal zakrýt svůj strach: „Přece jsi mě našel, můj nepříteli?“ Hospodinův posel mu bez váhání odpověděl: „Našel, protože ses zaprodal a dopouštíš se toho, co je zlé v Hospodinových očích. Hle, praví Hospodin, uvedu na tebe zlo, vymetu ty, kdo přijdou po tobě.“ **1. Královská 21,20.21.** Achabův dům podlehne zkáze. O královně Jezábel pak Hospodin řekl: „Jezábelu sežerou na valech Jizreelu psi. Kdo zemře Achabovi ve městě, toho sežerou psi, a kdo zemře na poli, toho sežere nebeské ptactvo.“ **1. Královská 21,23.24.**

Když král uslyšel toto hrozné slovo, „roztrhl svůj šat, přehodil přes sebe žíněné roucho, postil se a spával v žíněném rouchu a chodil zkroušeně.

I stalo se slovo Hospodinovo k Elijáši Tišbejskému: „Protože se přede mnou pokořil, nedopustím to zlo za jeho dnů, ale uvedu je na jeho dům za dnů jeho syna.““ **1. Královská 21,27-29.**

Achazjáš

Ani ne za tři roky král Achab padl v boji s Aramejci. Na trůn usedl jeho syn Achazjáš, který „se dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích“. Po vzoru svého otce Achaba „sloužil Baalovi a klaněl se mu a urážel Hospodina, Boha Izraele“ **1. Královská 22,53.54.** Za toto jednání na něj vzápětí dopadly tresty. Ničivá válka s Moábci a nehoda, která ohrozila králův život, byly viditelnými

projevy Hospodinova hněvu. Když se Achazjáš při pádu skrze mříž „svého pokojíku na střeše v Samaří“ (2. Královská 1,2) vážně zranil, poslal svého služebníka, aby se zeptal Baal-zebúba, boha Ekrónu, jestli se uzdraví. Lidé věřili, že tento bůh skrze své kněží poskytuje informace o tom, co se má v budoucnu stát. Tyto předpovědi však pocházely od knížete temnoty.

Na cestě se Achazjášovi služebníci setkali s Božím mužem, který jim nařídil, aby se vrátili ke králi se vzkazem: „Toto praví Hospodin: Což není Bůh v Izraeli, že se obracíš s dotazem na Baal-zebúba, boha Ekrónu? Proto z lože, na něž jsi ulehl, nepovstaneš, ale zcela jistě zemřeš.“ 2. Královská 1,6.

Vyděšení služebníci pospíchali králi vyřídit slovo Božího muže. Král se jich zeptal: „Jak vypadal ten muž, který vám vyšel vstříc?“ [81] Oni odpověděli: „Byl to muž v chlupatém plášti a bedra měl opásaná koženým pásem.“ Nato Achazjáš řekl: „To byl Elijáš Tišbejský.“ 2. Královská 1,7.8. Král dobře věděl, že pokud to byl opravdu Elijáš, pak se jeho slova soudu určitě naplní.

Ve snaze odvrátit od sebe tento hrozný rozsudek, král nařídil, aby proroka našli a přivedli jej k němu. Na dvě skupiny vojáků, které proroka měly zastrašit, dopadl Boží hněv. Třetí skupina se pak před Bohem pokořila a jejich velitel „poklekl před Elijášem a prosil ho o smilování. . . „Muži Boží, kéž má v tvých očích život můj i život těchto tvých padesáti služebníků nějakou cenu;

Tu promluvil k Elijášovi Hospodinův anděl: „Sestup s ním. Neboj se ho; Povstal tedy, sestoupil s ním ke králi a promluvil k němu: „Toto praví Hospodin: Že jsi poslal posly s dotazem k Baal-zebúbovi, bohu Ekrónu, jako by nebyl Bůh v Izraeli, aby ses dotázal na jeho slovo, proto z lože, na něž jsi ulehl, nepovstaneš, ale jistě zemřeš.““ 2. Královská 1,13.15.16.

V období vlády svého otce Achazjáš viděl strašlivé pohromy, které Bůh seslal na odpadlý Izrael kvůli tomu, že přestupoval Boží zákon. Achazjáš se však choval tak, jako by se tyto události nikdy nestaly. Následoval Baala a nakonec se dopustil té největší bezbožnosti. Nekajícny a vzpurný král Achazjáš „zemřel podle Hospodinova slova, které promluvil Elijáš“ 2. Královská 1,17.

Modlářství

Přestože se lidé v dnešní době neklanějí pohanským bohům, uctívají satanské mocnosti, jako to dělal izraelský král. Modlářství je dnes velmi rozšířené, i když se vyskytuje v takových formách, které jsou méně nápadné a mnohem atraktivnější, než byly v době, kdy Achazjáš uctíval boha Ekrónu. Důvěra v pravdivost prorockého slova se vytrácí a na její místo nastupuje pověra a čarodějnictví, které si stále více podmaňují lidskou mysl. Tajemné pohanské obřady byly nahrazeny vzrušující komunikací se zásvětím prostřednictvím spiritistických médií. Informace, které tato média lidem předávají, jsou přijímány tisíci těch, kdo odmítli světlo Božího slova. A ti, kteří se neodvažují navštěvovat spiritistické seance, jsou přitahováni k jiným, mnohem atraktivnějším formám spiritismu. Další zase dávají přednost křesťanské vědě, mysticismu teosofie nebo orientálním náboženstvím.

Téměř všichni, kdo praktikují nějakou formu spiritismu, tvrdí, že mají moc léčit. A mezi lidmi se najde hodně těch, kdo raději důvěřují jim než živému Bohu či schopnostem kvalifikovaných lékařů.

[82] Achazjášova bezbožnost byla příčinou Boží nespokojenosti. Bůh dělal vše pro to, aby obnovil víru a poslušnost Izraele. Izraelský král se však obrátil na úhlavního nepřítele Božího lidu, čímž dal jasně najevo, že více důvěřuje modlám než Bohu nebes. Muži a ženy zneuctívají Boha, když se odvracejí od Zdroje síly a moudrosti a žádají o pomoc či radu síly temnoty. Přestože lidem provozování čarodějnictví může přinášet užitek, není to důkazem, že kráčejí po správné cestě. Jak se zachovat, když bude náš život v sázce? Co udělat, když budeme mít velký zisk na dosah ruky? Vyplatí se tyto věci získat za cenu přestoupení Boží vůle? Nikoli! Takový zisk se totiž nakonec ukáže být obrovskou, ničím nenahraditelnou ztrátou.

Jóram

Když Achazjáš zemřel, nastoupil na trůn jeho bratr Jóram, který vládl dvanáct let. Po celou dobu jeho vlády byla královna Jezábel naživu a nadále působila na Izrael svým špatným vlivem. Jóram „se dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, i když ne tolik jako jeho otec a matka. Odstranil Baalův posvátný sloup, který udělal

jeho otec. Avšak lpěl na hříších Jarobeáma, syna Nebatova, jimiž svedl Izraele k hříchu, a neupustil od nich.“ **2. Královská 3,2.3.**

Během Jóramovy vlády zemřel judský král Jóšafat a vlády nad Judskem se ujal jeho syn, který se rovněž jmenoval Joram. Ten se oženil s dcerou Achaba a Jezábel, a tak vznikl mezi Judskem a Izraelem velmi úzký vztah. Judský král následně začal uctívat Baala, „jak to činil dům Achabův... Dělal také na judských horách posvátná návrší a sváděl k modloslužbě obyvatele Jeruzaléma a zaváděl Judu na scestí“ **2. Paralipomenon 21,6.11.**

Bůh judskému králi nedovolil, aby ve svém odpadlictví pokračoval beztrestně dál. Prorok Eliáš nemohl mlčet, když viděl, jak Judsko vstoupilo na cestu, která severní království dovedla k úpadku. Prorok poslal judskému králi Joramovi dopis, v kterém jej seznámil se strašlivým poselstvím: „Toto praví Hospodin, Bůh Davida, tvého otce: „Za to, že jsi nechodil cestami svého otce Jóšafata ani cestami Ásy, krále judského, ale chodil jsi po cestě králů izraelských a sváděl jsi k modloslužbě Judu a obyvatele Jeruzaléma... a dokonce jsi vyvraždil své bratry, dům svého otce, kteří byli lepší než ty, hle, Hospodin tvrdě napadne velikou pohromou tvůj lid, tvé syny i ženy i všechno tvé jmění. Těžce onemocníš střevní chorobou...“

Hospodin splnil toto proroctví tak, že „popudil proti Joramovi Pelištejce a Araby, kteří sousedili s Kúšijci. Ti přitáhli, vtrhli do Judska a odvěkli do zajetí s veškerým jměním, které našli v královském domě, i jeho syny a ženy; nezůstal mu žádný syn než Jóachaz, nejmladší ze synů. Po tom všem jej Hospodin tvrdě napadl nevyléčitelnou střevní chorobou. Po určité době, asi do dvou let, vyhřezla mu v důsledku jeho choroby střeva a on za strašných bolestí zemřel.“ **2. Paralipomenon 21,12-19.** „Po něm se stal králem jeho syn Achazjáš.“ **2. Královská 8,24.**

Achazjáš

Achazjáš vládl jen jeden rok. Během tohoto období podléhal silnému vlivu svojí matky, která „mu radila k svévolnostem. Dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích...“ **2. Paralipomenon 22,3.4.** Také jeho babička Jezábel měla na něj zhoubný vliv. Pod jejím vedením opovážlivě uzavřel spojenectví se svým strýcem Joramem, králem Izraele.

Achabovi potomci, kteří zůstali naživu, mu „byli rádci k jeho vlastní zkáze“ **2. Paralipomenon 22,4**. Během Achazjásovy návštěvy u jeho strýce v Jizreelu dostal prorok Elíša od Boha příkaz, aby poslal jednoho z prorockých žáků do Rámotu v Gileádu, kde měl vyhledat Jehúa a pomazat jej za krále nad Izraelem. V té době bojovala izraelská a judská vojska proti Aramejcům. V jedné z bitev byl Jóram zraněn, vrátil se do Jeruzaléma a velením vojsk pověřil Jehúa. Elíšův posel Jehúovi slavnostně předal nebeské pověření: „Vybiješ dům svého pána Achaba. Tak pomstím prolitou krev svých služebníků proroků i krev všech Hospodinových služebníků, již prolila Jezábel. Celý Achabův dům zahyne.“ **2. Královská 9,7.8**.

Jehú

Poté, co byl Jehú prohlášen vojskem za krále, přispěchal do Jizreelu, kde zahájil popravu. Pobil izraelského krále Jórama, judského krále Achazjáše i královu matku Jezábel a „všechny, kdo zbyli v Jizreelu z Achabova domu, všechny jeho významné lidi, důvěrné přátele i kněze... Tak vyhladil Jehú Baala z Izraele“ **2. Královská 10,11.28**.

Zprávy o této hromadné popravě se donesly k Jezábelině dceři Atalji, která stále ještě měla v judském království vůdčí postavení. Když se dozvěděla, že její syn Achazjáš, judský král, je mrtvý, „rozhodla se vyhubit všechno královské potomstvo“ **2. Paralipomenon 22,10**. V tomto krveprolití zahynuli všichni Davidovi potomci, kteří by mohli usednout na trůn. Jediné dítě, jež přežilo, byl Jóaš, kterého žena kněze Jójady ukryla v chrámu. V této skrýši dítě strávilo celých šest let, protože v tomto období „v zemi kralovala Atalja“ **2. Paralipomenon 22,12**.

Jóaš

Na konci tohoto období se „lévijci i celý Juda“ (**2. Paralipomenon 23,8**) spojili s nejvyšším knězem Jójadou a pomazali Jóaše za krále. „Tleskali rukama a provolávali: ‚At’ žije král!‘“ **2. Královská 11,12**.

„Když Atalja uslyšela hlas lidu, který se sběhl a oslavoval krále, přišla k lidu do Hospodinova domu.“ **2. Paralipomenon 23,12**.

„Podívala se, a hle, král stojí podle řádu na svém stanovišti, velitelé a trubači u krále, všechen lid země se raduje a troubí na trubky. Atalja roztrhla své roucho a vykřikla: „Spiknutí! Spiknutí!“ **2. Královská 11,14.** Ale Jójada nařídil velitelům setnin, aby Atalju a její následovníky pochytili, vyvedli je ven a tam je popravili.

Tak zahynul poslední člen Achabova domu. Veliké zlo, které se dalo do pohybu sňatkem s královnou Jezábel, působilo tak dlouho, dokud nebyl vyhlazen poslední Achabův potomek. Ihned po popravě vzpurné královny Atalji „všechen lid země přišel k Baalovu domu a strhli jej; jeho oltáře i jeho obrazy nadobro roztříštili a Baalova kněze Matána zabili před oltáři“ **2. Královská 11,18.**

[84]

Tak byla zahájena reforma. Ti, kteří s nadšením přijali Jóaše za krále, se smluvně zavázali, „že budou lidem Hospodinovým“ **2. Paralipomenon 23,16.** A nyní, když byla dcera královny Jezábel odstraněna z Judska a všichni Baalovi kněží popraveni a jejich chrámy rozbořeny, „všechen lid se radoval a v městě nastal klid“ **2. Paralipomenon 23,21.**

[85]

17. kapitola — Povolání Eliši

Bůh řekl Elijášovi, aby pomazal „Elišu, syna Šáfatova“ (1. Královská 19,16) za proroka místo sebe. Elijáš jeho nařízení poslechl a vydal se Elišu hledat. Cestou na sever si Elijáš všiml, že se krajina severního království zakrátko proměnila k nepoznání. Všude kolem vyrážely zelené výhonky, které pro něj byly znamením záchrany od sucha a hladomoru.

Elišův otec byl zámožný sedlák, který dbal na to, aby nikdo z jeho hospodářství neuctíval Baala. V jeho domácnosti se vždy uctíval Bůh. V tichu venkovského života, při studiu Božího zákona a pozorování přírody, v kázni, kterou vyžaduje užitečná práce, si Eliša vypěstoval prosté návyky a naučil se poslouchat své rodiče i Boha. Díky těmto vlastnostem a schopnostem mohl v budoucnu přijmout důležitý úkol, kterým se ho Bůh chystal pověřit. Eliša byl povolán za proroka právě ve chvíli, kdy oral pole. Vykonával práci, ke které měl nejbližší. Přestože se choval tiše a měl jemné srdce, dokázal být energický a houževnatý. Při manuální práci se upevnil jeho charakter, který Eliša následně cíleně zdokonaloval poznáním milosti a pravdy. Na otcově statku se také naučil spolupracovat s lidmi i s Bohem. Jelikož se ukázal být věrný v maličkostech, byl připraven pro přijetí větší zodpovědnosti. Při službě druhým získal schopnosti, které následně uplatnil při vyučování a vedení druhých.

Nikdo z nás nemůže vědět, jaké s námi má Bůh záměry, když nás vychovává. Všichni si však můžeme být jisti, že věrnost v malých věcech nás uschopňuje pro přijetí mnohem větší zodpovědnosti. Jen ten, kdo se v malých věcech osvědčí „jako dělník, který se nemá zač stydět“ (2. Timoteovi 2,15), může od Boha obdržet vyšší povolání.

Mnoho lidí má pocit, že jejich život ztrácí smysl, když pro rozšiřování Božího království nemohou udělat nic velkolepého. Protože se jim nabízejí jen samé menší úkoly, raději se do služby Bohu vůbec nezapojují. A to je velká chyba! Člověk totiž může pracovat pro Boha i při plnění drobných, každodenních povinností, jako je zametání ulic, orání pole či práce v továrně. Rovněž matky, které

vychovávají své děti pro Krista, dělají stejně důležitou práci jako kazatel, který stojí v čele sboru.

Mnoho lidí si přeje získat zvláštní nadání, které by jim umožnilo vykonat důležité dílo, a proto raději přehlížejí drobné každodenní činnosti. Přitom zapomínají, že talent není tím, co je pro splnění významného úkolu nejpodstatnější. Mnohem důležitější je, když si člověk dokáže pečlivě plnit své povinnosti, přistupuje k životu pozitivně a má opravdový zájem o druhé. Bůh má zalíbení v tom, když lidé dělají třeba i tu nejobyčejnější práci s láskou a zápalem.

Když Elijáš přišel k poli, na kterém Eliša orál, přehodil přes bedra mladého muže plášť posvěcení. Během hladomoru sedláckova rodina věděla o Elijášově službě a poslání. A nyní Boží Duch Elišovi sdělil, že se má stát Elijášovým nástupcem.

„Eliša opustil dobytek, rozběhl se za Elijášem a řekl: ‚Dovol, ať políbím otce a matku. Pak půjdu za tebou.‘ On mu řekl: ‚Jdi a vrať se! Nezapomeň, co jsem ti učinil.‘“ **1. Královská 19,20.** Takto Elijáš zkoušel jeho víru. Eliša se musel sám rozhodnout, jestli toto povolání přijme. Pokud se rozhodne zůstat doma a využít všech výhod, které mu domácnost poskytovala, nic mu v tom nebude bránit.

Eliša však pochopil význam Božího povolání a vůbec jej nenapadlo, že by je odmítl. Nebyl ochoten se kvůli jakékoli světské výhodě zříct příležitosti stát se Božím poslem a spojit svůj osud s osudem Božího muže. „Vzal spřežení dobytčat a obětoval je. Maso uvařil na dříví z jejich jha a dal je lidu, a ti jedli. Potom vstal, šel za Elijášem a přísluhoval mu.“ **1. Královská 19,21.** Bez zaváhání odešel z domova, kde byl obklopen láskou svých rodičů, a zahájil nejistou dráhu Božího proroka.

Důležité rozhodnutí

Povolání Eliši se v mnohém podobalo situaci, kdy za Ježíšem přišel jeden z předních mužů v Izraeli a zeptal se ho: „Mistře, co dobrého mám udělat, abych získal věčný život?“ Ježíš mu tehdy odpověděl: „Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne.“ **Matouš 19,16.19.**

Eliša přijal Boží povolání, aniž by se ohlížel zpět a litoval toho, že ztrácí některé příjemné věci a pohodlí, na které byl zvyklý. Naproti

tomu onen mladý muž „smuten odešel, neboť měl mnoho majetku“ **Matouš 19,22**. Jeho láska k hmotným věcem byla větší než láska k Bohu. Jasně ukázal, že si nezaslouží stát se Mistrovým učedníkem.

[87] Ne každý z nás je povolán ke stejné službě jako Eliáš, ani nejsme vybízeni k tomu, abychom prodali všechnen majetek; Bůh však chce, abychom jej a jeho dílo dali na první místo svého života a každý den usilovali o rozšíření jeho království. Někdo může být povolán, aby se vydal do cizí země, jiný zase, aby podporoval evangelizaci svými finančními prostředky. Bůh přijme obět' každého z nás. Je však nezbytné, abychom svůj život cele posvětili.

Každého, kdo přijal jeho milost, Bůh vybízí, aby pracoval pro záchranu druhých. Očekává, že mu na jeho povolání odpovíme takto: „Hle, zde jsem, pošli mne!“ **Izajáš 6,8**. Bez ohledu na to, jestli jsme kazatelé, lékaři, obchodníci, zemědělci či dělníci v továrně, všichni máme druhým přinášet evangelium.

Ze začátku na Eliášu nebyly kladeny vysoké nároky; dozvídáme se, že pouze Eliášovi přisluhoval. Byl ochotný udělat cokoli, co mu Bůh přikáže, a ve všem se ukázal být věrný. Každý den se víc a více odevzdával poslání, pro které jej Bůh vyvolil.

Krátce poté, co se připojil k Eliášovi, měl sice sklon vzpomínat na domov, který opustil, ale pak se rozhodl, že se nebude ohlížet zpět. Tím dokázal, že je hoden důvěry, které se mu od Boha dostalo.

Služba je mnohem více než jen kázání Božího slova. Je to vyučování mladých lidí, které má probíhat podobně, jako Eliáš vyučoval Eliášu. Je zapotřebí pověřovat mladé lidi úkoly Božího díla — a to zpočátku jednoduchými a později, když získají zkušenosti a jistotu, stále složitějšími. Služebníci víry a modlitby by měli vyznat: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života.“ **1. Janův 1,1**. Mladí, nezkušení lidé mají sloužit po boku zkušených Božích služebníků.

Pro mladé lidi by mělo být poctou, že si je Bůh vyvolil a povolal je do svého díla. Očekává se od nich, že budou věrní, poslušní a ochotní přinášet oběti. Pokud se nechají Bohem vychovávat a budou poslouchat rady zkušenějších Božích služebníků, stanou se z nich velmi zásadoví a houževnatí jedinci, kterým Bůh bude moci svěřit důležité úkoly.

Aby Boží slovo mohlo být zvěstováno v plné své síle, budou mnozí lidé povoláni z polí a kanceláří a získají vzdělání od zkušenějších služebníků, kterým budou pomáhat. Když se naučí účelně pracovat, budou schopni kázat pravdu s velikou mocí. Božská prozřetelnost jim z cesty podivuhodným způsobem odstraní mnohé z překážek a obyvatelé země uslyší poselství, které je pro ně životně důležité, a pochopí jeho význam. Boží dílo bude postupovat kupředu tak dlouho, dokud celá země neuslyší varování, a potom přijde konec.

Období přípravy

Několik let pracovali Elijáš s Elišou společně. Elijáše Bůh v minulosti použil k odstranění velikého zla. S jeho pomocí učinil přítrž modlářství, ke kterému Achab s pohanskou královnou Jezábel svedli celý národ. Baalovi proroci byli popraveni. Izrael prožil velký otřes a mnozí se začali vracet k uctívání Hospodina. Eliša nyní dostal za úkol vést Izrael po bezpečné cestě. Služba po boku Elijáše, největšího proroka od dob Mojžíše, Elišu připravila pro práci, kterou bude nutné brzy vykonat. [88]

Během těchto let byl Elijáš čas od času povolán, aby tvrdě zakročil proti projevům zla. Když se Achab zmocnil Nábotovy vinice, Elijáš mu přišel oznámit, že brzy zemře a s ním zanikne i jeho rod. A když se Achazjáš odvrátil od živého Boha a požádal o radu Baal-zebúba, Elijáš hlasitě vyjádřil svůj nesouhlas.

Prorocké školy

Prorocká škola, jejímž zakladatelem byl Samuel, během odpadnutí Izraele zanikla. Elijáš ji následně obnovil, a umožnil tak mladým lidem, aby získali vzdělání, které je povede k vyvyšování a respektování zákona. V biblickém textu najdeme zmínky o třech takových školách — o škole v Gilgálu, Bét-elu a Jerichu. Tyto školy Elijáš s Elišou navštívili těsně předtím, než byl Elijáš vzat do nebe. Boží prorok mladým mužům zopakoval poučení, která jim dal při svých dřívějších návštěvách. Zejména jim připomněl, aby se ze všech sil snažili vytvořit si úzký vztah s Bohem. Také jim kladl na srdce, aby jejich vzdělání bylo co nejprostší. Jedině tak budou moci být

proměnění a uschopnění k tomu, aby svěřený úkol mohli vykonat podle Božích představ.

Elijáš měl radost z toho, když viděl, jaký užitek tyto školy přinášejí. Přestože reforma nebyla zdaleka u konce, viděl v těchto mladých lidech potvrzení Božího výroku: „Zachovám v Izraeli sedm tisíc, všechny ty, jejichž kolena nepoklekla před Baalem a jejichž ústa ho nepolíbila.“ **1. Královská 19,18.**

Elijášovo nanebevzetí

Na cestě z jedné školy do druhé byla Elíšova víra a jeho odhodlání ještě jednou prověřeny. Prorok jej vyzval, aby s ním nechodil: „Zůstaň zde, protože mě Hospodin posílá do Bét-elu.“ **2. Královská 2,2.** Elíša se však nedal tak snadno odradit a zůstal se svým učitelem, protože věděl, že po jeho boku bude mít příležitost prohloubit své schopnosti ke službě. Aniž by to prorok věděl, bylo žákům v prorockých školách a zejména pak Elíšovi zjeveno, že Elijáš bude proměněn. Také z toho důvodu se Elíša nyní držel v jeho blízkosti a pokaždé, když jej prorok vyzval, aby s ním nechodil, mu odpověděl: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ **2. Královská 2,2.**

„I šli oba spolu. . . Elijáš vzal svůj plášť, svinul jej, udeřil do vody a ta se rozestoupila, takže oba přešli po suchu. A stalo se, jak přešli, že Elijáš řekl Elíšovi: ‚Požádej, co mám pro tebe udělat, dříve než budu od tebe vzat.‘“ **2. Královská 2,6-9.**

[89] Elíša si tehdy přál, aby obdržel ještě větší míru Božího Ducha, než jakou měl jeho pán, který měl být zakrátko proměněn. Věděl totiž, že jedině Duch spočívající na Elijášovi mu může pomoci splnit
[90] poslání, ke kterému jej Bůh povolal. Proto Elijáše požádal: „Ať je na mně dvojnásobný díl tvého ducha!“ **2. Královská 2,9.**

Na to mu Elijáš řekl: „Těžkou věc si žádáš. Jestliže mě uvidíš, až budu od tebe brán, stane se ti tak. Jestliže ne, nestane se.‘ Pak šli dál a rozmlouvali. A hle, ohnivý vůz s ohnivými koni je od sebe odloučil a Elijáš vystupoval ve vichru do nebe.“ **2. Královská 2,10,11.**

Mnozí nezemřou, ale budou proměněni

Elijáš je zástupcem skupiny věřících, kteří budou žít v době druhého Kristova příchodu a kteří, aniž poznají smrt, budou „proměněni, naráz v okamžiku, až se naposled ozve polnice“ **1. Korintským 15,51.52**. Jako představiteli těch, kteří budou vzati do nebe, bylo Elijášovi dovoleno stanout spolu s Mojžíšem po boku Spasitele na hoře proměnění.

Tehdy učedníci spatřili Ježíše oděného nebeským světlem a slyšeli hlas vycházející z oblaku, který jej prohlásil za Syna Božího (viz **Lukáš 9,35**). Viděli také Mojžíše, jenž zastupoval skupinu věřících, kteří budou při druhém Kristově příchodu vzkříšeni. A rovněž uviděli Elijáše, který byl představitelem těch, již na konci lidských dějin obdrží nesmrtelné tělo a budou uchvázeni do nebes, aniž by poznali smrt.

Během svého pobytu na poušti, kde byl zcela sám a propadal depresi, Elijáš prosil za to, aby směl zemřít. Tehdy však bylo třeba, aby dokončil důležité dílo. Když pak byla jeho práce u konce, Bůh jej nenechal zemřít ve strachu a o samotě. Neměl sestoupit do hrobu, nýbrž v doprovodu andělů vystoupit do Boží přítomnosti.

A Eliša „už ho neviděl. . . Pak zdvihl Elijášův plášť, který z něho spadl, vrátil se a postavil se na břehu Jordánu. Vzal Elijášův plášť, . . . udeřil jím do vody a zvolal: „Kde je Hospodin, Bůh Elijášův, i on sám? Když udeřil do vody, rozestoupila se a Eliša přešel.

Viděli to proročtí žáci z Jericha, kteří byli naproti, a řekli: „Na Elišovi spočinul duch Elijášův.““ (**2. Královská 2,12-15**)

Když se Pán rozhodne povolat k sobě své služebníky, kterým dal velký díl moudrosti, pak jeho následovníci, pokud se dají Bohem vést a budou ochotni respektovat jeho vůli, obdrží od něj velikou moc. Mohou být dokonce ještě moudřejší než jejich předchůdci, protože budou moci čerpat z jejich zkušenosti.

Eliša tedy získal Elijášovo postavení. Jelikož dokázal být věrný v maličkostech, měl nejlepší předpoklady k tomu zůstat věrný i ve velkých věcech.

18. kapitola — Uzdravení vod

Na úrodné rovině okolo Jordánu, kde se dařilo obilí a kde rostly různé druhy ovocných stromů, se Izraelci utábořili po překročení vodního toku. Před nimi leželo Jericho, centrum uctívání bohyně Aštorety, nejohavnější z kenaanských model. Vysoké hradby tohoto města byly zanedlouho strženy a během jeho dobývání bylo vyhlášeno jasné poselství: „Proklet buď před Hospodinem muž, který znovu vybuduje toto město Jericho. Na svém prvorozeném položí jeho základy, na svém nejmladším postaví jeho brány.“ **Jozue 6,26.**

Od té doby uplynulo pět set let. Místo, kde město stávalo, bylo pusté, Bohem prokleté. Dokonce i prameny vod byly poznamenány tímto prokletím. Když však za vlády královny Jezábel byl obnoven kult Aštorety, Jericho, dávné středisko tohoto kultu, opět povstalo k životu. Jeho stavitel, Chíel Bételský, za to však zaplatil strašlivou cenu. „Na Abíramovi, svém prvorozeném, položil jeho základ a na Segúbovi, svém nejmladším, postavil vrata podle Hospodinova slova, které ohlásil skrze Jozua, syna Núnova.“ **1. Královská 16,34.**

Nedaleko Jericha byla jedna z prorockých škol, do které se Elíša vypravil po Elijášově nanebevstoupení. Během jeho pobytu za ním přišli obyvatelé Jericha a řekli mu: „Hle, v městě se dobře sídlí, jak náš pán vidí, ale voda je zlá, takže země trpí neplodností.“ Dříve průzračný pramen, který byl dárce života, se v tehdejší době nedal vůbec pít. Elíša jim odpověděl: „Podejte mi novou mísu a dejte do ní sůl.“ Když mu ji přinesli, „vyšel k místu, kde voda vyvěrala, hodil tam sůl a řekl: ‚Toto praví Hospodin: Uzdravuji tuto vodu, už nikdy odtud nevezjde smrt či neplodnost.‘“ **2. Královská 2,19-21.**

Vody Jericha byly uzdraveny nadpřirozeným Božím zásahem. Ten, který „dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé“ (**Matouš 5,45**), chtěl prostřednictvím milosrdných činů Izraelcům ukázat, že touží vyléčit jejich duchovní nemoci.

Uzdravení vod bylo trvalé. Od té doby se z této části údolí díky vodnímu toku stala oáza krásy.

Sůl země

Když Eliša nasypal do hořkého pramene sůl, dal lidem stejné duchovní ponaučení jako o několik století později Spasitel, který řekl: „Vy jste sůl země.“ **Matouš 5,13**. Sůl vhozená do znečištěného pramene očistila jeho vodu. Když Bůh přirovnává svůj lid k soli, chce nás tím naučit, že se máme stát služebníky, skrze které na tento svět přichází spásná milost.

Svět potřebuje vidět projevy upřímného křesťanství. Jed hříchu pronikl do srdce společnosti. Morálka v městech rychle upadá a člověk se na každém kroku setkává s utrpením a kriminalitou. Lidé žijí pod neustálým tlakem, jsou zatíženi vinou a jejich srdce touží po odpuštění a spáse. Přestože slyší evangelium, nejsou schopni je přijmout, protože ti, kteří mají být posly života, jsou posly smrti. Jejich duše pijí hořkou vodu, protože prameny jsou otrávené.

Je třeba, aby se sůl smíchala s hmotou, do které byla přisypána; musí do ní proniknout, aby ji mohla ochránit před rozkladem. Jedině skrze hluboké osobní vztahy může být lidem zvěstováno evangelium. Osobní vliv je moc, kterou Kristus používá k záchraně člověka, k předávání správných životních principů a k zastavení úpadku světa. Je to síla, která dokáže druhé pozvednout a osvěžit jejich životy příkladnými projevy lásky.

Znečištěný pramen řeky v Jerichu je obrazem duše oddělené od Hospodina. Hřích v člověku zničil jak schopnost, tak touhu poznat Boha. Narušil funkci lidského organismu, zatemnil mysl a poničil představitelství. Morální síla je natolik oslabená, že se duše nemůže bránit a nepředstavitelně trpí.

Srdce, které bylo očištěno, je zcela jiné. Boží Duch v člověku probouzí nový život, podřizuje myšlenky a touhy Kristově vůli a vnitřní člověk se začíná měnit k Božímu obrazu. Na slabých, chybujících mužích a ženách může svět sledovat, jak spásná milost napřimuje pokřivený charakter a způsobuje, že tito lidé začínají přinášet užitek.

Srdce, které přijímá Boží slovo, už není popraskanou cisternou, která neudrží svůj obsah, nýbrž z něj vyvěrá pramen živé vody, který občerstvuje znavené, žíznivé a ztrápené. Je jako řeka, jejíž proud nabírá na síle, až její životodárné vody zaplavují celou zemi. Všude, kudy protéká, přináší bohatou úrodu. Její tok je lemován svěží trá-

vou a rozložitými korunami stromů, které uprostřed vyprahlé země vytvářejí občerstvující pás zeleně.

Takové jsou právě Boží děti. Pokud bude jejich srdce otevřené nebeskému vlivu pravdy a lásky, věčné principy z nich poplynou jako pramen vody v poušti, který přináší úrodu tam, kde dosud byly jen suchopár a bída.

[93] Ti, kteří se nechali očistit pravdami Božího slova, budou každý den pít z věčného pramene milosti a poznání. Zjistí, že jejich srdce jsou až po okraj naplněna Kristovým Duchem, a mnoho z nich pocítí, že díky obětavé službě se zlepšilo jejich tělesné, duševní a duchovní zdraví. Vyčerpání nabývají na síle, nemocní jsou uzdravováni, hříšníkům jsou odpouštěny hříchy.

[94] „Dávejte, a bude vám dáno,“ protože Bůh je „pramen zahradní, studna vody živé, bystřina z Libanónu“ **Lukáš 6,38; Píseň písni 4,15.**

19. kapitola — Nositel pokoje

Elijáš přinesl lidem poselství soudu. Napomínal je přímočaře a beze strachu. Elíšovo poslání bylo oproti tomu mnohem mírnější. Měl navázat na Elijášovo dílo a učit lidi chodit po Božích cestách. Boží slovo o něm hovoří jako o člověku, který s lidmi navazoval hluboké osobní vztahy a přinášel jim uzdravení a radost.

Přestože byl Elíša mírný a laskavý, dokázal být i přísný, jak je vidět z jeho jednání s bezbožnými chlapci, kteří se mu na cestě do Bét-elu posmívali. Tito hoši se doslechli o Elijášově nanebevstoupení a z této vážné události udělali předmět svého posměchu. Křičeli na Elíšu: „Táhni, ty s lysinou, táhni, ty s lysinou!“ **2. Královská 2,23.** Pod vlivem Hospodinova Ducha je pak prorok proklel. Strašlivá událost, která následovala, byla naplněním Boží vůle. „Vtom vyběhly z křovin dvě medvědice a roztrhaly z nich čtyřicet dvě děti.“ **2. Královská 2,24.**

Kdyby Elíša nechal jejich posměšky bez povšimnutí, lidé by si z něj tropili bláznů dál a jeho poslání, které měl splnit v době vážného ohrožení izraelského národa, by s největší pravděpodobností bylo překaženo. Takto si však Elíša získal vážnost, které se těšil až do konce života. Po celých padesát let, kdy putoval od města k městu, setkával se se zkaženou mládeží; nikdo z nich se mu však neodvážil posmívat.

Tato událost ukazuje, že i laskavost má své meze. Bezbřehá ohleduplnost a tolerance vůči chování mládeže ze strany jejích rodičů je jedním z největších zel, se kterými se dnes setkáváme. Výchova v rodině by měla být přísná a plná pozitivních očekávání.

Každé dítě by se mělo učit přistupovat k Bohu s úctou a respektem. Neměly by o Bohu mluvit lehkovážně a bezmyšlenkovitě. Rovněž by se měly uctivě chovat k Božím služebníkům — kazatelům, učitelům či rodičům —, kteří byli povoláni k tomu, aby Boha na zemi zastupovali. Jsou-li totiž ctění Boží služebníci, je ctěn i Bůh.

Vítězství nad smrtí

[95] Laskavý duch, díky kterému měl Elíša na druhé lidi mocný vliv, je patrný na jeho vztahu s rodinou ze Šúnemu. „Jednoho dne procházel Elíša Šúnemem. Tam byla znamenitá žena. Ta ho přiměla, aby u ní pojedl chléb. Kdykoli pak tudy procházel, zašel tam, aby pojedl chléb.“ **2. Královská 4,8**. Jelikož paní tohoto domu věděla, že Elíša je svatý Boží muž, řekla svému manželovi: „Udělejme malý zděný pokojík na střeše a dejme mu tam lůžko, stůl, stoličku a svícen. Kdykoli k nám přijde, může se tam uchýlit.“ **2. Královská 4,10**. A Elíša do tohoto útočiště přicházel velmi často. Ženě pak Bůh její laskavost oplatil. Jelikož neměla děti, daroval jí syna.

Od té doby uběhlo mnoho let. Dítě povyroستlo a pomáhalo o žních na poli. Jednoho dne dostalo vlivem veder úžeh. Tehdy „řeklo svému otci: ‚Má hlava, ach, má hlava;‘“ Jeden mládenec vzal dítě do náruče a odevzdal je matce. „Sedělo jí na kolenou až do poledne a zemřelo. Ona vyšla nahoru a uložila je na lůžko muže Božího, zavřela za ním a vyšla.“ **2. Královská 4,19-21**.

V zoufalství se žena rozhodla poprosit Elíšu o pomoc. V doprovodu svého služebníka se ihned vydala na cestu. „Jak ji muž Boží zdálky spatřil, řekl svému mládeneci Géchazímu: ... ‚Běž jí naproti a zeptej se jí: ›Je vše v pořádku s tebou, s tvým mužem i s tvým dítětem?‹““ **2. Královská 4,25.26**. Zarmoucená žena ale nechtěla o pravé příčině svého smutku hovořit s nikým jiným než s Elíšou. Když se prorok dozvěděl, jaká rána ženu potkala, řekl Géchazímu: „Opásej si bedra, vezmi do ruky mou hůl a jdi... Mou hůl polož chlapci na tvář.“ **2. Královská 4,29**.

Matka však trvala na tom, aby s ní šel sám Elíša. Vyznala před ním: „Nepustím se tě; I povstal a šel za ní. Géchazí je předešel a položil hůl na chlapcovu tvář, ale ten se neozval a nic nevnímal. Vrátil se tedy vstříc Elíšovi a ohlásil mu: ‚Chlapec se neprobudil.‘“ **2. Královská 4,30.31**.

Když dorazili k domu, Elíša vstoupil do místnosti, kde ležel mrtvý chlapec, „zavřel dveře, aby byli sami, a modlil se k Hospodinu. Pak se zdvihl, položil se na dítě, vložil svá ústa na jeho ústa, své oči na jeho oči a své dlaně na jeho dlaně; byl nad ním skloněn, dokud se tělo dítěte nezahřálo. Potom se obrátil a prošel se domem sem a tam. Vrátil se a sklonil se nad chlapcem; ten sedmkrát kýchl a otevřel

oči.“ **2. Královská 4,33-35.** Tak byla ženina víra odměněna. Ježíš, velký Dárce života, jí vrátil jejího syna.

Podobným způsobem budou věrní Boží služebníci odměněni při druhém Kristově příchodu, kdy se otevřou hroby a smrt propustí své vězně. Tehdy svým služebníkům Bůh vrátí jejich děti, které jim vzala smrt.

Ježíš tiší náš zármutek nad zesnulými slovy věčné naděje: „Já jsem první i poslední, ten živý; byl jsem mrtev — a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.“ **Zjevení 1,17.18.** „Sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.“ **1. Tesalonitským 4,16.17.**

[96]

Ovoce víry

Elíša ve své službě spojil vyučování s uzdravováním. Díky jeho svědomité práci prorocké školy vzkvétaly. Když vyučoval skupinky upřímných mladých mužů, moc Ducha svatého potvrzovala pravdivost jeho slov.

Během jedné ze svých návštěv v prorocké škole v Gilgálu Elíša očistil otrávenou polévku. „Jednou, když byl v zemi hlad, vrátil se Elíša do Gilgálu. Proročtí žáci seděli před ním. Tu řekl svému mládenci: ‚Přistav velký hrnec a uvař prorockým žákům polévku.‘ Jeden z žáků vyšel na pole nasbírat zeliny. Našel polní popínavou rostlinu a sesbíral z ní plný šat polních tykví. I přišel a rozkrájel to do hrnce na polévku, aniž to kdo znal. Pak to nalili těm mužům k jídlu. Když trochu polévky snědli, vzkřikli: ‚V hrnci je smrt, muži Boží! A neodvážili se jíst. Elíša řekl: ‚Dejte sem mouku.‘ Nasypal ji do hrnce a řekl: ‚Nalévej lidu.‘ I jedli a v hrnci už nic zlého nebylo.“ **2. Královská 4,38-41.**

V Gilgálu během hladomoru Elíša také nasýtil sto mužů chlebem, který mu daroval „muž z Baal-šališí“. Přinesl mu „dvacet ječných chlebů a v ranci čerstvé obilí“. Když Elíša tento dar přijal, řekl svému služebníkovi: „Dej to lidu, ať jedí.“ Ten, který mu přisluhoval, namítl: „Cožpak to mohu předložit stu mužům? Ale on odvětil: „Dej to lidu, ať jedí, neboť toto praví Hospodin: Budou jíst a ještě zůstane.“

Předložil jim to a oni jedli a ještě zůstalo podle Hospodinova slova.“
2. Královská 4,42-44.

Stále znovu Pán Ježíš naplňuje lidské potřeby, třebaže ne vždy takto viditelným způsobem. Kdyby se náš duchovní zrak vyostřil, viděli bychom mnohem jasněji, jak se Bůh s láskou stará o své děti.

Když Ježíš na začátku své pozemské služby podobným způsobem nasýtil zástupy, setkal se se stejnými pochybnostmi, jaké projeví ti, kteří pomáhali proroku Elíšovi. „Cožpak to mohu předložit stu mužů?“ zeptali se jej tehdy. Ježíšovi učedníci zase namítli: „Nemáme víc než pět chlebů a dvě ryby; nebo snad máme jít a nakoupit pokrm pro všechnen tento lid?“ **Lukáš 9,13.** Pro takové množství lidí je to málo.

Když Bůh zadává úkoly, které je nutné vykonat, nedovolte, aby Boží služebníci o smyslu jeho příkazů pochybovali nebo se snažili předjímat, jaké výsledky jejich úsilí asi přinese. Může se jim zdát, že prostředky, které mají k dispozici, nestačí k naplnění lidských potřeb. V Božích rukou však tyto prostředky budou více než dostačující. Služebník jim to „předložil... a oni jedli a ještě zůstalo podle Hospodinova slova“ **2. Královská 4,44.**

Ať se nikdo ani vteřinu netrápí tím, že jeho zdroje jsou nedostatečné. Pokud nasměrujeme svou energii a víru na Boha, on naše zásoby rozmnoží. Každý dar, který mu přineseme s díkůvzdáním a prosbou o požehnání, rozmnoží stejně, jako rozmnožil potravu předloženou prorockým synům a hladovějícím zástupům.

20. kapitola — Naamánovo uzdravení

„Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve veliké vážnosti a oblibě, protože skrze něho dal Hospodin Aramejcům vítězství. Tento muž, udatný bohatýr, byl postižen malomocenstvím.“ **2. Královská 5,1.**

Aramejský král porazil Izrael v bitvě, ve které král Achab přišel o život. Od té doby Aramejci neustále napadali izraelské hranice a při jednom takovém nájezdu unesli malé děvčátko, které v zajetí „sloužilo Naamánově ženě“ **2. Královská 5,2.** Děvčátko, jež se stalo otrokyní a bylo daleko od domova, patřilo k Božím svědkům, kteří ochotně naplňují poslání, jímž Bůh Izrael pověřil. Když sloužila v pohanském domě, začalo jí být líto jejího pána, a jelikož měla v dobré paměti zázračná uzdravení, která vykonal prorok Elíša, řekla své paní: „Kdyby se můj pán dostal k proroku, který je v Samaří, ten by ho jistě malomocenství zbavil.“ **2. Královská 5,3.** Věřila, že Boží moc může Naamána uzdravit.

Chování dívky v pohanském zajetí je názorným příkladem toho, jak velký vliv má rodičovská výchova v raném dětství. Není větší poslání než to, které Bůh svěřil otcům a matkám — totiž výchova jejich potomků.

Šťastní jsou ti rodiče, v jejichž životech se zrcadlí božství, díky kterému Boží zaslíbení a přikázání probouzejí v jejich dětech vděčnost a úctu; rodiče, jejichž láska, spravedlnost a trpělivost vede jejich děti k poznání lásky, spravedlnosti a trpělivosti Boží a kteří učí své děti milovat, důvěřovat a poslouchat nebeského Otce. Ti předávají svým dětem poklad, jehož hodnota sahá až na věčnost.

Ačkoli některé děti budou v životě vykonávat civilní zaměstnání, všechny jsou povolány k tomu, aby padlému světu přinesly Boží milost. Kristus si přeje, aby stály po jeho boku a nezištně mu pomáhaly.

Vyléčení nemoci

[98] Když Naamán uslyšel, co dívka řekla své paní, vyžádal si od krále povolení a vydal se do Izraele hledat uzdravení. „Vzal s sebou deset talentů stříbra a šest tisíc šekelů zlata a desaterý sváteční šaty.“ Měl také dopis pro izraelského krále, ve kterém stálo: „Jakmile ti dojde tento dopis, s nímž jsem ti poslal svého služebníka Naamána, zbav ho malomocenství.“

„Když izraelský král dopis přečetl, roztrhl své roucho a řekl: ‚Jsem snad Bůh, abych rozdával smrt nebo život, že ke mně posílá někoho, abych ho zbavil malomocenství? Jen uvažte a pohleďte, že hledá proti mně záminku!‘“ **2. Královská 5,5-7.**

Když se zvěsti o této události donesly k Elíšovi, poslal králi vzkaz: „Proč jsi roztrhl své roucho? Jen ať přijde ke mně. Poznám, že je v Izraeli prorok.“ Naamán tedy přijel se svými koni a s vozem a zastavil se u vchodu do Elíšova domu. Elíša mu po poslovi vzkázal: „Jdi, omyj se sedmkrát v Jordánu a tvé tělo bude opět zdravé.““ **2. Královská 5,8-10.**

Naamán si myslel, že bude svědkem zázračného projevu božské moci. Privil: „Hle, říkal jsem si: ‚Zajisté ke mně vyjde, postaví se a bude vzývat jméno Hospodina, svého Boha, bude mávat rukou směrem k posvátnému místu, a tak mě zbaví malomocenství.‘“

Když uslyšel, že se má omýt v Jordánu, velice se ho to dotklo: „Cožpak nejsou damašské řeky Abána a Parpar lepší než všechny vody izraelské? Cožpak jsem se nemohl omýt v nich, abych byl čist? Obrátil se a rozhořčeně odcházel.“ **2. Královská 5,11.12.**

Řeky, o kterých Naamán mluvil, protékaly překrásnou krajinou a na jejich březích zástupy lidí uctívaly pohanská božstva. Pro Naamána by nebyl žádný problém ponořit se do proudu některé z nich. Uzdravit se však mohl, jen když by přesně vykonal, co mu prorok nařídil.

Jeho služebníci na něj naléhali, aby prorokova slova poslechl: „Ten prorok ti řekl důležitou věc. Proč bys to neudělal? Přece ti řekl: ‚Omyj se, a budeš čist.‘“ Pyšný Aramejec se tedy ponížil a sedmkrát se ponořil do Jordánu „podle slova muže Božího“. A za svou víru byl odměněn: „Jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist.“ **2. Královská 5,13.14.**

Vděčně se „vrátil k muži Božímu s celým svým průvodem“ a vyznal: „Hle, poznal jsem, že není Boha na celé zemi, jenom v Izraeli.“ **2. Královská 5,15.**

Podle tehdejších zvyklostí Naamán požádal Elíšu, aby přijal vzácný dar. Prorok ho však odmítl. Nechtěl přijmout dar za pozhánání, které seslal Bůh. Raději od něj odešel.

Géchazí

Elíšův služebník Géchazí dostal příležitost prohloubit svou schopnost sebezapření, která byla hlavním rysem díla jeho pána. Dlouhou dobu pobýval v blízkosti těch nejlepších nebeských darů; on je však odmítal a raději dával přednost pozemskému bohatství. A nyní skryté touhy jeho lakotného ducha způsobily, že podlehl silnému pokušení. „Hle, můj pán ušetřil toho Aramejce Naamána, když nevezl z jeho ruky, co přivezl. Jakože živ je Hospodin, poběžím za ním a něco si od něho vezmu.“ A aniž by to jeho pán věděl, „Géchazí se za Naamánem rozběhl“.

[99]

„Když Naamán spatřil, že za ním běží, seskočil z vozu, šel mu vstříc a řekl: „Je všechno v pořádku;“ Pak Géchazí vyslovil svou dobře promyšlenou lež. Řekl: „Můj pán mě posílá se vzkazem: „Hle, právě ke mně přišli z Efrajimského pohoří dva mládenci z prorockých žáků. Dej jim talent stříbra a dvoje sváteční šaty;“ **2. Královská 5,20-23.**

Naamán této žádosti s radostí vyhověl: na místo jednoho talentu stříbra dal Géchazímu dva a „k tomu dvoje sváteční roucho“ **2. Královská 5,23.** Pak pověřil dva své mládence, aby náklad před Géchazím nesli.

Když se Géchazí přiblížil k Elíšovu domu, propustil oba služebníky a vložil stříbro a sváteční roucha do skrýše. Pak se „postavil před svého pána“. Na Elíšovu otázku: „Odkudpak, Géchazí?“, odpověděl takto: „Tvůj služebník nikam nešel.“ **2. Královská 5,25.**

Elíša však věděl všechno. Řekl mu: „Což jsem v duchu nebyl při tom, když se muž obrátil ze svého vozu a šel ti vstříc? Cožpak je čas brát stříbro a brát šaty a olivový či vinice, brav či skot, otroky či otrokyně? Proto Naamánovo malomocenství navěky ulpí na tobě a na tvém potomstvu.“ Tento trest stihl provinilého muže téměř

okamžitě. Jen co se od Elíši vzdálil, byl „malomocný, bílý jako sníh“ **2. Královská 5,26.27.**

Poučení, která z této situace můžeme vyvodit, jsou jasná. Poté, co byl Naamán uzdraven, osvítilo jeho mysl překrásné světlo, které způsobilo, že zatoužil uctívat pravého Boha. Géchazí mu však svým neuváženým jednáním položil do cesty překážku. Jeho podvod byl neomluvitelný. Proto zůstal až do své smrti malomocný.

„Křivý svědek nezůstane bez trestu, neunikne ten, kdo šíří lži.“ **Příslaví 19,5.** „Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.“ **Židům 4,13.** Bůh proroka seznámil se vším, co se odehrálo mezi Géchazím a Naamánem.

Pravda je Boží; podvod a klam ve všech svých podobách pocházejí od satana a každý, kdo se jakýmkoli způsobem vzdálí od pravdy, vydává sám sebe do jeho rukou. Ti, kteří poznali Krista, jsou přímí a pravdomluvní, protože se připravují na život v přítomnosti svatých, z jejichž „úst nikdo neuslyšel lež“ **Zjevení 14,5.**

Spasitel na Naamánovu příběhu ukázal, jak by měla vypadat opravdová víra. „Mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očištěn, jen syrský Náman.“ **Lukáš 4,27.** Bůh nechal mnoho malomocných Izraelců napospas jejich nemoci, protože si svojí nevírou zavřeli k němu cestu. Zato pohanský šlechtic, který se věrně držel poznané pravdy, měl v Božích očích větší hodnotu než trpící Izraelci, kteří opovrhli Bohem danými výhodami. Bůh pomáhá těm, kdo si cení jeho náklonnosti a ochotně přijímají nebeské světlo.

Pokud se ti, kdo mají čisté srdce, budou svědomitě držet poznané pravdy, bude jejich život osvětlovat stále silnější světlo, až nakonec jako Naamán poznají, „že není Boha na celé zemi“ (**2. Královská**

[100] **5,15**) kromě živého Boha Stvořitele.

21. kapitola — Konec Elišovy služby

Během Elišova života se v Izraeli událo mnoho změn. Aramejský král Chazael sužoval svými nájezdy odpadlý národ. Jehú vyvraždil všechny Achabovy potomky. Jeho následovník Jóachaz přišel v bojích s Aramejci o města ležící na východ od Jordánu. Dokonce to nějaký čas vypadalo, že Aramejci ovládnou celé království. Díky Elišově reformě se však stále více lidí doptávalo na Boží vůli. Baalovy oltáře zpustly a lidé, kteří se celým srdcem přidali na Boží stranu, začali pomalu, ale jistě uskutečňovat jeho záměry.

Bůh tím, že Aramejcům dovolil napadat vyvolený národ, projevil svou lásku k Izraeli. Ze soucitu k lidem, kteří byli morálně slabí, povolal Jehúa a nařídil mu, aby zavraždil Jezábel a vyhladil všechny Achabovy potomky. Díky jeho milosti upadli Baalovi a Aštoretini kněží v zapomnění a jejich pohanské oltáře byly rozbořeny. Jelikož Bůh věděl, že se mnozí vzdají pohanského náboženství, když je k němu nebude nikdo svádět, dopustil, aby na vyvolený národ dopadala jedna pohroma za druhou. A když dosáhl svého, začal jednat ve prospěch těch, kteří se naučili respektovat jeho vůli.

Zatímco se satan ze všech sil snažil dokonat zkázu, kterou započal za vlády krále Achaba a královny Jezábel, Eliša vytrvale vydával své svědectví. A přestože měl mezi lidmi hodně odpůrců, žádný z nich nebyl schopen zpochybnit jeho slova. Na druhou stranu se našlo mnoho těch, kdo se na něj obraceli o radu. Jedním z nich byl například král Joram; a při pobytu v Damašku jej dokonce vyhledal posel aramejského krále Ben-hadada. Ačkoli v té době byla většina národa ve stavu vzpoury vůči nebi, odvážný Eliša všechny obyvatele Izraele seznámil s Božím poselstvím. A Bůh svého vyvoleného služebníka nikdy neopustil.

Plány vyzrazeny

Jednou chtěl Elišu zabít aramejský král za to, že vyzradil králi Izraele jeho bojové plány. Bylo to krátce po tajné schůzce, na které

[101] se se svými rádci dohodl na tom, kde rozloží svůj tábor. Bůh s jejich plánem vzápětí seznámil Elíšu a poslal jej, aby vše pověděl izraelskému králi. Měl mu vyříditi: „Dej si pozor a netáhni tímto místem, protože tam táboří Aramejci; Izraelský král posílal zvědy na místo, které mu muž Boží označil a před nímž ho varoval, aby se tam měl na pozoru; stalo se tak ne jednou nebo dvakrát.

Ta věc pobouřila mysl aramejského krále; svolal své služebníky a řekl jim: „Proč mi neoznámíte, kdo z našich donáší izraelskému králi? Jeden z jeho služebníků řekl: „Nikoli, králi, můj pane. Je to prorok Elíša, který je v Izraeli. Ten oznamuje izraelskému králi i ta slova, která vyslovíš ve své ložnici.““ **2. Královská 6,9-12.**

Aramejský král, který se rozhodl, že se proroka stůj co stůj musí zbavit, přikázal: „Jděte zjistit, kde je, a já ho dám zajmout.“ Když se král dozvěděl, že je v Dótanu, „poslal tam koně a vozy a silný oddíl vojska. Přitáhli v noci a oblehli město. Za časného jitra vstal sluha muže Božího, vyšel ven, a hle, vojsko s koni a vozy obkličovalo město.“ **2. Královská 6,13-15.**

Vyděšený sluha přiběhl za Elíšou se slovy: „Běda, můj pane, co teď budeme dělat?“

„Neboj se,“ řekl mu prorok, „s námi je jich víc než s nimi.“ Pak se Elíša modlil za to, aby se o pravdivosti jeho slov přesvědčil sluha sám. „„Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl; Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Elíši.““ **2. Královská 6,15-17.** Zástupy nebeských andělů přišly s velikou silou pomoci bezbranným Božím služebníkům.

„Když se k němu Aramejci začali stahovat, modlil se Elíša k Hospodinu: „Raň tento pronárod zaslepeností; I ranil je zaslepeností podle Elíšova slova. Elíša jim řekl: „To není ta cesta ani to město. Pojd’te za mnou, dovedu vás k muži, kterého hledáte.‘ A dovedl je do Samaří. Sotva vstoupil do Samaří, Elíša řekl: „Hospodine, otevři jim oči, at’ vidí.‘ . . . Když je uviděl izraelský král, řekl Elíšovi: „Můj otče, mám je dát pobít; Řekl mu: „Nepobíjej. Což jsi je zajal svým mečem a lukem, abys je pobil? Předlož jim chléb a vodu, at’ jedí a pijí. Pak at’ jdou ke svému pánu.““ **2. Královská 6,18-22.**

Naplnění Elišova proroctví

Po této události Aramejci nějaký čas Izraelce nenapadali. Ale později, za vlády krále Chazaela, aramejská vojska přitáhla k Samaří a oblehla je. Nikdy nebyl Izrael vystaven silnějšímu nátlaku než během tohoto vpádu. Ve chvíli, kdy hrozby hladomoru přiváděly izraelského krále k zoufalství, Eliša mu přinesl poselství, že země bude druhého dne osvobozena.

Druhý den ráno Hospodin „způsobil, že Aramejci uslyšeli ve svém táboře zvuk vozů, zvuk koní, zvuk velikého vojska“. V panice „se dali na útěk. Opustili své stany, koně a osly i tábor tak, jak byl“, a nechali tam velké zásoby jídla (2. Královská 7,6.7).

V noci se čtyři malomocní, kteří trpěli hladem, rozhodli, že půjdou do aramejského tábora a v naději, že dostanou nějaké jídlo, se vydají na milost okupujícím vojskům. Jaké však bylo jejich překvapení, když zjistili, že v táboře nikdo není. Protože tam nebyl nikdo, kdo by jim mohl bránit, „vešli do jednoho stanu, najedli se a napili. Vynesli odtud stříbro, zlato i roucha, odešli a tajně to uložili. Pak se vrátili, vešli do jiného stanu, vynesli odtud věci, odešli a také je tajně uložili. Potom si vespolek řekli: „Neměli bychom takto jednat. Tento den je dnem radostné zprávy a my jsme zticha.““ 2. Královská 7,8.9. Pak se rychle vrátili do města a oznámili tam tuto radostnou novinu.

[102]

Zásoby jídla byly tak velké, že v ten den „míra bílé mouky byla za šekel“ (2. Královská 7,16), jak předešlého dne předpověděl Eliša.

Lidé upřímného srdce

Rok za rokem takto Boží muž pomáhal obyčejným lidem a v dobách nepokojů stál po boku krále jako jeho moudrý rádce. Temný mrak odpadnutí se sice stále ještě vznášel nad zemí, ale na mnoha místech žili lidé, kteří jednoznačně odmítali uctívat Baala. A jak Elišova práce postupovala, mnoho Izraelců našlo zalíbení ve službě pravému Bohu. Tyto projevy Boží milosti dělaly proroku radost a rozněcovaly v jeho nitru touhu oslovit všechny, kdo měli upřímné srdce.

Z lidského pohledu se duchovní reforma národa zdála být stejně neuskutečnitelná, jako se zdá být dnes. Ale stejně jako tenkrát i dnes

je Bůh ochoten církvi při plnění jejího zvláštního úkolu pomoci. A pokud jej bude církev poslouchat a dbát na jeho nařízení, žádná moc ji nepřemůže. Obleče-li si Kristovu spravedlnost a přestane spolupracovat se světem, vstoupí do slavného, sluncem prozářeného dne.

Bůh vyzývá všechny, kteří mu důvěřují, aby povzbudili ty, kdo jsou malověrní a nešťastní. Ukažme světu, že se cele spoléháme na Boží moc a ze srdce toužíme po spasení druhých! Když s vírou přijmeme jeho sílu, on zázračně promění i ty nejbeznadějnější vyhlídky. Udělá to, aby oslavil své jméno.

Poslední dny Elíšova života

Elíša se i nadále staral o chod prorockých škol. A Bůh byl s ním. Při jedné takové příležitosti „proroctví žáci řekli Elíšovi: ‚Hle, místo, kde před tebou sedáváme, je pro nás těsné. Pojďme k Jordánu, vezmeme si odtamtud každý jeden trám a uděláme si místo, kde bychom sedávali.‘“ **2. Královská 6,1.2.** Elíša šel s nimi, povzbuzoval je, radil jim, a dokonce jim několikrát zázračně pomohl.

„Při porážení stromu se jednomu z nich stalo, že mu železná sekerka spadla do vody. Vykřikl a zvolal: ‚Ach, můj pane, je vypůjčená; Muž Boží se otázal: ‚Kam padala? Když mu to místo ukázal, uřízl Elíša dřevo, hodil je tam a železo vyplavalo. Pak řekl: ‚Přitáhni si je; On vztáhl ruku a vzal si je.‘“ **2. Královská 6,5-7.**

[103] Elíšova služba byla natolik významná, že když prorok ulehл na smrtelné lože, dokonce i mladičkový král Jóáš — modloslužebník, který Boha neposlouchal — v něm poznal otce Izraele a uvědomil si, že jeho přítomnost měla v dobách nepokojů větší cenu než nejpočetnější vojsko s vozy a koňmi (viz **2. Královská 13,14**).

Mnoha ztrápeným se prorok stal moudrým otcem. A nyní se neodvrátil ani od bezbožného mladíka, který nebyl hoden postavení, jež zastával, a který velmi naléhavě potřeboval prorokovu radu. Bůh nabídl králi příležitost napravit své chyby a zajistit bezpečnost svého království. Aramejský nepřítel měl být poražen. Boží moc měla opět zasáhnout ve prospěch chybujícího izraelského národa.

Umírající prorok králi řekl: „Vezmi luk a šípy.“ Když to král udělal, prorok pokračoval: „‚Napni rukou luk.‘ I napjal jej rukou. Elíša položil své ruce na ruce královy. A nařídil: ‚Otevři okno na

východ;“ **2. Královská 13,15-17**. Tím směrem za řekou Jordán ležela města, která patřila Aramejcům. Když král okno otevřel, Eliša mu nařídil, aby vystřelil. Šíp vyletěl do vzduchu a Eliša pod vedením Božího Ducha řekl: „Šíp záchrany Hospodinovy, šíp záchrany proti Aramovi. Úplně pobiješ Arama v Afeku.“ **2. Královská 13,17**.

A potom prorok vyzkoušel královu víru. Nařídil Jóášovi, aby vzal šípy a řekl: „Střílej k zemi.“ Král třikrát vystřelil do země. „Měls vystřelit pětkrát nebo šestkrát, pak bys pobil Arama úplně! Nyní pobiješ Arama jen třikrát.“ **2. Královská 13,18.19**.

Z tohoto příběhu by si měli vzít poučení všichni, kdo zastávají důležité postavení. Když Bůh slibuje úspěch, jeho vyvolení by měli udělat vše, co je v jejich silách, aby tohoto zaslíbení dosáhli. Dosažený úspěch bude přímo úměrný jejich nadšení a vytrvalosti, s nimiž daný úkol plnili. Bůh totiž může vykonat zázraky ve prospěch svého lidu jen tehdy, pokud oni do vykonávání díla vloží všechnu svou energii. Věrní muži pevných morálních zásad budou pracovat s neutuchajícím nadšením tak dlouho, dokud se jasná prohra nepromění ve vítězství. Dokonce ani zdi vězení je od budování Božího království neodradí. [104]

Radou a povzbuzením, které dal Jóášovi, zakončil Eliša svou službu. Zůstal věrný až do konce. Nikdy ani na vteřinu nezapochoval o moci Všemohoucího. Vždy jednal s vírou a Bůh si jeho víry vážil.

Elišovi nebylo dáno, aby následoval svého pána v ohnivém voze. V jeho případě Hospodin dovolil, aby onemocněl vleklou nemocí. Avšak i na lůžku, podobně jako na kopcích v Dótanu, kde viděl bojové šiky andělů, cítil Eliša okolo sebe přítomnost soucitných andělů, kteří mu přinášeli pokoj. Celý život projevoval pevnou víru; a jak rostlo jeho poznání Božího milosrdenství, jeho víra dozrávala v neotřesitelný vztah k Bohu. A když si pak pro něj přišla smrt, byl připraven. Nyní Eliša věděl, že „spravedlivý má útočiště i při smrti“ **Příslaví 14,32**. A s jistotou mohl vyznat: „Já však ve spravedlnosti uzřím tvoji tvář, až procitnu, budu se sytit tvým zjevem.“ **Žalm 17,15**. [105]

22. kapitola — Jonáš

Jedním z největších měst starověku bylo Ninive, hlavní město Asýrie. Protože leželo na úrodných březích Tigridu, bylo to „veliké město před Bohem; muselo se jím procházet tři dny“ **Jonáš 3,3**.

V tehdejší době bylo Ninive obávaným místem zločinu a bezbožnosti. „Je samá přetvářka, je plné loupeží, kořistění nebere konce.“ Prorok Nahum přirovnal jeho obyvatele ke krvelačným lvům. Otřesen jejich krutostí napsal: „Vždyť na koho nedoléhala bez přestání tvá zloba?“ **Nahum 3,1.19**.

Všichni obyvatelé Ninive však nebyli zkažení. Mnoho z nich toužilo po něčem lepším, a kdyby dostali příležitost dozvědět se o živém Bohu, jistě by se odvrátili od svých zlých cest. Proto se jim Bůh zjevil a vyzval je k pokání.

Jonáš uslyšel Hospodinovo slovo: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a volej proti němu, neboť zlo, které páchají, vystoupilo před mou tvář.“ **Jonáš 1,2**. Jonáš byl v pokušení pochybovat o moudrosti tohoto povolání. Zdálo se mu být zbytečné hlásat toto poselství v tak pyšném městě jako Ninive. Neuvědomoval si, že Bůh, kterému slouží, je vševědoucí a všemohoucí. Zatímco váhal, satan využil příležitosti a zmalomyslněl ho natolik, že „Jonáš vstal, aby uprchl do Taršíše“ **Jonáš 1,3**. Našel si loď, která se chystala vyplout, „zaplatil za cestu a vstoupil na loď, aby se s nimi plavil“ **Jonáš 1,3**.

Jonáš byl pověřen velmi odpovědným úkolem. Kdyby jej bez váhání splnil, okamžitě by mu Bůh požehnal. Ale ani tehdy, když se dal na útěk, jej Bůh neopustil. Rozhodl se, že skrze zkoušky a zvláštní projevy prozřetelnosti obnoví Jonášovu víru.

Bůh Jonášovi nedovolil pokračovat v jeho bezhlavém útěku. „I uvrhl Hospodin na moře veliký vítr a na moři se rozpoutala veliká bouře. Lodi hrozilo ztroskotání. Lodníci se báli a úpěli každý ke svému bohu a vrhali do moře předměty, které měli na lodi, aby jí odlehčili. Ale Jonáš sestoupil do podpalubí, ulehl a tvrdě usnul.“ **Jonáš 1,4.5**.

Přišel za ním vyděšený velitel lodi a řekl mu: „Co je s tebou, ospalče! Vstaň a volej k svému bohu! Snad si nás tvůj bůh povšimne a nezahyneme.“ **Jonáš 1,6.**

[106]

Muž přes palubu

Modlitby muže, který odmítl splnit svěřený úkol, však nebyly účinné. Nakonec námořníci navrhli, že budou losovat: „,Pojď te, budeme losovat a poznáme, kvůli komu nás postihlo toto neštěstí.‘ Losovali tedy a los padl na Jonáše. Řekli mu: ‚Pověz nám, kvůli komu nás postihlo toto neštěstí. Čím se zabýváš? Odkud přicházíš? Z které země, z kterého lidu;“

Odpověděl jim: ‚Jsem Hebrej a bojím se Hospodina, Boha nebes, který učinil moře i pevninu.‘ Tu padla na ty muže veliká bázeň. . . Dozvěděli se totiž, že prchá od Hospodina, sám jim to pověděl. Zeptali se ho: ‚Co teď s tebou máme udělat, aby nás moře nechalo na pokoji; Nebot’ moře se stále více bouřilo. Odpověděl jim: ‚Vezměte mě a uvrhněte do moře, a moře vás nechá na pokoji. Vím, že vás tahle veliká bouře přepadla kvůli mně.‘ I vzali Jonáše a uvrhli ho do moře. A moře přestalo běsnit.“ **Jonáš 1,7-12.15.**

„Hospodin však nastrojil velikou rybu, aby Jonáše pohltila. Jonáš byl v útrokách ryby tři dny a tři noci. I modlil se v útrokách ryby k Hospodinu, svému Bohu. Řekl:

,V soužení jsem volal
k Hospodinu,
on mi odpověděl. . .
Vhodil jsi mě do hlubin,
do srdce moře,
obklíčil mě proud,
všechny tvé příboje, tvá vlnobití
se přese mne převalily.
A já jsem si řekl: Jsem zapuzen,
nechceš mě už vidět.
Tak rád bych však zase hleděl
na tvůj chrám. . .
Když jsem byl v duši tak skleslý,
Hospodina jsem si připomínal;

má modlitba vešla k tobě
 ve tvůj svatý chrám.
 ... co jsem slíbil, splním.
 U Hospodina je spása;“

Jonáš 2,1-5.8.10.

Nakonec Jonáš přece jen zjistil, že „v Hospodinu je spása“ **Žalm 3,9**. A když se začal kát a přijal Boží spásnou milost, Bůh jej zachránil. Jonáš byl vysvobozen z nebezpečných hlubin a vyvržen na suchou zem.

V Ninive

Znovu mu Bůh přikázal, aby šel a varoval obyvatele Ninive: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a povolávej v něm, co ti uložím.“ Tentokrát už nepochyboval ani neodporoval, nýbrž „vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil“ **Jonáš 3,2.3**. Jakmile Jonáš vstoupil do města, ihned začal povolávat varovné poselství. „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.“ **Jonáš 3,4**. Procházel z jedné ulice do druhé a všechny seznamoval s přicházejícím soudem. Jeho křik se rozléhal ulicemi bezbožného města tak dlouho, až dolehl k uším všech jeho obyvatel. Duch Boží skrze prorokova slova působil na lidská srdce a způsobil, že početné zástupy vyznávaly své hříchy a kály se.

„Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. Potom dal v Ninive rozhlásit: ‚Podle vůle krále a jeho mocných rádců! ... Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce. Kdo ví, možná, že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí se od svého planoucího hněvu a nezahyneme.‘“ **Jonáš 3,6-9**.

Král i jeho mocní rádcí, vysoce postavení i obyčejní lidé, všichni „se obrátili po Jonášově kázání“ (**Matouš 12,41**) a Bůh se nad nimi smiloval. „I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. — A neučinil tak.“ **Jonáš 3,10**. Jejich zkáza byla odvrácena, Bůh Izraele byl v pohanském světě vyvýšen a jeho zákon byl opět respektován. Až

za mnoho let bylo Ninive napadeno okolními národy, protože opět odpadlo od Boha a zpyšnělo.

Jonáš touží zemřít

Když se Jonáš dozvěděl, že Bůh město ušetřil, měl být prvním, kdo se z této zprávy radoval. On však se začal bát, že jej lidé budou považovat za falešného proroka. Boží shovívavost projevená obyvatelům Ninive Jonáše rozeznila, až vzplanul hněvem. V hněvu se obrátil na Hospodina: „Ach, Hospodine, což jsem to neříkal, když jsem byl ještě ve své zemi? Proto jsem dal přednost útěku do Taršíše! Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný, že tě jímá lítost nad každým zlem.“ **Jonáš 4,2.**

[108]

Opět propadl depresi. Přestal se zajímat o druhé a v zoufalství prohlásil: „Nyní, Hospodine, vezmi si prosím můj život. Lépe abych umřel, než abych žil.“ Hospodin se však otázal: „Je dobře, že tak planeš? Jonáš totiž vyšel z města, usadil se na východ od něho a udělal si tam přístřešek. Seděl v jeho stínu, aby viděl, co se bude ve městě dít. Hospodin Bůh nastrojil skočec, který vyrostl nad Jonášem, aby mu stínil hlavu a zbavil ho zloby. Jonáš měl ze skočce velikou radost.“ **Jonáš 4,3-6.**

Pak dal Bůh Jonášovi názorné poučení. „Příštího dne za svítání nastrojil . . . Bůh červa, který skočec nahlodal, takže uschl. Když pak vzešlo slunce, nastrojil Bůh žhavý východní vítr a slunce bodalo Jonáše do hlavy, až úplně zemdlel a přál si umřít. Řekl: „Lépe abych umřel, než abych žil.““ **Jonáš 4,7.8.**

Bůh opět k proroku promluvil: „Je dobře, že pro ten skočec tak planeš? Odpověděl: „Je to dobře. Planu hněvem až k smrti.“ Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce. . . A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka.““ **Jonáš 4,9-11.**

Jonáš splnil svěřený úkol, a přestože se jeho slova nenaplnila, nebylo pochyb o tom, že toto varovné poselství pocházelo od Boha a že splnilo svůj účel. Pohané poznali Boží milost. Hospodin „zachránil je z tísně: vyvedl je z temnot šeré smrti. . . seslal slovo své a uzdravil je, zachránil je z jámy“ **Žalm 107,13.14.20.**

Kristus se během své pozemské služby zmínil o Jonášově kázání a porovnal obyvatele Ninive s Božím lidem své doby. „Mužové z Ninive,“ řekl Kristus, „povstanou na soudu s tímto pokolením a usvědčí je, neboť oni se obrátili po Jonášově kázání — a hle, zde je více než Jonáš.“ **Matouš 12,41**. Ježíš sestoupil na naši zem, kde se každý snaží získat co nejvíce pro sebe, a položil lidem provokativní otázku: „Zač by mohl člověk získat zpět svůj život?“ **Marek 8,37**.

Jonášova a naše doba

Dnes je poznání Boha pro obyvatele velkých měst stejně důležité, jako bylo pro obyvatele Ninive. Kristovi poslové mají lidem představovat ušlechtlejší svět. Podle slov Písma totiž přetrvá jen takové město, jehož stavitelem je Bůh. Pán skrze své služebníky vyzývá lidi k tomu, aby usilovali o věčné dědictví.

[109] Téměř všechna velká města jsou zahalena temným mrakem viny, protože se v nich velmi rychle rozmáhá zlo. Každý den jsou jejich obyvatelé svědky výtržností, korupce, podvodů, násilí, přestupování zákona, nezájmu o trpící a krutého zabíjení. Každý den v nich vzrůstá počet duševně nemocných, zavražděných a těch, kdo spáchali sebevraždu. Chlubíme se tím, jak je doba, v níž žijeme, pokroková a osvětlená; Bůh však vidí, že naše země je plná zločinnosti a násilí. Lidé prohlašují, že Boží zákon už neplatí, a právě proto se na zemi velmi rychle rozmáhá zlo. Lidé vyměnili čistotu srdce za uspokojení svých hříšných tužeb.

Přestože má Bůh s lidmi, kteří porušují jeho zákon, slitováním a trpělivostí, rychle se blíží doba, kdy přestane přestupníky tolerovat.

Mohou se pak divit, když s nimi Svrchovaný Vládce znenadání začne jednat jiným způsobem? Mohou se divit, když Bůh dopustí pohromy na ty, kdo získali svůj majetek podvodem? Je mezi námi mnoho těch, kdo se přidali na stranu původce vzpoury proti nebeskému Vládci.

Žasneme na tím, jak velkou trpělivostí Bůh s lidmi má. On totiž kvůli nám potlačuje své přirozené vlastnosti. Dal lidem dobu milosti, ale jeho trpělivost je už pomalu vyčerpaná. Bůh lidské zlo snáší už velmi dlouho, posílá lidem svá varovná poselství, aby je zachránil, ale blíží se doba, kdy učiní této vzpouře konec. Udělá

to pro dobro vzbuřenců i těch, kdo by mohli být jejich špatným příkladem ovlivnění.

Boží Duch přestává na zemi působit. Jedna pohroma střídá druhou. Jsme svědky zemětřesení, tornád, požárů a povodní. Bůh skrze tyto katastrofy, které jsou způsobeny přírodními silami, jež se vymkly lidské kontrole, upozorňuje muže a ženy na blížící se nebezpečí.

Boží poslové, kteří působí ve velkých městech, by se neměli dát odradit bezbožností a nemravností, s nimiž se při hlásání spásného poselství setkávají. Když apoštol Pavel pracoval v bezbožném Korintu, poslal mu Pán následující ujištění: „Neboj se! Mluv a nemlč, protože já jsem s tebou a nikdo ti neublíží. Mnozí v tomto městě patří k mému lidu.“ **Skutky 18,9.10**. V každém městě je dostatek těch, kteří když uslyší evangelium, postaví se na Kristovu stranu.

Bůh obyvatele dnešního světa vyzývá: „Bud’te připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.“ **Matouš 24,44**. Zhoršující se poměry, kterých jsme dnes svědky, nás jako burácení hromu upozorňují na to, že hodina Božího soudu se přiblížila a že konec lidských dějin je za dveřmi. V rychlém sledu dopadnou na zemi Boží soudy — požáry, povodně, zemětřesení a válečná krveprolití. Anděl milosti už dlouho nebude chránit nekající. Přichází veliká bouře, kterou přečkají jen ti, kdo přijali poselství milosti stejně jako obyvatelé Ninive, když uslyšeli Jonášovo kázání, a kdo se nechají skrze poslušnost Božího zákona posvětit.

23. kapitola — Pád Izraele

Poslední roky izraelského království byly plné násilí a krveprolití, které nemělo obdoby ani v nejtemnějších letech Achabovy vlády. Více než dvě stě let rozsávalo deset izraelských národů vítr a nyní sklízelo bouři. Jeden král za druhým umírali rukou úkladných vrahů. Bůh o těchto uzurpátorech řekl: „Krále si ustanovili, ale beze mne, dosadili velmože, ale já se k nim neznám.“ **Ozeáš 8,4**. Ti, kteří měli okolnímu světu svým příkladem představovat svatý Boží charakter, „zachovali se vůči Hospodinu věrolomně“ **Ozeáš 5,7**.

Bůh jim skrze Ámose a Ozeáše posílal jedno napomenutí za druhým, vyzýval je k pokání a upozorňoval na blížící se pohromy. Ozeáš volal: „Orali jste svévoli, sklízeli bezpráví, jedli jste ovoce přetvářky. Doufal jsi v svou cestu, v množství svých bohatýrů. . . Za úsvitu bude izraelský král nadobro umlčen.“ **Ozeáš 10,13.15**. Deset izraelských kmenů však nedokázalo rozpoznat, jaké hrozné následky jejich zlé jednání přinese, a proto se z nich brzy měli stát „psanci mezi pronárody“ **Ozeáš 9,17**.

Někteří vládcí se nedokázali smířit s tím, že jejich sláva pozbyla svůj lesk, a chtěli její zář obnovit. I nadále však vládli nespravedlivě a namlouvali si, že posílí svou politickou moc, když uzavřou spojenectví s pohanskými národy. „S Asýrií uzavírají smlouvu, do Egypta donášejí olej,“ (**Ozeáš 12,2**) říká o nich prorok Ozeáš.

Hospodin opakovaně deset izraelských kmenů seznamoval s tím, jaké zlo přináší neposlušnost. I přes tato napomenutí a výzvy se však izraelský lid stále více vzdaloval Bohu. Hospodin o nich prohlásil: „Můj lid se zdráhá vrátit se ke mně; když ho volají k Nejvyššímu, nikdo se nepozvedne.“ **Ozeáš 11,7**.

Padesát let před asyrským zjetím bylo izraelské odpadnutí srovnatelné s obdobím před potopou, kdy Noe stavěl loď. Národ opět uctíval Baala a Aštoretu a odloučil se od všeho, co by jej mohlo povznést a zušlechtit. Velice snadno podléhal každému pokušení. Pomýlení lidé, uctívající falešná božstva, byli proti hříchu bezbranní a vydávali se napospas zlým touhám neproměněného srdce.

Stále znovu se proroci stavěli proti útlaku, bezpráví, blahobytu a výstřednostem, bezuzdnému obžerství a opilství, jakož i proti nevázaným prostopášnostem. Ámos o nich prohlásil: „Oni však toho, kdo trestá v bráně, nenávidí, pravdomluvný se jim hnusí.“ (Ámos 5,10) Nakonec téměř všichni obyvatelé Izraele začali uctívat přírodu, zcela zapomněli na svého Stvořitele a „zabředli hluboko, propadli zkáze“ Ozeáš 9,9. [111]

Naléhavé výzvy

Neposlušný národ dostal mnoho příležitostí k pokání. V nejtemnější hodině jejich odpadnutí jim Bůh poslal láskyplný vzkaz o odpuštění a o naději. Prohlásil: „Je to tvá zkáza, Izraeli, že jsi proti mně, proti své pomoci. Kdepak je tvůj král? Ať tě zachrání ve všech tvých městech. Kde jsou tvoji soudcové, o něž jsi žádal: ‚Dej mi krále a velmože‘?“ Ozeáš 13,9.10. Prorok dále vyzval lid: „Pojďte, vraťte se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže... Poznávájme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přijde k nám jako přívaly dešťů a jako jarní dešť, jenž svlažuje zemi.“ Ozeáš 6,1.3.

„Jejich odvrácení uzdravím, rád si je zamiluji,“ říká Bůh, „neboť můj hněv se od nich odvrátil. Budu Izraeli rosou, rozkvete jako lilie, zapustí kořeny jako libanónský cedr... Hospodinovy cesty jsou přímé, spravedliví budou po nich chodit, nevěrní však na nich upadnou.“ Ozeáš 14,5.6.10.

„Dotazujte se mne a budete žít!“ vyzývá Hospodin Izraelce. „Hleďte dobro a ne zlo a budete žít, a tak Hospodin, Bůh zástupů, bude s vámi, jak říkáte. Mějte v nenávisti zlo a milujte dobro, uplatňujte v bráně právo! Snad se Hospodin, Bůh zástupů, smiluje nad pozůstatkem lidu Josefova.“ Ámos 5,4.14.15.

Protože slova proroků kontrastovala s hříšnými touhami těch, kteří odmítali činit pokání, poslali modlářští kněží z Bét-elu ke králi posla se vzkazem: „Spikl se proti tobě Ámos přímo v izraelském domě. Není možné, aby země snášela všechna jeho slova.“ Ámos 7,10.

Zlo, které prorostlo zemí, zakořenilo tak hluboko, že jej nebylo možné odstranit, a proto byl nad Izraelem vynesena strašlivý rozsudek: „Společenstvem modlářských stvůr se stal Efrajim, nech ho

být... Přišly dny navštívení, přišly dny odvety, Izrael to pozná!“ **Ozeáš 4,17; 9,7**. Deset izraelských kmenů mělo nyní sklidit ovoce svého odpadnutí, které započalo tím, že v Danu a Bét-elu byly vztyčeny oltáře cizích bohů. Bůh jim vzkázal: „Zemrou mečem všichni hříšníci mého lidu, kteří říkají: ‚Nás nic nepostihne, nás nepotká nic zlého.‘“ **Ámos 9,10**.

„Zaniknou domy ze slonoviny, smeteno bude mnoho domů... Izrael bude zcela jistě přesídlen ze své země... A protože s tebou naložím takto, připrav se, Izraeli, na setkání se svým Bohem!“ **Ámos 3,15; 7,17; 4,12**.

Období milosti

[112] Předpověděné soudy byly na nějaký čas odloženy a během dlouhé vlády Jarobeáma II. dosáhla izraelská vojska velkolepých vítězství. Toto období zjevného klidu a prosperity však nemělo na srdce nekajících lidí žádný vliv, a proto bylo nakonec rozhodnuto: „Jarobeám zemře mečem a Izrael bude zcela jistě přesídlen ze své země.“ **Ámos 7,11**.

Ani tento výrok však na krále a jeho lid nezapůsobil. Amasjáš, vůdce modlářských kněží, kterého rozčílily výroky namířené proti národu a králi, řekl proroku Ámosovi: „Seber se, vidoucí, a prchej do judské země! Tam chleba jez a tam si prorokuj! A nikdy už neprorokuj v Bét-elu, neboť je to svatyně králova, královský dům.“ **Ámos 7,12.13**.

Na to mu prorok příkře odvětil: „Izrael bude zcela jistě přesídlen ze své země.“ **Ámos 7,17**.

Prorocká slova namířená proti odpadlým kmenům Izraele se sice naplnila, ale k zániku království došlo až mnohem později. Bůh byl i ve svém soudu milosrdný. Když „do země vtrhl Púl, král asyrský“ (**2. Královská 15,19**), dovolil Menachému, tehdejšímu izraelskému králi, aby zůstal na trůnu jako vazalský král Asýrie. A když si Asyřané deset izraelských kmenů podmanili, na nějaký čas se vrátili do své země.

Bezbožný Menachém se odmítl vzdát zla, kvůli kterému se Izrael ocitl v područí cizího národa, a dál se „dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích“ **2. Královská 15,18**. Za dnů Pekacha (**2. Královská 15,29**), jeho nástupce, napadl Izrael asyrský král Tiglat-

pileser a odvedl s sebou početné skupiny zajatců žijících v Galileji a východně od Jordánu. Ti byli odvečeni do zemí vzdálených od Palestiny, kde byli nuceni žít mezi pohany. Z této rány se severní království už nikdy nevzpamatovalo. Po Pekachovi nastoupil na izraelský trůn už jen jeden král — král Hóšea. A krátce poté bylo království navždy zničeno.

I v tomto období plném smutku a bolesti projevil Bůh své milosrdenství. Ve třetím roce vlády krále Hóšey usedl na judský trůn spravedlivý král Chizkijáš, který prosadil důležité reformy týkající se služby v jeruzalémském chrámu. Připravil velikonoční slavnost a pozval na ni nejen kmeny Juda a Benjamín, ale i všech deset izraelských kmenů. „Běžci prošli s listy od krále a od jeho velmožů celým Izraelem a Judou a podle králova příkazu provolávali: ‚Izraelci, navraťte se k Hospodinu, Bohu Abrahama, Izáka a Izraele, a on se navrátí k těm pozůstalým z vás, kteří vyvázli z moci asyrských králů. . . Nyní nebud’te tvrdošíjní jako vaši otcové, poddejte se Hospodinu, přijd’te k jeho svatyni, kterou navěky oddělil jako svatou. . . Když se obrátíte k Hospodinu, dojdou vaši bratři a vaši synové slitování u těch, kteří je zajali, a navrátí se do této země. Vždyť Hospodin, váš Bůh, je milostivý a slitovný a svou tvář neodvrátí od vás, když se k němu navrátíte.“ **2. Paralipomenon 30,6.8.9.**

Chizkijášovi poslové putovali z města do města a předávali lidem tento vzkaz. Avšak zbytek izraelského národa, který stále obýval kdysi úrodné území severního království, nejevil o královská slova zájem, a dokonce se k poslům choval povýšeně.

[113]

„Všude se jim posmívali a zesměšňovali je. Jen někteří z kmene Ašerova, Manasesova a Zabulónova přišli v pokoře do Jeruzaléma. . . , aby v druhém měsíci slavili svátek nekvašených chlebů.“ **2. Paralipomenon 30,10.11.13.**

Rychlý konec

O dva roky později napadla asyrská vojska Samaří a velké množství lidí padlo mečem či zahynulo hladem a nemocemi. Národ i jeho hlavní město byly poraženy a zbytek izraelských kmenů byl rozptýlen po asyrském království.

Pohroma, která dopadla na severní království, byla přímým Božím trestem. Prostřednictvím Izajáše Hospodin o asyrských vojskách

prohlásil, že je to metla jeho hněvu, hůl, kterou projeví svůj hrozný hněv (viz **Izajáš 10,5**).

Protože Izraelci tvrdošijně odmítali vyznat své hříchy, „Hospodin všechno potomstvo Izraele zavrhl, pokořil je a vydal je do rukou plenitelů, až je vůbec od sebe odmrštil,“ tak jak jim oznámil „skrze všechny své služebníky proroky. Vystěhoval Izraele z jeho země do Asýrie. . . To proto, že neposlouchali Hospodina, svého Boha, a přestupovali jeho smlouvu.“ **2. Královská 17,20.23; 18,12**.

Bůh využil soudu, který dopadl na deset izraelských kmenů, k naplnění svého milosrdného záměru. Tím, že Izraelce rozptýlil mezi pohany, chtěl Bůh dosáhnout toho, co se mu v jejich vlastní zemi dosáhnout nepodařilo. Ne totiž každý, kdo upadl do zajetí, byl vůči Bohu zatvrzelý. Mnozí mu byli věrní a další před ním vyznali své viny a hříchy a upustili od svých zlých cest. Skrze tyto lidi se pak Bůh pokusil seznámit obyvatele Asýrie se svým charakterem a představit jim význam svého zákona.

[114]

24. kapitola — Ovoce nevědomosti

Boží náklonnost k Izraeli vždy závisela na jeho poslušnosti. Na hoře Sínaj uzavřeli Izraelci s Bohem smlouvu a stali se jeho „zvláštním vlastnictvím“ **2. Mojžíšova 19,5**. Tehdy svorně prohlásili: „Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil.“ **2. Mojžíšova 19,8**. Bůh si je vyvolil za svůj lid a oni jej přijali za svého Boha.

Když se po čtyřiceti letech putování pouští přiblížili k cíli své cesty a stanuli na hranici zaslíbené země, obnovili ti, kteří zůstali Bohu věrní, na Sínaji uzavřenou smlouvu a zavázali se k jejímu dodržování. Skrze Mojžíše je pak Bůh vyzval k tomu, aby se nespojovali s okolními pohanskými národy a uctívali živého Boha (viz **5. Mojžíšova 4**). Také jim kladl na srdce, aby zachovávali jeho přikázání. A důrazně je varoval před modlářstvím, které bylo rozšířené mezi okolními národy. „Dávejte si pozor, abyste nezapomněli na smlouvu Hospodina, svého Boha, kterou s vámi uzavřel, a neudělali si tesanou sochu, zpodobení čehokoli, co ti Hospodin, tvůj Bůh, zakázal.“ **5. Mojžíšova 4,23**.

Pak Mojžíš před nebem i zemí, které si povolal za svědky, prohlásil, že pokud se Izraelci po osídlení zaslíbené země začnou klanět rytinám a odmítnou uctívat pravého Boha, budou odvedeni do zajetí a rozptýleni mezi pohany. „V zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili, rychle a nadobro vyhynete. Nebudete v ní dlouho živi, ale budete vyhlazeni. Hospodin vás rozptýlí mezi kdejaký lid, že z vás v pronárodech, kam vás Hospodin zavede, zbude jen malý počet.“ **5. Mojžíšova 4,26.27**.

Toto proroctví se zčásti naplnilo v době soudců a úplně pak, když byl Izrael odveden do asyrského a Juda do babylonského zajetí. Satan neustále usiloval o to, aby vyvolený národ nedbal na „přikázání, nařízení a práva“ (**5. Mojžíšova 6,1**), která se zavázal navěky zachovávat. Dobře věděl, že když Izraelce svede k tomu, aby chodili za jinými bohy, sloužili jim a klaněli se jim, zcela jistě vyhynou (viz **5. Mojžíšova 8,19**).

[115] Nepřítel Božího lidu však ve svých plánech nepočítal se soucitem toho, který je „plný slitování a milostivý, shovívavý, nanejvýš milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích“ **2. Mojžíšova 34,6.7.** Dokonce i v těch nejtemnějších údobích historie vyvoleného národa jim Bůh sesílal do cesty takové věci, které sloužily k jejich dobru. „Ačkoli jsem sám naučil Efrajima chodit,“ prohlásil Bůh skrze Ozeáše, „on na své rámě bral modly. Nepoznali, že já jsem je uzdravoval.“ **Ozeáš 11,3.**

Hospodin s nimi zacházel velmi jemně a skrze proroky jim posílal svá napomenutí. Kdyby Izrael slova proroků respektoval, vyhnul by se velkému ponížení. Protože však odmítli zachovávat jeho zákon, Bůh byl nucen nechat je odvést do zajetí. „Můj lid zajde, protože odmítá poznání,“ prohlásil Bůh. „Ty jsi zavrhl poznání a já zavrhuju tebe. . . Zapomněls na zákon svého Boha.“ **Ozeáš 4,6.**

V každém období mělo přestupování Božího zákona stejné důsledky. V době Noema, kdy se nespravedlnost rozrostla do takových rozměrů, že ji nebylo možné déle tolerovat, vynesl Bůh nad lidstvem nekompromisní rozsudek: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země. . .“ **1. Mojžíšova 6,7.** V časech Abrahama obyvatelé Sodomy odmítli poslouchat Boha a zachovávat jeho zákon; překročili hranici božské trpělivosti a svojí neposlušností rozdmýchali oheň Božího hněvu, který je nakonec strávil.

Období před odvedením Izraele do zajetí se vyznačovalo podobnou měrou neposlušnosti. Ozeáš popsal stav tehdejší společnosti takto: „Hospodin vede při s obyvateli země, protože není věrnost ani milosrdenství ani poznání Boha v zemi. Kletby a přetvářka, vraždy a krádeže a cizoložství se rozmohly, krveprolití stíhá prolitou krev.“ **Ozeáš 4,1.2.**

Tuláci mezi národy

Deseti izraelským kmenům, které dlouho setrvaly ve své zatvřelosti vůči Bohu, se nedostalo žádného ujištění o tom, že by měly v dohledné době získat zpět své ztracené postavení v Palestině. Až do konce času měly být tuláky mezi národy. Ozeáš jim však předal proroctví, podle kterého se měly v závěru lidských dějin stát součástí obnoveného Božího lidu. „Po mnoho dní,“ prohlásil Ozeáš, „zůsta-

nou izraelští synové bez krále, bez velmože, bez obětních hodů, bez posvátného sloupu, bez efódu a domácích bůžků. Potom se však izraelští synové obrátí a budou hledat Hospodina, svého Boha, i svého krále Davida. Se strachem přiběhnou k Hospodinu a jeho dobrotě v posledních dnech.“ **Ozeáš 3,4.5.**

Ozeáš jim symbolickým jazykem oznámil, že se Bůh v závěru lidských dějin chystá každou kající duši zahrnout požehnáním, kterého si vyvolený národ užíval v době, kdy pobýval ve své zemi a věrně následoval pravého Boha. V této souvislosti Bůh o vyvoleném národu, který přirovnal k nevěstě, prohlásil: „Zas jí dám její vinice, dolinu Akór jako bránu k naději.

[116]

Tam mi opět odpoví jako za dnů mládí, jako v den, kdy vystoupila z egyptské země. V onen den, je výrok Hospodinův, budeš ke mně volat: ‚Můj muži‘, a nenazveš mě už: ‚Můj Baale‘.“ **Ozeáš 2,17.18.**

V závěru pozemských dějin Bůh obnoví svou smlouvu s lidem, který bude zachovávat jeho přikázání. „Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním, zasnoubím si tě věrností a poznáš Hospodina. . . Neomilostněné budu milostiv, těm, kdo Nejsou-lid-můj, řeknu: ‚Tys můj lid‘, a on řekne: ‚Můj Bože;“ **Ozeáš 2,21.22.25.**

V každé rase, kmeni, jazyku i národu se najdou lidé, kteří ochotně zareagují na výzvu: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu.“ **Zjevení 14,7.** Odvrátí se od model, které je pojí se zemí, a budou uctívat toho, který „učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ **Zjevení 14,7.** Zpřetrhají veškeré vazby se světem a stanou se živým svědectvím o Boží milosti. Podřídí se božským požadavkům a vejdou ve známost jako ti, „kteří zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši“ **Zjevení 14,12.**

Bůh těmto lidem slibuje: „Úděl Izraele, svého lidu, změním, oni znovu vybudují zpustošená města a osídlí je, vysadí vinice a budou z nich pít víno, založí zahrady a budou z nich jíst ovoce. Zasadím je do jejich půdy a již nikdy nebudou vykořeněni ze své země, kterou jsem jim dal.“ **Ámos 9,14.15.**

[117]

25. kapitola — Izajáš

Král Uzijáš po mnoho let moudře vládl kmenům Juda a Benjámín. Obnovil města a opevnil je. Díky dobrým obchodním vztahům bohatství národů proudilo do Jeruzaléma. „Jeho jméno se rozneslo do daleka, neboť se mu dostalo podivuhodné pomoci, takže upevnil svou moc.“ **2. Paralipomenon 26,15.**

Hmotné bohatství však nebylo spojeno s duchovní silou. Kněží sice i nadále sloužili v chrámu a početné zástupy lidí uctívali živého Boha, ale pýcha a povrchnost nahradily pokoru a čistotu srdce. O Uzijášovi je napsáno: „Jakmile svou moc upevnil, jeho srdce se stalo domýšlivým, až se úplně zkazil a zpronevěřil Hospodinu, svému Bohu.“ **2. Paralipomenon 26,16.** V přímém rozporu s Hospodinovým nařízením král vstoupil do „Hospodinova chrámu, aby páčil kadidlo na kadidlovém oltáři“ **2. Paralipomenon 26,16.** Nejvyšší kněz Azarjáš a s ním další kněží proti jeho počínání protestovali. Řekli mu: „Zpronevěřil ses. To ti u Hospodina Boha k slávě nebude.“ **2. Paralipomenon 26,18.**

Uzijáše velmi rozčílilo, že se jej někdo opovážil napomenout. Nebylo mu však dovoleno, aby přes protesty těch, kteří vykonávali chrámovou službu, znesvětil svatyni. Zatímco jím lomcoval hněv, byl stížen malomocenstvím. A malomocným zůstal až do konce svého života; stal se odstrašujícím příkladem toho, jaké následky přináší přestupování příkazů uvozených výrokem „Tak pravil Hospodin“. Jeho arogantní chování, kvůli kterému na něj dopadly nebeské soudy, se nedalo omluvit ani jeho vysokým postavením, ani délkou jeho vlády. Před Bohem jsou si totiž všichni lidé rovni.

Po Uzijášově smrti usedl na judský trůn jeho syn Jótam. „Činil to, co je správné v Hospodinových očích, zcela jak to činil jeho otec Uzijáš. Avšak posvátná návrší neodstranili...“ **2. Královská 15,34.35.**

Když se Uzijášova vláda chýlila ke konci, povolal Bůh Izajáše, mladého muže královského původu, aby prorokoval. Měl lidu oznámit, že Judsko bude napadeno spojeneckými vojsky Izraele a Sýrie

a asyrská vojska oblehnou velká města království. Za jeho působení padne Samaří a deset kmenů Izraele bude rozptýleno mezi národy. [118] Judsko bude pod neustálým útlakem asyrských vojsk a Jeruzalém bude obléhán s takovou silou, že nebýt Božího zásahu, jistě by byl zcela zničen. Boží ochranná ruka se od Judska vzdalovala a asyrská vojska se je chystala dobýt.

Začátek Izajášovy činnosti

Síly, které zemi ohrožovaly zvenčí, byly ve srovnání s vnitřním nebezpečím zanedbatelné. Nevěra a odpadnutí přivolaly na národ, který měl být světlem okolním národům, Boží soudy. Mnohá přestoupení severního království, která odsuzovali Ámos a Ozeáš, se velice rychle rozšířila v Judsku. V touze po zisku lidé spojovali svá pole a domy (viz **Izajáš 5,8**). Nebylo možné se dovolat spravedlnosti a s chudými neměl nikdo slitování. Bůh tehdy prohlásil: „Máte ve svých domech, oč jste obrali utištěného.“ **Izajáš 3,14**. Dokonce i soudci byli lhostejní k utrpení chudých, vdov a sirotků (viz **Izajáš 10,1.2**).

Ti, kdo zbohatli, začali vystavovat na odiv svůj majetek a libovali si v nezřízených pitkách a slavnostech (viz **Izajáš 2,11.12; 3,16.18—23; 5,22.11.12**). Modlářství se stalo přirozenou součástí života, která už nikoho nepohoršovala (viz **Iz 2,8.9**). Hrstka těch, kteří zůstali Bohu věrní, propadala zoufalství. Zdálo se jim, že Boží záměry se neuskuteční.

Není divu, že když byl Izajáš povolán, aby v této době prorokoval, moc se mu do plnění svěřeného úkolu nechtělo. Věděl, že se setká se silným odporem. Když přemýšlel o tom, jak jsou lidé tvrdohlaví a nevěrní, připadl mu jeho úkol beznadějný. Je správné, aby kvůli svému zoufalství nechal Judu napospas modlářství? Mají ninivští bohové ovládat zemi a protivit se Bohu?

Tyto a jim podobné myšlenky trápily Izajáše ve chvíli, kdy stál v chrámovém sloupořadí. Znenadání ve vidění spatřil Hospodina sedícího na vysokém a vznosném trůnu a lem jeho svatého roucha naplnil chrám. Po stranách trůnu stáli serafové a v úctě jednohlasně volali: „Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ **Izajáš 6,3**. Jejich burácivé hlasy pohnuly podvaly prahů a dům se naplnil slávou (viz **Iz 6,3**).

Izajáš byl zcela přemožen Boží čistotou a svatostí. „Běda mi,“ vykřikl, „jsem ztracen. Jsem člověk nečistých rtů a mezi lidem nečistých rtů bydlím, a spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů.“ **Izajáš 6,5.** Uvědomil si, že sám ve své nedostatečnosti není schopen splnit úkol, který mu byl svěřen. Pak ale jeden ze serafů vzal kleštěmi uhlík z ohně hořícího na oltáři a dotkl se jeho rtů se slovy: „Hle, toto se dotklo tvých rtů, tvá vina je odňata a tvůj hřích je usmířen.“ Vzápětí zaburácel Boží hlas: „Koho pošlu a kdo nám půjde?“ Po krátkém zaváhání Izajáš odpověděl: „Hle, zde jsem, pošli mne!“ **Izajáš 6,7.8.**

Těžký úkol

[119] Prorokův úkol byl jasný, měl vystoupit proti převládajícímu zlu. Izajáš se však zdráhal svěřený úkol přijmout bez toho, aniž by dostal ujištění, že existuje nějaká naděje na úspěch. Proto se Boha zeptal: „Dlouho ještě, Panovníku?“ **Izajáš 6,11.** Je mezi tvým lidem někdo, kdo se odvrátí od zla, vyzná své hříchy a bude uzdraven?

Ne že by jeho úsilí nemělo přinést žádné ovoce, ale zlo, které se šířilo po mnoho generací, nebylo možné odstranit za jeho života. Musí se stát trpělivým a odvážným učitelem — poslem naděje i soudu. Ostatek věrných musí být zachráněn. Aby k tomu však mohlo dojít, musel neposlušný národ obdržet naléhavé poselství.

Deset kmenů severního království bude zakrátko rozptýleno mezi pohany. Vojska zneprátelených národů, která přinášela zhoubu, měla znovu a znovu plenit zemi. Dokonce i Jeruzalém měl brzy padnout a Juda měl být odveden do zajetí. Zaslíbená země však nezůstane pustá navěky. Izajáš dostal od nebeského posla následující ujištění:

„Zůstane-li v ní jen desetina,
i ta bude zajata a přijde vniveč
jako posvátný strom, jako dub,
po jehož skácení zbude
jen pahýl.
Tento pahýl bude símě svaté.“

Izajáš 6,13.

Toto ujištění dodalo Izajášovi odvahu. Spatřil Krále, Hospodina zástupů, a uslyšel zpěv serafů: „celá země je plná jeho slávy“ **Izajáš 6,3**. Rovněž měl jistotu, že jeho slova budou potvrzována mocí Ducha svatého. Takto posílen se Izajáš pustil do plnění svěřeného úkolu. Po celou dlouhou dobu, kdy poslušně vykonával své obtížné poslání, měl na srdci toto vidění. Více jak šedesát let seznamoval národ s budoucí slávou Božího lidu.

[120]

26. kapitola — „Hle, váš Bůh“

Dlouho se satan snažil vést lidi k tomu, aby na Stvořitele pohlíželi jako na příčinu všeho utrpení a smrti. Ti, které se mu podařilo takto podvést, se na Boha dívali jako na někoho, kdo hledá sebe-menší záminku, aby mohl člověka odsoudit, a je ochoten mu pomoci jen v případě, když to výslovně nařizuje zákon. Velký podvodník hovořil o zákonu lásky, který je základem Boží vlády ve vesmíru, jako o souboru příkazů namířených proti lidskému štěstí či jako o břemenu, kterého je nutné se co nejrychleji zbavit. Směle prohlašoval, že není možné dostát jeho požadavkům.

Izraelci zapomněli na pravý Boží charakter, a neměli proto omluvu. Bůh se jim totiž velmi často představoval jako Bůh „sli-tovný a milostivý, shovívavý, nejvyšš milosrdný, věrný“ **Žalm 86,15**. Když je vyváděl z egyptského otroctví a vedl je pouští do zaslíbené země, choval se k nim nanejvýš laskavě. „Každým jejich soužením byl sužován a anděl stojící před jeho tváří je zachraňoval; svou láskou a shovívavostí je vykupoval, bral je na svá ramena a nosil je po všechny dny dávné.“ **Izajáš 63,9**. Mojžíš je cestou trpělivě seznamoval s vlastnostmi jejich neviditelného Krále (viz **2. Mojžíšova 34,6.7**).

Když pak neposlušnost Izraele dosáhla svého vrcholu, Hospodin se rozhodl vyvolený národ zavrhnout a udělat z Mojžíšových potomků „větší a zdatnější národ, než je on“ **4. Mojžíšova 14,12**. Prorok však Bohu připomněl sliby, kterými se vyvolenému národu zavázal, a požádal jej, aby padlým lidem projevil svou lásku (viz **4. Mojžíšova 14,17-19**).

Bůh na jeho úpěnlivé naléhání odpověděl: „Na tvou příměluvu promíjím.“ Potom Mojžíše seznámil se svým konečným záměrem s Izraelem: „Avšak, jakože jsem živ, Hospodinova sláva naplní celou zemi.“ **4. Mojžíšova 14,20.21**. Celý svět měl poznat Boží velkou slávu, jeho charakter a něžnou lásku. A tento slib byl stvrzen přísahou. Dokud bude Bůh vládnout, měl by jeho lid vypravovat „mezi

pronárody o jeho slávě, mezi všemi národy o jeho divech“ **Žalm 96,3.**

[121]

S evangeliem do celého světa

Dnes se toto proroctví velmi rychle naplňuje. Brzy přijde den, kdy všechny národy uslyší poselství evangelia. Muži a ženy všech ras, jazyků a národů „byli skrze Ježíše Krista přijati za syny, ... aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši“ **Efezským 1,5; 2,7.**

Ve vidění, které bylo Izajášovi dáno na nádvoří chrámu, mu byl jasně představen Boží charakter. Spatřil Boha jako toho, který je „Vznešený a Vyvýšený, jehož přebývání je věčné, jehož jméno je Svátý“. Seznámil se však nejen s jeho majestátem, ale také poznal jeho božský soucit. Bůh mu řekl: „Přebývám ve vyvýšenosti a svatosti, ale i s tím, jenž je zdeptaný a poníženého ducha, abych oživil ducha ponížených, abych oživil srdce zdeptaných.“ **Izajáš 57,15.**

Když se Izajášovi zjevil Bůh, dal mu nejen poznat jeho nedostatečnost, ale také jej ubezpečil o odpuštění, které dokáže odstranit všechnu vinu a je zadarmo. Toto ujištění jej od základu proměnilo. Nyní byl schopen svědčit o proměně, ke které dochází, když se člověk setká s nekonečnou láskou. Od této chvíle Izajáš toužil po tom, aby odpadlý Izrael byl zbaven břemene hříchu a jeho smrtelných následků. „Nač vás ještě bít? ... Pojďte, projednejme to spolu, praví Hospodin. I kdyby vaše hříchy byly jako šarlat, zbělejí jako sníh, i kdyby byly rudé jako purpur, budou bílé jako vlna.“ **Izajáš 1,5.18.**

Bůh, o jehož charakteru si vytvořili zkreslené představy, se jim představil jako Lékař, který dokáže vyléčit všechny duchovní nemoci. Každý, kdo sejde z cesty a vydá se za hlasem svého srdce, může být uzdraven, když se obrátí k Bohu. „Viděl jsem jeho cesty,“ říká Hospodin, „vyléčím jej však a povedu.“ **Izajáš 57,18.**

Izajáš oslavoval Boha jako Stvořitele. V judských městech zvěstoval toto poselství: „Hle, váš Bůh! ... ,Ke komu mě chcete připodobnit, aby mi byl roven? praví Svátý. ,K výšině zvedněte zraky a hleďte: Kdo stvořil toto všechno? Ten, který v plném počtu vyvádí zástupy hvězd a všechny volá jménem; má obrovskou sílu a úžasnou moc, nechybí mu ani jedna.“ **Izajáš 40,9.25.26.**

Bůh přijímá hříšníky

Těm, kteří mají strach, že je Bůh nepřijme, když se k němu obrátí, Izajáš řekl: „Cožpak nevíš? Cožpak jsi neslyšel? Hospodin, Bůh věčný, stvořitel končin země, není zemdený, není znavený, jeho rozumnost vystihnout nelze. On dává zemdlenému sílu a dostatek odvahy bezmocnému. Mladíci jsou zemdení a unavení, jinoši se potácejí, klopýtají. Ale ti, kdo skládají naději v Hospodina, nabývají nové síly; vznášejí se jak orlové, běží bez únavy, jsou bez umdlení.“ **Izajáš 40,28-31.**

[122] Srdce Nekonečné Lásky hluboce touží pomoci těm, kteří jsou natolik slabí, že se nedokážou vymanit ze satanovy pasti. „Neboj se,“ povzbuzuje je Bůh, „vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvalu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravicí své spravedlnosti. . . Neboj se, já jsem tvá pomoc.“ **Izajáš 41,10.13.**

Ti, kteří dosud neznali Boží vlastnosti, se měli se slávou jeho svatého charakteru brzy setkat. Ve snaze seznámit Izrael se svými milosrdnými záměry Bůh posílal ke svému lidu proroky s tímto poselstvím: „Ať se každý odvrátí od své zlé cesty a od svých zlých skutků.“ **Jeremjáš 25,5.** „Zdržoval jsem svůj hněv pro své jméno,“ prohlásil Bůh ústy proroka Izajáše, „pro svou chválu jsem se kvůli tobě krotil, nevyhladil jsem tě.“ **Izajáš 48,9.**

Výzva k pokání

Výzva k pokání byla jasná: Bůh všechny seznámil s tím, že se k němu mohou vrátit. „Dotazujte se na Hospodina, dokud je možno ho najít,“ vyzýval je Izajáš, „volejte ho, dokud je blízko. Svévolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly; necht' se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.“ **Izajáš 55,6.7.**

Vzdálili jste se od Boha příliš daleko? Zatoužili jste po ovoci hříchu a vzápětí jste zjistili, že ve vašich ústech ztrpklo? Jsou nyní vaše plány zmařeny a vaše naděje skomírá? Jste sami se svým zoufalstvím? Pak se zamyslete nad tímto varovným poselstvím: „Nuže, jděte si, tady odpočinutí nedojdete. Pro svou nečistotu budete zahubeni strašnou záhubou.“ **Micheáš 2,10.** Váš otec vás zve do své

náručě se slovy: „Navrať se ke mně, já tě vykoupím. . . Nakloňte ucho a pojd' te ke mně, slyšte a budete živi!“ **Izajáš 44,22; 55,3.**

Neposlouchejte návrhy nepřítelů, který vám radí, abyste ke Kristu nechodili dřív, dokud se nezlepšíte, dokud nebudete natolik dobří, aby vás mohl přijmout. Připomínejte si slova Spasitele: „Kdo ke mně přijde, toho nevyženu ven.“ **Jan 6,37.** Řekněte nepříteli, že vás krev Ježíše Krista očistila od všech hříchů. Modlete se spolu s Davidem: „Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh.“ **Žalm 51,9.**

Výzvy, které prorok pronesl v Judsku, nepřišly nazmar. Mnozí přestali uctívat modly a naučili se vnímat Stvořitelovu lásku, milost a jeho laskavý soucit. A v období temna, které mělo brzy přijít, měla prorokova slova nést své ovoce a dát podnět k zevrubné reformě. Díky nim budou mnozí moci poznat toho, který je nadevše krásný. Budou jim odpuštěny hříchy a Bůh se stane jejich chloubou. S radostí budou vyznávat: „Hospodin je náš soudce, Hospodin je náš zákonodárce, Hospodin je náš král, on nás spasí.“ **Izajáš 33,22.**

Poselství, která přinášel prorok Izajáš těm, kteří se rozhodli odvrátit se od zla, byla plná útěchy a povzbuzení:

„Izraeli, u mne nebudeš
zapomenut.

[123]

Zaženu tvou nevěru jak mračno
a jako oblak tvé hříchy.
Navrať se ke mně,
já tě vykoupím.“

Izajáš 44,21.22.

„V onen den řekneš:
,Vzdávám tobě chválu, Hospodine!
Rozhněval ses na mě,
tvůj hněv se však odvrátil
a potěšils mě. . . ‘
Jásej a plesej, ty,
která bydlíš na Sijónu,

nebot' Veliký je ve tvém středu — Svatý Izraele.“

Izajáš 12,1.6.

[124]

27. kapitola — Achaz

Když na judský trůn nastoupil král Achaz, musel Izajáš čelit takovým hanebnostem, jaké v Judsku neměly doposud obdoby. Mnoho lidí bylo tehdy svedeno k tomu, aby uctívali pohanská božstva. Král a knížata se zpronevěřili svému postavení, falešní proroci vodili lid po nesprávných cestách a někteří kněží vyučovali za peníze. Přesto však odpadlí vůdci zachovávali formy pravé bohoslužby a tvrdili, že jsou Božím vyvoleným lidem.

Prorok Micheáš prohlásil, že zatímco se hříšníci ze Sijónu rouhavě zaštit' ují Bohem se slovy: „Což není Hospodin uprostřed nás? Na nás nepřijde nic zlého,“ budují Sijón „krveprolitím, Jeruzalém bezprávím“ **Micheáš 3,11.10**. Izajáš proti tomu nekompromisně vystoupil. Řekl: „K čemu je mi množství vašich obětních hodů, praví Hospodin. . . Kdo po vás chce, abyste šlapali má nádvoří?“ **Izajáš 1,11.12**. A inspirovaný text k tomu dodává: „Obět' svévolníků je ohavností, tím spíše, když se přináší s mrzkým záměrem.“ **Příslaví 21,27**.

Bůh se neodvrací od hříšníka proto, že by mu nebyl ochotný odpustit, nýbrž proto, že hříšník odmítá přijmout nabídku Boží milosti a sám tak Bohu znemožňuje, aby ho z hříchu vysvobodil. „Jsou to právě vaše nepravosti, co vás odděluje od vašeho Boha, vaše hříchy zahalily jeho tvář před vámi, proto neslyší.“ **Izajáš 59,2**.

Izajáš upozorňoval na to, že se postavení Judska mezi okolními národy výrazně zhoršilo, a zdůrazňoval, že příčinou tohoto stavu je jejich dlouhotrvající neposlušnost vůči nebi. „Hle, Pán, Hospodin zástupů, již odnímá Jeruzalému a Judsku oporu i podpěru, všechnu oporu chleba, i všechnu oporu vody, bohatýra i bojovníka, soudce i proroka, věštce i starce, velitele i vznešeného, rádce i zručného řemeslníka a zkušeného zaříkávače. Za velitele dám jim chlapce, vládnout jim budou výrostkové. . . Jeruzalém klopýtl a Judsko padlo; jejich jazyk a jejich skutky byly proti Hospodinu a do očí vzdorovali jeho slávě.“ **Izajáš 3,1-4.8**.

[125] „Můj lide,“ pokračoval dál Izajáš, „ti, kdo řídí tvé kroky, jsou svůdci a matou cestu tvého putování.“ **Izajáš 3,12**. A o Achazovi je napsáno: „Chodil po cestě králů Izraelských. Dokonce dal svého syna provést ohněm podle ohavnosti pronárodů, které Hospodin před Izraelci vyhnal.“ **2. Královská 16,3**.

Výzvy k návratu

Vyhlídky judského království byly temné. Zlo nabývalo na síle. Prorok Micheáš prohlásil: „Zbožný vymizel ze země, přímého mezi lidmi není. Všichni strojí vražedné úklady, jeden druhého do sítě loví. . . Nejlepší z nich je jak potměchuť, nejpoctivější jako plot z trní.“ **Micheáš 7,2.4**.

V každém období dějin Bůh kvůli své nekonečné lásce jednal s vyvoleným lidem, který se mu neustále stavěl na odpor, velmi trpělivě a nepřetržitě jej vyzýval, aby se k němu vrátil. Tak tomu bylo i za vlády krále Achaza. I tenkrát Bůh posílal chybujícímu Izraeli jedno pozvání za druhým. Když pak proroci předstupovali před lid a upřímně jej vyzývali k pokání a nápravě, jejich slova začala přinášet dobré výsledky.

Prostřednictvím Micheáše předal Bůh lidem tato překrásná slova: „Lide můj, co jsem ti udělal? Jaké potíže jsem ti působil? Odpověz mi. Vždyť jsem tě vyvedl z egyptské země, vykoupil jsem tě z domu otroctví, poslal jsem před tebou Mojžíše, Árona a Mirjam.“ **Micheáš 6,3.4**.

V čase milosti se Boží Duch snaží přimět člověka k tomu, aby přijal dar života. „Odvrať te se, odvráť te se od svých zlých cest! Proč byste měli zemřít, dome izraelský?“ **Ezechiel 33,11**. Satan zavádí člověka do hříchu, a když je zoufalý, neschopný si pomoci a bojí se požádat Boha o odpuštění, tak jej bez milosti zavrhne. Bůh naopak člověka k sobě neustále volá: „Ať se chopí mé záštiny a uzavře se mnou pokoj. . .“ **Izajáš 27,5**. Skrze Krista bylo vykonáno vše, co je potřebné pro naši záchranu, a dostalo se nám dostatečného povzbuzení.

V Judsku a Izraeli se mnozí trápili: „Jak předstoupím před Hospodina? S čím se mám sklonit před Bohem na výšině? Mohu před něj předstoupit s obětí mi zápalnými, s ročními býčky?“ Na tyto otázky dostali jasnou odpověď: „Člověče, bylo ti oznámeno, co je

dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“ **Micheáš 6,6.8.**

Tyto rady opakovali Boží služebníci vždy, když se náboženství stávalo formálním a lidé přestávali být k sobě navzájem milosrdní. Když se Krista jeden zákoník zeptal: „Mistře, které přikázání je v zákoně největší?“ Odpověděl mu: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ **Matouš 22,36-39.**

Tento jasný výrok bychom měli přijmout jako Boží vůli pro nás. Měli bychom využít každé příležitosti a s lidmi, kteří jsou ztrápení a utlačováni, jednat milosrdně, citlivě a slušně jako správní křesťané. Pokud nemůžeme udělat víc, měli bychom těm, kteří neznají Boha, alespoň dodat naději a odvahu. Těm, kteří druhým do života přinášejí radost a požehnání, dává Bůh bohatá zaslíbení: „Budeš-li štědrý k hladovému a nasytíš-li ztrápeného, vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jak poledne.“ Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí.“ **Izajáš 58,10.11.**

[126]

Osudná chyba

Achazovo zhoubné modlářství, ve kterém setrval i přes upřímná varování proroků, přineslo neblahé následky: „Proto Judu a Jeruzalém postihlo Hospodinovo rozlícení a učinil je obrazem hrůzy a předmětem úděsu a pošklebků. . . “ **2. Paralipomenon 29,8.** Království začalo rychle upadat a jeho existence byla brzo ohrožena nepřátelskými vojsky. „Tehdy vytáhli Resín, král aramejský, a Pekach, syn Remaljášův, král izraelský, do boje proti Jeruzalému.“ **2. Královská 16,5.**

Kdyby Achaz a obyvatelé jeho království věrně sloužili Hospodinu, neměli by strach z tak neobvyklého spojení, které se proti nim vytvořilo. Protože se však obávali soudů, které na ně měl seslat rozhněvaný Bůh, „i zachvělo se srdce královo i srdce jeho lidu, jako se chvějí lesní stromy ve větru“ **Izajáš 7,2.** V této kritické situaci Hospodin vyzval Izajáše, aby předstoupil před třesoucího se krále a

řekl mu: „Zachovej klid a neboj se, neklesej na mysli. . . Nedbej, že Aram i Efrajim a syn Remaljášův se dohodli proti tobě na zlé věci. . . Toto praví Panovník Hospodin: „Nedojde k tomu a nestane se to.““ **Izajáš 7,4.5.7.**

Dopadlo by to s Judskem dobře, kdyby Achaz přijal toto poselství a hledal pomoc v nebi. On se však místo toho rozhodl spolehnout se na sílu vojsk a požádal o pomoc pohany. V zoufalství poslal vzkaz k Tiglat-pileserovi, asyrskému králi: „Jsem tvůj otrok a tvůj syn. Vytáhni a vysvobod' mě ze spárů krále aramejského a ze spárů krále izraelského, kteří proti mně povstali.“ **2. Královská 16,7.** Ke své žádosti připojil vzácný dar z královské pokladnice a z chrámového skladiště.

Pomoc, o kterou žádal, byla poslána. Achazovi se na nějaký čas ulevilo, ale Judsko za to muselo zaplatit obrovskou cenu. Krátce na to začala Asýrie vyhrožovat, že Judsko obsadí a zničí. Achaz a jeho nešťastní poddaní se nyní třáslí strachem z toho, že padnou do rukou krutých Asyřanů. „Hospodin totiž pokořoval Judu“ kvůli jeho přestoupením.

Místo aby se Achaz kál, protože na Judsko dopadaly tresty, „dále se zpronevěřoval Hospodinu. . . Obětoval damašským bohům. . . Řekl: „Bohové aramejských králů, ti jim pomáhají; budu jim obětovat a pomohou i mně.““ **2. Paralipomenon 28,19.22.23.**

[127] Ke konci své vlády dal bezbožný král zavřít chrámová vrata. Nikdo už více nepřinášel oběti za hříchy lidu. Boží dům zpustl a na nárožích Jeruzaléma se uctívala pohanská božstva. Zdálo se, že pohanství zvítězilo.

[128] Avšak i v Judsku bylo mnoho těch, kteří se naučili důvěřovat Bohu. Ti byli Izajášovou a Micheášovou nadějí v době, kdy všude kolem sebe viděli jen zkázu, kterou napáchal král Achaz v posledních letech své vlády. Svatyně sice byla zavřená, ale ti, kdo zůstali věrní Bohu, s jistotou vyznávali: „S námi je Bůh. . . Dosvědčujte svatost Hospodina zástupů! Jeho se bojte a strachujte. Vám bude svatyní. . .“ **Izajáš 8,10.13.14.**

28. kapitola — Chizkijášova náboženská reforma

Jakmile Chizkijáš dosedl na trůn, začal plánovat a jednat. Nejprve se pustil do obnovy chrámové služby a získal na svou stranu kněží a lévijce, kteří zůstali Bohu věrní. Král vyznal: „Naši otcové se zpronevěřili, činili to, co je zlé v očích Hospodina, našeho Boha, a opustili ho. . . Ted' však mám v úmyslu uzavřít smlouvu s Hospodinem, Bohem Izraele, aby od nás odvrátil svůj planoucí hněv.“ **2. Paralipomenon 29,6.10.**

Těmito slovy král popsalsituaci, v níž se Judsko ocitlo: chrám byl uzavřen a chrámová služba přerušena; v ulicích města a v celém království bujelo modlářství; zástupy lidí, které by za normálních okolností zůstaly Bohu věrné, v důsledku špatného příkladu vůdců odpadly od víry; království upadalo a jeho pověst byla v očích okolních národů poničena. Severní království mělo zakrátko padnout do rukou Asýrie a být zničeno; a pokud Bůh neudělá prostřednictvím svých služebníků zázrak, stihne podobný osud i Judsko.

Chizkijáš vyzýval kněží, aby se s ním spojili a pomohli mu v uskutečnění reformy. Řekl jim: „Moji synové, nebuďte teď liknaví, vždyť vás Hospodin vyvolil, abyste stáli v jeho službách, byli jeho sluhy a pálili mu kadidlo. . . Ted' se posvěťte, posvěťte i dům Hospodina, Boha svých otců, a vynesete ze svatyně, co je nečisté.“ **2. Paralipomenon 29,11.5.**

Kněží se ihned s vervou pustili do práce. Společně s dobrovolníky se vrhli do vyklízení svatyně a následně ji vysvětili. Tento úkol splnili za neuvěřitelně krátkou dobu. Nechali opravit chrámové dveře a otevřeli je dokořán, shromáždili svaté nádoby a umístili je na určené místo — nyní bylo vše připraveno k zahájení chrámové služby.

Na první bohoslužbě král Chizkijáš spolu s předními muži města, kněžími a lévijci prosili za odpuštění hříchů, kterých se národ dopustil. Na oltář byly položeny oběti za hřích „za celý Izrael“ **2. Paralipomenon 29,24.** Po dlouhé době opět zněly v chrámu chvály. [129]

Lidé radostně zpívali Davidovy a Asafovy písně, protože si uvědomovali, že byli vysvobozeni z otroctví hříchu a odpadnutí. „Chizkijáš se vším lidem se radoval z toho, co Bůh lidu připravil, neboť vše se sběhlo nečekaně.“ **2. Paralipomenon 29,36.**

Bůh připravil srdce představitelů Judska, aby dokázali vést reformní hnutí a zabránili šíření odpadnutí. Jeho varovná poselství, která byla v Izraeli odmítnuta, se v Judsku, kde zbyla hrstka věrných, setkala s přijetím. Proroci se na ty, kteří měli ochotu naslouchat, snažili neustále působit. Izajáš je vyzýval: „Vraťte se k tomu, od něhož jste daleko odpadli, synové Izraele.“ **Izajáš 31,6.** Micheáš s vírou prohlašoval: „Chci nést Hospodinův hrozný hněv, neboť jsem proti němu hřešila, dokud on neurovná můj spor a nezjedná mi právo. Vyvede mě na světlo a uzřím jeho spravedlnost.“ **Micheáš 7,9.**

Tato a jim podobná poselství byla pro mnohé v období úpadku, kdy chrámová vrata byla zavřena, zdrojem naděje. A nyní, když představitelé národa zahájili reformu, byly zástupy lidí, vyčerpané z otroctví hříchu, připraveny ji přijmout s nadšením.

Ti, kteří hledali odpuštění, nacházeli v Písmu svatém nádherná ujištění. Mojžíš například řekl: „Navrátíš se k Hospodinu, svému Bohu, a budeš ho poslouchat. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh milosrdný, nenechá tě klesnout a nepřipustí tvou zkázu, nezapomene na smlouvu s tvými otci, kterou jim stvrdil přísahou.“ **5. Mojžíšova 4,30.31.** A Šalomoun se při zasvěcování chrámu modlil takto: „Bude-li poražen Izrael, tvůj lid, od nepřítele pro hřích proti tobě, ale navrátí se k tobě, vzdají chválu tvému jménu a budou se k tobě modlit a prosit o smilování v tomto domě, vyslyš v nebesích a odpusť Izraeli, svému lidu, hřích a uveď je zpět do země, kterou jsi dal jejich otcům.“ **1. Královská 8,33.34.** V noci se Šalomounovi zjevil Hospodin a řekl mu, že projeví milost každému, kdo se k němu v pokoře navrátí. Pokud se „můj lid, který se nazývá mým jménem, pokoří a bude se modlit a vyhledávat mě a odvrátí se od svých zlých cest, tehdy je vyslyším z nebes, odpustím jim jejich hřích a uzdravím jejich zemi.“ **2. Paralipomenon 7,14.** Toto zaslíbení se splnilo během Chizkijášovy reformy.

Oslava hodu beránka

Ve snaze proměnit chrámovou službu v opravdové požehnání se Chizkijáš rozhodl pozvat na oslavu hodu beránka celý Izrael. V té době nebyly Velikonoce už řadu let považovány za národní svátek. Poté, co došlo k rozdělení Šalomounova království, se totiž zdálo, že společná oslava je nemožná. Avšak vytrvalé působení proroků přineslo své ovoce. Král vyslal posly, aby pozvali všechen lid do Jeruzaléma na oslavu Velikonoc. „Běžci procházeli zemí Efrajimovou a Manasesovou od města k městu až do Zabulónu.“ Lidé se jim většinou posmívali a uráželi je, ale někteří přece jen „přišli v pokoře do Jeruzaléma“ **2. Paralipomenon 30,10,11.**

[130]

Judejci naopak přijali poselství vstřícně, protože Bůh „jim dal jednomyslnost, takže plnili příkaz krále a velmožů podle Hospodina slova“ **2. Paralipomenon 30,12.**

Z ulic byly odstraněny pohanské oltáře, které tam dal umístit král Achaz. Lidé s radostí slavili hod beránka a celý týden přinášeli smírcí oběti za hřích a dozvídali se, co od nich Bůh požaduje. Těm, kteří otevřeli své srdce Bohu, bylo odpuštěno. Zástupy lidí byly naplněny radostí. „Lévijci i kněží chválili Hospodina den co den, chválili na nástrojích Hospodinovu moc.“ **2. Paralipomenon 30,21.** Všechny přítomné spojovala touha chválit a vyvyšovat Boha.

Sedm dní určených k oslavě Velikonoc uběhlo příliš rychle, a proto se věřící rozhodli, že dalších sedm dní věnují poznávání Hospodinových cest. Kněží je během tohoto týdne vyučovali podle knih zákona. Každý den se lidé scházeli a společně Boha chválili a děkovali mu. A když se pak týden nachýlil ke svému závěru, bylo zřejmé, že Bůh zázračně proměnil srdce odpadlého Judy. „V Jeruzalémě byla veliká radost, jaká v Jeruzalémě nebyla ode dnů izraelského krále Šalomouna, syna Davidova.“ **2. Paralipomenon 30,26.**

[131]

Šíření reformy

Přišel čas, kdy se věřící museli vrátit domů. Bůh přijal ty, kteří s lítostí vyznali své hříchy a obrátili se na něj s prosbou o odpuštění.

Lidé, kteří se vraceli domů, měli za úkol vykonat mnoho důležité práce. Pokud se jim svěřený úkol podaří splnit, bude to svědectvím

o tom, že reforma byla dokončena. „Když to všechno skončilo, všechen Izrael, ti, kteří se sešli, vyšli do judských měst a roztržili posvátné sloupy, pokáceli posvátné kůly a pobořili posvátná návrší a oltáře v celém Judsku a Benjamínsku i na území Efrajimově a Manasesově, a to dokonale. Pak se všichni Izraelci vrátili do svých měst, každý do svého území.“ **2. Paralipomenon 31,1.**

„Tak to učinil Chizkijáš v celém Judsku. Činil, co bylo dobré, správné a pravdivé před Hospodinem, jeho Bohem. . . Činil je celým svým srdcem a dílo se mu dařilo.“ **2. Paralipomenon 31,20.21.**

Protože se však Asyřanům podařilo rozptýlit deset izraelských kmenů mezi okolní národy, mnozí začali pochybovat o moci Boha Hebrejů. Povzbuzeni svými úspěchy, dlouho se Ninivští neřídili Jonášovým poselstvím a opět začali Bohu tvrdošíjně vzdorovat. Tak se stalo, že několik let po pádu Samaří se vítězná vojska objevila v Palestině a chystala se zaútočit na judská města. Musela se ale znenadání na nějaký čas stáhnout, protože v některých částech jejich království došlo k vážným nepokojům. Až téměř na sklonku Chizkijášovy vlády se mělo před zraky celého světa ukázat, jestli pohanští bohové zvítězí nad Bohem nebes.

[132]

29. kapitola — Poslové z Babylónu

Uprostřed svého úspěšného panování byl král Chizkijáš znenadání stížen vážnou nemocí, kterou nikdo z lidí nedokázal vyléčit. Když se zdálo, že král už nemá žádnou naději na uzdravení, objevil se u něj prorok Izajáš a předal mu poselství od Boha: „Toto praví Hospodin: Udělej pořízení o svém domě, protože zemřeš, nebudeš žít.“ **Izajáš 38,1.**

Ačkoli byl Chizkijášův zdravotní stav vážný, ještě stále se dokázal modlit. „Otočil [se] tváří ke zdi a takto se k Hospodinu modlil: ‚Ach, Hospodine, rozpomeň se prosím, že jsem chodil před tebou opravdově a se srdcem nerozděleným a že jsem činil, co je dobré v tvých očích.‘ A Chizkijáš se dal do velikého pláče.“ **2. Královská 20,2.3.**

Umírající král věrně sloužil Bohu a posiloval důvěru svých poddaných ve svrchovaného Vládce. Nyní mohl spolu s Davidem prosit:

„Kéž vstoupí moje
modlitba k tobě,
nakloň ucho k mému bédování!
Samým zlem se sytí moje duše. . .“

Žalm 88,3.4.

„Nezamítej mě v čas stáří,
neopouštěj mě,
když pozbývám sil.
Ani ve stáří a šedinách mě,
Bože, neopouštěj,
dokud neseznámím toto
pokolení se skutky tvé paže
a s tvou bohatýrskou silou
všechny, kteří přijdou.“

Žalm 71,9.18.

„Izajáš ještě nevyšel z vnitřního dvora, když se k němu stalo slovo Hospodinovo: ‚Vrať se a vyříd’ Chizkijášovi, vévodovi mého lidu: Toto praví Hospodin, Bůh Davida, tvého otce: Vyslyšel jsem tvou modlitbu, viděl jsem tvé slzy. Hle, uzdravím tě. Třetího dne vstoupíš do Hospodinova domu. Přidám k tvým dnům patnáct let. Vytrhnu tebe i toto město ze spárů asyrského krále. Budu štítem tomuto městu kvůli sobě a kvůli Davidovi, svému služebníku.““ **2. Královská 20,4-6.** Izajáš králi vyřídil toto poselství milosti a naděje a nařídil, aby mu byly na postiženou část těla přiloženy rozmačkané říčky.

[133]

Chizkijáš se dožadoval nějakého znamení, podle kterého by poznal, že Izajášovo poselství opravdu pochází z nebe. „Co bude znamením, že mě Hospodin uzdraví a že třetího dne vstoupím do Hospodinova domu? Izajáš mu odpověděl: ‚Toto ti bude znamením od Hospodina, že Hospodin splní slovo, jež promluvil: Má stín postoupit o deset stupňů nebo se má o deset stupňů vrátit? Chizkijáš řekl: ‚Snadněji se stín o deset stupňů nachýlí, než aby se o deset stupňů vrátil nazpět.““ **2. Královská 20,8-10.**

Jen přímým Božím zásahem se mohl stín na slunečních hodinách vrátit o deset stupňů zpět. „Izajáš tedy volal k Hospodinu. A on vrátil stín na stupních, po nichž sestoupil, na stupních Achazových, o deset stupňů nazpět.“ **2. Královská 20,11.**

Když Chizkijáš znovu nabyl síly, přísahal, že bude do konce svého života věrně sloužit Králi králů:

„Již jsem si říkal:
 ‚Uprostřed svých dnů
 se do bran podsvětí odeberu. . .
 Ty sám vytrhl jsi
 z jámy zániku mou duši,
 za sebe jsi odhodil
 všechny mé hříchy.
 Budeme hrát na strunné nástroje
 po všechny dny svého žití
 v Hospodinově domě.““

Izajáš
 38,10.17.20.

Chizkijášova pýcha

V úrodných údolích, kudy protékaly řeky Tigris a Eufkrat, žil starobylý národ, který měl zanedlouho ovládnout celý svět. V tomto národě žilo několik moudrých mužů, kteří se vyznali v astronomii. Ti si všimli, že se stín na slunečních hodinách posunul o deset stupňů dozadu. Když se pak král Meródak-baladán dozvěděl, že tento zázrak byl znamením, které dal judskému králi Bůh nebes, protože jej chtěl ujistit o tom, že se ze smrtelné nemoci uzdraví, vyslal k Chizkijášovi posly, kteří mu měli pogratulovat a pokud možno dozvědět se více o Bohu, který dokázal učinit tak velkolepý zázrak.

Při návštěvě babylónských poslů se Chizkijášovi nabídla skvělá příležitost vyvýšit Boha nebes, udržovatele života všech stvořených věcí, který králi vrátil život ve chvíli, kdy už mu nezbývala žádná naděje. Kdyby král této příležitosti využil a nasměroval babylónské vyslance k Bohu, byl by se stal svědkem jejich okamžité proměny.

Chizkijášova srdce se však zmocnila pýcha a marnivost. V touze po sebeoslavení jim král ukázal „svou klenotnici, stříbro a zlato, různé balzámy, výborný olej i celou zbrojnici a všechno, co se nacházelo mezi jeho poklady. Nebylo nic, co by jim Chizkijáš ve svém domě a v celém svém vladařství nebyl ukázal.“ **Izajáš 39,2**. Vůbec si přitom neuvědomil, že tito vyslanci mocného národa neznají ani nemilují Boha a že není moudré jim ukazovat, jak je národ bohatý.

Tato návštěva prověřila Chizkijášovu vděčnost a oddanost. „Jenom tehdy, když k němu byli poslání vyslanci knížat babylónských, aby se dotazovali na zázračné znamení, které se stalo v té zemi, jej Bůh opustil. Tak jej podrobil zkoušce, aby poznal všechno, co je v jeho srdci.“ **2. Paralipomenon 32,31**. Kdyby byl Chizkijáš vydal svědectví o Boží dobrotě a milosrdenství, byla by zpráva, s níž se poslové vrátili ke svému králi, jako paprsek světla, který prostupuje tmou. On se však vyvýšil nad Hospodina zástupů, protože „jeho srdce se stalo domýšlivým“ **2. Paralipomenon 32,25**.

Královo pochybení přineslo katastrofické následky. Bůh Izajášovi zjevil, že babylónský král a jeho rádcové brzy vymyslí plán, jak získat pro své království poklady z Jeruzaléma. „Proto jej i Judu a Jeruzalém postihlo Hospodinovo rozlíčení.“ **2. Paralipomenon 32,25**.

[134]

„Prorok Izajáš přišel ke králi Chizkijášovi a zeptal se ho: ‚Co viděli v tvém domě? Chizkijáš odpověděl: ‚Viděli všechno, co je v mém domě. Nebylo nic, co bych jim nebyl ze svých pokladů ukázal.‘ I řekl Izajáš Chizkijášovi: ‚Slyš slovo Hospodina zástupů! Hle, přijdou dny a bude odneseno do Babylónu všechno, co je v tvém domě, poklady, které nahromadili tvoji otcové až do tohoto dne. Nic tu nezbude, praví Hospodin. I některé tvé syny. . . vezmou a stanou se kleštěnci v paláci krále babylónského.‘“ **Izajáš 39,3-7.**

Sužován výčitkami svědomí „se Chizkijáš za pýchu svého srdce pokořil, on i obyvatelé Jeruzaléma, a Hospodinův hněv na ně za dnů Chizkijášových nedolehl“ **2. Paralipomenon 32,26.** Avšak zaseté semeno zla mělo brzy vydat plody trápení. Králova víra měla být tvrdě přezkoušena a měl přijít na to, že jedině když se plně odevzdá Hospodinu, bude schopen čelit mocnostem, které jej chtějí svrhnout a zničit jeho lid.

Slova pomoci a povzbuzení

Mnohem častěji, než je tomu dnes, bychom měli s druhými hovořit o Boží spáse a milosrdenství, o nezměrné hloubce Spasitelovy lásky. Pokud budou naše mysl a srdce naplněny Boží láskou, bude to pro nás snadné. Naše slova vynesou na světlo poklady našeho srdce a stanou se svědectvím o tom, že naše pohnutky jsou čisté, že správně rozumíme pravdě, že toužíme po svatosti.

Lidé, s nimiž jsme v každodenním styku, potřebují naši pomoc a naše vedení. Zítra se totiž mohou od Boha vzdálit natolik, že je už nebude možné oslovit. Naše slova a naše činy mají na ty, které denně potkáváme, velký vliv. Jeden nedbalý pohyb, jedno neuvážené gesto, a vzdouvající se vlny silného pokušení mohou jejich duši stáhnout do hlubin. Pokud myšlenky, které jsme do lidské mysli zasedli, jsou zlé, můžeme rozpoutat takové vlnobití zla, kterému nebudeme schopni vzdorovat.

Pokud naopak svým příkladem druhým pomáháme osvojovat si dobré principy, uschopňujeme je ke konání dobra. Takoví lidé pak zase budou schopni předat tuto blahodárnou sílu druhým. Tak

[135]

náš vliv, kterého si ani nejsme vědomi, pomáhá stovkám a tisícům jiných. Takto se nevěřící svět, který miluje hřích, může díky pravým

následovníkům Ježíše Krista seznámit s mocí Boží milosti a jeho dokonalým charakterem.

[136]

30. kapitola — Vysvobození z asyrského ohrožení

Když asyrská vojska napadla Judsko a vše nasvědčovalo tomu, že Jeruzalém bude dobyt, Chizkijáš povolal ozbrojené síly svého království a přikázal jim, aby se nepříteli postavily na odpor a spolehly se na Hospodinovu moc. Řekl jim: „Buďte rozhodní a udatní, nebojte se a neděste se asyrského krále ani toho hlučícího davu, který je s ním. S námi je někdo větší než s ním. S ním je paže lidská, ale s námi je Hospodin, náš Bůh, aby nám pomohl a vedl naše boje.“

2. Paralipomenon 32,7.8.

Pyšná Asýrie, kterou Bůh na čas použil za nástroj k potrestání národů, neměla věčně ovládat druhé (viz **Izajáš 10,5.24—27**). „V roce, kdy zemřel král Achaz,“ poslal Bůh svému lidu prostřednictvím Izajáše následující zprávu: „Rozdrtím Ašúra ve své zemi, rozšlapu ho na svých horách a z nich sejmu jeho jho. . . Když Hospodin zástupů rozhodl, kdo to zruší? Jeho paže je napřažena, kdo ji odvrátí?“ **Izajáš 14,28.25.27.**

V prvních letech své vlády Chizkijáš platil Asýrii poplatky podle smlouvy, kterou uzavřel král Achaz. Zároveň však dělal vše, co bylo v jeho silách, aby posílil obranyschopnost svého království. Velký důraz kladl na to, aby měl Jeruzalém dostatek vlastních zdrojů pitné vody. „Opravil též Miló v Městě Davidově a pořídil množství oštěpů a štítů. Nad lidem ustanovil vojenské velitele. . .“ **2. Paralipomenon 32,5.6.** Vše bylo připraveno na případné obležení.

Dříve než se Chizkijáš ujal vlády nad Judskem, Asyřané odvedli do zajetí velké množství obyvatel severního království; a když pak pracoval na zvýšení obranyschopnosti Jeruzaléma, dobyla asyrská vojska Samaří a rozptýlila deset izraelských kmenů po asyrských provinciích. Jelikož Jeruzalém ležel necelých osmdesát kilometrů od napadeného území a jeruzalémský chrám skrýval velké bohatství, Chizkijáš věděl, že se nepřátelská vojska jednoho dne vrátí.

[137]

Nyní se král rozhodl postavit se Asyřanům na odpor. Díky tomu, že udělal pro zabezpečení své země vše, co bylo v lidských silách, mohl snadněji vyburcovat svá vojska k obraně. Král s neochvějnou

vírou prohlásil: „S námi je Hospodin, náš Bůh, aby nám pomohl a vedl naše boje.“ **2. Paralipomenon 32,8.**

Výhrůžky Asyřanů

Nic nepovzbudí víru lidí tak jako projevy víry. Jelikož si byl Chizkijáš jist, že se proroctví proti Asýrii naplní, byl schopen opřít se o Hospodina. A „lid se spolehl na slova Chizkijáše, krále judského“ **2. Paralipomenon 32,8.** Co na tom záleží, že asyrská vojska, která zvítězila nad mocnými národy tehdejšího světa a zničila i Samaří, nyní vytáhla proti Judsku? Co na tom záleží, že Asyřané pyšně prohlašují: „Cožpak s Jeruzalémem a jeho modlářskými stvůrami nenaložím, jako jsem naložil se Samařím a jeho bůžky?“ **Izajáš 10,11.** Juda se neměl čeho bát, protože spoléhal na Hospodina.

Dlouho očekávané nebezpečí nakonec přece jen přišlo. Asyrská vojska se objevila v Judsku. Protože si Asyřané byli jisti svou převahou, rozdělili svá vojska. Jedna část měla bojovat s Egyptem a druhá dobýt Jeruzalém.

Juda vše s důvěrou vložil do Božích rukou. Byl si vědom toho, že mu Egypt nemůže přijít na pomoc, a žádný jiný národ nebyl dostatečně blízko, aby mu mohl podat pomocnou ruku.

Velitelé asyrských vojsk sebejistě vyzývali Jeruzalém, aby se vzdal. Jejich prohlášení byla doprovázena rouhavým hanobením Boha. Kvůli selhání a odpadnutí Judska a Izraele se okolní národy přestaly Božího jména bát a udělaly z něj předmět posměšků a hanby (viz **Izajáš 52,5**).

„Povězte Chizkijášovi,“ zvolal asyrský Sancheríb, „toto praví velkokrál, král asyrský: Na co vlastně spoléháš? Říkáš: ‚Pouhé slovo přinese radu i zmužilost k boji.‘ Nuže, na koho spoléháš, že se proti mně bouříš?“ **2. Královská 18,19.20.**

Přestože asyrští důstojníci stáli před branami města, byli dostatečně blízko na to, aby je stráže na městských hradbách mohly slyšet. Když vyslanci asyrského krále seznamovali představitele Judska se svými návrhy, byli druhou stranou požádáni, aby nemluvili judsky, nýbrž aramejsky, aby jim muži na městských hradbách nerozuměli. Nejvyšší číšník však jejich prosbu ignoroval a volal judsky co nejhlasitěji: „Slyšte slova velkokrále, krále asyrského! Toto praví král: ‚Ať vás Chizkijáš nepodvádí, protože vás nedokáže vysvobodit! Ať vás

Chizkijáš nevede k spoléhání na Hospodina slovy: „Hospodin nás určitě vysvobodí a toto město nebude vydáno do rukou asyrského krále; . . . Jen at' vás Chizkijáš nepodněcuje slovy: „Hospodin nás vysvobodí.“ Zdali někdo z bohů pronárodů vysvobodil svou zemi z rukou asyrského krále? . . . Což vysvobodili z mých rukou Samaří? [138] Který ze všech bohů těchto zemí vysvobodil svou zemi z mých rukou? Že by Hospodin vysvobodil z mých rukou Jeruzalém?“ **Izajáš 36,13-15.18-20.**

Kající modlitby

Královi zástupci se vrátili k Chizkijášovi „s roztrženým rouchem a oznámili mu slova nejvyššího číšníka“ **2. Královská 18,37.** „Když to král Chizkijáš uslyšel, roztrhl své roucho, zahalil se žíněnou suknicí a vešel do Hospodinova domu.“ **2. Královská 19,1.**

K Izajášovi byl vyslán posel s následujícím poselstvím: „Tento den je den soužení, trestání a ponižování; plod je připraven vyjít z lůna, ale rodička nemá sílu k porodu. Kéž Hospodin, tvůj Bůh, slyší všechna slova nejvyššího číšníka, kterého poslal jeho pán, král asyrský, aby haněl Boha živého. Kéž jej Hospodin, tvůj Bůh, potrestá za ta slova, která slyšel. Pozdvihni hlas k modlitbě za pozůstatek lidu, který tu je.“ **2. Královská 19,3.4.**

„Proto se král Chizkijáš a prorok Izajáš, syn Amósův, modlili a úpěnlivě volali k nebesům.“ **2. Paralipomenon 32,20.** A Bůh svým služebníkům odpověděl. Izajáš dostal od Boha poselství pro Chizkijáše: „Toto praví Hospodin: Neboj se těch slov, která jsi slyšel, jimiž mě hanobili sluhové asyrského krále. Hle, uvedu do něho ducha, uslyší zprávu a vrátí se do své země. V jeho zemi jej nechám padnout mečem.“ **2. Královská 19,6.7.**

Posměšky nepřátel

Poté, co asyrští poslové ukončili vyjednávání s představiteli Judska, přispěchali přímo ke králi, který s částí svých vojsk střežil přístupové cesty z Egypta. Sancheríb následně napsal „dopisy, jimiž haněl Hospodina, Boha Izraele. Říkal o něm: „Jako nevysvobodili bohové pronárodů těch zemí svůj lid z mých rukou, tak nevysvobodí

ani Bůh Chizkijášův svůj lid z mých rukou.““ **2. Paralipomenon 32,17.**

Součástí tohoto rouhavého zastrašování byl i následující vzkaz pro krále: „Ať tě nepodvede tvůj Bůh, na něhož spoléháš, že Jeruzalém nebude vydán do rukou asyrského krále.“ **2. Královská 19,10.**

Když judský král tyto posměšné dopisy obdržel, vzal je s sebou do chrámu, „rozložil je před Hospodinem“ (**2. Královská 19,14**) a ve víře prosil Boha o pomoc. Chtěl, aby okolní národy pochopily, že židovský Bůh stále žije a vládne celé zemi. Hospodinova sláva byla ohrožena a jedině on mohl v této věci něco udělat.

„Chizkijáš se před Hospodinem modlil: „Slyš slova Sancheribova, která vzkázal, aby haněl Boha živého. Opravdu, Hospodine, králové asyrští zničili pronárody i jejich země. Jejich bohy vydali ohni, protože to nejsou bohové, nýbrž dílo lidských rukou. . . Ale teď, Hospodine, Bože náš, zachraň nás prosím z jeho rukou, ať poznají všechna království země, že ty, Hospodine, jsi Bůh, ty sám!“ **2. Královská 19,15-19.**

„Naslouchej, pastýři Izraele,
 ty, jenž Josefa jak ovce vodiš,
 zaskvěj se, jenž trůníš
 nad cheruby. . .
 Vzbud' svou bohatýrskou sílu
 a přijď zachránit nás.
 Bože, obnov nás,
 ukaž jasnou tvář a budem
 zachráněni.“

[139]

Žalm 80,2-4.

Modlitba vyslyšena

Chizkijášovy prosby za záchranu Judy a dobrého jména Svrchovaného Vládce byly v souladu s Boží vůlí. Také Šalomoun Hospodina žádal, „aby zjednával den co den právo svému služebníku i právo Izraeli, svému lidu, aby poznaly všechny národy země, že Hospodin je Bůh; není žádný jiný“ **1. Královská 8,59.60.** Zvláště

pak Boha žádal, aby projevil svou přízeň tehdy, když při napadení cizími vojsky vstoupí přední muži Izraele do domu modlitby a budou jej prosit o vysvobození. (Viz **1. Královská 8,33.34.**)

Izajáš Chizkijášovi vzkázal: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Slyšel jsem, když ses ke mně modlil kvůli Sancheríbovi, králi asyrskému. Toto je slovo, které o něm promluvil Hospodin: . . . Koho jsi haněl a hanobil? Proti komu jsi povýšil hlas a oči pyšně vzhůru zvedl? . . . Svými posly jsi pohaněl Panovníka. . . Vím o tobě, ať sedíš či vycházíš a vcházíš, jak proti mně běsníš. Protože proti mně tak běsníš a tvá drzost stoupá do mých uší, provleču ti chřípím kruh a do úst vložím uzdu. Odvedu tě cestou, po níž jsi přišel.“ **2. Královská 19,20-23.27.28.**

Judsko bylo vypleněno nepřátelskými vojsky, ale Bůh slíbil, že svůj lid zázračně vysvobodí. Chizkijáš dostal od Hospodina další poselství týkající se asyrského krále: „Nevejde do tohoto města. Ani šíp tam nevstřelí, se štíty proti němu nenastoupí, násep proti němu nenavrší. Cestou, kterou přišel, se zase vrátí, do tohoto města nevejde, je výrok Hospodinův. Budu štítem tomuto městu, zachráním je kvůli sobě a kvůli Davidovi, svému služebníku.“ **2. Královská 19,32-34.**

Záchrana

V tu noc přišlo vysvobození. „Stalo se pak té noci, že vyšel Hospodinův anděl a pobil v asyrském táboře sto osmdesát pět tisíc. Za časného jitra, hle, všichni byli mrtví, všude mrtvá těla.“ **2. Královská 19,35.**

Zprávy o tomto strašlivém soudu, který dopadl na vojska vyslaná na Jeruzalém, se zakrátko donesly ke králi Sancheríbovi, jenž stále ještě střežil přístupové cesty z Egypta. Asyrského krále se zmocnil strach a rychle se dal na ústup. „Musel s ostudou odtáhnout zpět do své země.“ **2. Paralipomenon 32,21.** Období jeho vlády se nachýlilo ke konci. V souladu s proroctvím, podle kterého měl nenadále zemřít, byl král zavražděn svými vlastními potomky. „Po něm se stal králem jeho syn Esarchadón.“ **Izajáš 37,38.**

Bůh Judejců zvítězil a jeho čest byla před zraky okolních národů obhájena. Obyvatelé Jeruzaléma se radovali. Jejich prosby za záchranu byly doprovázeny vyznáváním hříchů a lítostivým plá-

čem. Cele se spolehli na Boží moc a Bůh je nezklamal. Chrámové prostory byly naplněny oslavnými písněmi.

„Zarputilci za kořist ti padli,
dřímají svůj sen;
všem válečníkům ochrnuly ruce.
Pohrozils, Jákobův Bože,
a mrákota obestřela
válečné vozy i koně.
Ty vzbuzuješ bázeň.
Kdo před tebou obstojí,
když vzplaneš hněvem?
Učiňte slib a splňte jej
Hospodinu, svému Bohu!
Všichni kolem něho
ať přinesou poctu tomu,
jenž vzbuzuje bázeň,
tomu, který krotí
ducha vojevůdců
a vzbuzuje bázeň
v králích země.“

Žalm
76,6-8.12.

Důležité poučení

Písmo svaté přirovnává Asýrii v období její největší prosperity k statnému stromu v zahradě Boží, který se hrdě vypíná nad všechny ostatní stromy: „V jeho stínu sídlily kdejaké početné pronárody. . . . Záviděly mu všechny stromy v Edenu, které byly v zahradě Boží.“
Ezechiel 31,6.9.

Asyrští králové, místo aby svého požehnání využili pro lidské blaho, začali utiskovat okolní národy a pro mnoho zemí se stali pohromou. Nemilosrdně, beze strachu z Hospodina, bez ohledu na životy svých poddaných vnucovali všem národům ninivské bohy, které vyvyšovali nad Boha nebes. Bůh k nim poslal Jonáše s varovným poselstvím a oni se na nějaký čas před Hospodinem pokořili

[141] a prosili jej o odpuštění. Netrvalo však dlouho a opět se vrátili k uctívání svých božstev a dál pokračovali v dobývání světa.

Prorok Nahum ve své obžalobě ninivských pachatelů násilí prohlásil:

„Běda městu, jež se brodí v krvi!
 Je samá přetvářka,
 je plné loupeží,
 kořistění nebere konce.
 Útok jezdců,
 zášlehy mečů,
 blýskání kopí!
 Přemnoho skolených,
 hromady mrtvých těl,
 bezpočet mrtvol,
 až přes ně klopýtají!
 Chystám se však na tebe,
 je výrok Hospodina zástupů.“

Nahum 3,1.3.5.

Přesné a neomylné jsou Boží záznamy o činech jednotlivých národů. Dokud jim Bůh nabízí milost a volá je k pokání, nechává je otevřené; když však jejich nepravost překročí mez, kterou Bůh předem stanovil, dopadne na ně Boží hněv. Záznamy jsou uzavřeny.

„Hospodin je shovívavý a velkorysý, ale viníka bez trestu neponechá. . . Kdo odolá jeho hroznému hněvu? Kdo obstojí před jeho planoucím hněvem?“ **Nahum 1,3.6.**

Proto Ninive zpustlo, stalo se z něj „doupě lvů, místo, kde lvíčata krmívali. Když lev vycházel za kořistí, lvíče tam zůstávalo a nikdo je nevyplašil“ **Nahum 2,11.**

Sofonjáš o Ninive prorokoval: „V jeho středu budou odpočívat stáda, všechna zvěř toho pronároda. Na hlavicích sloupů tam bude nocovat pelikán a sýček. Jaký to zpěv zazní z oken! Na prahu trosky, cedrové deštění vytrháno.“ **Sofonjáš 2,14.**

Pýcha a pád Asýrie mají být až do konce času odstrašujícím příkladem, z něž by si všichni měli vzít poučení. „Hospodin je dobrý, je záštitou v den soužení, zná se k těm, kteří se k němu

utíkají. Valící se povodní učiní konec“ všem, kteří se chtějí vyvýšit nad Nejvyššího (Nahum 1,7.8).

To se týká nejen národů, které se bouřily proti Bohu ve starověku, ale i těch dnešních, které odmítly splnit Boží záměry. V den konečného zúčtování, kdy spravedlivý Soudce celé země bude „prosívát pronárody řešetem jejich šalebnosti“ (Izajáš 30,28), nebeská klenba se bude otřásat vítězným zpěvem spasených. „Dáte se do zpěvu,“ říká Izajáš, „jako v noci, kdy se zasvěcuje svátek, srdce se naplní radostí, jako tomu, kdo jde za zvuku píšťal, aby vstoupil na Hospodinovu horu, ke Skále Izraele. . . Ašúr, jenž jiné bil holí, zděsí se Hospodinova hlasu.“ Izajáš 30,29.31.

[142]

31. kapitola — Dobrá zpráva

Izajáš dostal za úkol seznámit Judu s tím, že k Božímu Izraeli bude připojeno mnoho těch, kdo nepocházejí z Abrahamova rodu. Ačkoli toto učení nebylo v souladu s teologickými názory tehdejší doby, Izajáš svěřené poselství zvěstoval beze strachu a přinášel naději mnohým, kteří ochotně přijímali požehnání zaslíbené Abrahamovým potomkům.

Pavel o Izajášovi napsal: „Izajáš má odvahu říci: ‚Dal jsem se naléztí těm, kteří mě nehledali, dal jsem se poznat těm, kteří se po mně neptali.‘“ **Římanům 10,20**. Často se zdálo, že Izraelci nejsou ochotni nebo schopni pochopit Boží záměry s pohany. Záchrana pohanů však byla jedním z hlavních důvodů, proč se z Izraele stal samostatný národ. Jejich otec Abraham byl povolán k tomu, aby se vydal za hranice své země a stal se světlem pohanů. Přestože dostal od Boha zaslíbení, které obsahovalo slib, že bude mít tolik potomků, jako je písku na mořském dně, neměl se stát zakladatelem velkého národa v Kenaanu ze sobeckých pohnutek. Smlouva, kterou s ním Hospodin uzavřel, zahrnovala všechny národy světa: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ **1. Mojžíšova 12,2.3**.

Krátce před Izákovým narozením Bůh Abrahamovi opět připomněl svůj záměr s celým lidstvem: „Abraham se jistě stane velikým a zdatným národem a budou v něm požehnány všechny pronárody země.“ **1. Mojžíšova 18,18**. S podmínkami smlouvy byli následně seznámeni i Abrahamovi potomci. A Izraelci byli z egyptského otroctví vysvobozeni právě proto, aby se stali požehnáním pro všechny národy země a aby celý svět poznal Hospodinovo jméno. Kdyby Boha poslouchali, vynikali by nad ostatní svou moudrostí. Tento dar však mohli získat jen tehdy, kdyby se jejich prostřednictvím začal uskutečňovat Boží plán záchrany národů země.

Díky podivuhodným zázrakům, které se udály během vyvedení Izraelců z egyptského otroctví a při osidlování zaslíbené země, mnoho pohanů poznalo, že Bůh Izraele je Všemohoucí Vládce. Do konce i pyšný farao byl přinucen uznat jeho svrchovanost: „Seberte se a odejděte z mého lidu,“ řekl Mojžíšovi. „Jděte, služte Hospodinu. . . Vyproste požehnání i pro mne.“ **2. Mojžíšova 12,31.32.**

[143]

Putující zástupy Izraelců sledovaly, jak je Bůh na cestě předchází mocnými divy a získává na svou stranu srdce mnoha pohanů. V bezbožném Jerichu jedna pohanská žena vyznala: „Jakmile jsme to uslyšeli, ztratili jsme odvahu a pozbyli jsme ducha, poněvadž Hospodin, váš Bůh, je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi.“ **Jozue 2,11.** Skrze víru „nevěstka Rachab. . . přijala vyzvědače a nezahynula s nevěřícími“ **Židům 11,31.** Tento případ obrácení se k Bohu nebyl ojedinělý. Obyvatelé Gibeónu zavrhlí modlářství a připojili se k Izraeli. Díky tomu pak měli účast na požehnáních smlouvy.

Bůh nedělá rozdíly mezi národy, rasami či kastami. Ve stvoření a spasení jsou si všichni lidé rovni. Kristus přišel na tuto zem, aby odstranil každou zeď, která nás od sebe odděluje, a doširoka otevřel dveře všech oddělení svatyně; tak nám zajistil volný přístup k Bohu. Jeho láska je tak hluboká, široká a plná, že proniká do všech koutů země. Vysvobozuje ze satanova vlivu ty, kteří se jím nechali oklamat, a přivádí je k Božímu trůnu. Žalmista pod vedením Božího Ducha zpíval: „Rozpomenou se a navrátí se k Hospodinu všechny dálavy země. Tobě se budou klanět všechny čeledi pronárodů.“ **Žalm 22,28.** „Ať přijdou egyptští velmožové, ať Kúš vztáhne ruce vstříc Bohu.“ **Žalm 68,32.** „A budou se bát Hospodinova jména pronárody, tvé slávy všichni králové země. . . , že pohleděl ze svých svatých výšin, že Hospodin shlédl z nebe na zem, vyslyšel sténání vězňů, osvobodil syny smrti, aby na Sijónu vyprávěli o Hospodinově jménu, aby v Jeruzalémě šířili jeho chválu, až se tam shromáždí v jedno národy a království a budou sloužit Hospodinu.“ **Žalm 102,16.20-23.**

Kdyby Izraelci zůstali věrní svému povolání, všechny národy země by měly užitek z jejich požehnání. Oni však na Boží záměry brzy zapomněli a začali na pohany pohlížet jako na ty, kteří jsou vyloučeni z Boží milosti. Okolní národy žily v nevědomosti. Jejich obyvatelé nepoznali Boží lásku, a proto se oddávali hříchu a vytvořili si vůči Bohu mnoho předsudků.

Takové byly poměry na začátku Izajášova působení. On se jimi však nedal zastrašit, protože mu v uších zněl andělský zpěv: „Celá země je plná jeho slávy.“ **Izajáš 6,3**. A jeho víra byla posílena viděním slavného vítězství církve, kdy „zemi naplní poznání Hospodina, jako vody pokrývají moře“ **Izajáš 11,9**.

Naplnění Božího záměru

[144] Bůh prorokovi ukázal, jaké požehnání vzejde z toho, když nechá nekající Judejce rozptýlit mezi národy země. „Můj lid však pozná mé jméno,“ prohlásil Bůh (viz **Izajáš 52,6**). Jeho záměrem bylo, aby jeho lid během zajetí seznamoval druhé s živým Bohem. Mnoho cizinců se jej mělo naučit milovat jako svého Stvořitele a Vykupitele; měli také začít zachovávat sobotu jako připomínku jeho stvořitelské moci. „I spatří všechny dálavy země spásu našeho Boha.“ **Izajáš 52,10**. Mnozí z těch, kdo se takto obrátí, se následně připojí k izraelskému národu a vrátí se s nimi do Judska. Od té doby budou součástí duchovního Izraele — Boží církve na zemi.

„Těm z cizinců, kteří se připojili k Hospodinu, aby mu sloužili a z lásky k jeho jménu se stali jeho služebníky, praví: ‚Všechny, kdo dbají na to, aby neznesevčovali den odpočinku, kdo se pevně drží mé smlouvy, přivedu na svou svatou horu a ve svém domě modlitby je oblažím radostí. . . Můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy.‘“ **Izajáš 56,6.7**.

Proroku bylo dovoleno nahlédnout o několik století dále do doby, kdy na zemi přijde Mesiáš. Tehdy mnozí budou svedeni falešnými učiteli; jiní budou velmi vzdáleni od ideálu svatosti. Budoucnost se zdála být beznadějná. Pak ale prorok uviděl překrásný obraz. Spatřil Slunce spravedlnosti a v hluboké úctě vyznal: „Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo.“ **Izajáš 9,1**.

Toto překrásné Světlo světa přinese spásu všem národům a rasám. Pak prorok uslyšel slova Otce věčnosti: „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“ **Izajáš 49,6**.

Když potom Izajáš nahlédl ještě dále, uviděl ty, kteří ponosou radostnou zprávu o spasení do všech končin země. V tu chvíli dostal

příkaz: „Rozšiř místo ve svém stanu, ať napnou stanové houně tvých příbytků. Nerozpakuj se! Natáhni svá stanová lana a upevni kolíky. Rozmůžeš se napravo i nalevo, tvé potomstvo se zmocní pronárodů a osídlí zpustošená města.“ **Izajáš 54,2.3.**

„Jak líbezné je,
když po horách jdou
nohy toho, jenž poselství nese
a ohlašuje pokoj,
jenž nese dobré poselství
a ohlašuje spásu,
jenž Sijónu hlásá:
,Tvůj Bůh kraluje!‘“

Izajáš 52,7.

K Izajášovi dolehl Boží hlas, který vyzýval, aby byla připravena cesta k uvedení do jeho věčného království. Poselství znělo jasně:

„Povstaň, rozjasni se,
protože ti vzešlo světlo,
vzešla nad tebou
Hospodinova sláva.
Hle, temnota přikrývá zemi,
soumrak národy,
ale nad tebou vzejde Hospodin
a ukáže se nad tebou
jeho sláva.“

[145]

K tvému světlu přijdou pronárody
a králové k jasu,
jenž nad tebou vzejde.“

Izajáš 60,1-3.

„Obrat' te se ke mně
a dojdete spásy,

veškeré dálavy země.
Já jsem Bůh a jiného už není.“

Izajáš 45,22.

Působení Božího ducha

Toto proroctví se dnes naplňuje v odlehlých koutech světa. Prorok přirovnal misionáře ke korouhvim, jež pomáhají v orientaci těm, kteří touží poznat světlo pravdy. „V onen den ještě podruhé vztáhne Panovník ruku, aby získal pozůstatek svého lidu. . . Povznese korouhev k pronárodům a posbírá rozehnané z Izraele a rozptýlené Judejce shromáždí ze čtyř stran země.“ **Izajáš 11,11.12.**

Bůh vidí na zemi mnoho mužů a žen z různých národů, jak prosí o světlo. Tito lidé kolem sebe šátrají jako slepci, ale jejich srdce jsou upřímná. Přestože neznají Boží zákon ani Božího Syna Ježíše, je na nich patrné, že jejich mysl a charakter jsou ovlivňovány mocí Ducha svatého.

Tito lidé poskytnou v určitých obdobích Božím služebníkům pomoc, a dokonce za ně někteří nasadí i vlastní život. Duch svatý do srdce mnoha upřímných hledačů pravdy vlévá Kristovu milost a probouzí v nich soucit, který nevychází z jejich povahy ani neodpovídá jejich dosavadní výchově. V jejich duši svítí „světlo, které osvětluje každého člověka“ (**Jan 1,9**); a pokud je budou následovat, dovede je do Božího království.

Bůh nedopustí, aby kdokoli, kdo touží po něčem vyšším a lepším, než může nabídnout tento svět, se s tím nesetkal. Neustále posílá své anděly k těm, kteří uprostřed zmalomyslnujících okolností s vírou hledají vyšší moc, která by jim pomohla a přinesla jim pokoj. Nejrůznějšími způsoby Bůh zasahuje do jejich životů a upevňuje jejich důvěru v toho, který sám sebe dal jako výkupné za mnohé.

Všem „přímým“ žijícím v pohanských zemích „ve tmách vzchází světlo“ **Žalm 112,4**. Bůh řekl: „Slepé povedu cestou, již neznají, stezkami, o nichž nic nevědí, je budu vodit. Tmu před nimi změním v světlo, pahorkatiny v rovinu.“ **Izajáš 42,16.**

32. kapitola — Menaše a Jóšijáš

Během krutovlády krále Menašeho judské království opět upadlo. Pohanství se vrátilo a mnozí lidé začali uctívat modly. „Menaše však Judu a obyvatele Jeruzaléma svedl, že se dopouštěli horších věcí než pronárody, které Hospodin před Izraelci vyhnal.“ **2. Paralipomenon 33,9**. Všude bujelo zlo a dařilo se mu. Země byla plná tyranie, útisku a nenávisti ke všemu dobrému. Spravedlnost byla zneužívána a násilí vítězilo.

Avšak zkouška, kterou lidé prošli v období Chizkijášovy vlády, upevnila charakter mnohých. Ti se nyní stali ochranným valem bránícím šíření odpadnutí. Jejich svědectví ve prospěch pravdy Menašeho velice rozeznilo. Měl totiž ve zvyku tvrdě zakročit proti každému, kdo se mu postavil na odpor. „Také nevinné krve prolil Menaše velice mnoho, až jí naplnil Jeruzalém od jednoho konce k druhému.“ **2. Královská 21,16**.

První, kdo padl jeho rukou, byl Izajáš, který více než padesát let plnil úlohu Hospodinova posla. „Jiní zakusili výsměch a bičování, ba i okovy a žalář. Byli kamenováni, mučeni, řezáni pilou, umírali pod ostrím meče. Chodili v ovčích a kozích kůžích, trpěli nouzi, zakoušeli útlak a soužení.“ **Židům 11,36.37**.

Mnozí z těch, kdo byli za vlády krále Menašeho vystaveni pronásledování, měli za úkol přinést lidu zvláštní poselství nápravy. O Judském králi proroci prohlašovali: „Menaše se dopouští. . . ohavností horších, než jakých se dopouštěli před ním Emorejci.“ **2. Královská 21,11**. Kvůli tomu měli být obyvatelé země odvedeni do babylónského zajetí a vydáni „v lup a plen všem jeho nepřátelům“ **2. Královská 21,14**. Ale ti, kdo se v cizí zemi spolehnou na Hospodina, najdou bezpečné útočiště.

Proroci s vírou napomínali Menašeho i jeho lid, ale tvrdohlavý Juda na jejich slova nedbal. Aby Bůh ukázal, že slova proroků se opravdu naplní, dovolil, aby jejich krále zajali Asyřané, „provlékli mu chřípím hák, spoutali ho bronzovými řetězy a odvedli do Baby-lóna“ **2. Paralipomenon 33,11**. Toto utrpení přivedlo krále k rozumu.

[147] „V nouzi prosil Hospodina, svého Boha, o shovívavost a hluboce se před Bohem svých otců pokořil. Modlil se k němu a on přijal a vyslyšel jeho prosbu a přivedl jej zpět do Jeruzaléma, aby dál kraloval.“
2. Paralipomenon 33,12.13. Jeho pokání však přišlo příliš pozdě. Království, které bylo dlouhé roky vystaveno vlivu modlářství, se už nedalo pomoci.

Do skupiny lidí, jejichž způsob života byl tak zkažený, že jej nebylo možné změnit, patřil i Menašeho syn, který usedl na trůn, když mu bylo dvacet dva let. Král Amón „chodil po všech cestách, po nichž chodil jeho otec, sloužil hnusným modlám, jimž sloužil jeho otec, a klaněl se jim. Opustil Hospodina, Boha svých otců, a nechodil po cestě Hospodinově.“ **2. Královská 21,21.22.** Bezbožný král však nevládl dlouho. Po dvou letech vlády jej v královském paláci zavraždili jeho vlastní služebníci. „Lid země pak dosadil místo něho za krále jeho syna Jóšijáše.“ **2. Paralipomenon 33,25.**

Jóšijáš

Poté, co Jóšijáš nastoupil na trůn, kde setrval celých třicet jedna let, zahořela v srdcích mnoha věrných naděje na to, že úpadek království bude zastaven. Ačkoli novému králi bylo jen osm let, „činil to, co je správné v Hospodinových očích, chodil po všech cestách svého otce Davida a neuchyloval se napravo ani nalevo“ **2. Královská 22,2.** Poučen chybami minulých generací, Jóšijáš se rozhodl, že se postaví na stranu práva. Díky jeho poslušnosti jej Bůh mohl použít ke své oslavě.

Na začátku Jóšijášovy vlády, jakož i mnoho let předtím, se lidé upřímného srdce trápili tím, jestli je vůbec možné, aby se Hospodinova zaslíbení daná Izraeli naplnila. Během předchozích století získalo odpadnutí na síle: deset izraelských kmenů bylo rozptýleno mezi pohany; zbyly jen kmeny Juda a Benjamín, které se nyní zdály být na samém pokraji morálního rozkladu. Proroci začali oznamovat zánik svatého města, ve kterém stál chrám postavený za vlády krále Šalomouna. Upustí snad Bůh od svého záměru a přestane ochraňovat ty, kteří na něj cele spoléhají? Mohou ti, kteří jsou Bohu věrní, doufat v lepší budoucnost?

Prorok Abakuk tyto znepokojující otázky formuloval takto: „Jak dlouho již volám o pomoc, Hospodine, a ty neslyšíš. Úpím k tobě pro

násilí, a ty nezachraňuješ. Proč mi dáváš vidět ničemnosti a mlčky na trápení hledíš? Doléhají na mne zhouba a násilí, rozrostly se spory a sváry. Proto je tak ochromen zákon a nikdy se neprosadí právo. Spravedlivého obkličuje svévolník, proto je právo tak překrouceno.“ **Abakuk 1,2-4.**

Bůh na otázky svých věrných odpověděl. Prostřednictvím proroků jim sdělil, že národ, který slouží pohanským bohům, stihne zasloužený trest. Ještě za života některých, kteří i poté, co byli seznámeni s přicházejícími soudy, plánují svou budoucnost, přivede do Judska Kaldejce a udělá z nich nástroj svého hněvu. Velmožové a ti nejnadanější z lidí budou zajati a odvedeni do Babylónu. Judská města, vesnice a úrodná pole budou zničeny.

[148]

Abakukova víra

„Cožpak nejsi odpradáвна, Hospodine, svatý Bože můj?“ zvolal Abakuk. A potom se vírou přidržel drahocenných zaslíbení, v kterých se zrcadlila Boží láska k jeho dětem, a prohlásil: „My nezemřeme.“ (**Abakuk 1,12**) S vírou vložil životy všech věřících Izraelců do rukou soucitného Boha.

To však nebyl jediný projev Abakukovy víry. Při jiné příležitosti prohlásil: „Postavím se na své strážné stanoviště, budu stát na hlásce a vyhlížet, abych seznal, co ke mně promluví a jakou odpověď dostanu na svoji stížnost.“ Na to mu Hospodin řekl: „Zapiš to vidění, zaznamenej je na tabulky, aby si je čtenář mohl snadno přečíst. Vidění už ukazuje k určitému času, míří neomylně k cíli; prodlévá-li, vyčekej, neboť přijde zcela jistě, zadržet se nedá.‘ Pozor na opovážlivce; není v něm duše přímá. Spravedlivý bude žít pro svou věrnost.“ **Abakuk 2,1-4.**

Víra, která posilovala Abakuka v těžkém období zkoušek, je vírou, která nás může posílit i dnes. V těch nejtěživějších situacích se má věřící člověk opřít o Zdroj všeho poznání a moci. Skrze víru v Boha se obnoví jeho odvaha. „Spravedlivý z víry bude živ.“ Bůh předčí očekávání těch, kteří mu důvěřují. Dá jim tolik moudrosti, kolik jí budou potřebovat.

Musíme neustále posilovat svou víru, jíž se držíme Božích zaslíbení, a trpělivě vyčkávat na pomoc, která přijde v pravý čas. Prorocké slovo dojde konečného naplnění až v hodině slavného příchodu na-

šeho Spasitele, který se ukáže jako Král králů a Pán pánů. Čekání se může zdát být dlouhé. V tomto období mnozí, kterým byl svěřen odpovědný úkol, zklamou. My ale spolu s prorokem, který Judu povzbuzoval v době odpadnutí, vyznejme: „Hospodin je ve svém svatém chrámu. Ztiš se před ním, celá země!“ **Abakuk 2,20.**

„Hospodine, slyšel jsem tvou zprávu;
 bojím se o tvoje dílo,
 Hospodine, . . .
 v tento čas je uveď v známost.
 V nepokoji pamatuj na slitování!“

Abakuk 3,2.

„I kdyby fíkovník nevypučel,
 réva nedala výnos,
 selhala plodnost olivy,
 pole nevydala pokrm,
 z ohrady zmizel brav,
 ve chlévech dobytek nebyl,
 já budu s jásotem
 oslavovat Hospodina,
 jásat k chvále Boha,
 který je má spása.
 Panovník Hospodin
 je moje síla.“

Abakuk 3,17-19.

Sofonjášovo poselství

Abakuk nebyl jediný, kdo dostal za úkol zvěstovat poselství o budoucím vítězství, jakož i o přicházejícím soudu. Za vlády krále [149] Jóšijáše uslyšel Hospodinovo slovo také prorok Sofonjáš. Dostal za úkol oznámit, jaké důsledky bude mít dlouhotrvající odpadnutí a jaká sláva čeká na Boží věrné. Toto poselství o soudu, který dopadl na Judu, se rovněž vztahuje na události, jež postihnou zatvrzelý svět při druhém příchodu Ježíše Krista:

„Veliký den Hospodinův
je blízko,
je blízký a převelice rychlý.
Slyš, Hospodinův den je tady!
Zoufale volá bohatýr do boje.
Onen den bude
dnem prchlivosti,
dnem soužení a tísně,
dnem ničení a zkázy,
dnem tmy a temnot,
dnem oblaku a mrákoty,
dnem polnice a válečného ryku
nad opevněnými městy,
nad vyvýšenými cimbuřími.“

Sofonjáš 1,14-16.

„Jejich stříbro ani zlato
je nedokáže v den Hospodinovy prchlivosti vysvobodit;
ohněm jeho rozhorlení
bude pozřena celá země.
Ano, učiní náhlý konec všem obyvatelům země!“

Sofonjáš 1,18.

„Hledejte Hospodina,
všichni pokorní země,
kdo jednáte podle jeho práva.
Hledejte spravedlnost,
hledejte pokoru,
snad se skryjete
v den Hospodinova hněvu.“

Sofonjáš 2,3.

„V onen den
bude Jeruzalému řečeno:
„Neboj se, Sijóne,
necht' tvé ruce neochabnou!“

Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe,
bohatýr, který zachraňuje,
raduje se z tebe a veselí,
láskou umlká
a opět nad tebou jásá a plesá. ““

Sofonjáš 3,16.17.

[150]

33. kapitola — Objevení knihy zákona

Poselství proroků o babylónském zajetí připravila půdu pro náboženskou reformu, k níž došlo v osmnáctém roce Jóšijášovy vlády. Reformní hnutí vzniklo neočekávaně po objevení části Písma, která byla po mnoho let uložena na neznámém místě.

Knihy Zákona byla naposledy veřejně čtena téměř před sto lety, během první oslavy hodu beránka, kterou uspořádal král Chizkijáš. Díky tomu, že se král řídil nařízeními uvedenými v knize smlouvy (část Deuteronomia), byla jeho vláda úspěšná. Avšak během vlády krále Menašeho se opis knihy zákona uchovávaný v chrámu ztratil.

Pohřešovanou knihu objevil kněz Chilkijáš v době, kdy v chrámu probíhaly rozsáhlé opravy. Tento drahocenný nález ihned předal písaři Šáfanovi, který jej přinesl ke králi a oznámil mu, za jakých okolností byla kniha objevena.

Varování zaznamenaná ve starobylém rukopise krále Jóšijáše hluboce zasáhla. Nikdy dříve si neuvědomil, jak často byl Izrael vyzván k tomu, aby se vydal po cestě života a stal se požehnáním pro okolní národy (viz **5. Mojžíšova 30,16**). V knize Zákona našel mnoho ujištění o tom, že je Bůh ochoten zachránit ty, kteří mu plně důvěřují. Stejně jako se v minulosti zasadil o vysvobození Izraele z egyptského otroctví, nyní by jej rád vyvýšil nad všechny národy světa.

Když král uslyšel inspirovaná slova, poznal, že popisují stav, v jakém se nachází jeho království. Vyděsilo jej, že v proroctvích, která pojednávala o odloučení Izraele od Boha, se hovořilo o přicházejícím neštěstí, kterému nelze nijak zabránit. Smysl slov byl natolik jasný, že nebylo možné, aby je král špatně pochopil. A na konci knihy, když Mojžíš připravoval lid na přicházející události, stálo:

„Ješurún ztučněl a zbujněl,
ztučněl jsi, obrostl tukem a ztloustl.
Bohem, který ho učinil, opovrhl,

potupil Skálu své spásy.
Bohy cizími ho popouzeli
k žárlivosti,
ohavnými modlami ho uráželi.

[151]

Obětovali bėsům, a ne Bohu,
božstvům, jež ani neznali,
těm novým, nedávno povstalým,
před nimiž se vaši otcové
nechvěli hrůzou.

Opomněl jsi Skálu,
která tě zplodila,
zapomněls na Boha,
který tě v bolestech zrodil.

Hospodin to viděl. Odvrhl je,
uražen skutky svých synů a dcer.

Řekl: „Skryji před nimi svou tvář,
uvidím, jaký vezmou konec.

Je to proradné pokolení,
synové bez věrnosti.“

Jak to, že jeden zažene tisíc,
a dva zaženou na útěk deset tisíc!

Ne-li proto, že je prodala
jejich Skála,

že je Hospodin vydal v plen?

Má je pomsta i odplata,

přijde včas a jejich noha zakolísá,
den jejich bēd se blíží,

řítí se na ně, co je jim
uchystáno.“

5. Mojžíšova
32,15-20.30.35.

Jóšijášova reforma

Když král Jóšijáš četl proroctví o blížícím se soudu, začal se obávat toho, co přijde. Zvrácenost Izraele byla veliká. Jaké asi toto dlouhodobé odpadnutí bude mít následky?

„V osmém roce svého kralování, ještě jako mladík, se začal do-
tazovat na slovo Boha svého otce Davida a ve dvanáctém roce začal
očišťovat Judu a Jeruzalém od posvátných návrší, posvátných kůlů
a tesaných i litých model. V jeho přítomnosti strhli oltáře baalů; ol-
tářky pro vykuřování kadidlem, které byly nahoře na nich, pokácel,
posvátné kůly, tesané i lité modly roztránil na padrt' a rozházel po
hrobech těch, kdo jim obětovali. Kosti kněží spálil na jejich oltářích.
Tak provedl očistu Judy a Jeruzaléma.“ **2. Paralipomenon 34,3-5.**

Mladý král usiloval také o očištění části území, které dříve obý-
valo deset izraelských kmenů, z nichž zbyla jen zubožená hrstka
lidu. V Bibli se píše: „Tak provedl očistu Judy a Jeruzaléma. V měs-
tech kmene Manasesova, Efrajimova a Šimeónova až po Neftalího
a v okolních pustinách zbořil oltáře; posvátné kůly a tesané modly
rozdrtil na padrt', po celém území izraelském pokácel všechny oltá-
řky pro vykuřování kadidlem. Potom se vrátil do Jeruzaléma.“ **2.
Paralipomenon 34,5-7.**

Takto se Jóšijáš snažil vyvýšit svatý Boží zákon. A nyní, když mu
písař Šáfán předčítal úryvky z knihy Zákona, král v textu rozpoznal
mocného spojence v reformě, kterou plánoval uskutečnit. Rozhodl
se, že udělá vše pro to, aby se lidé seznámili s učením zákona a
naučili se jej s láskou zachovávat.

Král se radí s Božími proroky

Bylo ale vůbec možné plánovanou reformu uskutečnit? Vždyť
Izrael téměř překročil hranici Boží trpělivosti. [152]

Naplněný smutkem a strachem Jóšijáš poklekl před Hospodinem a s
bolestí v srdci jej prosil, aby zahladil hříchy nekajícího národa.

V té době žila v Jeruzalémě nedaleko chrámu prorokyně Chulda.
Její prostřednictvím se král doptával Boha na to, jestli je v jeho
silách zachránit chybující Izrael, který se ocitl na pokraji svého
zániku.

Jelikož si král prorokyně nesmírně vážil, poslal k ní se vzkazem nejvlivnější muže království. Řekl jim: „Jděte se dotázat Hospodina ohledně mne i lidu a celého Judska, pokud jde o slova této nalezené knihy.“ (2. Královská 22,13)

Prostřednictvím Chuldy Hospodin Jóšijášovi vzkázal, že zničení Jeruzaléma je neodvratitelné. Lid stihne zasloužený trest. Jejich smysly byly totiž pácháním zla natolik otupělé, že kdyby na ně nedopadl Boží soud, brzy by se opět vydali na cestu zániku. Prorokyně mužům pravila: „Vyříd' te muži, který vás ke mně poslal: Toto praví Hospodin: Hle, uvedu zlo na toto místo a na jeho obyvatele podle všech slov té knihy, kterou četl judský král. Protože mě opustili a jiným bohům pálili kadidlo, a tak mě uráželi vším tím, co svýma rukama udělali, roznítilo se mé rozhořčení na toto místo a neuhasne.“ 2. Královská 22,15-17.

Ale protože se král před Bohem pokořil, přinesli mu poslové tento vzkaz: „Protože tvé srdce zjihlo a pokořil ses před Hospodinem, když jsi uslyšel, co jsem mluvil proti tomuto místu a proti jeho obyvatelům, že tu bude spoušť a zlořečení, protože jsi roztrhl své roucho a přede mnou plakal, vyslyšel jsem tě, je výrok Hospodinův. Proto tě připojím ke tvým otcům, budeš uložen do svého hrobu v pokoji a tvé oči nespatří nic z toho zla, které uvedu na toto místo.“ 2. Královská 22,19.20.

Král musel svěřit budoucí události do Božích rukou. Bůh mu však neodepřel příležitost k pokání a reformě, a Jóšijáš se rozhodl udělat vše, co bylo v jeho silách, aby plánovanou reformu uskutečnil. Okamžitě dal shromáždit starší, soudce a všechen lid.

Před tímto shromážděním pak sám král přečetl „všechna slova Knihy smlouvy, nalezené v Hospodinově domě“ 2. Královská 23,2. Král byl při čtení hluboce pohnut a své poselství přednesl se zlomeným srdcem. Pohnutí, které bylo patrné ve výrazu královy tváře, závažnost čteného poselství, varování před přicházejícími soudy — to vše na lidi mocně zapůsobilo. Mnoho z nich se rozhodlo prosit spolu s králem za odpuštění.

Jóšijáš potom navrhl, aby se nejvyšší autority národa připojily k obyčejným lidem a slavnostně se Bohu zavázaly, že budou usilovat o nápravu. Shromáždění králova slova přijalo s takovým nadšením, v které král ani nedoufal. „Všechen lid se za smlouvu postavil.“ 2. Královská 23,3.

Protože se však podle vzoru okolních národů příliš dlouho klaněli modlám, nebylo v lidských silách toto zlo zcela vymýtít. Jóšijáš se ale rozhodl očistit zemi a odhodlaně šel za svým cílem (viz **2. Královská 23,20.24**).

[153]

Proroctví se naplňuje

Před mnoha lety se Jarobeám otevřeně postavil proti Bohu a dal v Bét-elu postavit neposvěcený oltář. Když pak král u oltáře poprvé pálil kadidlo, objevil se před ním znenadání Boží muž z Judeje, který „volal proti oltáři na Hospodinův pokyn: „Oltáři, oltáři, toto praví Hospodin: »Hle, Davidovu domu se narodí syn jménem Jóšijáš. Ten bude na tobě obětovat kněze posvátných návrší, kteří na tobě pálí kadidlo. Budou se na tobě spalovat i lidské kosti.«“ **1. Královská 13,2**.

O tři století později zavítal Jóšijáš do Bét-elu, kde starobylý oltář stál. Nadešla chvíle, kdy se mělo ono proroctví, které prorok vyslovil před mnoha a mnoha lety, naplnit.

„Také oltář v Bét-elu, posvátné návrší, které udělal Jarobeám, syn Nebatův, jenž svedl Izraele k hříchu, také tento oltář i s posvátným návrším zbořil; posvátné návrší spálil a rozdrtil na prach a spálil i posvátný kůl. Pak se Jóšijáš ohlédl a spatřil hroby, které byly na té hoře. Dal z těch hrobů vyzvednout kosti a spálil je na oltáři. Tak jej poskvrnil podle Hospodinova slova, které provolal muž Boží, jenž tyto události předpověděl.“ **2. Královská 23,15.16**.

Na jižních svazích Olivové hory, naproti překrásnému Hospodinovu chrámu, který se tyčil na vrcholku hory Mórija, stály pohanské svatyně a modly, které tam umístil král Šalomoun ve snaze zalíbit se svým pohanským ženám (viz **1. Královská 11,6-8**). Následující tři století vydávaly tyto veliké, ohyzdné modly tiché svědectví o odpadnutí nejmoudřejšího krále Izraele. Také je dal Jóšijáš odstranit.

[154]

Následně se král pokusil posílit víru Judy tím, že uspořádal hod beránka podle ustanovení uvedených v knize Zákona. „Takový hod beránka nebyl slaven ode dnů soudců, kteří soudili Izraele, ba ani po všechny dny králů izraelských a králů judských.“ **2. Královská 23,22**. Avšak Jóšijášova horlivost nemohla odčinit hříchy minulých generací, stejně jako nemohla zbožnost králových následovníků změnit

srdce těch, kteří nechtěli zavrhnout modloslužbu a uctívat pravého Boha.

Od první oslavy hodu beránka vládl Jóšijáš více jak deset let. Ve věku třiceti devíti let padl v bitvě s egyptskými vojsky. „Celý Juda a Jeruzalém nad Jóšijášem truchlili. Jeremjáš složil na Jóšijáše žalozpěv.“ **2. Paralipomenon 35,24.25.**

Nezadržitelně se blížil okamžik, kdy měl být Jeruzalém zcela zničen a obyvatelé země odvedeni do babylónského zajetí. Tam se budou učit tomu, čemu se nechtěli naučit ve své zemi za mnohem příznivějších podmínek.

[155]

34. kapitola — Jeremjáš

Ke skupině lidí, kteří doufali, že Jóšijášova reforma přispěje k trvalému duchovnímu ozdravení národa, patřil také Jeremjáš, kterého Bůh ještě coby chlapce povolal do prorockého úřadu. Od útlého dětství byl Jeremjáš připravován pro přijetí svatého povolání. V průběhu těchto radostných let si ale sotva uvědomoval, že jej Bůh ještě před narozením dal „pronárodům za proroka“ **Jeremjáš 1,5**. Když jej pak Bůh vyzval, aby přijal svatý úřad, zcela jej to zaskočilo. Překvapeně zvolal: „Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece ještě chlapec.“ **Jeremjáš 1,6**.

Bůh věděl, že mladý Jeremjáš zodpovědně splní svěřený úkol a bude schopen s odvahou čelit silnému odporu. V dětství prokázal svoji věrnost a nyní měl zakusit těžkosti jako dobrý voják kříže. „Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš. Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův.“ **Jeremjáš 1,7.8**. „Ty však přepásej svá bedra, povstaň a vyřid' jim všechno, co jsem ti přikázal. Jen se jich neděš, jinak tě naplním děsem z nich. Hle, učinil jsem tě dnes opevněným městem, sloupem železným a bronzovou hradbou nad celou zemí proti králům judským, proti jejich velmožům, proti jejich kněžím i proti lidu země. Budou proti tobě bojovat, ale nic proti tobě nezmohou, neboť já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův.“ **Jeremjáš 1,17-19**.

Po čtyřicet let bude Jeremjáš svědčit o pravdě a spravedlnosti. V dobách hrozného odpadnutí, které nemělo v dějinách Božího lidu obdoby, se jeho život a charakter měly stát názorným příkladem pravého následování živého Boha. Bude skrze něj promlouvat Hospodin. Jeho prostřednictvím ohlásí zkázu Davidova domu a zničení překrásného chrámu, který byl postaven za Šalomounovy vlády. Lidé jej kvůli tomu zavrhnou, budou jej nenávidět a opovrhovat jím, vsadí jej do vězení a nakonec se bude trápit nad zničením zavrženého města.

[156] Jeremjášovi bylo však mnohokrát umožněno nahlédnout za kulisy znepokojujících událostí a spatřit překrásné budoucí okamžiky, kdy Bůh na Sijónu opět shromáždí svůj lid. „Přijdou a budou plesat na výšině sijónské, budou proudit k Hospodinově dobrotě za obilím, moštěm a čerstvým olejem, za mladým bravem a skotem.“ **Jeremjáš 31,12.**

O povolání k prorockému úřadu pak Jeremjáš napsal: „Hospodin vztáhl svou ruku a dotkl se mých úst. Pak mi Hospodin řekl: ‚Hle, vložil jsem ti do úst svá slova. Hleď, tímto dnem tě ustanovuji nad pronárodý a nad královstvími, abys rozvracel a podvracel, abys ničil a bořil, stavěl a sázel.‘“ **Jeremjáš 1,9.10.**

Pravá duchovnost

Díky Bohu za to, že Jeremjáše poslal, aby „stavěl a sázel“. Božím záměrem bylo obnovovat a léčit. Přestože bylo nutné lidi seznámit s blížícím se soudem, Bůh si přál, aby toto poselství doprovázela ujištění o tom, že Bůh je ochotný odpustit každému, kdo se odvrátí od svých hříchů.

Jeremjáš se snažil přimět Judejce, aby skrze pokání položili dostatečně pevný základ své duchovnosti. Dlouho totiž k budování svého života používali materiály, které Jeremjáš označil za odpad: „Nazvou je stříbrem odvrženým, neboť je odvrhl Hospodin.“ **Jeremjáš 6,30.** Vyzýval je, aby začali stavět pro věčnost. Měli ukončit svou vzpouru proti Bohu a použít za stavební materiál čisté zlato, stříbro a drahé kameny — tedy víru, poslušnost a dobré skutky, které jako jediné jsou pro Boha přijatelné.

Boží slovo znělo jasně: „Navrať se, izraelská odpadlice, je výrok Hospodinův, . . . nechovám hněv navěky. Poznej však svou nepravost, dopustila ses nevěry vůči Hospodinu, svému Bohu, zaměřila jsi své cesty k bohům cizím, pod kdejaký zelený strom, mne jsi neposlouchala, je výrok Hospodinův. Navrať te se, odpadlí synové, je výrok Hospodinův, neboť já jsem váš manžel.“ **Jeremjáš 3,12-14.**

Hospodin navíc svému zbloudilému lidu sdělil, s jakými slovy za ním mohou přijít, aby je přijal. „Zde jsme, přišli jsme k tobě, neboť ty jsi náš Hospodin, náš Bůh. . . Ležíme v hanbě, přikryti pohanou, neboť jsme hřešili proti Hospodinu, svému Bohu, my i naši otcové,

od svého mládí až do tohoto dne. Neposlouchali jsme Hospodina, svého Boha.“ **Jeremjáš 3,22.25.**

Přestože Jóšijáš ze země odstranil pohanské svatyně, srdce lidí se nezměnilo. Semínka pravdy, která vzklíčila a stala se příslibem hojné žně, byla zadušena trním. Další odpadnutí však již mělo mít osudné následky.

Jeremjáš neustále obracel pozornost lidí k radám zaznamenaným v Deuteronomiu. Poukazoval na to, že jejich dodržování by národu přineslo nejvyšší možné požehnání. „Stůjte na cestách a vyhlížejte, ptejte se na stezky věčnosti: Kde je ta dobrá cesta? Vydejte se po ní a vaše duše naleznou klid.“ **Jeremjáš 6,16.**

Když se Jeremjáš při jakési příležitosti nacházel v jedné z hlavních bran města, upozornil lid na to, jak je důležité neznesvěcovat sobotní den: „Budete-li mne opravdu poslouchat, je výrok Hospodina, a v den odpočinku nebudete přinášet břemena do bran tohoto města, ale bude vám den odpočinku svatý a nebudete v něm konat žádnou práci, budou vcházet branami tohoto města králové a velmožové, kteří dosednou na Davidův trůn. . . a toto město bude trvat navěky.“ **Jeremjáš 17,24.25.** Pokud se ale nebudou Božími slovy řídit a na jeho svatý sobotní den zapomenou, celé město i jeho okolí lehne popelem. Situaci bylo možné změnit k lepšímu jen přijetím pečlivě uvážených opatření. To byl také důvod, proč prorok tolik drahocenného času věnoval práci s nekajícími. Vyzýval je: „Smyj ze svého srdce zlo, Jeruzaléme, a budeš spasen.“

[157]

Většina lidí se však jeho slovy neřídila. Ti, kdo byli pověřeni vedením národa, se zpronevěřili svému povolání a zavedli mnohé na scesti. Když pak na trůn nastoupil král Jójakím, Jeremjáš téměř ztratil naději, že by se mu mohlo podařit zachránit jeho milovanou zemi před zničením a lid před zajetím. Ale ani tehdy, když království hrozil jasný zánik, Jeremjáš nemlčel. Bylo třeba povzbudit věrné, aby i nadále konali dobré skutky, a přimět hříšníky, aby se odvrátili od svých zlých cest.

Bůh Jeremjášovi přikázal, aby se postavil na chrámové nádvoří a oslovil každého, kdo kolem něj projde. Nesměl zamlčet ani slovo!

Prorok Hospodinův příkaz věrně splnil; hlasitě lidi varoval a vyzýval je: „Slyšte slovo Hospodinovo, všichni Judejci, kteří vcházíte těmito branami. . . Napravte své cesty a své skutky a nechám vás přebývat na tomto místě. Nespoléhejte na klamná slova: „Je

to chrám Hospodinův, chrám Hospodinův, chrám Hospodinův.“
Jeremjáš 7,2-4.

Úžasná Boží milost

Na tomto příkladu můžeme vidět, jak moc se Hospodinu přičítá lidem trestat. S láskou usiluje o pozornost svých chybných dětí. Hledá nejrůznější způsoby, jak by je naučil cestě života (viz **Jeremjáš 9,24**). Izraelci ale odmítali vzdát se svého modlářství a nevěnovali pozornost jeho varováním. I přesto je však Bůh ochoten pozdržet přicházející trest a nabízí jim další příležitost k pokání. Upozorňuje svůj lid na to, že přicházející soud je možné odvrátit jen opravdovou proměnou srdce. Je zbytečné spoléhat na chrám a chrámovou službu. Samotné obřady nemohou zahladit hříchy. Ty mohou být odpuštěny, jen pokud dojde k očistě srdce a změně způsobu života.

Proto „v judských městech a na ulicích Jeruzaléma“ Jeremjáš volal: „Slyšte slova této smlouvy a plňte je.“ **Jeremjáš 11,6**. Proč, ptal se Hospodin, „se tento odpadlý jeruzalémský lid odvrátil natrvalo?“ **Jeremjáš 8,5**. Bylo to proto, že nechtěli, aby je někdo napomínal (viz **Jeremjáš 5,3**). „I čáp na nebi zná svůj čas, hrdlička, vlaštovka a jeřáb dodržují čas svého přiletu, ale můj lid nezná Hospodinovy řady.“ **Jeremjáš 8,7**. „Což je za to nemám trestat? ... Což takový pronárod nemá postihnout trest?“ **Jeremjáš 9,9**.

[158] Za vlády krále Jóšijáše měl národ naději na záchranu. Poté ale, co Jóšijáš padl na bitevním poli, bylo na přímluvy pozdě. „I kdyby se přede mne postavil Mojžíš a Samuel,“ prohlásil Hospodin, „nepřiklonil bych se k tomuto lidu. Pošli jej ode mne pryč, ať odejde!“ (**Jeremjáš 15,1**)

Pokud lidé odmítnou milosrdnou nabídku, kterou jim Bůh nyní udělal, stihne je podobný trest, který více než před sto lety dopadl na severní království. Poselství znělo takto: „Jestliže mě neuposlechnete a nebudete se řídit mým zákonem, který jsem vám vydal, a nebudete-li poslouchat slova mých služebníků proroků, které vám nepřetržitě posílám, ... naložím s tímto domem jako se Šílem a toto město vydám v zlořečení u všech pronárodů země.“ **Jeremjáš 26,4-6**.

Ti, kteří v chrámu naslouchali Jeremjášovým slovům, velmi dobře chápali zmínky o Šílu. Před očima jim vyvstaly události z dob Elího, kdy se Pelištejci zmocnili Boží schrány a odnesli ji pryč.

Elí se tehdy prohřešil tím, že přehlížel zlo, které se v zemi začalo rozmáhat. Protože proti němu ihned nezakročil, stihla Izrael strašlivá pohroma, při níž přišel Elí o život, Boží schrána byla odnesena pryč z Izraele a třicet tisíc lidí bylo popraveno. To vše se stalo jen proto, že hříchy lidu nebyly včas napomenuty. Izraelci se tehdy domnívali, že bez ohledu na jejich hříšné jednání jim Boží schrána zajistí vítězství nad Pelištejci. Podobným způsobem lidé v Jeremjášově době věřili, že provádění bohoslužebných obřadů od nich odvrátí trest za zlo, kterého se dopouštěli.

Z této situace by si měl vzít poučení každý, kdo v církvi zastává nějaké odpovědné postavení. Měla by mu sloužit jako výstraha a vést jej k tomu, aby vždy zodpovědně zakročil proti zlu, které poskvvrňuje pravdu. Ať nikdo Boží služebníky nenapomíná, že jsou ve svém úsilí o vymýcení zla příliš horliví. Zničení Jeruzaléma za dob Jeremjáše je vážným varováním, že lhostejnost k Božím napomenutím, která přinášejí jeho služebníci, nemůže zůstat nepotrestána.

Jeremjášovo poselství v mnohých vyvolalo hněv. Křičeli na něj: „Proč jsi v Hospodinově jménu prorokoval, že tento dům bude jako Šílo a že toto město bude v troskách, bez obyvatele? Všechny lid se proti Jeremjášovi v Hospodinově domě srotil.“ **Jeremjáš 26,9.** Kněží, falešní proroci i obyčejní lidé se postavili proti muži, který svá slova nijak nezjemňoval ani neprorokoval klam. Tato reakce Božího služebníka k smrti vyděsila.

Zachráněn díky své odvaze

Zprávy o Jeremjášových slovech se donesly k velmožům, kteří okamžitě opustili palác a šli se přesvědčit, kolik je na celé věci pravdy. Potom „kněží a proroci řekli velmožům a všemu lidu: ‚Tento muž zasluhuje smrt za to, co o tomto městě prorokoval, jak jste na vlastní uši slyšeli.‘“ **Jeremjáš 26,11.** Jeremjáš se však jejich slov nezalekl a nebojácně jim řekl: „Hospodin mě poslal, abych prorokoval o tomto domě a o tomto městě všechna slova, která jste slyšeli. Nyní napravte své cesty a své skutky, poslouchajte Hospodina, svého Boha, a Hospodin bude litovat toho, že proti vám mluvil zlé věci. Pokud jde o mne, jsem ve vašich rukou, naložte se mnou, jak pokládáte za dobré a správné. Ale vezte, když mě usmrtíte, uvedete na sebe, na toto město i na jeho obyvatele nevinnou krev. Vždyť mě

k vám Hospodin opravdu posílá, abych vám přednesl všechna tato slova.“ **Jeremjáš 26,12-15.**

Kdyby se prorok vysoce postavených mužů zalekl, stálo by jej to život. Jeho odvaha, se kterou přednesl toto varování, mu vydobyla úctu a přiměla velmože, aby se postavili na prorokovu stranu. Začali se s kněžími a falešnými proroky přít. Takto Bůh poslal svému služebníkovvi ochránce.

Také starší z lidu se postavili proti rozhodnutí, ke kterému dospěli kněží v Jeremjášově případě. Díky jejich přímluvám byl prorokův život zachráněn. Přesto však by jej mnoho kněží a falešných proroků rádo poslalo na smrt za pobuřování.

V závěru své služby byl Jeremjáš pevný jako skála, kterou lidská nenávisť nedokázala přemoci. „Budou proti tobě bojovat,“ pravil Hospodin, „ale nepřemohou tě.“ (**Jeremjáš 15,20**)

Jeremjášův žal

Jeremjáš byl plachý a toužil po klidném stáří, kdy by nemusel být svědkem přetrvávající zatvřelosti svého milovaného národa. Když viděl zkázu, kterou působil hřích, jeho srdce se naplnilo žalem. „Kdo poskytne mé hlavě vodu a očím zdroj slzí,“ naříkal, „abych oplakával dnem i nocí skolené syny dcery svého lidu? Kéž bych měl na poušti místo, kde mohou pcestní přenocovat. Mám opustit svůj lid a odejít od nich? Neboť jsou to samí cizoložníci, shromáždění věrolomných.“ (**Jeremjáš 8,23-91**)

Jeho citlivá duše byla probodnuta šípy posměchu, kterého se mu od lidí dostalo. „Po celé dny jsem jen pro smích, každý se mi vysmívá... Kdekdo z těch, s nimiž jsem pokojně žil, čeká, až se zhrouťm. „Snad se dá nachytat, pak ho přemůžeme, zajmeme ho a pomstíme se mu.“ (**Jeremjáš 20,7.10.**)

Věrnému proroku však Bůh denně dodával síly. „Ale Hospodin je se mnou jako přesilný bohatýr,“ prohlásil s vírou. „Proto moji pronásledovatelé upadnou a dál nebudou moci, velice se budou stydět, že nebudou mít úspěch, jejich věčná hanba nebude zapomenuta.“ **Jeremjáš 20,11.** Tehdy se modlil takto: „Potrestej mě, Hospodine, podle práva, ale ne ve hněvu, abys mě nezničil.“ **Jeremjáš 10,24.**

Když měl v zoufalství sklon říct: „Je veta po mně i po mém čekání na Hospodina,“ (**Pláč 3,18**) připomněl si, jak Bůh mnohokrát

---

zasáhl v jeho prospěch, a vyznal: „Hospodinovo milosrdenství, jež nepomíjí, jeho slitování, jež nekončí. Obnovuje se každého rána, tvá věrnost je neskonalá. ‚Můj podíl je Hospodin,‘ praví má duše, proto na něj čekám. Dobrý je Hospodin k těm, kdo v něho naději složí, k duši, jež se na jeho vůli dotazuje. Je dobré, když člověk potichu čeká na spásu od Hospodina.“ **Pláč 3,22-26.**

[160]

35. kapitola — Judova tvrdohlavost

Na začátku Jójakímovy vlády zaznívala země varovná poselství o přicházejícím soudu. Zcela nečekaně povstala na východě nová světová velmoc, Babylónská říše, a rychle zastínila Asýrii, Egypt a všechny ostatní národy.

Babylónský král se měl stát nástrojem Božího hněvu, který vykoná soud nad nekajícím Judou. Znovu a znovu budou Nebúkadnesarova vojska napadat Jeruzalém. Desetitisíce budou zajaty a odvedeny do Babylónu. Jójakín, Jójakím a Sidkijáš se jeden vedle druhého stanou vazalskými králi vládce Babylónu a všichni tři se proti němu vzbouří. Na neposlušný národ budou dopadat soudy tak dlouho, až Jeruzalém nakonec lehne popelem, Šalomounův chrám bude zničen a Juda padne a nikdy víc už nezíská své původní postavení mezi národy.

Toto období plné změn se vyznačovalo tím, že lidé prostřednictvím Jeremjáše dostávali jedno nebeské poselství za druhým. Hospodin dal potomkům Judy dostatek příležitostí, aby zrušili své spojení s Egyptem, a předešli tak válečným konfliktům s Babylónem. Jeremjáš lidem předváděl názorná podobenství a doufal, že jim jejich prostřednictvím připomene závazek vůči Bohu a přiměje je navázat přátelské vztahy s vládcí Babylónu.

Aby například znázornil důležitost poslušnosti Bohu, Jeremjáš přivedl do chrámu několik Rekábejců a postavil před ně poháry plné vína a přikázal jim, aby se napili. Oni to podle očekávání odmítli. Řekli mu: „Nebudeme pít víno, neboť náš otec Jónadab, syn Rekábův, nám přikázal: ‚Nebudete nikdy pít víno ani vy ani vaši synové; . . . I stalo se slovo Hospodinovo k Jeremjášovi: ‚Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: . . . Rekábejci plní slova Jónadaba, syna Rekábova, který zakázal svým synům pít víno. Nepijí je až dodnes, protože poslouchají příkaz svého otce.““ **Jeremjáš 35,6.12-14.** Synové Judy však Božím slovům nenaslouchali, a proto měli být tvrdě potrestáni.

Hospodin prohlásil: „Posílal jsem k vám všechny své služebníky proroky, nepřetržitě jsem je posílal se slovy: ‚Obrát' se každý od své zlé cesty, napravte své jednání, nechod'te za jinými bohy, neslužte jim. Budete bydlet v zemi, kterou jsem dal vám i vašim otcům.‘ Ale nenaklonili jste své ucho a neuposlechli jste mě... Proto... uvedu na Judu i na všechny obyvatele Jeruzaléma všechno zlo, jež jsem proti nim vyhlásil.“ **Jeremjáš 35,15.17.** [161]

Když lidé nepřijmou napomenutí a zatvrdí svá srdce, Bůh je přestane chránit před cizími vlivy. Protože odmítají pravdu a přijímají klam, sami se vydávají na cestu záhuby. Takto se Kaldejci měli stát nástrojem, s jehož pomocí Bůh potrestá svůj nekající lid. Jejich utrpení bude přímo úměrné světlu, které odmítli a zavrhli. Tím, že na ně Bůh vylije svůj hněv, naposledy se je pokusí odvrátit od jejich zlé cesty.

Rekábejcům bylo uděleno stálé požehnání. Prorok jim řekl: „Protože jste byli poslušni příkazu svého otce Jónadaba, zachovávali jste všechny jeho příkazy a konali jste přesně to, co vám přikázal, proto Hospodin zástupů, Bůh Izraele, praví toto: Z rodu Jónadaba, syna Rekábova, nebude vyhlazen ten, kdo by stál v mých službách po všechny dny.“ **Jeremjáš 35,18.19.**

Z toho bychom si měli vzít poučení i my. Pokud bylo nutné přísně dodržovat nařízení moudrého otce, který účinným způsobem ochránil své potomky před zlem nestřídmosti, s oč větší vážností bychom měli přistupovat k Boží autoritě a jeho příkazům. Bůh nás skrze své služebníky seznamuje s tím, jak velké nebezpečí představuje neposlušnost. Posílá nám svá varovná poselství a odsuzuje hřích. Jeho lidem se daří jen díky jeho milosti a díky bdělé péči vyvolených služebníků. Bůh nemůže ochraňovat ty, kdo odmítají jeho rady.

Důležité povzbuzení

Během své služby Jeremjáš nikdy nezapomínal na to, že nejdůležitější ze všeho je čistota srdce. Přestože předpověděl, že Juda bude rozptýlen mezi národy, vírou se upínal k budoucnosti, kdy bude Boží národ obnoven. „Hle přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy Davidovi vzbudím výhonek spravedlivý. Kralovat bude jako král a bude prozíravý a bude v zemi uplatňovat právo a spravedlnost. V jeho

dnech dojde Judsko spásy a Izrael bude přebývat v bezpečí. A nazvou ho tímto jménem: ‚Hospodin — naše spravedlnost.‘“ **Jeremjáš 23,5.6.**

Ti, kteří se rozhodnou žít svatě v době všeobecného odpadnutí, budou uschopněni k tomu, aby dokázali ve jménu Boha vydávat účinné svědectví. „Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy se už nebude říkat: ‚Jakože živ je Hospodin, který vyvedl Izraele z egyptské země‘, nýbrž: ‚Jakože živ je Hospodin, který vyvedl a přivedl potomstvo domu Izraelova ze severní země a ze všech zemí, kam je rozehnal‘. Usadí se ve své zemi.“ **Jeremjáš 23,7.8.**

[162] Takováto proroctví pronášel Jeremjáš ve chvíli, kdy babylónská vojska obléhala zdi Sijónu. Pro ty, kdo byli stálí ve víře, zněla jeho slova jako rajska hudba. V domácnostech, kde si rodiče vážili Božích rad a nařízení, si prorokova zaslíbení stále znovu opakovali. Díky tomu se s nimi mohly seznámit i děti, na jejichž vnímavou mysl to mělo mocný vliv. A právě svědomité dodržování Písma svatého uschopnilo Daniela a jeho přátele, aby před zraky národů vyvýšili pravého Boha. Byla to výchova, které se jim v jejich domovech dostalo, co upevnilo jejich víru. Když Nebúkadnesar poprvé oblehl Jeruzalém a odvedl do zajetí Daniela a jeho přátele, byla víra židovských zajatců vystavena těžké zkoušce. Ti však, kdo se naučili spoléhat na Boží zaslíbení, našli v nich vše, co potřebovali: spolehlivého průvodce a oporu.

Jako vykladač významu soudů, které na Judu začaly dopadat, nepřestal Jeremjáš hájit pravdu. Aby rozšířil svůj vliv za zdi Jeruzaléma, často navštěvoval nejrůznější části království. Ve svých svědectvích neustále zdůrazňoval, jak je důležité navázat smluvní vztah se soucitnou Bytostí, která na hoře Sínaj vydala přikázání Desatera. Jeho slova se brzy roznesla do všech koutů země.

Jójakíмова zvrácenost

V době, kdy byli poddaní a velmožové seznamováni s přicházející zkázkou, král Jójakím, který měl mít největší zájem o uskutečnění reformy národa, trávil čas sobeckými zálibami. Usmyslel si: „Vystavím si rozměrný dům s prostornými pokojíky na střeše, prorazím si v něm okna, obložím jej cedrem a natru rudkou.“ **Jeremjáš 22,14.**

Peníze, kterými stavbu financoval, získal podvodným způsobem a pracovní sílu nutil do práce násilím.

Prorok dostal od Boha příkaz, aby nad ním vynesl rozsudek: „Běda, kdo staví svůj dům nespravedlností a své pokojíky na střeše bezprávím, svého bližního nutí pracovat zadarmo a jeho výdělek mu nedává. . . ‘ Proto praví Hospodin o Jójakímovi, synu Jóšijášovu, králi judském, toto: . . . ,Nebudou nad ním naříkat: »Běda, pane, běda, veličenstvo!« Bude pohřben, jako se pohřbívá osel, bude vyvlečen a odhozen ven za jeruzalémské brány.“ **Jeremjáš 22,13.18.19.**

Tento hrozný trest měl na Jójakíma dopadnout za několik let; dříve však Hospodin ve své milosti seznámil svůj nekající národ se svými záměry: „Jeremjáš mluvil o veškerém lidu judském“ (**Jeremjáš 25,2**) a zvláště zdůraznil, že více jak dvacet let vytrvale přinášel poselství, ve kterém lid seznamoval s Boží touhou je zachránit. Oni však jeho slova nepřijali. A nyní „Hospodin zástupů praví toto: „Že jste neposlouchali má slova, hle, já pošlu pro všechny čeledi severu, je výrok Hospodinův, i pro Nebúkadnesara, krále babylónského, svého služebníka, a přivedu je na tuto zemi i na všechny její obyvatele. . . Tak se stane celá tato země troskami a bude budit úděs. Tyto pronárody budou sloužit králi babylónskému po sedmdesát let.“ **Jeremjáš 25,8.9.11.**

Hospodin přirovnal osud národa k pití z číše naplněné vínem Božího hněvu. Těmi prvními, kteří z něj budou pít, budou Jeruzalém a judská města, jeho král i velmožové (viz **Jeremjáš 25,18**). A dále na něm bude mít podíl také Egypt a mnohé další národy (viz **Jeremjáš 25,1**).

[163]

Proto aby Bůh ještě lépe znázornil přicházející soudy, přikázal prorokovi: „S některými staršími lidu a staršími z kněžstva vyjdi do Údolí syna Hinómova“ (**Jeremjáš 19,1.2**), rozbij tam na kousky „hliněnou lahvi“ (verš 1) a jménem Hospodina vyhlas: „Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Hle, já uvedu na toto město i na všechna města kolem všechno zlo, které jsem nad ním vyhlásil, neboť jsou tvrdošíjní a neposlouchají má slova.“ **Jeremjáš 19,15.**

Prorokova slova rozhněvala vlivné muže, kteří dali Jeremjáše zavřít do vězení a vsadit do klády. Jeho hlas se jim však umlčet nepodařilo. Jeremjáš vyznal: Slovo pravdy „je v mém srdci jak hořící oheň, je uzavřeno v mých kostech, jsem vyčerpán tím, co musím snášet, dál už nemohu“ **Jeremjáš 20,9.**

První svitek

[164] Přibližně ve stejnou dobu Bůh Jeremjášovi nařídil, aby poselství zapsal. „Vezmi si svitek knihy a napiš do něho všechna slova, která jsem k tobě mluvil o Izraeli a Judovi i o všech pronároděch ode dne, kdy jsem k tobě promluvil, ode dnů Jóšijášových až dodnes. Snad až dům judský uslyší o všem zlu, které jim zamýšlím učinit, odvrátí se každý od své zlé cesty a já jim jejich nepravost a jejich hřích odpustím.“ **Jeremjáš 36,2.3.**

Jeremjáš uposlechl toto nařízení a dal zavolat svého věrného přítele Báruka, který byl písařem; ten zapsal „všechna slova z Jeremjášových úst, která k němu Hospodin mluvil“ **Jeremjáš 36,4.** Tato slova, zaznamenaná na svitek pergamenu, obsahovala vážná napomenutí za dlouhotrvající odpadnutí a výzvy k zřeknutí se zla.

Jeremjáš, který byl stále ve vězení, poslal Báruka, aby svitek přečetl zástupům shromážděným v chrámu k oslavám národního svátku. Řekl mu: „Snad padnou na kolena a budou prosit před Hospodinem o smilování a každý se odvrátí od své zlé cesty. Vždyť veliký je hněv a rozhořčení, o němž Hospodin tomuto lidu mluvil!“ **Jeremjáš 36,7.**

Báruk svitek přečetl všem lidem. Následně si jej dali předvolat velmožové a nařídili mu, aby svitek přečetl také jim. Velmi pozorně mu naslouchali a slíbili, že o všem informují krále. Poradili mu však, aby se raději někde ukryl, protože se obávali, že král bude chtít popravít všechny, kdo toto poselství zaznamenali a doručili lidem.

Jójakím okamžitě nařídil, aby mu svitek také přečetli. Jeden z královských sluhů, Jehúdí, začal předčítat slova napomenutí a varování. Protože to bylo v zimě, byli král a velmožové shromážděni okolo otevřeného ohně. Jójakím, který nejevil známky toho, že by se obával nebezpečí, jež hrozilo jemu a jeho lidu, se zmocnil svitku a v zuřivosti z něj odřezával odstavce nožíkem „a házel je do ohně na ohništi, až celý svitek na ohništi shořel“ **Jeremjáš 36,23.**

„Král ani jeho služebníci se nezachvěli strachem a neroztrhli své roucha.“ Přestože někteří z králových služebníků „na krále naléhali, aby svitek nepálil, neuposlechl je“ **Jeremjáš 36,24.25.** Místo toho poslal bezbožný král pro Jeremjáše a Báruka, ale „Hospodin je... ukryl“ **Jeremjáš 36,26.**

Bůh ve své milosti chtěl muže z Judy pro jejich vlastní dobro varovat. Je mu totiž líto každého, kdo je zaslepen svou zvráceností. Snaží se prozářit zatemnělou lidskou mysl. Usiluje o to, aby ti, kdo se opájejí svou vlastní spravedlností, začali být sami se sebou nespokojení a navázali úzké spojení s nebesy.

Božím záměrem není posílat k lidem takové posly, kteří budou hříšníkům lichotit a snažit se jim zavděčit. Spíše než to se snaží rozjitřit provinilcovo svědomí a přivést jej k tomu, aby v zoufalství zvolal: „Co mám dělat, abych byl zachráněn?“ **Skutky 16,30**. Ovšem Ruka, která sráží do prachu, je také Rukou, která dokáže kajícího pozvednout. Ten, který sesílá tresty, se zároveň ptá: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ **Marek 10,51**.

Král Jójakím a jeho velmožové však s arogancí sobě vlastní odmítli varování a nekáli se. Příležitost, kterou jim Bůh milosrdně nabídl těsně předtím, než svitek shořel v ohni, byla tou poslední. Bůh vzápětí prohlásil, že na muže, který se proti němu odvážil postavit, vylije svůj hněv. „Proto praví Hospodin o Jójakímovi, králi judském, toto: Nebude mít nikoho, kdo by seděl na Davidově trůnu. Jeho mrtvola bude pohozena na denním vedru a na nočním chladu.“ **Jeremjáš 36,30**.

[165]

Druhý svitek

Spálením svitku celá záležitost neskončila. Bylo daleko snazší zbavit se psaného slova než od sebe odvrátit přicházející Boží soudy, které Bůh vyhlásil nad neposlušným národem. Stalo se však dokonce i to, že Jeremjášův svitek byl napsán znovu. Hospodin svému služebníkovvi přikázal: „Znovu si vezmi jiný svitek a napiš na něj všechna předešlá slova, která byla na svitku předešlém, který Jójakím, král judský, spálil.“ **Jeremjáš 36,28**. Ta slova dosud žila v Jeremjášovu srdci „jak hořící oheň“ (**Jeremjáš 20,9**), a proto pro něj nebylo těžké znovu zaznamenat vše, co král ve svém rozhořčení zničil.

Báruk na nový svitek zapsal „z Jeremjášových úst všechna slova té knihy, kterou Jójakím, král judský, v ohni spálil“ **Jeremjáš 36,32**. Prostředky, kterými se Jójakím snažil zmírnit prorokův vliv, ve skutečnosti umožnily lépe objasnit božské požadavky.

Duch, který lidi popouzel k tomu, aby Jeremjáše pronásledovali, působí na člověka dodnes. Kvůli němu mnozí nepřijímají varo-

vání a raději naslouchají falešným učitelům, kteří podporují jejich marnivost a přehlížejí jejich zlé skutky. Tito lidé nenajdou v době soužení žádné útočiště. Boží vyvolení služebníci budou odvážně čelit utrpení, které na ně dolehne ve formě nenávisti, přehlížení a pomluv. Budou schopni věrně dokončit Bohem svěřené dílo, protože budou mít na paměti, že i proroci, Spasitel a jeho učedníci byli kvůli Božímu slovu nenáviděni a pronásledováni.

Bůh si přál, aby Jójakím uposlechl Jeremjášovo varování, a získal si tak Nebúkadnesarovu přízeň. Tím by se totiž vyhnul velkému utrpení. Kdyby mladý král odpřisáhl věrnost babylónskému králi a svému slibu také dostal, získal by si úctu pohanů. Judský král se však vědomě zřekl výsady, které se mu dostalo, a vydal se vlastní cestou. Tím na sebe poštval hordy nájezdných lupičů a jeho vláda do několika let s ostudou skončila. Nebe jej zavrhl, lidé nenáviděli a Babylóňané, jejichž důvěru zklamal, jím opovrhovali. Jójakímův syn Jójakín vládl Judsku jen tři měsíce a deset dní, následně se vzdal kaldejským vojskům, která znovu oblehla nešťastné město. Nebúkadnesar „přestěhoval do Babylóna Jójakína i královu matku, královny ženy, jeho dvořany a přední v zemi“, celkem několik tisíc lidí. Také s sebou vzal „tesaře a kováře, tisíc mužů, vesměs muže schopné boje“ a „odvezl odtud všechny poklady Hospodinova domu i poklady domu královského“ **2. Královská 24,15.16.13.**

Judskému království, které pozbylo sílu i moc, bylo nicméně dovoleno, aby dál mělo samostatnou vládu. Do jejího čela Nebúkadnesar dosadil Matanjáše, mladšího Jóšijášova syna, kterému změnil

[166] jméno na Sidkijáš.

36. kapitola — Poslední judský král

Na začátku své vlády dostal král Sidkijáš plnou důvěru Babylónu a za rádce si vybral proroka Jeremjáše. Měl příležitost získat si úctu mnoha vysoce postavených úředníků a seznámit je s pravým Bohem. Díky tomu by přesídlenci v Babylónu získali mnoho výhod, lidé by měli úctu k Božímu jménu a ti, kdo zůstali v Judsku, by byli ušetřeni strašlivých pohrom, které na ně nakonec dopadly.

Jeremjáš králi Sidkijášovi a všem Judejcům radil, aby se na nějakou dobu podřídili vládě svých přemožitelů. A zajatce nabádal k tomu, aby usilovali o pokoj země, do které byli přesídleni. Avšak satan zneužil vzniklé situace a povolal do Jeruzaléma a Babylónu falešné proroky, kteří hlásali, že pouta zajetí budou brzy zpřetrhána a národ opět získá ztracené postavení.

Kdyby král a přesídlenci toto proroctví přijali, vedlo by to k mnoha chybným rozhodnutím. Ve snaze zabránit případné vzpouře Hospodin přikázal Jeremjášovi, aby okamžitě seznámil judského krále s následky povstání, a tak zabránil přicházejícím těžkostem. Rovněž měl přesídlence varovat, aby nevěřili tomu, že se blíží jejich vysvobození.

Jeremjáš jim řekl: „Nedejte se podvádět svými proroky, kteří jsou uprostřed vás, ani svými věstci.“ **Jeremjáš 29,8.** Zároveň jim připomněl, že se Bůh chystá jejich národ obnovit až po sedmdesáti letech zajetí. Bůh věděl, že kdyby přesídlenci pod vlivem falešných proroků začali usilovat o rychlé vysvobození, jejich postavení v Babylónu by se velmi zhoršilo. Jakékoli nepokoje v jejich řadách by vedly k výraznému omezení jejich svobod. Výsledkem by byly jen pohromy a utrpení.

„Usilujte o pokoj toho města“

Bůh chtěl, aby se podřídili a aby jejich zajetí bylo co možná nejpříjemnější. Radil jim: „Stavějte domy a byďte v nich, vysazujte zahrady a jezte jejich plody. Berte si ženy, plod'te syny a dcery. . .

[167]

Usilujte o pokoj toho města, do něhož vás přestěhovali, modlete se za ně k Hospodinu, neboť v jeho pokoji i vy budete mít pokoj.“ **Jeremjáš 29,5-7.**

K falešným prorokům působícím v Babylónu patřili také dva velmi zkažení muži. Jeremjáš je seznámil s tím, jak velkému nebezpečí se vystavují. Jeho slova je však rozčílila natolik, že začali nabádat národ, aby se v rozporu s Boží vůlí nepodřizoval babylónskému králi. Bůh jim následně prostřednictvím Jeremjáše oznámil, že budou předvedeni před Nebúkadnesara a popraveni. A toto proctví se záhy naplnilo.

V každé době se mezi Božími služebníky najdou takoví, kteří budou druhé záměrně mást. Tito falešní proroci se budou snažit lidi přesvědčit o tom, že hříchu není třeba se bát. A na ty, kdo Boží lid před nimi varují, svalí všechnu vinu za neštěstí, které na ně dopadlo. Právě tak Židé vinili Jeremjáše z pohrom, které je postihly. Ale stejně jako tomu bylo tenkrát, i dnes se Boží poselství nakonec ukáže být spolehlivé a pravdivé.

Jeremjáš lidem pořád dokola opakoval, aby se podřídili Babylónanům. V tu dobu Sidkijáše navštívili vyslanci z Edómu, Moábu, Týru a mnoha dalších národů a vyzvídali, jestli se spolu s nimi zapojí do vzpoury proti Babylónu. Zatímco vyslanci čekali na královo vyjádření, k Jeremjášovi promluvil Bůh. Nařídil mu: „Udělej si pouta a jařmo a dej si je na šíji. Pak je pošli králi Edómu, králi Moábu, králi Amónovců, králi Týru a králi Sidónu po poslech přicházejících do Jeruzaléma.“ **Jeremjáš 27,2.3.** Bůh je všechny vydá do rukou Nebúkadnesara a „budou mu sloužit všechny pronárody, i jeho synu a vnuku. Pak nadejde čas jeho zemi i jemu a podrobí si ho v službu mnohé pronárody a velcí králové“ **Jeremjáš 27,7.**

Vyslanci se dále dozvěděli, že pokud nebudou sloužit babylónskému králi, budou potrestáni „mečem a hladem a morem. . . Neposlouchejte své proroky ani své věštce,“ nabádal je Hospodin. „Prorokují vám klam, aby vás odvedli daleko od vaší země. . . Ale pronárod, který vloží svou šíji pod jeho babylónského krále a bude mu sloužit, ponechám v jeho zemi, je výrok Hospodinův, a bude ji obdělávat a v ní sídlit.“ **Jeremjáš 27,8-11.**

Bůh chtěl své děti postihnout velmi mírným trestem. Chtěl od nich jen, aby se podřídily babylónské nadvládě. Pokud se však proti ní postaví, bude mít jejich jednání velmi tvrdé následky. Když Je-

remjáš seznámil radu národů s Boží vůlí, velice se jeho slovům podivili.

Falešný prorok

Jeremjáš se zasazoval o to, aby se Judejci podrobili Babylónanům. Proti němu vystoupil falešný prorok Chananjáš, který prosazoval opačný názor. Ten ve snaze získat přízeň královského dvora prohlašoval, že skrze něj Bůh Židům posílá povzbuzující slova. „Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Jho babylónského krále jsem zlomil. Do dvou let vrátím na toto místo všechny předměty Hospodinova domu, které vzal z tohoto místa Nebúkadnesar, král babylónský, a odnesl je do Babylónu. A Jekonjáše, syna Jójakíмова, krále judského, i všechny judské přesídlence, kteří přišli do Babylónu, přivedu zpět na toto místo, je výrok Hospodinův, neboť jho babylónského krále zlomím.“ **Jeremjáš 28,2-4.**

[168]

Jeremjáš citoval slova proroka Ozeáše, Abakuka a Sofonjáše, jejichž poselství se podobala tomu, které přinesl on sám. Upozorňoval na události, které se odehrály přesně tak, jak Hospodin skrze své proroky předem oznámil. Nakonec s přesvědčením prohlásil: „Prorok, který prorokoval o pokoji, byl uznán za proroka, kterého opravdu poslal Hospodin, až když došlo na slovo toho proroka.“ **Jeremjáš 28,9.**

Jeremjášova slova vedla Chananjáše k tomu, že udělal vyzývavé gesto. Sundal z Jeremjášovy šíje jho, které mělo symbolický význam, a zlomil je se slovy: „Toto praví Hospodin: Tak zlomím do dvou let jho Nebúkadnesara, krále babylónského, které je na šíji všech národů.“ **Jeremjáš 28,11.**

Jeremjášovi nezbylo nic jiného, než konflikt ukončit a stáhnout se do ústraní. Bůh mu však svěřil další poselství: „Jdi a řekni Chananjášovi: Toto praví Hospodin: Zlomil jsi jařma dřevěná a udělal jsi místo nich jařma železná. . . Na šíji všech těchto pronárodů vložím jho železné, aby sloužily Nebúkadnesarovi, králi babylónskému, a budou mu sloužit. . . Dále řekl prorok Jeremjáš proroku Chananjášovi: ‚Slyš, Chananjáši, Hospodin tě neposlal. Ty jsi svedl tento lid ke klamnému doufání. Proto Hospodin praví toto: Hle, zapudím tě z povrchu země. Do roka zemřeš, protože jsi scestně mluvil o Hospodinu.‘ A. . . Chananjáš zemřel týž rok, sedmého měsíce.“ **Jeremjáš**

28,13-17. Smrt byla důsledkem toho, že se Chananjáš prohlásil za Božího proroka.

Nepokoje, ke kterým došlo vlivem působení falešných proroků, uvrhly na Sidkijáše podezření z vlastizrady. Aby mohl i nadále zůstat vazalským králem, musel okamžitě jednat. Spolu s Nerijášem, synem Machsejášovým, se vypravil do Babylónu (viz Jeremjáš 51,59). Během této návštěvy na kaldejském dvoře Sidkijáš znovu přísahal svou věrnost králi Nebúkadnesarovi.

Skrze Daniela a další hebrejské přesídlence se babylónský král seznámil s mocí všemohoucího Boha; a když Sidkijáš podruhé sliboval, že zůstane králi věrný, Nebúkadnesar mu nařídil, aby to odpřisáhl při Hospodinu, Bohu Izraele. Kdyby byl Sidkijáš obnovenou přísahu neporušil, jeho věrnost by mocně zapůsobila na ty, kdo se zájmem sledovali služebníky živého Boha Hebrejů. O Sidkijášovi je však napsáno: „Dokonce se vzbouřil proti králi Nebúkadnesarovi, který jej zavázal při Bohu přísahou, byl tvrdošíjný a troufalého srdce a nenavrátil se k Hospodinu, Bohu Izraele.“ 2. Paralipomenon 36,13.

[169]

Ezechiel

Zatímco Jeremjáš pokračoval ve vydávání svědectví v Judsku, mezi přesídlenci v Babylónu povstal prorok Ezechiel, jehož posláním bylo babylónské zajatce varovat a povzbudit je. Hned na začátku své služby jasně lidem řekl, že je nerozum věřit proroctvím o brzkém návratu do Jeruzaléma. Rovněž dostal za úkol jim s použitím různých symbolů oznámit, že Jeruzalém bude brzy napaden a zničen.

Během šesti let Sidkijášovy vlády Bůh Ezechielovi zjevil některé z ohavností, které se odehrávaly v Jeruzalémě, či dokonce na vnitřních nádvořích Hospodinova domu (viz Ezechiel 8,10). Ti, kteří měli být duchovními vůdci národa — starší domu izraelského —, pálili kadidlo před rytinami pohanských božstev umístěných uvnitř chrámu a přitom rouhavě prohlašovali: „Hospodin nás nevidí“ Ezechiel 8,12.

Prorok ve svém vidění spatřil ženy, které oplakávaly Tamúza a „asi dvacet pět mužů, zády ke chrámu Hospodinovu a tváří k východu; klaněli se východním směrem slunci“ Ezechiel 8,16. A potom mu slávou zahalená Bytost, která spolu s ním sledovala všechny tyto nestoudné události, přikázala: „Domu Judovu nestačí tyto ohav-

nosti, které zde páchají; navíc naplnili celou zemi násilím. Stále znovu mě urážejí, a hle, jak si k nosu pozvedají ratolest. Také já budu jednat v rozhořčení, nebude mi jich líto a nebudu znát soucit. Pak budou ke mně volat mocným hlasem, ale já je nevyslyším.“ **Ezechiel 8,17.18.**

Skrze Jeremjáše Hospodin oznámil: „Vždyť jak prorok, tak kněz se rouhají, i ve svém domě nalézám jejich zlé činy.“ **Jeremjáš 23,11.** V závěru vyprávění o Sidkijášově vládě opět došlo k znesvěcování chrámu. „Rovněž i všichni kněžští předáci a lid se mnohokrát zpronevěřili, jednali podle kdejakých ohavností pronárodů a poskvřnili Hospodinův dům, který si oddělil jako svatý v Jeruzalémě.“ **2. Paralipomenon 36,14.**

Zkáza judského království se rychle blížila. Tehdy Ezechiel opět obdržel Hospodinovo slovo: „Lidský synu, copak to máte za pořekadlo o izraelské zemi: ‚Dny uběhnou a každé vidění selže‘? Proto jim řekni: . . . Když já Hospodin promluví, mluvím slovo, které se splní bez odkladu.“ **Ezechiel 12,21.22.25.**

Mezi těmi, kdo vedli národ do zkázy, vynikal judský král Sidkijáš. Zcela zavrhl Hospodinovy rady, zapomněl na to, že by měl být králi Nebúkadnesarovi vděčný, porušil přísahu, kterou složil ve jménu Boha Izraele, a postavil se proti prorokům, proti svému ochránci a proti svému Bohu. Nakonec se ve své vlastní moudrosti obrátil na odvěkého nepřitele Izraele. „Poslal své posly do Egypta, aby mu dali koně a mnoho lidu.“ **Ezechiel 17,15.**

„Zdaří se to?“ ptal se Hospodin. „Unikne, kdo páchá takové věci? Unikne, kdo porušuje smlouvu? . . . Ani s velikým vojskem a s mnohými sbory nebude mu farao nic platný v bitvě. . . Pohrdl přísahou, porušil smlouvu. Hle, dal na to ruku a dělá toto všechno. Neunikne.“ **Ezechiel 17,15-18.** „Sejmi turban a sundej korunu, nastává změna,“ nařídil Hospodin. Dokud Kristus neustanoví své království, Juda nebude mít svého krále. „Sutiny, sutiny,“ zněl božský výrok týkající se trůnu, „sutiny ze všeho nadělám, jaké nikdy nebyly, dokud nepřijde ten, jemuž přísluší soud; já jsem ho jím pověřil.“ **Ezechiel 21,31.32.**

[170]

[171]

37. kapitola — Promarněná příležitost

V devátém roce Sidkijášovy vlády „přitáhl Nebúkadnesar, král babilónský, s celým svým vojskem proti Jeruzalému“ **2. Královská 25,1**. Judsko se ocitlo ve svízelné situaci. Tehdy jim Hospodin skrze svého proroka Ezechiela oznámil: „Chystám se na tebe a tasím svůj meč. . . Vyleji na tebe svůj hrozný hněv, budu na tebe soptit oheň své prchlivosti, vydám tě do rukou surovců, kteří chystají zkázu.“ **Ezechiel 21,8.36**.

Egypt' ané se snažili obleženému městu přispěchat na pomoc a Kaldejci, aby jejich nájezd odvrátili, na nějaký čas od Jeruzaléma od-táhli. Tehdy v Sidkijášovu srdci zahořel plamínek naděje. V krátkém období klidu vyslal k Jeremjášovi posla, který měl proroka požádat, aby jménem židovského národa prosil Boha o pomoc.

Na tuto výzvu Jeremjáš odpověděl: „Nepodvádějte sami sebe slovy: ‚Kaldejci od nás určitě odejdou.‘ Ti neodejdou! I kdybyste pobili celé kaldejské vojsko, které proti vám bojuje, takže by zůstali jen muži skolení, každý z nich by ve svém stanu povstal a toto město by vypálili.“ **Jeremjáš 37,9.10**.

Mezi spravedlivými v Jeruzalémě se našlo několik mužů, kteří se rozhodli odklidit z dosahu bezbožných lidí Boží schránu, v níž byly uloženy kamenné desky Desatera. Se zarmouceným srdcem ji tajně uložili do nitra jeskyně. Izrael o ni přišel kvůli svým hříchům a nikdy víc ji už nenašel. Až dodnes je Boží schrána ve svém úkrytu.

Nyní, když bylo jasné, že Jeruzalém padne do rukou nepřátel, Jeremjáš usoudil, že svůj úkol již splnil, a pokusil se odejít. Jeho odchod mu však překazil jakýsi muž, který o něm rozhlásil, že se chystá připojit k Babilóňanům. Třebaže prorok toto tvrzení označil za výmysl, „velmožové se na Jeremjáše rozlítli, zbili ho a dali ho do vězení“ **Jeremjáš 37,15**.

[172] Naděje, která zahořela ve chvíli, kdy Nebúkadnesarova vojska vyjela proti Egypt' anům, měla zakrátko vyhasnout. Kdysi mocný Egypt byl nyní jen nalomenou třtinou. V Božím slovu se o něm píše: „Posílím paže krále babilónského, ale paže faraónovy pokles-

nou. I poznají, že já jsem Hospodin, až vložím svůj meč do ruky babilónského krále a on jej napřáhne na egyptskou zemi.“ **Ezechiel 30,25.**

Tajná schůzka

Zatímco velmožové marně čekali na pomoc z Egypta, Sidkijáš přemýšlel o Božím prorokovi, kterého vsadil do vězení. Po mnoha dnech si jej král dal zavolat a v tajnosti se jej zeptal: „Je nějaké slovo od Hospodina? Jeremjáš odpověděl: ‚Je‘, a pokračoval: ‚Budeš vydán do rukou babilónského krále.‘

Potom se Jeremjáš krále Sidkijáše tázal: ... ‚Kde jsou vaši proroci, kteří vám prorokovali: »Král babilónský nepřítáhne proti vám ani proti této zemi«? Teď poslyš prosím, králi, můj pane, předkládám ti prosbu o smilování: Neposílej mě zpět do domu písaře Jónatana, abych tam nezemřel.“ **Jeremjáš 37,17-20.**

Na to Sidkijáš „přikázal dát Jeremjáše pod dohled na nádvoří stráží. Každý den mu dávali z ulice pekařů bochníček chleba, dokud nebyl všechn chléb ve městě sněden.“ **Jeremjáš 37,21.**

Sidkijáš v sobě nenašel tolik odvahy, aby na veřejnosti přiznal, že Jeremjášovým slovům důvěřuje. Ze strachu od něj získával informace ve svém soukromí. Už ale neměl dostatek síly k tomu, aby se navzdory postoji velmožů a poddaných podřídil Boží vůli.

Jeremjáš i nadále trval na tom, aby se král vydal do rukou babilónského panovníka. Prohlásil: „Kdo zůstane v tomto městě, zemře mečem, hladem nebo morem, ale kdo vyjde ke Kaldejcům, zůstane naživu a jako kořist získá svůj život, zůstane živ.“ **Jeremjáš 38,2.**

Nakonec se stalo, že velmožové, kterým vadilo, že prorokovy rady stojí v cestě jejich vlastním zájmům, vznesli před králem své obvinění. Podle nich byl prorok nepřítel národa, kterého je nutné popravit.

Záchrana Jeremjášova života

Zbabělý král věděl, že toto obvinění je lživé, ale protože si chtěl vlivné muže národa usmířit, vydal Jeremjáše do jejich rukou a dovolil jim naložit s ním, jak uznají za vhodné. „Chopili se tedy Jeremjáše a vhodili ho do cisterny Malkijáše, syna královského, která byla

na nádvoří stráží. Spustili tam Jeremjáše po provazech. V cisterně nebyla voda, jen bláto, takže se Jeremjáš topil v blátě.“ **Jeremjáš 38,6**. Bůh však povolal prorokovy přátele, kteří se za něj u krále přimluvili a přenesli jej zpět na nádvoří stráží.

[173] Král znovu tajně poslal pro Jeremjáše a požádal jej, aby ho seznámil s Božím slovem týkajícím se Jeruzaléma. Na to mu Jeremjáš řekl: „Když ti je oznámím, cožpak mě nevydáš na smrt? A když ti poradím, neposlechneš mě.“ **Jeremjáš 38,15**. Sikdijáš proroku tajně přísahal: „Jakože živ je Hospodin, který nám dal tento život, nevydám tě na smrt ani do rukou těch mužů, kteří ti ukládají o život.“ **Jeremjáš 38,16**.

Tehdy měl král pořád ještě možnost poslechnout varování a umožnit Bohu, aby zmírnil soudy, které brzy dopadnou na město i národ. Poselství znělo jasně: „Jestliže vyjdeš k velmožům babylónského krále, zůstaneš sám naživu a toto město nebude vypáleno; zůstaneš naživu ty i tvůj dům. Jestliže však k velmožům babylónského krále nevyjdeš, bude toto město vydáno do rukou Kaldejců a ti je vypálí. Ani ty jim z rukou neunikneš.“

Král Sidkijáš Jeremjášovi odvětil: „Obávám se Judejců, kteří přeběhli ke Kaldejcům, že mě Kaldejci vydají do jejich rukou a ti naloží se mnou podle své vůle.“ Jeremjáš odpověděl: „Nevydají.“ A naléhavě dodal: „Uposlechni prosím Hospodina, jak ti ohlašuji, a povede se ti dobře a zůstaneš naživu.“ **Jeremjáš 38,17-20**.

Kdyby se král rozhodl prorokovy rady uposlechnout, mnoho lidských životů by bylo ušetřeno a město by nemuselo lehnout popelem. On si však usmyslil, že je už příliš pozdě na to, aby vzal zpět svá rozhodnutí. Velmi dlouho vzdoroval Hospodinu a nyní se mu zdálo být příliš ponižující říct svým poddaným, že přijímá Hospodinovo slovo, které oznámil prorok Jeremjáš, a nevytáhne do boje proti nepříteli.

Přísný trest

[174] Se slzami v očích Jeremjáš naléhal na Sidkijáše, aby zachránil sebe i své poddané. Znovu mu připomněl, že pokud neposlechne Boží rady, přijde o život a všechn jeho majetek padne do rukou Babylóňanů. Král však odmítl vzít zpět své rozhodnutí. Usmyslel si, že se bude řídit radami falešných proroků. Nechal se zcela ovládnout

veřejným míněním. Přestože nezamýšlel páchat zlo, nechtěl se ani postavit na stranu dobra.

Byl dokonce tak zbabělý, že si ani nepřál, aby se lidé dozvěděli, že se radil s Jeremjášem. Kdyby Sidkijáš statečně přiznal, že věří prorokovým slovům, která se z poloviny stejně už naplnila, mohl tím zabránit velkému pustošení. Měl tehdy prohlásit: Poslechnu Hospodina a zachráním město před zničením. Miluji pravdu, nenávidím hřích a budu se řídit radami Vládce Izraele.

Lidé by si vážili jeho odvahy a ti, kteří nevěděli, ke komu se připojit, by se jednoznačně postavili na stranu práva. Kdyby se směle zastal spravedlnosti, získal by obdiv svých poddaných a Juda by byl ušetřen nebyvalého krveprolití, hladomoru a zničení ohněm.

Sidkijášova zbabělost byla hříchem, za který zaplatil strašlivou cenu. Nepřítel se přihnul jako divoká povodeň a zničil město. Židovská vojska se v panice dala na útěk. Sidkijáš byl zajat a jeho synové zemřeli před jeho očima. Následně byl král odvečen jako zajatec z Jeruzaléma, byly mu vypíchnuty oči a po příjezdu do Babylónu bídně zahynul. Ani překrásný chrám, který byl po celá staletí ozdobou vrcholku hory Sijón, nebyl ušetřen. „Dům Boží spálili, jeruzalémské hradby strhli, všechny jeho paláce vypálili a všechno vzácné zařízení bylo zničeno.“ **2. Paralipomenon 36,19**. Velekněz, starší a velmožové byli odvečeni do Babylónu a tam jako zrádci popraveni. Ostatní byli zajati a museli sloužit králi Nebúkadnesarovi a jeho synům.

O Jeremjášovi se píše: „Nebúkadnesar, král babylónský, vydal prostřednictvím velitele tělesné stráže Nebúzaradána příkaz o Jeremjášovi: ‚Vezmi jej do své péče a nedělej mu nic zlého. Učiň mu, oč tě požádá.‘“ **Jeremjáš 39,11.12**.

Když jej babylónský velitel tělesné stráže pustil na svobodu, prorok se rozhodl, že se připojí k pozůstatku lidu, kterým Kaldejci dovolili stát se vinaři a rolníky (viz **Jeremjáš 52,16**). Nad nimi ustanovili Babylóňané místodržícím Gedaljáše. Ten byl však po několika málo měsících zákeřně zabit. Lidé, kteří prošli velkým utrpením, se rozhodli, že utečou do Egypta. Jeremjáš proti tomuto rozhodnutí rázně vystoupil: „Nevstupujte do Egypta,“ prosil je. Lidé však jeho slova nebrali vážně a „celý pozůstatek judského lidu“ hledal své útočiště v Egyptě. „Vstoupili do země egyptské, Hospodina neuposlechli.“ **Jeremjáš 43,2.5.7**.

[175] Prorokův zármutek nad zvráceností těch, kteří se měli stát světlem světa a okrasou Sijónu, ale místo toho byli odvedeni do babilónského zajetí, je patrný z nářků, které se dochovaly a staly se připomínkou toho, jak bláznivé je odvrátit se od Hospodina a spolehnout se na lidskou moudrost. Obklopen zkázou Jeremjáš s důvěrou vyznal: „Hospodinovo milosrdenství, jež nepomíjí, jeho slitování, jež nekončí.“ Neustále se modlil: „Zkoumejme a zpytujme své cesty, vrať me se zpět k Hospodinu.“ **Pláč 3,22.40.**

Nyní byl však Sijón zničen a Boží lid v zajetí. Naplněn žalem prorok zvolal:

„Jak samotno sedí
město, které mělo tolik lidu!
Je jako vdova,
ač bylo mocné mezi pronárody.
Bylo kněžnou mezi krajinami,
a je podrobena nuceným pracím.
Za noci pláče a pláče,
po líci slzy jí kanou,
ze všech jejích milovníků
není nikdo, kdo by ji potěšil.
Všichni její druhové se k ní
zachovali věrolomně,
stali se jejími nepřáteli.
Juda. . . odpočinutí nenachází. . .
Všechny jeho brány
jsou zpustošené,
jeho kněží vzdychají,
jeho panny jsou zarmoucené,
hořko je sijónské dceři.
Její protivníci nabyli vrchu,
její nepřátelé si žijí v klidu. . .“

Pláč 1,1-5.

„Jak zahalil oblakem
ve svém hněvu
Panovník sijónskou dceru!

Srazil z nebe na zem
okrasu Izraele.
Nebyl pamětliv
podnože svých nohou
v den svého hněvu.
Napjal svůj luk jako nepřítel,
pozvedl pravici
jako protivník
a hubil všechny,
kdo byli žádoucí oku;
ve stanu sijónské dcery
vyžil svoje rozhořčení
jako oheň.“

Pláč 2,1.4.

„Rozpomeň se, Hospodine,
co se nám stalo. . .
Naši otcové zhřešili, už nejsou,
a my neseme jejich nepravosti.
Otroci se stali našimi vládci
a nikdo nás z jejich rukou
nevytrhne.
Obrat' nás, Hospodine, k sobě a my se navrátíme, obnov naše
dny
jak za dnů dávnověkých.“

Pláč 5,1.7.8.21.

38. kapitola — Poselství naděje

Skrze Jeremjáše v Jeruzalémě, Daniela v Babylónu a Ezechiela na březích řeky Kebar Bůh lid seznamoval se svými záměry. A to, co slíbil, že pro své věrné udělá, také bezpochyby splní.

Při putování pouští svým dětem kladl na srdce, aby vždy pama-tovaly na jeho zákon. Následně pak, když se usadily v Kenaanu, si měly božská nařízení v každé domácnosti denně připomínat. Měly je zhudebnit a zpívat je. Kněží jim měli vyučovat a vládci o nich měli denně přemýšlet. Hospodin Jozuovi ohledně knihy zákona na-řídil: „Kniha tohoto zákona at’ se nevzdálí od tvých úst. Rozjímej nad ním ve dne v noci, abys mohl bedlivě plnit vše, co je v něm zapsáno. Potom tě bude na tvé cestě provázet zdar, potom budeš jednat prozíravě.“ **Jozue 1,8.**

Kdyby se tímto nařízením vládci Izraele v nadcházejících sto-letích skutečně řídili, osud národa by byl zcela jiný. Moc, kterou království získalo během Davidovy vlády a na počátku Šalomou-novy vlády, byla důsledkem úcty k zákonu. Také k národní reformě v době proroka Elijáše a krále Jóšijáše došlo díky víře v živé Boží slovo. A na toto slovo se Jeremjáš odvolával, když se ve své době snažil podnítit další duchovní reformu. Obracel se na lidi s touto prosbou: „Slyšte slova této smlouvy.“ **Jeremjáš 11,2.**

Když pak kaldejská vojska naposledy oblehla Jeruzalém, všichni pozbyli poslední špetku naděje. Bůh však zbytek věrných nene-chal tápat v beznaději a zoufalství. Dokonce i ve chvílích, kdy byl Jeremjáš pod přísným vězeňským dohledem, Bůh mu sesílal nová poselství, ve kterých odhaloval svou touhu lidem odpustit a zachránit je.

Jeremjáš prostřednictvím názorného podobenství obyvatelům svatého města názorně demonstroval svou víru v to, že se Boží záměr s jeho lidem beze zbytku naplní. Před očima svědků koupil v Anatótu pole po svých předcích. Z lidského pohledu byl odkup pozemku, který ležel na území podléhajícím nadvládě Babylóňanů, čirým bláznovstvím.

Vždyť sám prorok předpověděl zničení Jeruzaléma a dlouhé období babylónského zajetí. Protože byl již pokročilého věku, nemohl doufat, že mu zakoupený pozemek v budoucnu přinese nějaký užitek.

Jeremjáš byl však skálopevně přesvědčen o tom, že Božím záměrem je přivést své děti z vyhnanství zpět do zaslíbené země. Očima víry Jeremjáš viděl přesídlence navracející se do země svých otců. Tím, že koupil pozemek v Anatótu, probudil v mnoha lidech naději, která do jejich srdcí vnesla pokoj.

Když Jeremjáš podepsal kupní smlouvu a získal podpis druhé strany, obrátil se na svého písaře Báruka a požádal jej: „Vezmi tyto listiny, tu kupní listinu zapečetěnou i listinu otevřenou, a vlož je do hliněné nádoby, aby se uchovaly po mnoho dní. Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Opět se v této zemi budou kupovat domy, pole i vinice!“ **Jeremjáš 32,14.15.**

Jeremjášovy pochybnosti

Poté, co se Jeremjáš postaral o uložení písemností, prošla jeho víra tvrdou zkouškou. Začal pochybovat o svém jednání. Sám sebe se ptal: Nechoval jsem se příliš troufale? Co když jsem v lidech vzbudil falešnou naději? Splní se vůbec kdy sliby, které jsem dal vyvolenému národu?

Se zmatkem v srdci se prorok obrátil na Boha a prosil jej, aby mu osvětlil své božské záměry. V tu dobu se Nebúkadnesarova vojska chystala vzít Sijón útokem. Tisíce lidí padne při obraně města. Další tisíce zahynou hladu a na následky vážných nemocí. Osud města je zpečetěn. Nepřátelská vojska už nahlížejí přes hradby z útočných věží. „Hle, náspy!“ modlil se Jeremjáš. „Přitáhli k tomuto městu, aby je dobyli. Město bude vydáno do rukou Kaldejců, kteří proti němu bojují; padne mečem, hladem a morem. Co jsi mluvil, to se stane, ty sám na to budeš patřit. A ty, Panovníku Hospodine, mi teď říkáš: ‚Kup si za stříbro pole a povolej svědky; Vždyť město bude vydáno do rukou Kaldejců.‘“ **Jeremjáš 32,24.25.**

[178]

Bůh na prorokovu modlitbu odpověděl. „Slovo Hospodinovo k Jeremjášovi“ v oné pohnuté hodině znělo: „Hle, já jsem Hospodin, Bůh veškerého tvorstva. Je pro mne něco nemožného?“ **Jeremjáš 32,26.27.** Zanedlouho lehnou městské brány a paláce popelem;

zkáza se blížila a bylo jasné, že obyvatelé města budou odvedeni do zajetí; přesto se měl Boží věčný záměr naplnit.

Na adresu těch, na které dopadne svrchovaný trest, Bůh prohlásil: „Hle, já je shromáždím ze všech zemí, do nichž jsem je ve svém hněvu, rozhořčení a velikém rozlícení rozešel. Přivedu je zpět na toto místo a usadím je v bezpečí. Budou mým lidem a já jim budu Bohem. Dám jim jedno srdce a jednu cestu, aby se mě báli po všechny dny, aby dobře bylo jim i jejich synům po nich.

Jako jsem uvedl na tento lid všechno to veliké zlo, tak na ně uvedu všechno to dobro, které jsem jim slíbil. A budou kupovat pole v této zemi, o níž říkáte: ‚Je zpustošená, není v ní člověka ani dobytka, je vydána do rukou Kaldejců.‘ Budou kupovat pole za stříbro, sepisovat listiny, zapečet'ovat je.“ **Jeremjáš 32,37-39.42-44.**

Povzbuzení v pravý čas

„Toto praví Hospodin, Bůh Izraele, o domech tohoto města a o domech judských králů, které byly střeženy kvůli náspům a kvůli meči. . . : ‚Hle, jeho ránu zahojím a vyléčím, uzdravím je a zjevím jim hojnost pokoje a pravdy. Změním úděl Judy i úděl Izraele a vybuduji je jako na začátku. Očistím je ode všech jejich nepravostí, jimiž proti mně hřešili, a odpustím jim všechny nepravosti. . .

Opět zde však bude slyšet hlas veselí, hlas radosti, hlas ženicha a hlas nevěsty, hlas těch, kteří vybízejí: »Chválu vzdejte Hospodinu zástupů, protože Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.« . . . Změním totiž úděl této země jako na počátku, praví Hospodin.“ **Jeremjáš 33,4.6-8.10.11.**

Takto byla Boží církev potěšena v jedné z nejtemnějších hodin svého zápasu se silami zla. Ačkoli satan v této bitvě zvítězil, Bůh měl všechny události ve svých rukou. Své církvi adresoval toto poselství: „Já budu s tebou. . . a zachráním tě. . . Zahojím a vyléčím tvé rány.“ **Jeremjáš 30,11.17.**

V den radostné obnovy budou rozdělené kmeny Izraele znovu spojeny v jeden národ. Hospodin prohlásil: „Hle, přivedu je ze země severní, shromáždím je z nejdlehlších koutů země. Bude mezi nimi slepý a kulhavý. . . Přijdou s pláčem a s prosbami o smilování, já je povedu. . . Budu Izraeli otcem.“ **Jeremjáš 31,8.9.**

Nová smlouva

Lid, který nebe kdysi vyvýšilo nad všechny ostatní národy, byl před očima všech ponížen a měl se v zajetí naučit poslušnosti. Bůh prohlásil: „Potrestám tě ovšem podle práva, bez trestu tě neponechám.“ **Jeremjáš 30,11.**

Přesto dal na vědomí všem národům, že jeho záměrem je proměnit očividnou prohru ve vítězství a že chce zachraňovat, nikoli trestat. Prorok obdržel následující poselství:

„Ten, který rozmetal Izraele, shromáždí jej,
bude jej střežit
jako pastýř své stádo. . . .
Přijdou a budou plesat
na výšině sijónské. . .
Jejich duše bude jako
zavlažovaná zahrada.
Už nikdy nebudou tesknit. . .
„Jejich truchlení změním
ve veselí. . . ““

Jeremjáš 31,10-13.

„Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu. Ne takovou smlouvu, jakou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův. Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíše jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem. Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávejte Hospodina; Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat.“ **Jeremjáš 31,31-34.**

39. kapitola — Daniel v Babylónu

Mezi Izraelci odvedenými do babylónského zajetí byli i čestní a bohabojní muži, kteří byli odhodláni uctívat Boha i v případě, že by kvůli tomu mohli přijít o všechno. Tito muži se v zemi svého zajetí stanou zástupci živého Boha a budou se podílet na uskutečňování jeho záměrů. S hrdostí se přihlásí ke své víře a jménu vyznavačů živého Boha.

Skutečnost, že tito bohabojní muži byli nyní babylónskými zajatci a že nádoby z Božího domu byly uloženy v chrámu babylónských božstev, považovali vítězové za jasný důkaz toho, že jejich náboženství je nadřazeno tomu židovskému. Bůh se však rozhodl zjevit Babylónanům svou svrchovanost, svatost svých požadavků a ukázat jim, jaké důsledky přináší poslušnost.

Daniel a jeho tři přátelé byli názornou ukázkou toho, čím se člověk může stát, spojí-li svůj život s Bohem. Ze svého prostého domova byli tito mládenci královského původu přesídleni do jednoho z nejvýznamnějších měst tehdejšího světa a dostali se na dvůr nejmocnějšího panovníka. Byli to jinoši „bez jakékoli vady, pěkného vzhledu, zběhlí ve veškeré moudrosti, kteří si osvojili poznání, rozumějí všemu vědění“ **Daniel 1,4**.

Král Nebúkadnesar, který u těchto mladíků objevil velké schopnosti, se rozhodl dát jim takové vzdělání, aby mohli zastávat významná postavení. Nejprve nařídil, aby se naučili kaldejskému jazyku, a následně jim umožnil celé tři roky navštěvovat školy určené pro knížata říše.

Král židovskou mládež nenutil, aby se zřekla své víry, ale doufal, že k tomu postupem času sama dospěje. Říkal si, že když jim změní jména na taková, která budou úzce spojena s uctíváním babylónských božstev, a vystaví je svůdnému vlivu rituálů pohanské modloslužby, přiměje je k tomu, aby se dobrovolně zřekli svého náboženství a přijali babylónská božstva.

Zkouška věrnosti

Na úplném začátku své životní dráhy museli mládenci podstoupit důležitou zkoušku charakteru. Král tehdy vydal nařízení, že musejí [181] jíst pokrmy a pít víno, jaké jí a pije on sám. Tímto způsobem chtěl král dát najevo, že mu jde o jejich prospěch a blaho. Pokrmy z králova stolu byly však zasvěceny modlám, a proto každý, kdo je jedl, přinášel tím oběti babylónským božstvům. Takovým úkonem by Daniel a jeho přátelé zapřeli svou víru a zneuctili by podstatu Božího zákona. Vystavovali by se také nebezpečí, že přepych a požitkářství bude mít na jejich tělesný, duševní a duchovní vývoj negativní vliv. Rovněž věděli, jaké důsledky měla nestřídmost v případě Nádaba a Abihúa, a bylo jim jasné, že by se pitím vína jejich tělesné a duševní schopnosti výrazně zhoršily.

Daniel a jeho přátelé byli v mládí vyučováni tomu, že jsou před Bohem zodpovědní za své schopnosti a že nesmí dovolit, aby jejich síly byly jakkoli oslabeny. Díky tomu si dokázali v morálně zkaženém prostředí královského dvora, v kterém byli denně vystaveni silnému pokušení, uchovat svou vnitřní čistotu. Žádný vliv nebyl dost silný na to, aby je přiměl opustit principy, které získali v dětství studiem Božího slova a rozjímáním nad Božími podivuhodnými činy.

Daniel by jistě našel přijatelnou omluvu pro opuštění přísných pravidel střídmeho života. Mohl by tvrdit, že kdyby zůstal věrný božským zásadám, urazil by tím krále a s největší pravděpodobností by přišel jak o své postavení, tak o holý život. Naopak zřeknutím se Hospodinových příkazů by získal velké výhody a zajistil by si život v blahobytu.

Daniel však ani na okamžik nezaváhal. Rozhodl se, že zůstane věrný svým zásadám. Předsevzal si, „že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech“ **Daniel 1,8**. A jeho přátelé jej v tom podpořili.

Židovské mládence k tomuto rozhodnutí nevedla pýcha ani snaha po sebezviditelnosti, nýbrž jejich touha být za všech okolností na Boží straně. Dobře věděli, že by stačilo udělat jeden chybný krok a začali by se vzdalovat od Hospodina, až by se nakonec jejich spojení s nebem přerušilo úplně a oni by podlehlí pokušení.

„A Bůh dal Danielovi dojít u velitele dvořanů milosrdenství a slitování“ a jeho požadavky byly přijaty s náležitou vážností. Přesto byl však na pochybách a začal Danielovi omluvně vysvětlovat: „Bojím se krále, svého pána, který vám určil pokrm a nápoj. Když uvidí, že jste v tváři přepadlejší než jinoši z vašich řad, připravíte mě u krále o hlavu.“ **Daniel 1,9.10.**

Daniel se pak obrátil na opatrovníka, který měl za úkol pečovat o židovské mládence, a navrhl mu, aby to s nimi na deset dní zkusil. Požádal jej, aby jim po tuto dobu dával místo vybraných pochoutek z královského stolu, které budou jíst ostatní, pouze prostou stravu.

[182] Přestože měl opatrovník strach, nakonec s jejich návrhem souhlasil. Po deseti dnech se ukázalo, že jeho obavy byly zbytečné. „Byli statnější než ostatní jinoši, kteří jedli královské lahůdky.“ **Daniel 1,15.** V důsledku toho jim dovolil jíst jednoduchou stravu po celý zbytek jejich výcviku.

Po celé tři roky svého studia mládenci spoléhali na Hospodinovu moc. Na královském dvoře nebyli dobrovolně. Nedostali se tam proto, že by je k tomu vedla jejich ctižádost či pýcha; byli tam přivedeni jako zajatci. Odloučení od svého domova, snažili se chovat tak, aby dělali čest svému utlačovanému lidu a vyvyšovali Boha, jemuž sloužili.

Nejlepší z nejlepších

Hospodin našel v čistotě jejich pohnutek zalíbení a dal těm čtyřem jinochům vědění a zběhlost ve veškerém písemnictví a moudrosti. Danielovi dal nadto porozumět všem viděním a snům. Naplnilo se na nich zaslíbení: „Ty, kdo mě ctí, poctím.“ **1. Samuelova 2,30.** Zatímco se Daniel pod lidským vedením seznamoval s tím, jaké bude mít na královském dvoře povinnosti, nechával jej Bůh nahlédnout do tajemství budoucnosti a prostřednictvím symbolů a čísel zaznamenat pro budoucí generace důležité události, které se odehrají do konce času.

Když nadešel čas, kdy byli židovští mládenci vyzkoušeni, jestli jsou schopní sloužit na královském dvoře, „žádný mezi nimi nebyl shledán takový jako Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš“ **Daniel 1,19.** Jejich touha po poznání, jejich hluboké vědomosti, jejich

přesné vyjadřování, to vše bylo dokladem jejich dobrého duševního zdraví a tělesné síly. „Proto stávali před králem.“ **Daniel 1,19.**

Na babylónském dvoře byli shromážděni nadprůměrně nadaní muži z nejrůznějších zemí světa, kterým se dostalo to nejlepší vzdělání, jaké tehdejší společnost nabízela. Nad těmi všemi hebrejští mládenci vynikali svou tělesnou silou, duševním zdravím a praktickými dovednostmi. Vzpřímený postoj, jistý krok, krásný vzhled, bystré smysly, vyrovnaný dech, to vše bylo známkou vznešenosti, jíž příroda obdařuje všechny, kdo se řídí jejími zákony.

Ve znalosti babylónské moudrosti předčil Daniel a jeho přátelé všechny ostatní mládence. Při studiu se totiž nechali vést Duchem svatým a z poznání Boha udělali základ svého vzdělávání. Na modlitbách prosili Boha o moudrost a dokázali využít každé příležitosti, aby všestranně rozvíjeli své duševní a rozumové schopnosti. Díky tomu, že se neustále modlili, svědomitě studovali a zůstávali ve spojení s Neviditelným, kráčeli v Henochových šlépějích.

Pravý úspěch v jakékoli činnosti není dílem náhody, souhry okolností či osudu. Je to výsledek působení Boží prozřetelnosti, je to odměna za víru, rozvahu, ctnost a vytrvalost. Nadprůměrné duševní schopnosti a pevný morální charakter člověk nezíská náhodně. Bůh nám připravuje příležitosti a je jen na nás, jestli je budeme schopni využít k osobnímu rozvoji a dosažení úspěchů.

Zde se setkáváme s Božím principem vzájemné spolupráce. Abychom mohli mít účast na Boží milosti, musíme o ni aktivně usilovat. Boží milost má moc ovlivnit naši vůli i skutky, ale nikdy nenahradí naše úsilí.

[183]

Tak jako Bůh spolupracoval s Danielem, bude spolupracovat s každým, kdo zatouží řídit se jeho vůlí. Jeho Duch nám pomůže k dosažení každého hodnotného cíle a k uskutečnění všech ušlechtilých předsevzetí. Ti, kdo se rozhodnou být Bohu poslušní, se ve svém životě setkají s mnoha překážkami. Bůh jim ale pomůže přemoci každou mocnost, která usiluje o jejich porážku. V jeho síle zvítězí nad každým pokušením a překonají všechny těžkosti.

Tajemství úspěchu

Bůh přivedl Daniela a jeho přátele do styku s vlivnými muži Babylónu proto, aby jim představili krásu jeho charakteru. Tento

těžký úkol mohli splnit jen díky tomu, že dokázali být věrní v maličkostech. Ať už plnili drobné povinnosti, či vykonávali důležité úkoly, vždy oslavovali a vyvyšovali Hospodina.

Stejně jako Bůh povolal Daniela, povolává i nás, abychom se stali jeho svědky v dnešní společnosti. Chce, abychom představovali světu principy jeho království. Mnozí čekají, že jim bude svěřen nějaký důležitý úkol, a přitom denně přehlížejí mnoho drobných povinností, při jejichž plnění by mohli projevit svou víru. A zatímco čekají na velkolepou příležitost, při které by osvědčili své nevšední nadání, jejich život se rychle krátí. Měli bychom mít na paměti, že nás Bůh bude soudit i podle toho, co jsme mohli vykonat, ale nevykonali, protože jsme nevyužili své schopnosti k oslavě Boha.

Ušlechtilý charakter není dílem náhody, je to výsledek přísné sebekázně, podřízení nízkých vlastností těm vyšším a odevzdání vlastního já do služeb Boha a člověka.

Dnešní svět potřebuje lidi, kteří se jako Daniel budou ochotni s odvahou postavit na stranu spravedlnosti. Potřebuje odvážné lidi čistého srdce a silných paží. Satan totiž ke každému člověku přichází s pokušením v těch nejsvědňějších podobách, jaké jen ukájení tělesných žádostí může mít.

Jelikož utváření našeho charakteru závisí na stavu těla, ve kterém se rozvíjí mysl a duch, útočí nepřítel svými pokušeními na naše tělesné síly a pokouší se nás co nejvíce oslabit. Pokud ve svých snahách uspěje, většinou se mu nakonec podaří přimět nás, abychom se cele vydali zlu. Přirozené sklony našeho hříšného těla, které nejsou podřízeny Bohu, mají moc nás zničit. Proto je nutné, abychom své touhy ovládali vůlí a ji cele podřídili Bohu. Jedině tak bude moci královská moc rozumu posvěcená božskou milostí převzít vládu nad naším životem. Naše rozumové schopnosti, tělesná síla a délka života podléhají nezměnitelným zákonům. Když se jimi bude člověk řídit, bude schopen zvítězit nad vlastním já, nad svými hříšnými sklony a nad vším, „co ovládá tento věk tmy“ **Efezským 6,12**.

[184]

Židovští mládenci měli stejné vášně jako my, ale díky tomu, že se spoléhali na nekonečnou Sílu, dokázali jim odolat. V jejich životech se pohané setkávali s Boží dobrotou a Kristovou láskou. A my v jejich zkušenosti nacházíme ujištění, že věrnost zásadám přemáhá každé pokušení, že čistota vítězí nad nemravností a věrnost a oddanost nad bezvěrectvím a modlářstvím.

Díky tomu, že dnešní mládež může čerpat ze stejného zdroje síly jako Daniel, bude schopna i za nepříznivých okolností projevat druhým Boží milosrdenství. Přestože bude vystavena silnému pokušení, a to zejména ve velkých městech, kde jsou prostředky k uspokojování smyslových tužeb snadno dostupné, bude schopna se jim díky Bohu ubránit. Vítězství však může dosáhnout jen tehdy, když bude odhodlaně usilovat o dobro.

Když se židovští mládenci loučili se svým domovem, neměli potuchu o tom, jak významným úkolem budou pověřeni. Jelikož se však podřídili božskému vedení, Bůh skrze ně mohl uskutečnit své záměry.

Život proroka Daniela a jeho přátel je názornou ukázkou toho, co je Bůh ochoten udělat pro dnešní děti a mládež, které mu odevzdají svůj život a budou se z celého srdce snažit uskutečňovat jeho záměry. [185]

40. kapitola — Nebúkadnesarův sen

Krátce poté, co Daniel a jeho přátelé vstoupili do služeb krále Nebúkadnesara, se odehrála událost, která zjevila příslušníkům modlářského národa Boží moc. Nebúkadnesar měl sen, kvůli kterému se „rozrušil a nemohl spát“ **Daniel 2,1**. Když se ale probudil, nedokázal si vzpomenout na podrobnosti tohoto snu.

Celý rozrušený si král dal zavolat všechny své učence — „věštce, zaklínače, čaroděje a hvězdopravce“ — a požádal je, aby mu řekli něco, co zklidní jeho rozbouřenou mysl.

Na to mu učenci řekli: „Pověz svým služebníkům ten sen a my ti sdělíme výklad.“ **Daniel 2,4**. Pobouřen jejich vyhýbavou odpovědí jim král nařídil, aby mu sdělili nejen výklad, ale i samotný sen. „Jestliže mi neoznámíte sen a jeho výklad, budete rozsekáni na kusy a z vašich domů se stane hnojiště. Jestliže mi však sen a jeho výklad sdělíte, dostane se vám ode mne darů, odměny a velké pocty.“ **Daniel 2,5.6**.

Učenci odpověděli: „Ať král poví svým služebníkům sen a my sdělíme výklad.“ **Daniel 2,7**.

Král rozčílen proradností mužů, kterým dosud důvěřoval, prohlásil: „Domluvili jste se, že mi budete říkat lživé a zlé věci, dokud se nezmění čas. A proto mi řekněte ten sen a poznám, že jste schopni sdělit mi i výklad.“ **Daniel 2,9**.

Věštci ve snaze králi ukázat, že jeho požadavek je nepřiměřený, reagovali na králova slova takto: „Není na zemi člověka, který by dovedl sdělit to, co král rozkázal. Nadto žádný velký a mocný král nežádal od žádného věštce, zaklínače nebo hvězdopravce takovou věc. Věc, kterou král žádá, je těžká a není nikoho jiného, kdo by ji králi sdělil, mimo bohy, kteří nepřebývají mezi smrtelníky.

Král se proto rozhněval, velice se rozzlobil a rozkázal všechny babylónské mudrce zahubit.“ **Daniel 2,10-12**.

Prosba o pomoc

Když se Daniel dozvěděl, že na základě tohoto nařízení musí zemřít také on i jeho přátelé, vyhledal králova zmocněnce Arjóka a zeptal se ho: „Proč je králův rozkaz tak přísný?“ **Daniel 2,15.**

Arjók jej seznámil s tím, jak král nenašel nikoho, kdo by mu s jeho problémem dokázal pomoci. Když to Daniel uslyšel, na vlastní riziko předstoupil před krále a prosil jej o čas, v kterém by mohl svého Boha požádat o to, aby mu sdělil králův sen i jeho výklad. [186]

Král na tento návrh přistoupil. „Pak Daniel odešel do svého domu a oznámil tu věc svým druhům, Chananjášovi, Mišaelovi a Azarjášovi.“ **Daniel 2,17.** Společně hledali moudrost u Zdroje všeho poznání. Přitom pevně věřili, že se ocitli na babylónském dvoře proto, aby se podíleli na uskutečňování Boží vůle. V nesnázích vždy prosili Boha o vedení; a nyní se opět obrátili na Soudce celé země a úpěnlivě jej žádali o záchranu. A Bůh, kterého uctívali, je poctil svou přízní. „V nočním vidění“ zjevil Danielovi králův sen a jeho význam.

„Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky,“ zvolal Daniel. „Odhaluje hlubiny a skryté věci, poznává to, co je ve tmě, a světlo s ním bydlí. Tobě, Bože otců mých, chci vzdávat čest a chválu, neboť jsi mi dal moudrost a bohatýrskou sílu. Oznámils mi nyní, oč jsme tě prosili, oznámil jsi nám královu záležitost.“ **Daniel 2,20.22.23.**

Daniel ihned vyhledal Arjóka a řekl mu: „Babylónské mudrce nehub! Uved' mě před krále, sdělím králi výklad.“ **Daniel 2,24.**

Králův zmocněnec Daniela rychle zavedl před krále a oznámil mu: „Našel jsem muže z judských přesídlenců, který králi oznámí výklad.“ **Daniel 2,25.**

Sen a jeho výklad

Hned v úvodních slovech Daniel odmítl jakékoli zásluhy a otevřeně vyznal, že veškerá moudrost a poznání pocházejí od Boha nebes. Když se jej král zeptal: „Jsi schopen oznámit mi sen, který jsem měl, a jeho výklad?“, odpověděl mu: „Tajemství, na které se král ptá, nemohou králi sdělit ani mudrci ani zaklínači ani věštcí ani planetáři. Ale je Bůh v nebesích, který odhaluje tajemství. On dal králi Nebúkadnesarovi poznat, co se stane v posledních dnech. . .

Já pak to nemám z moudrosti, které bych měl více než ostatní živé bytosti, ale to tajemství mi bylo odhaleno, aby výklad byl králi oznámen a abys poznal myšlení svého srdce.

Ty jsi, králi, viděl jakousi velikou sochu. Byla to obrovská socha a její lesk byl mimořádný. Stála proti tobě a měla strašný vzhled. Hlava té sochy byla z ryzího zlata, její hrud' a paže ze stříbra, břicho a boky z mědi, stehna ze železa, nohy dílem ze železa a dílem z hlíny. Viděl jsi, jak se bez zásahu rukou utrhł kámen a udeřil do železných a hliněných nohou sochy a rozdrtil je, a rázem bylo rozdrceno železo, hlína, měď, stříbro i zlato, a byly jako plevy na mlatě v letní době. Odnesl je vítr a nezbylo po nich ani stopy. A ten kámen, který do sochy udeřil, se stal obrovskou skálou a zaplnil celou zemi.“ **Daniel 2,26-28.30-35.**

[187] „Toto je sen,“ (**Daniel 2,36**) prohlásil s jistotou Daniel a král, který pozorně naslouchal, rozpoznal, že je to opravdu onen sen, který jej před nedávnem tolik vyděsil. Tím byla jeho mysl připravena přijmout ochotně i výklad snu. Bůh chtěl tímto způsobem seznámit Nebúkadnesara s odpovědností, kterou má jako vládce nejmocnější říše světa vůči nebi. Za malý okamžik budou králi zjeveny budoucí události, které sahají až do konce času.

„Ty, králi, jsi král králů. Bůh nebes ti dal království, moc, sílu a slávu. . . Ty jsi ta zlatá hlava. Po tobě povstane další království, nižší než tvé, a pak další, třetí království, měděné, které bude mít moc nad celou zemí. Čtvrté království bude tvrdé jako železo, . . . bude drtit a tříštit. Že jsi viděl nohy a prsty dílem z hrncířské hlíny a dílem ze železa, znamená, že království bude rozdělené a bude v něm něco z pevnosti železa, neboť jsi viděl železo smíšené s jílovitou hlínou. Prsty nohou dílem ze železa a dílem z hlíny znamenají, že království bude zčásti tvrdé a dílem křehké. Že jsi viděl železo smíšené s jílovitou hlínou, znamená, že se bude lidské pokolení mísit, avšak nepřilnou k sobě navzájem, jako se nesmísí železo s hlínou.

[188] Ve dnech těch králů dá Bůh nebes povstat království, které nebude. . . předáno jinému lidu. Rozdrtí a učiní konec všem těm královstvím, avšak samo zůstane navěky. . . Sen je pravdivý a výklad spolehlivý.“ **Daniel 2,37-45.**

Král uvěřil Danielovým slovům. V pokoře „padl na tvář, poklonil se“ a řekl: „Vpravdě, váš Bůh je Bůh bohů a Pán králů, který odhaluje tajemství, neboť jsi mi dokázal toto tajemství odhalit.“ **Daniel 2,47.**

Nebúkadnesar odvolal nařízení, podle kterého měli být usmrceni všichni mudrci, kteří sloužili na královském dvoře. Jejich životy byly zachráněny díky Danielovu spojení s tím, který odhaluje tajemství. „Král pak Daniela povýšil, dal mu mnoho velkých darů i moc nad celou babylónskou krajinou a učinil ho nejvyšším správcem všech babylónských mudrců. Ale Daniel prosil krále, aby správou babylónské krajiny pověřil Šadraka, Měšaka a Abed-nega. Daniel sám zůstal na královském dvoře.“ **Daniel 2,48.49.**

Vzestup a pád světových říší

Když se zabýváme lidskými dějinami, zdá se nám, že vzestup a pád říší závisí na vůli a schopnostech člověka. V Božím slově však můžeme pohlédnout za oponu lidských dějin a uvidět Boží vyslance, kteří nenápadně vykonávají Boží vůli.

Stovky let předtím, než se na jevišti dějin objevila určitá království, Vševedoucí předpověděl vzestup a pád všech světových říší. Bůh seznámil Nebúkadnesara s tím, že Babylón padne a po něm povstane jiná říše. Protože však nebude uctívat jediného pravého Boha, její sláva rovněž vybledne. Třetí království nakonec také zanikne a národy světa si podmaní čtvrté království, které bude tvrdé jako železo.

Kdyby vládci Babylónu vždy uctívali a báli se Hospodina, byli by nadáni moudrostí a mocí, které by zvýšily jejich sílu a obratnost. Oni se však na Boha obraceli jen v případě, že se ocitli v nesnázích. Když v takových situacích lidská pomoc selhala, vyhledali muže, jako byl Daniel, kteří uctívali živého Boha a byli nadáni jeho mocí. Přestože vládci Babylónu byli velmi vzdělaní a inteligentní, vzdálili se od Boha natolik, že nedokázali porozumět zjevením a varováním, které dostali ohledně budoucnosti.

A tak byl Babylón nakonec dobyt a zničen. Zanikl proto, že na vrcholu jeho slávy se vládci přestali spoléhat na Boha a všechny úspěchy připsali člověku. Na médo-perské království byl vylit Boží hněv, protože zcela pošlapali Boží zákon. Většina jeho obyvatel nectila a nebála se Hospodina. Celá země byla nakažena bezbožností a nemorálností. A království, která následovala po této říši, byla ještě zkaženější a jejich morálka neustále upadala.

Moc, kterou uplatňují vládci tohoto světa, pochází z nebe, a úspěch jejich vlády pak závisí na tom, k jakým účelům ji využijí. Jim všem jsou určena tato slova: „Přepásal jsem tě, ač jsi mě neznal.“
Izajáš 45,5.

- [189] Boží slovo jasně ukazuje, že úspěch a moc národů, stejně jako jednotlivých lidí, se nezakládá na schopnosti využít každé příležitosti ani na množství zbraní a bojové techniky, které vytvářejí zdání neporazitelnosti. Nezakládá se ani na tom, jak moc tyto národy dávají najevo svou velikost a sílu. Dosažený úspěch a moc jsou přímo úměrné odhodlání, se kterým tyto národy uskutečňují Boží záměry.
- [190]

41. kapitola — V ohnivé peci

Sen o veliké soše byl králi dán proto, aby pochopil, jakou úlohu hraje v dějinách lidstva, a aby porozuměl tomu, jaký vztah by jeho království mělo mít ke království nebeskému. Výklad snu totiž jasně hovořil o ustavení věčného Božího království.

Král uznal Boží moc, když Danielovi řekl: „Vpravdě, váš Bůh je Bůh bohů a Pán králů, který odhaluje tajemství...“ **Daniel 2,47.** Nějaký čas měl Nebúkadnesar k Bohu úctu, ale jeho srdce ještě nebylo zcela očištěno od touhy po sebevyvýšení. Po určité době se pyšně vrátil k uctívání model a praktikoval je s ještě větším zápallem. Danielova slova: „Ty jsi ta zlatá hlava,“ se mu hluboce vryla do paměti. Toho hned využili jeho rádcové, kteří mu navrhli, aby nechal udělat sochu podobnou té, kterou viděl ve snu, a umístil ji na takovém místě, kde by všichni mohli zlatou hlavu uctívat.

Potěšen tímto nápadem se král rozhodl, že jej ještě zdokonalí. Socha nebude vyrobena od hlavy dolů z materiálů snižující se kvality, nýbrž bude celá ze zlata. Bude to symbol Babylónu jako neporazitelného a všemocného království.

Myšlenka na založení vládnoucí dynastie, která přetrvá navěky, se králi velmi líbila. Vždyť už nyní se jeho rostoucí moci bály všechny národy světa. Je zarážející, jak rychle král zapomněl na podivuhodnou prozřetelnost, která do jeho života zasáhla prostřednictvím snu o veliké soše, jakož i na to, že jen díky výkladu, který mu poslal Bůh Izraele, byli nejmoudřejší muži jeho království ušetřeni potupné smrti, a rozhodl se vyvýšit Babylón nad všechny říše světa.

Zavrhl Danielův výklad a pravdu zneužil ke svým sobeckým účelům. Symbol, jehož prostřednictvím chtěla nebesa zjevit lidem důležité dějinné události, zneužil k zatemnění poselství, které Bůh zamýšlel představit světu. Satan moc dobře věděl, že pravda, která není smíchána se lží, je silou, jež má moc zachránit lidské životy; když se jí však využije k sebevyvýšení, stane se z ní síla zla.

[191]

Zlatá socha

Nebúkadnesar využil svého velkého bohatství a nechal vyrobit zlatou sochu, která se vzhledem podobala té, již viděl ve snu; jen použitý materiál byl jiný. Nikdy dřív Kaldejci nevyrobili něco tak impozantního, jako byla tato majestátní socha. Bylo proto pochopitelné, že v zemi, kde převládalo modlářství, se z ní záhy stal předmět uctívání. Král vydal příkaz, že v den posvěcení sochy musí všichni vyjádřit svou oddanost Babylónu a soše se poklonit.

Ve stanovený den se na pláni Dúra, kde byla socha umístěna, shromáždil velký zástup lidí ze všech národů a ras. Jakmile zazněl zvuk hudebních nástrojů, všichni lidé „padli a klaněli se před zlatou sochou“ **Daniel 3,7**. Zdálo se, že mocnosti temnot opět zvítězí; podařilo se jim spojit uctívání sochy se zavedenými prvky modloslužby, uznané za státní náboženství. Satan v tu chvíli doufal, že takto překazí Boží záměr, podle kterého měly být skrze poražený Izrael požehnány všechny národy země.

Bůh ale rozhodl jinak. Ne všichni se poklonili modlářskému symbolu lidské moci. Tři muži učinili pevné rozhodnutí, že za žádnou cenu nezneuctí Boha nebes. Jejich Bůh byl Králem králů; nikdy by se nepoklonili nikomu jinému.

Nabúkadnesarovi se doneslo, že se někteří opovázili vzepřít jeho nařízení. Několik učenců, kteří Danielovým přátelům záviděli jejich postavení, králi oznámili: „Jsou zde muži Judejci, které jsi pověřil správou babylónské krajiny, Šadrak, Měšak a Abed-nego. Tito muži nedbají, králi, na tvůj rozkaz, tvé bohy neuctívají a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se neklanějí.“ **Daniel 3,12**.

Královo zastrahování

Král nařídil, aby byli tito muži předvedeni. Ukázal jim rozpálenou pec a připomněl jim, jaký je stihne trest, pokud budou i nadále vzdorovat jeho vůli. Židé však zůstali věrní Bohu nebes a cele se spolehli na jeho zachranitelskou moc.

Když stanuli před trůnem, král si všiml, že tito tři muži mají něco, co ostatním učencům chybí. Dal jim tedy ještě jednu příležitost. Pokud se připojí k zástupům uctívajícím sochu, odpustí jim jejich troufalost. „Jestliže se nepokloníte,“ zvolal, „v tu hodinu budete

vhození do rozpálené ohnivé pece.“ Nakonec se jich s výhrůžným gestem zeptal: „A kdo je ten Bůh, který by vás vysvobodil z mých rukou!“ **Daniel 3,15.**

Královy výhrůžky však byly zcela zbytečné. Židé v tichosti pohlédli k peci a řekli: „Nebúkadnesare, nám není třeba dávat ti odpověď. Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás.“ Jejich víra byla posílena, když si uvědomili, že Bůh bude jejich záchranou oslaven; a s jistotou, která vyvěrala z víry v živého Boha, dodali: „Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme.“ **Daniel 3,16-18.** [192]

Králův vztek neznal mezí. „Tu se Nebúkadnesar velice rozlítil a výraz jeho tváře se vůči Šadrakovi, Měšakovi a Abed-negovi změnil.“ **Daniel 3,19.** Nařídil, aby byla pec rozpálena sedmkrát více než obvykle a aby stateční vojáci svázali muže, kteří uctívají Boha Izraele. „Ti muži byli hned svázáni ve svých pláštích a suknicích i s čepicemi a celým oblečením a vhození do rozpálené ohnivé pece. Protože královo slovo bylo přísné a pec byla nadmíru vytopena, ony muže, kteří Šadraka, Měšaka a Abed-nega vynesli, usmrtil plamen ohně.“ **Daniel 3,21-23.**

Zázračné vysvobození

Když ale byli Boží svědkové vhození do pece, zjevil se jim Spasitel a spolu s nimi se procházel uprostřed ohně. V přítomnosti Pána ohně i mrazu plameny ztratily svůj žár.

Král pohlédl do pece v domnění, že uvidí ony tři muže spálené na prach. Jeho obličej však zesinal; zvedl se z trůnu a soustředěně pohlédl do šlehajících plamenů ohně. Ve strachu se zeptal: „Což jsme nevhodili do ohně tři svázané muže? ... Hle, vidím čtyři muže, jsou rozvázaní a procházejí se uprostřed ohně bez jakékoli úhony. Ten čtvrtý se svým vzhledem podobá božímu synu.“ **Daniel 3,24.25.**

Odkud pohanský král věděl, jak vypadá Boží Syn? Dozvěděl se to od hebrejských zajatců, kteří na královském dvoře vydávali svým charakterem svědectví o pravdě. Když se jich někdo zeptal na podstatu jejich víry, bez váhání jej s ní seznámili. Takto vyučovali své spolupracovníky o Bohu nebes, kterého uctívali. Vyprávěli jim

o Mesiáši a Spasiteli, jehož příchod očekávají. Díky tomu mohl král ve čtvrté postavě uprostřed ohně poznat Božího Syna.

Nebúkadnesar, který odložil svůj majestát a vznešenost, zvolal: „Služebníci Boha nejvyššího, vyjděte a pojd' te sem!“ **Daniel 3,26.** Na ta slova Šadrak, Měšak a Abed-nego předstoupili před obrovské zástupy a všichni se mohli přesvědčit, že nejsou zraněni. Přítomnost jejich Spasitele je ochránila od sebemenší újmy; pouze provazy, kterými byli svázáni, shořely v ohni.

Na sochu vystavenou s velikou okázalostí si už nikdo nevzpomněl. Král musel v pokoře vyznat: „Požehnán buď Bůh Šadrakův, Měšakův a Abed-negův, který poslal svého anděla a vysvobodil své služebníky, kteří na něj spoléhali. Přestoupili královo slovo a vydali svá těla, aby nemuseli vzdát poctu a klanět se nějakému jinému bohu než Bohu svému. . . . Není jiného Boha, který by mohl vyprostit jako tento Bůh.“ **Daniel 3,28.29.**

Babylónský král se snažil seznámit všechny lidi země se svým přesvědčením, že židovský Bůh je hoden nejvyšší možné úcty. A Bůh byl královou snahou velmi potěšen.

[193] Tím, že Bůh zachránil své věrné služebníky, dal jasně najevo, že stojí na straně utiskovaných a staví se proti všem pozemským mocnostem, které se bouří proti nebi.

V hodině zkoušky si Hebrejci vzpomněli na toto zaslíbení: „Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí.“ **Izajáš 43,2.** Zprávy o jejich zázračném vysvobození z plamenů ohně se prostřednictvím vyslanců z mnoha národů, které Nebúkadnesar pozval k zasvěcení sochy, rychle roznesly do nejrůznějších zemí světa.

Velké soužení

Je velmi důležité, abychom si z událostí, které se odehrály na pláni Dúra, vzali poučení. V dnešní době budou Boží služebníci ponižováni a zneužíváni těmi, jejichž srdce je plné závisti a fanatismu. Největší nenávist pak bude namířena proti lidem, kteří v souladu se čtvrtým přikázáním světí sobotu. Dokonce vyjde všeobecné nařízení, podle kterého všichni takoví zaslouží trest smrti. V této situaci je nutné, aby Boží lid dal jasně najevo, že jej nic nepřiměje k tomu, aby udělal jakýkoli ústupek a přijal falešné náboženství. Těm, je-

jichž srdce je cele odevzdáno Bohu, budou lidská nařízení připadat v porovnání s Božím slovem zcela bezvýznamná. Zůstanou věrní pravdě i za cenu ztráty vlastního života.

Bůh se mocně přiznává ke každému, kdo stojí na straně práva a spravedlnosti. Ten, který se s Hebrejci procházel v rozpálené peci, bude se svými následovníky v jakékoli situaci. Díky tomu budou jeho vyvolení v období soužení pevní jako skála. Jejich prostřednictvím se Bůh zjeví okolnímu světu jako Bůh bohů, který má moc zachránit každého, kdo v něho věří.

[194]

42. kapitola — Nebúkadnesarovo bláznovství

Sen o veliké soše, podle kterého měla Babylónská říše zaniknout a na její místo nastoupit další čtyři, jež nakonec vystřídá Boží království, na Nebúkadnesara silně zapůsobil.

Přesto na tuto překrásnou vizi, která zjevovala Boží záměry s národy světa, na nějaký čas zapomněl. Když však byl na pláni Dúra pokořen, opět uznal, že Boží království je „království věčné“ **Daniel 7,27**. Díky jeho vrozenému smyslu pro pravdu a spravedlnost jej mohl Bůh využít k potrestání neposlušných národů a k uskutečnění svých božských záměrů. Jak ale král připojoval k Babylónské říši jedno království za druhým, vzrůstala jeho sláva jako nejmocnějšího panovníka tehdejšího světa. Nebylo proto divu, že tento úspěšný a pyšný vládce byl v pokušení odklonit se od cesty pokory, která ve skutečnosti byla cestou k pravé velikosti.

V období míru mezi dobovačnými válkami král se zápalem zveleboval královské město, až bylo chloubou celé země (viz **Jeremjáš 51,41**). Jelikož se mu podařilo udělat z Babylónu jeden z divů světa, vzrostla jeho pýcha natolik, až hrozilo, že zničí svou pověst krále, kterého ke svým účelům používá Bůh.

Ve svém milosrdenství mu dal Bůh další sen, který jej měl před tímto nebezpečím varovat. V nočním vidění Nebúkadnesar spatřil veliký strom, jehož vrchol sahal až do nebe a jeho větve zakrývaly celou zemi. V jeho stínu našla stáda bezpečný úkryt, ve větvích si ptáci splétali svá hnízda a „sytilo se z něho všechno tvorstvo“ **Daniel 4,9**.

Když si král tento majestátní strom prohlížel, uviděl nebeského posla, který přistoupil ke stromu a mocným hlasem zvolal: „Skácejte strom! Osekejte mu větve! Otrhejte mu listí! Rozházejte jeho plody! ... Avšak pařez s kořeny ponechte v zemi, ... ať je skrápěn nebeskou rosou a se zvířítí ať se dělí o rostliny země. Jeho srdce ať je jiné, než je srdce lidské, ať je mu dáno srdce zvířecí, dokud nad ním neuplyne sedm let. V rozhodnutí nebeských poslů je rozsudek, výpovědí svatých je věc uzavřená. Z toho živí poznají, že Nejvyšší

má moc nad lidským královstvím a komu chce, je dává.“ **Daniel 4,11-14.**

Výklad snu

Velice rozrušený král vyprávěl sen učencům. Nikdo z nich však nebyl schopen sen vyložit, přestože jeho význam byl zjevný. V zoufalství dal král zavolat Daniela, kterého si cenil pro jeho pevný charakter a nevídanou moudrost.

Když jej seznámil se svým snem, Nebúkadnesar prohlásil: „Tento sen jsem viděl já, král Nebúkadnesar, a ty, Beltšasare, mi řekni jeho výklad. Žádný z mudrců mého království mi nemohl výklad oznámit. Ty však jsi toho schopen, neboť v tobě je duch svatých bohů.“ **Daniel 4,15.**

Daniel okamžitě pochopil význam snu a byl jeho naléhavostí hluboce zasažen. Když král viděl Danielovy rozpaky a obavy, projevil mu svou náklonnost. „Beltšasare, snu ani výkladu se nehroz.“ **Daniel 4,16.**

Prorok si uvědomil, že Bůh mu uložil, aby Nebúkadnesara seznámil se soudem, který na něj kvůli jeho pýše a povýšenosti v budoucnu dopadne. Přestože se jeho významu zalekl, věděl, že musí králi říct pravdu bez ohledu na to, jaké to pro něj bude mít následky.

„Strom, který jsi viděl,“ řekl Daniel, „jsi ty, králi, který jsi rostl a sílil. Tvá velikost rostla, až dosáhla k nebi, tvá vladařská moc až na konec země. Král viděl potom posla, a to svatého, jak sestupoval z nebe a nařizoval: ‚Skácejte strom a zničte jej, avšak pařez s kořeny ponechte v zemi...‘ Toto je výklad, králi: Je to rozhodnutí Nejvyššího, které dopadlo na krále, mého pána. Vyženou tě pryč od lidí a budeš bydlet s polní zvěří. Za pokrm ti dají rostliny jako dobytku a nechají tě skrápět nebeskou rosou. Tak nad tebou uplyne sedm let, dokud nepoznáš, že Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že je dává, komu chce. A že bylo řečeno, aby byl pařez toho stromu i s kořeny ponechán, tvé království se ti opět dostane, až poznáš, že Nebesa mají moc.“ **Daniel 4,17.19-23.**

Daniel následně pyšného krále vyzval, aby se kál, a tak od sebe odvrátil hrozící neštěstí. „Překonej své hříchy spravedlností,“ řekl mu, „a svá provinění milostí k strádajícím; snad ti bude prodloužen klid.“ **Daniel 4,24.**

Boží trest

[196]

Po nějaký čas se Nebúkadnesar pevně držel prorokovy rady; protože však jeho srdce dosud nebylo zcela očištěno od rozmařilosti a ctižádosti, dostaly se tyto vlastnosti později opět ke slovu. Jeho vláda, která do té doby byla spravedlivá a milosrdná, začala být plná útisku a tyranie. Bohem darované nadání král čím dál více zneužíval k sebeoslavení a vyvyšoval se nad Boha nebes, který mu dal život i veškerou moc.

Po mnoho měsíců Boží soud nepřicházel. Místo však, aby Boží shovívavost vedla krále k pokání, opájel se svou pýchou tak dlouho, až nakonec přestal věřit v pravdivost výkladu snu a začal své dřívější obavy zlehčovat.

Několik let poté, co ve snu obdržel varování, procházel se Nebúkadnesar po svém paláci a s uspokojením přemítal o své vladařské moci a stavitelských úspěších. Jeho srdce se naplnilo sebeuspokojením a on prohlásil: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybudoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ **Daniel 4,27.**

Tato slova ještě ani nesplynula z králových rtů, když vtom se ozval hlas z nebe, který oznamoval, že právě nadešel předem stanovený čas Božího soudu. „Tobě je to řečeno, králi Nebúkadnesare: Tvé království od tebe odešlo. Vyženou tě pryč od lidí a budeš bydlit s polní zvěří. Dají ti za pokrm rostliny jako dobytku. Tak nad tebou uplyne sedm let, dokud nepoznáš, že Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že je dává, komu chce.“ **Daniel 4,28.29.**

V ten okamžik mocný vládce zešílel. Vladařské žezlo mu vypadlo z ruky. Pozbyl moci, kterou mu daroval jeho Stvořitel, „byl vyhnán pryč od lidí, pojídal rostliny jako dobytek, jeho tělo bylo skrápěno nebeskou rosou, až mu narostly vlasy jako peří orlům a nehty jako drápy ptákům“ **Daniel 4,30.**

Celých sedm let byl Nebúkadnesar ostudou všech svých poddaných; byl ponížen před zraky celého světa. Pak se mu opět vrátil rozum a on si uvědomil, že byl potrestán božskou rukou. Ve svém veřejném projevu otevřeně vyznal, že své původní postavení získal jen díky Boží milosti. Prohlásil: „Když uplynuly ty dny, pozdvihl jsem já Nebúkadnesar své oči k nebi a rozum se mi vrátil. Dobrořečil jsem Nejvyššímu a chválil jsem a velebil Věčně živého. . .

Tou dobou se mi vrátil rozum a ke slávě mého království mi opět byla vrácena má důstojnost a lesk. Moje královská rada a hodnostáři mě vyhledali, opět jsem byl dosazen do svého království a byla mi přidána mimořádná velikost.“ **Daniel 4,31.33.**

Kdysi pyšný vládce se stal pokorným Božím dítětem, moudrým a milosrdným králem. Od této chvíle byl podřízen moci Nejvyššího, upřímně se snažil žít v bázni Boží a usiloval o blaho svých poddaných. Nebúkadnesar se nakonec přece jen naučil tomu, čemu by se měli naučit všichni vládci světa — poznal, že tajemství skutečné velikosti tkví v opravdové dobrotě. Svou oddanost Hospodinu vyjádřil slovy: „Nyní tedy já Nebúkadnesar chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou pyšně, má moc ponížit.“ **Daniel 4,34.**

Boží vůle se naplnila. Toto veřejné vystoupení, ve kterém Nebúkadnesar uznal dobrotu a svrchovanou autoritu Boží, bylo jeho posledním činem zaznamenaným v Písmu svatém.

[197]

43. kapitola — Poslední noc Babylónu

Velké změny se udály v zemi, do níž byli Daniel a jeho přátelé násilně odvedeni před více jak šedesáti lety jako zajatci. Nebúkadnesar zemřel a na babylónský trůn dosedli jeho nemoudří nástupci. V důsledku toho se království začalo pomalu, ale jistě rozpadat.

Král Belšasar, Nebúkadnesarův vnuk, se opájel svou mocí a pozvedl své srdce proti Bohu nebes. Měl v živé paměti to, jak byl jeho děd na základě Božího příkazu vyhnán pryč od lidí. Věděl také, že se Nebúkadnesar na sklonku svého života obrátil na víru v Boha a získal zpět své dřívější postavení. On však dovolil, aby rozmařilost a sebevyvyšování tyto události, na které neměl nikdy zapomenout, z jeho paměti zcela vymazaly. Vlastní vinou nevyužil prostředky, které měl k dispozici, aby se hlouběji seznámil s pravdou.

Belšasarova lehkomyšlnost

Bylo to krátce předtím, než došlo k dramatickému zvratu. Babylón byl obležen Kýrem, velitelem vojsk Médů a Peršanů. Protože ale bylo město obehnané masivními hradbami s ocelovými branami, bylo chráněno širokým vodním příkopem a mělo téměř nevyčerpatelné zásoby jídla, cítil se požitkářský král v bezpečí a trávil čas obležení nevázanými radovánkami.

Ve své pýše a povýšenosti, s lehkomyšlným pocitem bezpečí, Belšasar „vystrojil velikou hostinu svým tisíci hodnostářům a před těmito tisíci pil víno“ **Daniel 5,1**. Mezi hosty byly přítomny překrásné, okouzující ženy. Byli tam i vzdělaní a neobyčejně nadaní muži. A u stolu seděli s králem také hodnostáři a státníci a vychutnávali opojnou chuť vína.

S rozumem zakaleným opilostí a v zajetí vášní postavil se král do čela nevázaných orgií. „Poručil . . . přinést zlaté a stříbrné nádoby, které odnesl Nebúkadnesar, jeho otec, z jeruzalémského chrámu, aby z nich pili král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny.“ **Daniel 5,2**. Tak chtěl král ukázat, že pro jeho ruce není nic příliš svaté. „Hned

tedy přinesli zlaté nádoby odnesené z chrámu, to je z Božího domu [198] v Jeruzalémě, a pili z nich král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny. Pili víno a chválili bohy zlaté a stříbrné, bronzové, železné, dřevěné a kamenné.“ **Daniel 5,3.4.**

Píšící ruka

Nikým nepozorován sledoval Boží posel celé toto dění. Slyšel rouhavý smích a viděl modloslužebný obřad. Všichni přítomní se však zakrátko měli o jeho přítomnosti dozvědět. Ve chvíli, kdy se hosté bavili nejlépe, objevila se bezkrevná ruka, která na zeď paláce začala psát nápis, který zářil jako plameny ohně. Byl předzvěstí blížící se zhouby.

Nevázaná oslava utichla a přítomní muži a ženy s hrůzou sledovali ruku, která pomalu črtala záhadné poselství. Před očima jim přeběhly všechny zlé skutky, které během svého zkaženého života spáchali. Měli dojem, jako by se ocitli před soudnou stolicí Boha nebes, jehož nekonečné moci se vzepřeli. Tam, odkud se před malým okamžikem ozývalo bujaré veselí a rouhavé poznámky, bylo slyšet jen výkřiky hrůzy, které splývaly z třesoucích se rtů.

Nejvíce vyděšený byl samotný král Belšasar. Jeho svědomí se probudilo a „kolena mu tloukla o sebe“ **Daniel 5,6.** Uvědomil si, že nemá, čím by omluvil své drzé chování ani to, že propásl drahocenné příležitosti k poznání Boha.

Marně se král snažil pochopit smysl hořícího nápisu. V zoufalství se s prosbou o pomoc obrátil na mudrce své říše. Shromážděním zazněl jeho hlasitý výkřik: „Kdokoli přečte toto písmo a sdělí mi výklad, bude oblečen do purpuru, na krk mu bude dán zlatý řetěz a bude mít v království moc jako třetí po mně.“ **Daniel 5,7.** Jenže nebeská moudrost není na prodej. „Všichni královští mudrci tedy vstoupili, ale nebyli schopni písmo přečíst a oznámit králi výklad.“ **Daniel 5,8.** Byli stejně bezradní jako učenci z předchozí generace, kteří se pokoušeli vyložit Nebúkadnesarův sen.

Pak si králova matka vzpomněla na Daniela. Zvolala: „Králi, navěky buď živ! Necht' tě tvé myšlenky neplní hrůzou a barva tvého obličeje at' se nemění. Je ve tvém království muž, v němž je duch svatých bohů. ... Král Nebúkadnesar, tvůj otec, ho ustanovil nejvyšším z věstců, zaklínačů, hvězdopравců a planetářů, ano, tvůj otec,

králi, neboť bylo shledáno, že Daniel, jemuž král dal jméno Belšasar, má mimořádného ducha a poznání a že je zběhlý ve vykládání snů, řešení záhad a vysvětlování věcí nesnadných. Necht' je Daniel nyní zavolán a sdělí výklad'.

Daniel byl hned přiveden ke králi.“ **Daniel 5,10-13**. Ve snaze najít ztracený klid Belšasar prorokovi řekl: „O tobě jsem slyšel, že dokážeš podat výklad a vysvětlit nesnadné. Nyní tedy, dokážeš-li to písmo přečíst a výklad mi oznámit, budeš oblečen do purpuru, na krk ti bude dán zlatý řetěz a budeš mít v království moc jako třetí.“ **Daniel 5,16**.

[199] Daniel, kterého královy sliby nevyvedly z rovnováhy, stál tiše, s důstojným výrazem ve tváři, jako pravý služebník Nejvyššího. Pak rozvážně králi odpověděl: „Své dary si ponech a své odměny dej jinému. To písmo však králi přečtu a výklad mu oznámím.“ **Daniel 5,17**.

Výklad nápisu na zdi

Prorok nejprve Belšasarovi vyprávěl o Nebúkadnesarovu hříchu a úpadku, který přišel jako božský trest za jeho pýchu, a o tom, jak následně uznal moc a milosrdenství Boha Izraele. Potom Belšasara otevřeně a důrazně napomenul za jeho velkou nemorálnost a ukázal mu, čemu všemu se měl naučit, ale nenaučil. Protože se Belšasar nepoučil z událostí Nebúkadnesarova života, měl zakrátko sklidit ovoce svého vzpurného postoje.

„Ty, ... Belšasare, jsi neponížil své srdce, ačkoli jsi o tom všem věděl, ale povýšil ses nad Pána nebes. Přinesli před tebe nádoby z jeho domu a pil jsi z nich víno ty i tvoji hodnostáři, tvé ženy i ženiny, a chválil jsi bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné a kamenné, kteří nic nevidí, neslyší ani nevědí. Boha, v jehož ruce je tvůj dech a všechny tvé cesty, jsi však nevelebil. Proto bylo od něho posláno zápěstí ruky a napsáno toto písmo.“ **Daniel 5,22-24**.

Pak se Daniel otočil k nápisu na zdi a četl: „Mené, mené, tekell, ú-parsín.“ I když ruka dávno zmizela, tato slova stále pronikavě zářila; a nyní shromáždění lidé se zatajeným dechem naslouchali slovům staříckého proroka. „Toto je výklad těchto slov: Mené — Bůh sečetl tvé kralování a ukončil je. Tekel — byl jsi zvážen na

vahách a shledán lehký. Peres — tvé království bylo rozlomeno a dáno Médům a Peršanům.“ **Daniel 5,25-28.**

Oné poslední noci Belšasar a jeho velmoži při bláznivé oslavě naplnili míru viny kaldejského království. Od té chvíle už Boží ruka nemohla dále bránit blížící se katastrofě. „Léčili jsme Babylón,“ řekl Bůh o těch, jejichž soudy dosáhly nyní až k nebi, „ale k vyléčení není.“ **Jeremjáš 51,9.** Bohu nakonec nezbylo nic jiného, než nad Babylónem vyřknout neodvolatelný rozsudek. Belšasarovo království padne do rukou jiného krále.

Poté, co prorok domluvil, král přikázal, aby se mu dostalo slíbené odměny.

Před více než sto lety Bůh oznámil, že noc plná radovánek, během níž se král a jeho rádci budou společně rouhat Bohu, se rázem změní v noc strachu a zkázy. A nyní, ještě když všichni byli v hodovní síni, dostal král zprávu, že „okraj jeho města“ padl do rukou nepřátel (**Jeremjáš 51,31**). V době, kdy král a jeho velmoži pili víno ze svatých nádob a chválili své bohy ze zlata a stříbra, Médové a Peršani, kteří odklonili rameno řeky Eufrat, prošli jeho vyschlým korytem přímo do středu nechráněného města. Nyní stála Kýrova vojska u zdí královského paláce. Město bylo plné vojáků nepřátelských armád. Jejich vítězný pokřik se mísil s výkřiky hrůzy překvapených zhýralců.

„Ještě té noci byl kaldejský král Belšasar zabit“ a na jeho trůn usedl král cizího národa (**Daniel 5,30**).

[200]

Pád Babylónu

Židovští proroci se o způsobu, jakým padne Babylón, vyjadřovali jasně. „Avšak Babylón náhle padne a roztříští se. . . Neboť přišel na něj, na Babylón, zhoubce, lapeni budou jeho bohatýři, jejich luky se polámou, neboť Bohem odplaty je Hospodin, vrchovatě jim odplatí. ‚Opojím jeho velmože, mudrce, místodržitele, zemské správce a bohatýry a usnou věčným spánkem a neprocitnou,‘ je výrok Krále, jehož jméno je Hospodin zástupů.“ **Jeremjáš 51,8.56.57.**

Tak „Babylón, skvost mezi královstvími, pyšná okrasa Kaldejců, dopadne jako Sodoma a Gomora, vyvrácené Bohem. Už nikdy nebude osídlen, nebude obydlen po všechna pokolení. Žádný Arab si tam nepostaví stan, pastýři tam nenechají odpočívat stáda, ný-

brž divá sběh tam bude odpočívát, v jejich domech bude plno výrů, přebývat tam budou pštroši, běsové tam budou poskakovat. V jeho palácích budou výt hyeny a v chrámech rozkoše šakalové. Jeho čas se přiblížil, dny nebudou mu prodlouženy.“ **Izajáš 13,19-22.**

„Sestup a sed' v prachu,
 panno, dcero babylónská!
 Sed' na zemi, připravena o trůn,
 kaldejská dcero! . . .
 Řekla jsi: ‚Navěky budu paní;
 Nikdy sis nic k srdci nebrala,
 nepamatovalas na poslední věci.
 Proto slyš ted' toto, požitkářko,
 jež trůníš v bezpečí
 a v srdci si namlouváš:
 ‚Nade mne už není!
 Já nebudu sedět jako vdova,
 nepoznám, co je to ztratit děti.‘
 Dolehne na tebe obojí
 náraz, v jediném dni,
 bezdětnost i vdovství;
 dolehnou na tebe plnou měrou
 navzdory spoustě tvých kouzel
 a nesčíslným zaklínadlům.
 Ve své zlobě cítila ses
 bezpečná a řeklas:
 ‚Nikdo mě nevidí.‘“

Izajáš 47,1.7-10.

Proroctví hovořila o vzestupu a pádu velkých světových říší — o Babylónu, Médo-Persii, Řecku a Římu. V případě každé z nich, stejně jako v případě národů menšího významu, se historie vždy opakovala. Každá prošla obdobím zkoušek, ve kterém neobstála, její sláva vybledla a pozbyla své moci. Národy odmítaly Boží principy a samy si přivodily svou zkázu. Přesto však v průběhu staletí skrytě působila božská, všeovládající moc, která nenápadně uskutečňovala své záměry.

Ezechiellovo vidění

Přesně to viděl Ezechiel, když mu byla s pomocí symbolů zjevena vševládná Moc, která zasahuje do počínání pozemských vládců. Ve vidění spatřil kola protínající jedno druhé, která ovládaly čtyři bytosti. Vysoko nad nimi „bylo cosi, co vypadalo jako safírový kámen podoby trůnu, a na té podobě trůnu, nahoře na něm, bylo cosi, co vypadalo jako člověk.“ **Ezechiel 1,26.**

[201]

Uspořádání kol bylo tak složité, že se na první pohled zdálo chaotické; kola se však pohybovala v dokonalém souladu. Pohybovaly jimi nebeské bytosti. Takto byla znázorněna skutečnost, že všechny události lidských dějin podléhají božské nadvládě. Přes všechny války a zmatky, kterých jsme na této zemi svědky, má všechno pevně v rukách ten, který sedí nad cherubíny. Každému národu a každému člověku přidělil Bůh ve svém plánu určitý úkol. Jedinci i celé národy dnes rozhodují o svém osudu a Bůh vše využívá ke svým záměrům.

Proroctví, která nám zjevil velký JÁ JSEM ve svém slově, nám pomáhají pochopit, v jakém údobí dějin se právě nacházíme. Vše, co bylo do dnešní doby předpovězeno, je zapsáno na stránkách lidských dějin. A vše, co má ještě přijít, se naplní ve stanovený čas.

Znamení doby nám jasně ukazují, že stojíme na samém prahu velkých a velmi vážných událostí. Na zemi vládne zmatek. Spasitel se o událostech, které budou předcházet jeho příchodu, vyjádřil takto: „Budete slyšet válečný ryk a zvěsti o válkách; hled' te, abyste se nelekali. Musí to být, ale to ještě nebude konec. Povstane národ proti národu a království proti království, bude hlad a zemětřesení na mnoha místech.“ **Matouš 24,6.7.** Tehdy vládcí a státníci poznají, že přicházejí zásadní změny velkého významu — že se svět nachází před obrovskou krizí.

[202]

Jedině Bible nám nabízí spolehlivý obraz událostí, které již vrhají svůj stín. Až bude ohlášeno jejich příchod, země se zachvěje v základech a lidská srdce přestanou strachy tlouct. „Hle, Hospodin vyplení zemi a zpustoší ji, rozvrátí její tvářnost a rozpráší její obyvatel. . . Neboť přestoupili zákony, změnili nařízení, porušili věčnou smlouvu. Proto pozře zemi prokletí, kdo v ní přebývají, budou pykat; proto obyvatelé země zajdou v žáru a zůstane lidí maličko.“ **Izajáš 24,1.5.6.**

„Běda, bude to veliký den,
bez obdoby,
čas soužení pro Jákoba,
ale bude z něho zachráněn.“

Jeremjáš 30,7.

„Máš-li útočiště v Hospodinu,
u Nejvyššího svůj domov,
nestane se ti nic zlého,
pohroma se k tvému stanu
nepřiblíží.“

Žalm 91,9.10.

[203] Bůh bude v hodině největšího nebezpečí se svojí církví. Slíbil, že zachrání všechny své věrné. Tehdy se naplní jeho záměry — zásady jeho království budou ctít všichni obyvatelé země.

44. kapitola — Daniel ve lví jámě

Darjaveš médký ihned po svém nástupu na trůn přikročil k reorganizaci vlády. „Darjavešovi se zalíbilo ustanovit nad královstvím sto dvacet satrapů, aby byli po celém království. Nad nimi byli tři říšští vládcové, z nichž jedním byl Daniel. Těm podávali satrapové hlášení, aby se tím král nemusel obtěžovat. Daniel pak vynikal nad říšské vládce i satrapy, neboť v něm byl mimořádný duch. Král ho zamýšlel ustanovit nad celým královstvím.“ **Daniel 6,2-4.**

Pocta, které se Danielovi od krále dostalo, vzbudila závist předních mužů království. Nemohli však proti němu najít žádný důvod ke stížnostem, „neboť byl věrný. Žádnou nedbalost ani zlé jednání na něm neshledali.

Proto si ti muži řekli: „Nenajdeme proti Danielovi žádnou záminku, ledaže bychom našli proti němu něco, co se týče zákona jeho Boha.“ **Daniel 6,5.6.**

Následně vládcové a satrapové požádali krále, aby podepsal nařízení, podle kterého se nikdo nesmí třicet dní v modlitbě obracet na jakéhokoli boha či člověka kromě na krále Darjaveše. Přestoupení tohoto nařízení bude potrestáno vhozením přestupníka do lví jámy.

Vládcové a satrapové počítali s Darjavešovou marnivostí a přesvědčovali ho, že vydáním tohoto výnosu se výrazně zvýší jeho autorita. A jelikož král neprohlédl jejich lstivé záměry, nařízení podepsal.

Satanské mocnosti vzbudily v srdcích vládců závist a vnukly jim plán, jak Daniela zničit. A vládcí, z kterých se staly nástroje zla, začali pracovat na jeho uskutečnění.

Úspěch plánu prorokových nepřátel závisel na Danielově věrnosti zásadám. Přestože Daniel rychle odhalil jejich nekalé záměry, ani v nejmenším nezměnil směr své cesty. Proč by se měl přestat modlit ve chvíli, kdy modlitbu potřeboval nejvíce? Svědomitě plnil své povinnosti a třikrát denně se ve svém pokoji u otevřeného okna obracel v modlitbách k Bohu. Ani v nejmenším se nesnažil své jednání maskovat. Nechtěl, aby si ti, kdo plánovali jeho zničení,

[204]

začali myslet, že se jeho spojení s nebem přerušilo. A tak dával směle, i když s pokorou najevo, že žádná světská moc nemá právo se komukoli vměšovat do vztahu s Bohem. Jeho věrnost zásadám zářila v morální temnotě pohanského dvora jako jasné světlo.

Celý den vládcové Daniela sledovali. Třikrát jej viděli jít do svého pokoje a slyšeli, jak se modlí. Druhého dne si pak na jeho chování stěžovali u krále. Řekli mu, že Daniel neuposlechl jeho nařízení. Zeptali se jej: „Zdali jsi nepodepsal zákaz, že každý člověk, který by se v údobí třiceti dnů modlil ke kterémukoli bohu nebo člověku kromě k tobě, králi, bude vhozen do lví jámy?“

Král jim odpověděl: „To slovo platí podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů.“ Na to s neskrývanou radostí odvětili: „Daniel z judských přesídlenců, králi, na tebe a zákaz, který jsi podepsal, nedbá. Třikrát za den se modlí svou modlitbu.“ **Daniel 6,13.14.**

V tu chvíli král uviděl past, kterou vládcí nastražili. K vydání nařízení je nepřivedla horlivost pro královu slávu, nýbrž závist vůči Danielovi. Král, který „byl velmi znechucený“, se „namáhal až do západu slunce“, jak by svého přítele vysvobodil (**Daniel 6,15**). Pak za ním přišli velmoži a znovu na něj naléhali: „Věz, králi, podle zákona Médů a Peršanů žádný zákaz ani výnos, který král vydá, nesmí být změněn.“ **Daniel 6,16.** Nařízení bylo nutné plně respektovat.

Mezi lvy

„Král tedy poručil, aby přivedli Daniela a vhodili ho do jámy, v níž byli lvi. Danielovi řekl: ‚Kéž tě tvůj Bůh, kterého stále uctíváš, vysvobodí.‘ Donesli jeden kámen a položili jej na otvor jámy. Král jej zapečetil pečetním prstenem svým a pečetními prsteny svých hodnostářů, aby se v Danielově záležitosti nedalo nic změnit. Pak se král odebral do svého paláce a ulehl, aniž co pojedl.“ **Daniel 6,17-19.**

Bůh andělům zla i bezbožným lidem umožnil, aby uskutečnili své záměry; ale skrze odvahu tohoto muže, který se rozhodl za všech okolností stát na straně práva a spravedlnosti, byl satan poražen a Bůh oslaven.

Druhého dne časně zrána král Darjaveš přispěchal k jámě a „zarmouceným hlasem zavolal na Daniela. . . : ‚Danieli, služebníku Boha živého, dokázal tě Bůh, kterého stále uctíváš, zachránit před lvy;‘“ **Daniel 6,21.**

Prorok mu odpověděl: „Můj Bůh poslal svého anděla a zavřel ústa lvům, takže mi neublížili. Vždyť jsem byl před ním shledán čistý a ani proti tobě, králi, jsem se ničeho zlého nedopustil.“

Král tím byl velice potěšen a poručil, aby Daniela vytáhli z jámy. Daniel byl tedy z jámy vytažen a nebyla na něm shledána žádná úhona, protože věřil ve svého Boha. Král pak poručil, aby přivedli ty muže, kteří Daniela udali, a hodili je do lví jámy i s jejich syny a ženami.“ **Daniel 6,24.25.**

Nepřátelé Božího služebníka utrpěli tvrdou porážku. „Danielovi se pak dobře dařilo v království Darjavešově i v království Kýra perského.“ **Daniel 6,29.** A v jeho přítomnosti pohanští vládcí zjistili, že jeho Bůh je „živý a zůstává navěky, jeho království nebude zničeno [205] a jeho vladařská moc bude až do konce“ **Daniel 6,27.**

Danielův příklad

Člověk, jehož srdce je cele při Hospodinu, je stejný v hodině nejtěžší zkoušky jako ve chvílích největší prosperity. Skrze svou víru se dotýká věčnosti. A Kristus stojí na straně svých věrných a spolu s každým z nich prochází utrpením. Díky tomu mohou mít Boží služebníci za všech okolností účast na jeho bezúhonnosti a vítězit skrze jeho milost.

Danielův příklad nám ukazuje, že státník či politik nemusí nutně být člověk vypočítavý a prospěchářský. Je ale zapotřebí, aby se nechal vést Bohem. Přestože měl Daniel stejné touhy a vášně, jaké máme my, inspirované slovo o něm hovoří jako o člověku, který nikdy neselhal. Když se na něm jeho nepřátelé snažili najít nějakou chybu, zjistili, že mu není možné cokoli vytknout. Daniel svým životem ukázal, čím se každý státník může stát, když se odevzdá Bohu.

Díky svému vznešenému vystupování a pevnému charakteru došel Daniel ještě jako mladík u velitele dvořanů, který jej měl na starosti, „milosrdenství a slitování“ **Daniel 1,9.** Potom se velmi rychle stal hlavou všech babylónských velmožů. Jeho moudrost, ohleduplnost a věrnost zásadám byly tak výrazné, že dokonce ani jeho nepřátelé na něm „žádnou záminku ani zlé jednání nalézt nemohli“ **Daniel 6,5.**

Bůh Daniela jako svého zástupce zahrnul poctami a dal mu mnohá vidění, v kterých jej seznámil s tím, co se má v budoucnu stát. Jeho proroctvím, která jsou zaznamenána v kapitolách 7 až 12, plně nerozuměl ani sám Daniel. Dostalo se mu ale ujištění, že v závěru lidských dějin bude vzkříšen a opět získá významné postavení. Následně mu Bůh nařídil: „Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce.“ **Daniel 12,4.**

Danielova proroctví si zasluhují naši zvýšenou pozornost, protože se týkají doby, ve které žijeme. Jsou myšlenkově spojena s poslední knihou Nového zákona a Bůh každému, kdo je studuje, slibuje, že obdrží zvláštní požehnání. V knize Daniel čteme: „Prozíráví se poučí,“ (**Daniel 12,10**) a ve Zjevení Jana se píše: „Blaze tomu, kdo předčítá slova tohoto proroctví, a blaze těm, kdo slyší a zachovávají, co je tu napsáno.“ **Zjevení 1,3.**

Knihy Daniel a Zjevení nám ukazují, jak bezcenná je světská sláva. Dozvídáme se z nich, jak Babylón, který měl velikou moc a byl obdivuhodně krásný, znenadání padl a zcela zanikl. A následně zanikla médo-perská říše, Řecko a Řím. A stejně tak zanikne vše, co není pevně zakotveno v Bohu.

Když tedy budeme pozorně sledovat Boží záměry v historii národů a v proroctvích, která odhalují budoucí události, objevíme skutečný smysl svého života. Budeme se na život dívat ve světle věčnosti a stejně jako Daniel uděláme středem svého života to, co je trvalé a má skutečnou hodnotu. Osvojíme si zásady království našeho Pána a Spasitele a při jeho druhém příchodu budeme moci spolu s ním vstoupit do jeho vlastnictví.

[206]

[207]

45. kapitola — Návrat přesídlenců

Více než sto let před narozením Kýra inspirované slovo předpovědělo, že se tento muž se svými vojsky znenadání zmocní Babylónu a umožní Božím dětem, které budou v té době v zajetí, aby se vrátily do své země. „Toto praví Hospodin o svém pomazaném, o Kýrovi: „Já jsem ho uchopil za pravici, pošlapu před ním pronárody, rozvážu opasky na bedrech králů, zotevírám před ním vrata, brány už nebudou zavírány. Já půjdu před tebou, vyrovnám nerovnosti, rozrazím bronzová vrata, železné závory zlomím.“ **Izajáš 45,1.2.**

Proniknutí perských vojsk řečištěm, z kterého byla odvedena voda, a vnitřními bránami, které byly z nedbalosti otevřené a nikým nehlídané, do hlavního města Babylónie, vnímali Židé jako jasnou známku naplnění Izajášova proroctví. Byl to pro ně přesvědčivý důkaz, že Bůh kvůli nim zasahuje do dějin lidstva, protože s proroctvím o pádu Babylónu úzce souvisela následující slova: „Toto praví Hospodin. . . o Kýrovi. . . : „Hle můj pastýř. Vyplní každé mé přání. Řekne Jeruzalému: »Budeš vybudován!« A chrámu: »Budeš založen!«“ **Izajáš 44,24.28.** „On zbuduje moje město, propustí mé přesídlence bez placení, bez úplatku,“ praví Hospodin zástupů.“ **Izajáš 45,13.**

A v knize Jeremjáš nacházíme přesné údaje o tom, kdy k obnovení Izraele dojde: „Až se naplní sedmdesát let, budu stíhat na králi babylónském a na onom pronárodu, totiž na zemi Kaldejců, jejich vinu, je výrok Hospodina, a způsobím, že bude navěky zpusťována.“ **Jeremjáš 25,12.** „Dám se vám nalézt, je výrok Hospodinův, a změním váš úděl, shromáždím vás ze všech pronárodů a ze všech míst, kam jsem vás vyhnal, je výrok Hospodinův, a přivedu vás zpět na místo, odkud jsem vás přestěhoval.“ **Jeremjáš 29,14.**

Daniel všechna tato a jim podobná proroctví znal. A když bylo zřejmé, že Bůh začal jednat, prorok čím dál častěji myslel na zaslíbení daná Izraeli. Bůh totiž slíbil: „Budete mě volat a chodit ke mně, modlit se ke mně a já vás vyslyším. Budete mě hledat a naleznete

[208] mě, když se mne budete dotazovat celým svým srdcem.“ **Jeremjáš 29,12.13.**

Krátce před pádem Babylónu, když Daniel rozjímal o těchto proroctvích a prosil Boha, aby mu umožnil jim porozumět, dostal několik vidění, která se týkala vzestupu a pádu světových říší. Přestože k prvnímu vidění, které je zaznamenáno v sedmé kapitole knihy Daniel, dostal i výklad, mnoho věcí mu nebylo jasných. „Já, Daniel, jsem se velice zhrozil těch myšlenek, barva mé tváře se změnila, ale to slovo jsem uchoval ve svém srdci.“ **Daniel 7,28.**

Dva tisíce tři sta večerů a jiter

Další proroctví blíže objasňovalo budoucí události. V závěru vidění Daniel slyšel, „jak jeden svatý mluví. Jiný svatý se toho mluvícího otázal: „Jak dlouho bude platit vidění o každodenní oběti a o vzpouře, která pustoší a dovoluje šlapat po svatyni i zástupu? Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.““ **Daniel 8,13.14.**

Daniela tento časový údaj zcela vyvedl z míry. Pokoušel se přijít na to, jaká je souvislost mezi sedmdesáti lety vyhnanství a dvěma tisíci a třemi sty lety, která budou předcházet očištění svatyně. Když uslyšel slova: „Vidění o večerech a jitrech. . . se uskuteční za mnoho dnů, . . . zůstal bez sebe a byl. . . těžce nemocen po řadu dní.“ O svém zážitku následně napsal: „Pak jsem vstal a konal své povolání u krále. Žasl jsem nad tím viděním, ale nikdo to nechápal.“ **Daniel 8,26.27.**

Jeremjášovo proroctví bylo natolik srozumitelné, že Daniel porozuměl „počtu roků, o nichž se stalo slovo Hospodinovo proroku Jeremjášovi; vyplní se, že Jeruzalém bude po sedmdesát let v troskách.“ **Daniel 9,2.**

Danielova modlitba

Daniel prosil Boha, aby uspíšil naplnění svých slibů a obhájil svou čest. Ve svých modlitbách se zcela ztotožnil s těmi, kdo přestali plnit Boží vůli, a jejich hříchy vyznával jako své vlastní. Ačkoli byl „vzácný Bohu“, předstoupil nyní před Hospodina jako hříšník a naléhavě poukazoval na bídu svého milovaného lidu.

Jeho modlitba byla prostá a jasná: „Ach, Panovníku, Bože veliký a hrozný, ... zhřešili jsme a provinili se, jednali jsme svévolně, bouřili se a uchýlili od tvých přikázání a soudů. A neposlouchali jsme tvé služebníky proroky, kteří mluvili ve tvém jménu našim králům, našim velmožům, našim otcům a všemu lidu země.

Panovníku, necht' se prosím podle tvé veškeré spravedlnosti odvrátí tvůj hněv a tvé rozhořčení od tvého města Jeruzaléma, tvé svaté hory, neboť pro naše hříchy a viny našich otců je Jeruzalém a tvůj lid tupen všemi, kteří jsou kolem nás.

Panovníku, slyš! Panovníku, odpusť! Panovníku, pozoruj a jednej! Neprodlévej! Kvůli sobě, můj Bože! Vždyť tvé město i tvůj lid se nazývá tvým jménem.“ **Daniel 9,4-6.16.19.**

Dříve než Daniel dokončil svou modlitbu, zjevil se mu archanděl Gabriel, navázal na poslední vidění a vylíčil mu některé podrobnosti týkající se údobí sedmdesáti týdnů, které začíná vyjitím „slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma“ **Daniel 9,25..**

[209]

Konec zajetí

Když se Kýros ujal vlády, skončilo období sedmdesáti let, která uplynula od chvíle, kdy král Nebúkadnesar odvedl do Babylónu první skupinu židovských zajatců. To, že byl Daniel vysvobozen ze lví jámy, Bůh využil k tomu, aby na Kýra udělal co nejpříznivější dojem. Ryzí kvality Božího muže, který dokázal předvídat budoucnost, na perského vládce zapůsobily natolik, že Danielovi projevil úctu a jeho názory měl ve velké vážnosti. Bůh pak způsobil, že Kýros porozuměl proroctvím, podle nichž měl zajistit židovskému národu svobodu.

Králi se dostala do rukou slova napsaná více než sto let před jeho narozením, která hovořila o tom, jakým způsobem bude Babylón dobyt. Se zatajeným dechem četl poselství, které mu adresoval sám Vládce vesmíru: „Přepásal jsem tě, ač jsi mě neznal, aby poznali od slunce východu až na západ, že kromě mne nic není. Dal jsem ti čestné jméno, ač jsi mě neznal.“ **Izajáš 45,5.6.4.** Když pak narazil na slova: „On zbuduje moje město, propustí mé přesídlence bez placení, bez úplatku,“ jeho srdce bylo hluboce zasaženo a rozhodl se splnit Bohem dané poslání (**Izajáš 45,13**). Propustí judské zajatce na svobodu!

V prohlášení, s kterým seznámil celé království, Kýros zveřejnil svoji touhu: „Hospodin, Bůh nebes, . . . [mě] pověřil, abych mu vybudoval dům v Jeruzalémě, který je v Judsku. Kdokoli z vás, ze všeho jeho lidu — Bůh buď s ním — se může vydat na cestu do Jeruzaléma, který je v Judsku, a stavět dům Hospodina, Boha Izraele, toho Boha, který je v Jeruzalémě. Každého, kdo zůstal na kterémkoli místě jako host, nechť podpoří místní obyvatelé stříbrem a zlatem, majetkem a dobyt看em spolu s dobrovolnými obětmi pro Boží dům v Jeruzalémě.“ **Ezdráš 1,1-4.**

A dále v souvislosti s chrámem nařídil: „Tento dům buď zase postaven na místě, kde se obětují oběti. Ať je od základů opraven. . . . Náklad bude uhrazen z královské pokladny. Také zlaté a stříbrné nádoby z Božího domu, které odnesl Nebúkadnesar z jeruzalémského chrámu a donesl do Babylóna, ať jsou vráceny, ať přijdou do jeruzalémského chrámu na původní místo a jsou složeny v Božím domě.“ **Ezdráš 6,3-5.**

Když se zprávy o tomto nařízení donesly do vzdálených provincií, zavládlo tam bujaré veselí. Mnoho lidí stejně jako Daniel studovalo proroctví a prosilo Boha, aby už splnil svá zaslíbení a zasáhl ve prospěch Sijónu. A nyní jejich modlitby byly vyslyšeny!

„Když Hospodin úděl
Sijónu změnil,
bylo nám jak ve snu.
Tehdy naše ústa naplnil smích
a náš jazyk plesal.“

Žalm 126,1.2.

[210]

Zahájení stavby chrámu

Přibližně padesát tisíc přesídlených Židů využilo této překrásné příležitosti a vydalo se stavět „Hospodinův dům v Jeruzalémě“ **Ezdráš 1,5.** Mnoho přátel „je podpořilo stříbrnými nádobami a zlatem, majetkem a dobyt看em i vzácnými dary. . . . Král Kýros také vydal předměty Hospodina domu.“ **Ezdráš 1,6.7.**

Dlouhá cesta pouští se obešla bez větších komplikací a šťastní lidé se ihned pustili do obnovy toho, co bylo zničeno. „Představi-

telé rodů“ (Ezdráš 2,68) darovali své prostředky na úhradu stavby chrámu. Když to viděli obyčejní lidé, ochotně se k nim přidali a dobrovolně přinesli dary ze svého skrovného majetku. (Viz Ezdráš 2,64-70.)

V co nejkratší době byl postaven oltář na místě, kde stál starý oltář na chrámovém nádvoří. „Když nastal sedmý měsíc, . . . shromáždil se lid jednomyslně do Jeruzaléma“; společně obnovil chrámovou službu, která byla od zničení Jeruzaléma přerušena, a „slavili svátek stánků“ Ezdráš 3,1.4. Pro hrstku věřících bylo postavení oltáře velkou vzpruhou. A jejich odvaha rostla úměrně tomu, jak pokračovala příprava stavby chrámu. Protože lidé kolem sebe viděli mnoho věcí, jež byly němou připomínkou odpadnutí jejich otců, zatoužili po viditelném znamení božského odpuštění a náklonnosti. Prahli po Božím projevu přízně víc než po znovunabytí osobního majetku. A přestože si uvědomovali, že je Bůh v jejich blízkosti, usilovali o ještě větší požehnání. Těšili se na okamžik, až z nově postaveného chrámu zazáří Boží sláva.

Stavitelé v sutinách objevili několik obrovských kamenů, které nechal na stavbu chrámu přivést král Šalomoun. Ty byly připraveny ke stavbě a k nim bylo přidáno mnoho nového stavebního materiálu. Krátce nato byl položen základní kámen. Stalo se tak před zraky tisíců lidí, kteří se přišli podívat, jak práce na chrámu pokračuje. Když pak byl pokládán úhelný kámen, lidé „opěvovali Hospodina a vzdávali mu chválu a čest“ Ezdráš 3,11.

Všichni, kdo se účastnili pokládání úhelného kamene, se měli v souladu s atmosférou události z celého srdce radovat. Avšak s tóny oslavné hudby a s provoláváním chvály se mísily zvuky, které byly v rozporu s náladou tohoto radostného dne. „Mnozí z kněží a levitů i představitelů rodů, starci, kteří viděli dřívější dům, dali se do hlasitého pláče, když byly kladeny základy tohoto domu před jejich očima.“ Ezdráš 3,12. Tito stařešinové naříkali nad následky dlouhotrvající neposlušnosti. Kdyby lidé jejich generace naplňovali záměry, které měl s Izraelem Bůh, nedošlo by ke zničení Šalomounova chrámu a nebyli by odvedeni do zajetí.

Nyní se však podmínky změnilly. Hospodin dovolil svému lidu, aby se vrátil do své země. Smutek měla vystřídat radost. Bůh přesvědčil Kýra, aby jim pomohl s obnovou chrámu. Avšak místo radosti byla srdce některých naplněna nespokojeností a strachem. Ve

srovnání s Šalomounovým chrámem se jim budova, kterou se nyní chystali postavit, zdála být bezvýznamná.

Projevy nespokojenosti měly na mnohé zmalomyslnující vliv. Stavitelé si začali klást otázku, jestli má vůbec cenu pokračovat ve výstavbě chrámu, který se stal předmětem otevřené kritiky a příčinou nářků. Mezi lidmi byli ovšem i takoví, kteří nedostatky stavby nevnímali tak tragicky. Ti „radostně hlaholili, až se to rozléhalo. Radostný hlahol nebylo možno rozeznat od pláče lidu. Lid totiž hlaholil tak mohutným hlaholem, že se to rozléhalo dodaleka.“ *Ezdráš 3,12.13.*

Lidé, kteří se při pokládání základního kamene nedokázali radovat, si patrně neuvědomovali, jaký jejich slova plná nesouhlasu a zklamání budou mít na ostatní vliv. Neuvědomovali si, jak moc jejich nespokojenost zpomalí výstavbu Božího domu.

Nádhera prvního chrámu se stala pro Izrael v době před odvedením do zajetí zdrojem pýchy; chrámová služba však Izraelce nedokázala přiblížit Bohu, protože své oběti nepřinášeli v pokoře a poníženosti. Vždy když lidé zapomenou na to, co je základem Božího království, stane se z bohoslužeb výstřední masová zábava. A když zavrhnou prostou zbožnost, jejich srdce začne toužit po velkolepých stavbách, bohaté výzdobě a ohromujících bohoslužbách.

[212] Bohu se líbí, když se v církvi praktikuje upřímná zbožnost, která jeho lid odlišuje od okolního světa. Hodnotí ji podle toho, jak její členové rostou v poznání Krista a jak se prohlubuje jejich duchovní zkušenost. Bůh hledá v lidech lásku a dobrotu. Krása umění se nevyrovná kráse povahy Kristových následovníků. I kdyby byl sbor sebechudobnější, ale jeho členové odráželi Kristův charakter, na jejich bohoslužbách budou přítomni andělé.

„Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý,
jeho milosrdenství je věčné!

Tak ať řeknou ti, kdo byli Hospodinem vykoupeni,
ti, které vykoupil

z rukou protivníka,

kteří shromáždil ze všech zemí,

od východu, od západu,

severu i moře.“

Žalm 107,1.2.

46. kapitola — V moci víry

V blízkosti Izraelců pobývali Samařané, pokolení vzniklé sňatky mezi asyrskými osadníky a příslušníky deseti kmenů, kteří zbyli v Samaří a Galileji. Tito lidé se klaněli pohanským božstvům. Přestože tvrdili, že jejich modly jim slouží pouze jako připomínka živého Boha, měli sklon tato zobrazení uctívat.

O Samařanech se říkalo, že jsou to „Judovi a Benjamínovi protivníci“ **Ezdráš 4,1**. Když „uslyšeli, že synové přesídlenců budují chrám Hospodinu, Bohu Izraele“, vyjádřili přání se do stavby také zapojit. Prohlásili: „Budeme stavět s vámi, neboť se dotazujeme vašeho Boha stejně jako vy.“ **Ezdráš 4,1.2**. Představitelé izraelských rodů jim však odpověděli: „Vy s námi nemůžete stavět dům našeho Boha. Hospodinu, Bohu Izraele, budeme stavět my sami, jak nám přikázal král Kýros, král perský!“ **Ezdráš 4,3**.

Jelikož se z Babylónu vrátila jen hrstka přesídlenců, byla stavba chrámu očividně nad jejich síly. Nebylo tedy nic divného na tom, když jim jejich sousedé chtěli pomoci. Zvláště, když se veřejně hlásili k jejich Bohu. Řekli přece: „Budeme stavět s vámi, neboť se dotazujeme vašeho Boha stejně jako vy.“ **Ezdráš 4,2**. Kdyby však představitelé židovského národa jejich nabídku přijali, otevřeli by tím cestu modlářství. Poznali, že Samařané to nemyslí upřímně.

V souvislosti se spojenectvím s národy žijícími v blízkosti Izraele Hospodin skrze Mojžíše prohlásil: „Neuzavřeš s nimi smlouvu a nesmiluješ se nad nimi, nespřízníš se s nimi, svou dceru neprovdáš za syna někoho z nich ani jeho dceru nevezmeš pro svého syna. To by odvrátilo tvého syna ode mne, takže by sloužili jiným bohům.“ **5. Mojžíšova 7,2-4**. „Tebe si Hospodin vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím.“ **5. Mojžíšova 14,2**.

Hospodin rovněž svůj lid seznámil s tím, jaké by spojenectví s okolními národy mělo důsledky: „Hospodin tě rozptýlí do všech národů od jednoho konce země do druhého. Tam budeš sloužit jiným bohům, které jsi neznal ty ani tvoji otcové, dřevu nebo kameni.

Mezi těmi pronárody nebudeš mít klidu, ani tvá noha si neodpočine. [214]
Hospodin ti tam dá chvějící se srdce, pohaslé oči a zoufalou duši.“
5. Mojžíšova 28,64.65.

Zerubábel a jeho zástupci znali tyto a jim podobné texty — a v průběhu let strávených v zajetí se přesvědčili o jejich spolehlivosti. Nyní když se srdcem vrátili k Hospodinu a obnovili s ním smluvní vztah, bylo jim umožněno vrátit se zpět do Judska a opravit vše, co bylo zničeno. Jaké následky by asi mělo, kdyby se hned na začátku spojili s modláři? Bylo dobře, že se ti, kdo se u oltáře postaveného z trosek chrámu zasvětili Bohu, odmítli spojit se s lidmi, kteří se nechtěli podříditi Božímu zákonu, ačkoli jej dobře znali. Boží lid si nikdy nemůže dovolit dělat kompromisy s věčnými principy a vytvářet spojenectví s lidmi, kteří nemají Boha v náležité úctě.

Skrytý boj

Boží lid se musí nekompromisně bránit každému nepatrnému vlivu, který se do jeho řad snaží proniknout z tábora nepřátel pravdy. Největší nebezpečí přitom nehrozí od těch, kteří jsou otevřenými Božími nepřáteli. Daleko větší škody mohou napáchat ti, kdo přicházejí s vmlouvavými slovy a snaží se s Božími dětmi navázat přátelské vztahy. Každý věřící by se měl mít neustále na pozoru, aby kvůli své nepozornosti neupadl do skryté a důmyslné pasti. Bůh chce, abychom byli neustále bdělí.

V našich zápasech však nejsme sami. Andělé chrání všechny, kdo v pokoře následují Boha. Když se na něj jeho děti obracejí s prosbami o ochranu proti zlu, on ve své lásce pozvedá proti nepříteli zástavu. Říká: Nedotýkej se jich, oni patří mně!

Samařané ve svém nepřátelství brali „odvahu judskému lidu a pohrůžkami jej odrazovali od stavby. Podpláceli proti nim rádce, aby rušili jejich plány, po všechny dny perského krále Kýra až do kralování perského krále Dareia“ **Ezdráš 4,4.5.**

Zatímco satan usiloval o to, aby médo-perská vláda přestala být Božímu lidu nakloněná, andělé pracovali ve prospěch přesídlenců. Díky Danielovi můžeme do zákulisí boje mezi dobrem a zlem nahlédnout. Na stránkách jeho knihy se dozvídáme, že archanděl Gabriel tři týdny zápasil se silami zla, které bránily vlivům působícím na Kýrova mysl. V závěru tohoto zápasu dokonce mu-

sel Gabrielovi přispěchat na pomoc sám Kristus. Gabriel prohlásil: „Ochránce perského království stál proti mně po jedenadvacet dní. Dokud mi nepřišel na pomoc Míkael, jeden z předních ochránců, zůstal jsem tam u perských králů.“ **Daniel 10,13**. Vítězství bylo nakonec vybojováno; mocnosti zla byly po dobu vlády krále Kýra a jeho syna Kambýsa drženy pod kontrolou.

[215] Nejvyšší nebeské bytosti ovlivňovaly srdce králů. Této příležitosti měl Boží lid využít ke stavbě chrámu a obnově chrámové bohoslužby, jakož i k znovuosídlení Judska. Jelikož však jejich nepřátelé byli vytrvalí, stavitelé ztráceli počáteční odhodlání. Někteří z nich měli neustále před očima obrazy z pokládání úhelného kamene, kdy mnozí vyjadřovali svou nedůvěru ve smysl tohoto díla. A jak se Samařané stávali odvážnějšími, lidé měli čím dál větší pochybnosti o tom, jestli opravdu nadešel čas k obnově chrámu. Tato nejistota brzy nakazila celé zástupy. Dělníci pozbyli odvalu a chuť do práce a vrátili se ke svému dřívějšímu zaměstnání.

Za Kambýsovy vlády postupovala stavba chrámu velmi pomalu. A během vlády charakterově pokřiveného krále Artaxerxa Samařané tohoto podvodníka přesvědčili, aby vydal nařízení, které by Židům zakazovalo pokračovat v opravě chrámu a města.

Boží dílo přerušeno

Výstavba chrámu byla na více než rok zastavena a lidé na ni téměř zapomněli. Starali se o své domácnosti a usilovali o blahobytný život; dobře se jim však nevedlo. Zdálo se, že se příroda spikla proti nim. Protože přerušili stavbu chrámu, seslal na ně Bůh sucho. Bůh jim projevoval svou přízeň prostřednictvím bohaté úrody, ale protože oni jeho dary využívali k sobeckým účelům, přestal jim žehnat.

Takové byly poměry na začátku vlády krále Dareia I., syna Hystaspova. Izraelský národ se nacházel v politováníhodném stavu. Lidé byli plní pochybností a neustále si na něco stěžovali. Starali se o soukromé věci a na trosky Božího chrámu pohlíželi s nezájmem. Mnozí ztratili ze zřetele skutečnost, že to byl Boží záměr přivést je zpět do Judska. Tito lidé říkali: „Ještě nepřišel čas, čas k budování Hospodinova domu.“ **Ageus 1,2**.

V této kritické situaci byli povoláni proroci Ageus a Zacharjáš. Tito Bohem ustanovení poslové seznámili lid s příčinou jejich těžkostí. Jejich hospodářský úpadek byl důsledkem toho, že zanedbávali Boží věci. Kdyby Izraelci uctili Boha tím, že by se v první řadě starali o obnovu jeho domu, Bůh by se k nim přiblížil a požehnal by jim. [216]

Těm, kteří tápali, položil Ageus zkoumavou otázku: „Je snad čas k tomu, abyste si bydleli v domech vykládaných dřevem, zatímco tento dům je v troskách?“ **Ageus 1,4**. Jak to, že se staráte o své domy a na Boží dům zapomínáte? Protože jste se chtěli vyhnout chudobě, začali jste zanedbávat obnovu chrámu; a kvůli této nedbalosti na vás dopadlo to, čeho jste se obávali. „Sejete mnoho, a sklízí se málo. Jen jezte, nenasytíte se; jen pijte, žízeň neuhasíte; jen se oblékejte, nezahřejete se. Kdo se dává najmout za mzdu, ukládá ji do děravého váčku.“ **Ageus 1,6**.

Potom je Bůh seznámil s příčinou jejich nedostatku: „Pachtíte se za mnoha věcmi a máte z toho málo. Co přinesete domů, já rozvěji. Proč se to děje? je výrok Hospodina zástupů. Protože můj dům je v troskách, zatímco vy se staráte každý jen o svůj dům. Proto nebe nad vámi zadrželo rosu a země zadržela svoji úrodu. Přivolal jsem sucho na zemi i na hory, na obilí i na vinný mošt a na čerstvý olej, na všechno, co přináší role, také na lidi i na dobytek, na všechno, co se rukama vytěží.“ **Ageus 1,9-11**.

„Vezměte si k srdci své cesty. Vystupte na horu, přivezte dříví a budujte dům! V něm budu mít zalíbení, v něm se oslavím, praví Hospodin.“ **Ageus 1,7.8**.

Poselství, které přinesl Ageus, si lidé vzali k srdci. Představitelé národa ani řadoví občané si nedovolili ignorovat Boží slova, podle nichž závisela jak materiální, tak duchovní prosperita na poslušnosti Božích nařízení. „Tehdy Zerubábel, syn Šealtielův, a velekněz Jóšua, syn Jósadakův, i celý pozůstatek lidu uposlechli hlasu Hospodina, svého Boha, a slov proroka Agea.“ **Ageus 1,12**.

Povzbuzující poselství

Asi měsíc po opětovném zahájení prací na obnově chrámu stavitelé obdrželi povzbuzující poselství: „Bud' rozhodný, Zerubábeli, je výrok Hospodinův, bud' rozhodný, veleknězi Jóšuo, synu Jósadakův,

bud' rozhodný, všechen lide země, je výrok Hospodinův. Dejte se do díla, neboť jsem s vámi.“ **Ageus 2,4.**

Rovněž svým dětem v dnešní době Bůh říká: „Bud' te rozhodní, pracujte, neboť jsem s vámi.“ Naléhavé prosby a povzbuzování, které přinášel prorok Ageus, doplňoval a rozšiřoval Zacharjáš, kterého Bůh povolal, aby stál po Ageově boku. Ve svém prvním poselství Zacharjáš lidi ujišťoval o tom, že Boží slovo nikdy neselže, a sliboval požehnání všem, kdo se na prorocké slovo spolehnou.

[217] Se skrovnými zásobami, kterých valem ubývalo, a v ohrožení nepřátel vykročili Izraelci s vírou vpřed a usilovně pracovali na obnově zničeného chrámu. Skrze Agea a Zacharjáše dostávali povzbuzující poselství o tom, že jejich víra bude odměněna a že sláva chrámu, jehož zdi stavěli, bude neskonalá. Až se naplní čas, stane ve zdech této stavby Touha všech národů a Spasitel lidstva.

Hospodářský rozkvět

Když upřímně vyznali své viny a odhodlaně kráčeli ve víře, Bůh jim zaslíbil, že se jim na zemi dobře povede. Řekl jim: „Od tohoto dne budu žehnat.“ **Ageus 2,19.** A jejich vůdce Zerubábel, který od návratu z Babylónu procházel tvrdými zkouškami, obdržel vzácné poselství. Blíží se den, kdy nepřátelé Božího lidu budou poraženi. „V onen den, je výrok Hospodina zástupů, vezmu tebe, svého služebníka, Zerubábeli, synu Šealtielův, je výrok Hospodinův, a učiním tě pečetním prstenem, neboť jsem tě vyvolil, je výrok Hospodina zástupů.“ **Ageus 2,23.**

Nyní mohl vůdce Izraele pochopit význam toho, proč jej prozřetelnost nechala překonávat tolik překážek a tápat v nejistotě. Bůh své děti vede po takové cestě, kterou by si samy vybraly, kdyby na začátku věděly, k jakému směřují cíli, a měly potuchy o tom, jak důležitý úkol naplňují.

Ageus a Zacharjáš vyzývali Izraelce, aby do opravy chrámu vložili všechny své síly. Samařané a jiní nepřátelé jim však do cesty kladli mnoho překážek. Jednou je například navštívili vysocí úředníci médo-perské říše, kteří chtěli znát jméno toho, kdo stavbu chrámu povolil. Kdyby Židé nespolehali na Boží vedení, tato situace by skončila velmi neslavně. Úředníci však dostali tak moudrou odpověď, že se rozhodli napsat Dareiovi a upozornit jej na nařízení,

kteří údajně vydal král Kýros. Podle něj měl být Boží dům obnoven a všechny výlohy s tím spojené uhrazeny z královské pokladny.

Dareios po tomto nařízení pátral, a když jej našel, přikázal úředníkům, kteří mu poslali písemný dotaz, aby výstavbě chrámu nebránili. „Nevměšujte se do té záležitosti a nerušte práci na tom Božím domě! Judský místodržitel s židovskými staršími ať stavějí dům Boží na jeho původním místě. Vydal jsem rozkaz, co máte udělat pro židovské starší, pokud jde o stavbu Božího domu. Z královských prostředků, z daní ze Zaeufratí, buď svědomitě a bez průtahu proplácen těm mužům potřebný obnos.“ (Ezdráš 6,6-8)

Král dále uvedl, že každý, kdo by toto nařízení přestoupil, musí být přísně potrestán, a svůj výnos uzavřel pozoruhodným prohlášením: „Bůh, který chce, aby tam přebývalo jeho jméno, ať zničí každého krále i národ, který by vztáhl ruku a přestoupil tento výnos a zbořil by Boží dům v Jeruzalémě.“ Ezdráš 6,12. Dříve však než král tento výnos vydal, Izraelci s vírou pokračovali v započatém díle a proroci je posilovali prostřednictvím povzbuzujících poselství.

Zachárjášovo vidění

Dva měsíce poté, co Ageus zaznamenal své poslední poselství, obdržel Zacharjáš několik vidění, která odhalovala to, co se Bůh chystá na zemi vykonat. Tato poselství, která prorok obdržel ve formě podoběnství a symbolů, přišla ve chvíli úzkosti a měla velký význam pro všechny, kdo kráčeli vpřed ve jménu Boha Izraele. Tehdy se zdálo, že výstavba chrámu bude zakázána; vyhlídky nebyly růžové. [218]

Zacharjáš uslyšel, jak se Boží posel ptá: „Hospodine zástupů, jak dlouho se ještě nechceš slitovat nad Jeruzalémem a nad judskými městy, jimž dáváš pocít'ovat svůj hrozný hněv už po sedmdesát let?“ Zacharjáš napsal: „Hospodin poslovi, který se mnou mluvil, odpověděl slovy dobrými, slovy útěšnými. Posel, který se mnou mluvil, mi na to řekl: „Provolej, že toto praví Hospodin zástupů: Horlím pro Jeruzalém a Sijón velkou horlivostí, jsem hrozně rozlícen na sebejisté pronárody, které hned přiložily ruku k zlému, jakmile jsem se na svůj lid jen maličko rozlítit. Proto praví Hospodin toto: Obrátím se k Jeruzalému s hojným slitováním; bude v něm zbudován můj dům, je výrok Hospodina zástupů.““ Zacharjáš 1,12-16.

Potom dostal prorok za úkol provolávat: „Hospodin znovu potěší Sijón a znovu si vyvolí Jeruzalém.“ **Zacharjáš 1,17.**

Následně Zacharjáš uviděl mocnosti, „které rozmetaly Judu, to je Izraele, a Jeruzalém“, symbolizované čtyřmi rohy. Vzápětí spatřil čtyři kováře, kteří znázorňovali nástroje, s jejichž pomocí Bůh obnoví svůj lid i Boží dům. (Viz **Zacharjáš 2,1-4.**) „Jeruzalém bude městem nehrazeným, tolik v něm bude lidí i dobytka. Já sám, je výrok Hospodinův, budu ohnivou hradbou kolem něho a slávou uprostřed něho.“ **Zacharjáš 2,8.9.**

Příkaz k znovuvybudování Jeruzaléma vydal sám Bůh, který nyní posílal ujištění, že bude o svůj trpící lid pečovat a splní jim zaslíbení své věčné smlouvy. To, co pro ně vykoná, bude známé po celé zemi. „Jásej a plesej ty, která bydlíš na Sijónu, neboť Veliký je ve tvém středu — Svatý Izraele.“ **Izajáš 12,6.**

47. kapitola — Jóšua a anděl

Protože izraelský národ byl vyvolen, aby na zemi udržoval povědomí o Bohu, satan nepřetržitě usiloval o jeho zničení. Dokud Izraelci poslouchali Boha, nemohl jim jakkoli ublížit. Proto vynaložil všechnu svou moc a lstivost, aby je vlákal do osidel hříchu. Když se do nich nechali chytit, vypověděli Bohu poslušnost a stali se kořistí svého nepřítele.

Bůh je však nikdy neopustil. Posílal k nim své proroky s varovným poselstvím a snažil se v nich probudit vědomí viny. Když se pak k němu v pokání vrátili, povzbuzoval je zprávami o tom, že je vysvobodí ze zajetí a znovu je přivede do jejich vlastní země. A nyní, když tato obnova započala a pozůstatek národa se vrátil do Judska, satan se ze všech sil snažil božské záměry překazit. Všemohně nabádal pohanské národy, aby Izraelce zničily.

V této těžké chvíli však Bůh posiloval svůj lid „slovy dobrými, slovy útěšnými“ **Zacharjáš 1,13**. Názorně jim ukázal, jakou moc má Kristus, jejich Prostředník, nad satanem, žalobcem Božího lidu.

Zacharjáš uviděl „velekněze Jóšuu“, jak stojí před Božím poslem a je „oblečen do špinavého šatu“ **Zacharjáš 3,1.3**. Zatímco Jóšua prosí o naplnění Božích zaslíbení, satan přednáší svá obvinění. Upozorňuje na to, že by Izrael neměl být kvůli svým přestoupením zahrnut Boží přízní. Prohlašuje, že Izraelci patří jemu a že neprodleně musí být vydáni do jeho rukou.

Velekněz v žádném případě netvrdí, že by Boží lid byl bez viny. Oblečen do špinavého šatu, který symbolizuje hříchy lidu, jež zastupuje, stojí před Božím poslem, přiznává jejich viny a odvolává se na vykonané pokání. V pokoře se spoléhá na milost Spasitele, který odpouští hříchy.

Potom Boží posel, jímž byl sám Kristus, Spasitel hříšníků, umlčel žalobce slovy: „Hospodin ti dává důtku, satane, důtku ti dává Hospodin, který si vyvolil Jeruzalém. Což to není oharek vyrvaný z ohně?“ **Zacharjáš 3,2**. Kvůli svým hříchům byli Izraelci téměř stráveni plameny, které rozdmýchal satan a jeho pomocníci ve snaze

[220] zničit Boží lid. Bůh však v pravou chvíli natáhl svou paži a zachránil je.

Poté, co Hospodin Jóšuoovu přímluvu přijal, nařídil: „Svlékněte z něho ten špinavý šat.“ Jemu pak řekl: „Pohled“, sňal jsem z tebe tvou nepravost a dal jsem tě obléci do slavnostního roucha.“ . . . Tu mu postavili na hlavu čistý turban a oblékli mu šat.“ **Zacharjáš 3,4.5.** Jeho hříchy a hříchy jeho lidu byly odpuštěny. Izrael byl oblečen do „slavnostního roucha“ — byla jim připočtena Kristova spravedlnost. Bez ohledu na přestoupení, kterých se Jóšua v minulosti dopustil, byl uschopněn k tomu, aby před Bohem sloužil v jeho svatyni. Pokud bude věrný, stane se soudcem nebo správcem chrámu a již za svého života bude obklopen anděly. A nakonec se připojí k oslavnému zástupu před Božím trůnem.

„Nuže slyš, veleknězi Jóšuo: . . . Přivedu svého služebníka, zvaného Výhonek.“ **Zacharjáš 3,8.** Výhonek, Zachránce, jenž má přijít, byl nadějí Izraele. Skrze víru v přicházejícího Spasitele byli Jóšua a jeho lid ospravedlněni a Bůh je zahrnul svou milostí. Díky Kristovým zásluhám se jim dostalo výsady být nebeskými vyvolenci mezi národy.

Ve všech dobách je satan „žalobce našich bratří, který je před Bohem [osočuje] dnem i nocí“ **Zjevení 12,10.** Předtím, než je kdokoli vysvobozen z moci zla, se vždy odehrává stejný soudní spor. Nikdo není přijat do Boží rodiny, aniž by musel čelit odporu ze strany nepřítelů. Ten však, kdo ochránil Izrael, ospravedlnil jej a spasil, je nadějí i pro dnešní církve.

Satanovo působení

Satan neobviňuje ty, kdo hledají Boha, z toho důvodu, že by mu vadily jejich hříchy. On má z jejich pokřiveného charakteru radost; ví totiž, že je bude mít ve své moci jedině tehdy, budou-li přestupovat Boží zákon. Svá obvinění vznáší proto, že nenávidí Krista. Protože je denně vystaven projevům Kristovy nadvlády, snaží se z jeho ruky vytrhnout ty, kteří přijali spásu. Způsobuje, že lidé ztrácejí víru v Boha a vzdalují se jeho lásce. Vede je k tomu, aby přestupovali jeho zákon, a potom prohlašuje, že patří jemu. Troufale tvrdí, že Kristus na ně nemá právo.

Satan ví, že každý, kdo poprosí o odpuštění, bude ospravedlněn; proto hříšníkům neustále připomíná jejich přestoupení a bere jim odvahu předstoupit před Boha. Snaží se, aby i jejich nejlepší skutky vypadaly jako hříšné. Nespočetnými způsoby, jemnými i tvrdými, se snaží dosáhnout jejich odsouzení.

Člověk není schopen ve své vlastní síle čelit útokům a obviňením nepřítelů. Ale Ježíš, náš Přímluvce, obhazuje každého, kdo skrze pokání a víru mu odevzdá svou duši. Na kříži Golgoty získal dostatečně silné argumenty, kterými dokáže vyvrátit každé obviňení. Protože dokonale zachoval Boží zákon, byla mu dána veškerá moc na zemi i na nebi. Žalobci svého lidu říká: „Budeš potrestán, satane! Svůj lid jsem vykoupil vlastní krví, jsou uhlíkem vyrvaným z ohně.“ (Viz **Zacharjáš 3,2**.) A všechny, kdo se na něj ve víře spoléhají, ujišťuje: „Pohled, sňal jsem z tebe tvou nepravost a dal jsem tě obléci do slavnostního roucha.“ **Zacharjáš 3,4**.

[221]

Všichni, kdo byli oblečeni do šatu Kristovy spravedlnosti, budou před ním vyvoleni, věrní a praví. Zaslíbení dané Jóšuovi platí pro nás pro všechny: „Budeš-li chodit po mých cestách a budeš-li střežit, co jsem ti svěřil, ... dám ti právo přicházet mezi ty, kteří zde stojí.“ **Zacharjáš 3,7**. Už za života na zemi je budou obklopovat andělé a nakonec stanou v zástupu těch, kdo chválí Hospodina před Božím trůnem.

Zacharjášovo vidění se s velikou naléhavostí týká Božího lidu žijícího v době před velikým dnem soudu. Tehdy zažije ostatek věrných velké soužení. Na všechny, kdo zachovávají Boží přikázání a drží se víry Ježíše Krista, dopadne hněv draka a jeho vojsk. Na zemi zbude jen hrstka těch, kdo vzdorují jeho moci. Kdyby je mohl smést z povrchu země, jeho vítězství by bylo velkolepé. Nebude trvat dlouho a podnítí mocnosti zla k tomu, aby zničili Boží lid.

Ti, kdo jsou věrní Bohu, budou odsouzeni a zavrženi. Zradí je „rodiče, bratři, příbuzní a přátelé“ a někteří z nich budou zabiti (viz **Lukáš 21,16**). Stejně jako Jóšua vyznával své hříchy před Božím poslem, bude i ostatek věrných se zlomeným srdcem a ve víře prosit o odpuštění hříchů a za záchranu skrze Ježíše, jejich Přímluvce. Budou si plně uvědomovat svou hříšnost a nevědomost a jejich srdce se naplní zoufalstvím.

Satan zmalomyslňuje Boží lid

Pokušitel je jim neustále nablízku a hledá, z čeho by je obvinil. Stejně jako v případě velekněze Jóšuy upozorňuje na jejich špinavý šat, na jejich pokřivené charaktery, jejich slabiny a nedostatky, na jejich nevděčnost, jakož i na to, že se ani náznakem nepodobají Kristu a tím svého Vykupitele znevažují. Snaží se je přesvědčit o tom, že jejich případ je beznadějný. Doufá, že podlehnou jeho pokušením a přestanou spoléhat na Boha.

Satan přesně ví, k jakým hříchům Boží lid svedl, a s neochvějnou jistotou vznáší svá obvinění. Prohlašuje, že kvůli svým hříchům nemají nárok na Boží ochranu; jsou stejně jako on vyloučeni z Boží milosti. Říká: „Copak tito lidé mohou zaujmout v nebi mé místo a místa těch, kdo se přidali na moji stranu? Přestože o sobě tvrdí, že zachovávají Boží zákon, jsou soběstřední. Vždyť jejich vlastní zájmy pro ně byly důležitější než zájmy Boží. A navíc mají zalíbení ve světských věcech. Podívejte se na jejich sobectví, jejich zášť a nenávist, kterou k sobě navzájem chovají. Pokud má být učiněno spravedlnosti zadost, musí být odsouzeni.“

Satanova obvinění jsou velmi vážná. Už už to vypadá, že Boží lid stráví plameny ohně. Pak ale zasáhne Ježíš a vysvobozuje je jako zlato ohněm přečištěné. Zbavuje je jejich svěskosti a nechává skrze ně zazářit svůj dokonalý charakter.

[222] Někdy se může zdát, že Bůh na svůj lid zcela zapomněl; ve skutečnosti však není na světě nic, co by bylo Bohu vzácnější než jeho děti. Nedopustí, aby je satan svým pokušením přemohl. Spravedlivě potrestá každého, kdo znevažuje jeho charakter, ale omilostní všechny, kdo vyznají své hříchy.

V době konce bude Boží lid plakat a naříkat nad zvrácenostmi páchanými na zemi. Se slzami v očích budou bezbožníky upozorňovat na to, jak je nebezpečné přestupovat Boží zákon. Sami pak budou v pokoře před Bohem vyznávat své hříchy. Bezbožní lidé se jim za to budou smát. Soužení, kterým budou Boží děti procházet, bude dokladem toho, že získávají zpět vznešený charakter, o který je připravil hřích. Díky tomu, že se stále více přibližují Kristu a mají neustále před očima jeho dokonalý charakter, jasně rozeznávají pravou závažnost hříchu. Všichni, kdo se skloní u paty kříže, dostanou korunu slávy.

Boží věrní, kteří se modlí, si ani neuvědomují, jak bezpečně jsou v Bohu skryti. Vládcové tohoto světa, podněcovaní satanem, se je pokoušejí zničit. Kdyby však Boží děti prozřely, uviděly by, že jsou obklopeny zástupy andělů.

A když Boží věrní prosí o čistotu srdce, je jim dán dokonale čistý šat Kristovy spravedlnosti. Poté, co bude všemi zavrhaný ostatek Božího lidu oblečen do slavnostního roucha, nikdy víc se už neušpiní bezbožností tohoto světa. Jména Božích dětí jsou zapsána v Beránkově knize života. Ubránily se satanovým svodům. Jsou zachráněny pro věčnost, jejich hříchy byly vloženy na původce nepravosti.

Zničení hříchu

V době, kdy satan vznáší svá obvinění, Boží andělé nikým neviděni zapečetí ují Boží věrné. Jsou to ti, kdo stojí na hoře Sijón a na čelech mají napsáno jméno Otce. Zpívají novou píseň, kterou se nikdo kromě těchto 144 000 zachráněných nemůže naučit. „Z jejich úst nikdo neuslyšel lest; jsou bez úhony.“ **Zjevení 14,5.**

Nyní se cele naplnila slova Božího posla adresovaná Jóšuovi: „Přivedu svého služebníka zvaného Výhonek.“ **Zacharjáš 3,8.** Kristus je v nich představen jako Vykupitel a Spasitel svého lidu. V tuto chvíli je možné Božím věrným závidět, když se jejich slzy, které uronily na cestě životem, proměnily v blízkosti Boží a Beránkově v radost a slova chvály. „V onen den bude výhonek Hospodinův chloubou a slávou, plod země důstojností a okrasou pro ty z Izraele, kdo vyvázli. Kdo zůstane na Sijónu a kdo zbude v Jeruzalémě, bude zván svatým, každý zapsaný k životu v Jeruzalémě.“ **Izajáš 4,2.3.** [223]

48. kapitola — Tajemství úspěchu Božího díla

Po Zacharjášově vidění Jošuy a Božího posla obdržel prorok poselství týkající se Zerubábel: „Potom mě posel, který se mnou mluvil, znovu vzbudil. . . a zeptal se mě: ‚Co vidíš? Odvětil jsem: ‚Hle, vidím svícen, celý ze zlata, a na něm nahoře mísa se sedmi kahany. Všechny kahany na něm mají nahoře po sedmi hubičkách. A nad ním dvě olivy, jedna z pravé strany a druhá z levé strany mísy.‘

...

Nato jsem mu řekl: ‚Co znamenají ty dvě olivy po pravé i po levé straně svícnu? A dále jsem se ho otázal: ‚Co znamenají ty dva trsy oliv, které jsou nad dvěma zlatými žlábkami, jimiž vytéká zlato? Tu mi řekl: ‚Ty nevíš, co to znamenají? Řekl jsem: ‚Nevím, můj pane.‘ Odvětil: ‚To jsou ti dva synové nového oleje, kteří stojí před Pánem celé země.‘“ **Zacharjáš 4,1-3.11-14.**

Pomazaní, kteří přebývají v Boží přítomnosti, předávají božské světlo, lásku a moc Božímu lidu, aby zase on mohl lásku, radost a povzbuzení rozdávat dalším. Ti, kteří byli obdarováni Boží láskou, by jí měli obohacovat druhé.

Při práci na domě Božím musel Zerubábel čelit mnoha těžkostem. Nepřátelé brali „odvahu judskému lidu a pohružkami jej [odrazovali] od stavby“ **Ezdráš 4,4**. Dokonce „[jim] zabránili ve stavbě násilím“ **Ezdráš 4,23**. Nyní však Bůh promluvil prorokovými ústy k Zerubábelovi. Řekl mu: „Čím jsi ty, veliká horo, před Zerubábelem? Rovinou. On vynese poslední kámen za hlučného svolávání: ‚Jeruzalém došel milosti;‘“ **Zacharjáš 4,7**. V průběhu dějin se ti, kdo uskutečňují záměry nebe, setkávají se zdánlivě nepřekonatelnými překážkami. Bůh tyto těžkosti dopustil proto, aby vyzkoušel jejich víru. V takových situacích je nutné důvěřovat Bohu. Když člověk projeví živou víru, vzroste jeho duchovní síla a prohloubí se jeho důvěra. Před takovou vírou se jakákoli překážka, kterou nám do cesty položil satan, rozplyne jako dým. „Nic vám nebude nemožné.“

[224] **Matouš 17,20.**

Lidské a Boží cesty

Hříšní lidé většinou začínají svou práci s okázalostí a vychloubováním. Bůh naopak dosahuje triumfálních vítězství ve jménu pravdy a spravedlnosti s pomocí drobností. Často například své služebníky vychovává prostřednictvím těžkostí. Chce je totiž naučit zvládat problémy.

Když se lidé setkají se složitými situacemi či s překážkami, mají většinou sklon podlehnout obavám. Pokud však dokážou jít s důvěrou vpřed, Bůh jim urovná cestu a zakrátko se dozajista dostaví i úspěch. Hory těžkostí se změň v rovinu; a ten, jehož ruce položily základy domu, „jej také dokončí“ **Zacharjáš 4,9**.

Boží církve nebyla založena lidskou mocí. Nebyla postavena na skále lidského úsilí, nýbrž na Ježíši Kristu, Skále věků, „a brány pekla ji nepřemohou“ **Matouš 16,18**. Boží slavné dílo nikdy nebude zastaveno. Bude pokračovat dál, ale „ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem, praví Hospodin zástupů“ **Zacharjáš 4,6**.

Zaslíbení dané Zerubábelovi se doslova naplnilo (viz **Zacharjáš 4,9**). „Židovští starší stavěli a dílo se jim dařilo, jak prorokovali proroci Ageus a Zacharjáš, syn Idův. Stavbu dokončili podle rozkazu Boha Izraele a podle rozkazu Kýra, Dareia a Artaxerxa, králů perských. Dům byl dostavěn třetího měsíce adaru v šestém roce kralování krále Dareia.“ **Ezdráš 6,14.15**.

Druhý chrám

Druhý chrám se prvnímu svou krásou nevyrovnal, ani nebyl poctěn viditelnými projevy božské přítomnosti, jaké provázely zasvěcování prvního chrámu. Jeho zasvěcování proběhlo bez viditelného zásahu vyšší moci. Nově postavenou svatyni nenaplnil oblak slávy, ani oheň z nebe nestrávil obět' na oltáři. Ve svatyni svatých již více nepřebývala šekína, ani tam nebyla schrána smlouvy, slitovnice a desky zákona.

A přesto to byla stavba, o níž Hospodin prohlásil: „Sláva tohoto nového domu bude větší nežli prvního, praví Hospodin zástupů.“ **Ageus 2,9**. Druhý chrám byl poctěn přítomností Touhy všech národů, stanul v něm Ježíš. Mnozí však jeho příchod nevnímali jako

velkolepou událost. Jejich mysl byla zaslepena, a proto nemohli správně porozumět slovům proroka.

Druhý chrám nebyl poctěn oblakem Boží slávy, ale stanul v něm ten, ve kterém je „vtělena všechna plnost božství“ **Koloským 2,9**. Proto je možné říct, že sláva druhého chrámu je větší než prvního. Touha věků přebývala v chrámu, když muž z Nazareta vyučoval a

[225]

léčil na jeho nádvořích.

49. kapitola — Ester

Když vyšel výnos, který židovským přesídlencům umožňoval navrátit se do své země, využilo této příležitosti téměř padesát tisíc lidí. Ve srovnání s celkovým množstvím Židů rozptýlených po všech oblastech médo-perské říše to však byl jen zlomek. Tisíce Izraelců raději zůstaly v zemi svého zajetí, než by se vydaly na nelehkou zpáteční cestu a zapojily se do obnovy zničených měst a domovů.

Uplynulo více než dvacet let a král Dareios I., tehdejší vládce Médo-Persie, vydal druhé nařízení. Jeho prostřednictvím dal Bůh Židům další příležitost vrátit se do země svých otců. Bůh věděl, že v době krále Xerxe či Achašveróše (tak je nazýván v knize Ester) nastanou přesídlencům těžkosti. Proto nařídil Zacharjášovi, aby přesídlence vyzýval k návratu domů: „Běda, zachraň se, Sijóne, ty poklidně si bydlíš u babylónské dcery! Toto praví Hospodin zástupů, který mě poslal pro svoji slávu k pronárodům, které vás plnily: Kdo se vás dotkne, dotkne se zřítelnice mého oka. Hle, mávnu proti nim rukou a budou je plnit ti, kdo jim otročili. „I poznáte, že mě poslal Hospodin zástupů.““ **Zacharjáš 2,11-13.**

Bůh si i nadále přál, aby jeho lid oslavoval a vyvyšoval jeho jméno. Nesčetněkrát jim umožnil se k němu vrátit. Někteří jeho výzev uposlechlí a jiní našli spásu uprostřed utrpení. Mnozí z nich patřili k malé skupině, která se vrátila domů.

Ti, „jejichž ducha probudil Bůh“ (**Ezdráš 1,5**), se do Izraele vrátili na základě Kýrova výnosu. Bůh však nepřestal naléhat na ty, kteří dobrovolně zůstali v zemi svého zajetí, a mnoha prostředky jim opakovaně zajišťoval možnost návratu. Přesto velká část lidu těchto příležitostí nevyužila a o návrat do země svých otců neprojevila zájem. Nereagovala ani na Zacharjášovy naléhavé výzvy k útěku z Babylónu.

Boží lid v ohrožení

[226] V té době se podmínky života v médo-perské říši měnily velmi rychle. Dareios I. byl vystřídán Xerxem I.

Během jeho vlády museli ti, kdo ze země neuprchli, projít velkými těžkostmi. Nevyužili příležitosti k úniku, kterou jim připravil Bůh, a nyní museli čelit smrtelnému nebezpečí.

Prostřednictvím Agagovce Hamana, bezcharakterního muže, který v médo-perské říši zastával vysoké postavení, se satan snažil překazit Boží záměry. Haman z celého srdce nenáviděl Žida Mordokaje, který mu nijak neublížil, jen mu odmítl projevít úctu, která náleží jedině Bohu. Jelikož „mu však [bylo] příliš málo vztáhnout ruku na Mordokaje samotného, . . . usiloval vyhladit v celém Achašveróšově království všechny židy, lid Mordokajův.“ **Ester 3,6.**

Král Xerxes byl Hamanem lstivě donucen k tomu, aby vydal nařízení k popravě židovského lidu, který byl „roztroušený a oddělený mezi národy po všech krajinách [Xerxova] království“ **Ester 3,8.** Byl stanoven den, kdy dojde k vyhlazení Židů a k zabavení jejich majetku. Satan, původce tohoto plánu, se snažil odstranit ze země ty, kdo uchovávali povědomí o živém Bohu.

„Všude, v každé krajině, kamkoli se dostal králův výrok, totiž jeho zákon, konali židé veliké smuteční obřady s postem, pláčem a naříkáním; mnohým se staly lůžkem žíněné roucho a popel.“ **Ester 4,3.**

Protože zákon vydaný Médy a Peršany nemohl být zrušen, zdálo se, že všichni Izraelci zahynou. Bůh však ve své prozřetelnosti zařídil, aby se královnou médo-perské říše stala Ester, která byla blízkou příbuznou Mordokaje. Oni dva se dohodli, že v této krajní situaci je nutné pro záchranu jejich lidu předstoupit před Xerxa. Byla to Ester, kdo se měl u krále přimluvit. Mordokaj jí řekl: „Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ **Ester 4,14.**

Židé záchráněni

Aby Ester mohla vzniklou situaci zvrátit, musela jednat velmi rychle. Ona i Mordokaj si však plně uvědomovali, že pokud jim nepomůže Bůh, jejich snahy budou marné. Proto si Ester vyhradila

dostatek času pro společenství s Bohem. „Jdi,“ řekla Mordokajovi, „shromažď všechny židy, kteří jsou v Šúšanu, a postěte se za mne. Nejezte a nepijte po tři dny, v noci ani ve dne. Také já a mé dívky se budeme takto postit. Potom půjdu ke králi, třebaže to není podle zákona. Mám-li zahynout, zahynu.“ **Ester 4,16.**

Všechny události, které se vzápětí odehrály — králova náklonnost k Ester, když před něj předstoupila; hostina, které se účastnili jen král s královnou a Haman; králova probdělá noc, pocta Mordokajovi, Hamanovo ponížení a smrt —, jsou součástí známé historie. Bůh se podivuhodným způsobem zasadil o svůj lid. Dodatečný výnos, který dovoloval Židům bránit své životy, roznesli do všech koutů země poslové na koních, kteří „spěšně vyrazili pobízení královým rozkazem, sotvaže byl ten zákon na hradě v Šúšanu vydán“ **Ester 8,14.** „Všude ve všech krajinách a všude ve všech městech, kamkoli se dostal králův výrok, totiž jeho zákon, nastaly židům dny radosti a veselí, hostin a pohody. A mnozí z národů země se připojovali k židům, neboť na ně padl strach z židů.“ **Ester 8,17.**

[227]

V den, kdy měli být vyhlazeni, „[se] židé shromáždili ve svých městech ve všech krajinách krále Achašveróše, aby vztáhli ruku na ty, kdo jim chystali pohromu. Nikdo před nimi neobstál, neboť strach z nich padl na všechny národy“ **Ester 9,2.** Andělé dostali od Boha příkaz, aby bránili jeho věrné, kteří „se shromáždili, aby se postavili na obranu svých životů“ **Ester 9,16.**

Mordokaj se stal „první po králi Achašveróšovi; byl veliký u židů a oblíbený u množství svých bratrů“ **Ester 10,3.** Staral se o blaho Izraele. Takto Bůh opět způsobil, že dvůr médo-perské říše byl Židům nakloněn, čímž se znovu otevřela cesta k návratu do jejich vlasti. Větší počet Židů se však do Jeruzaléma vrátil až „v sedmém roce krále Artaxerxa“ pod Ezdrášovým vedením.

Poslední útok

Zkoušky, kterými musel Boží lid za života královny Ester projít, nejsou příznačné jen pro tehdejší dobu. Jan, kterému bylo umožněno nahlédnout do doby konce, napsal: „Drak v hněvu vůči té ženě rozpoutal válku proti ostatnímu jejímu potomstvu, proti těm, kdo zachovávají příkázání Boží a drží se svědectví Ježíšova.“ **Zjevení 12,17.** Mnozí z těch, kdo žijí v dnešní době, se stanou svědky na-

plnění těchto slov. Stejný duch, který v minulosti podněcoval lidi k pronásledování Boží církve, se bude snažit podobným způsobem vyvolat nenávist vůči těm, kdo v dnešní době poslouchají Boha. V tuto chvíli si satan připravuje půdu pro svůj poslední útok.

Poslední zákon namířený proti ostatku Božího lidu se bude podobat tomu, který byl vydán králem Achašveróšem. Pro nepřátele pravdy je svěcení soboty stejným trnem v oku, jakým byl v době královny Ester Mordokaj pro Hamana. Pro lidi, kteří se nebojí Boha a přestupují jeho příkázání o sobotě, je úcta Božího lidu k Desateru neustálou výčitkou.

Satan v posledních dnech vzbudí u lidí nenávist k menšině, která nebude chtít přijmout zavedenou tradici. Vlivní a počestní lidé se spojí s bezbožníky a zločinci proti Božímu lidu. Bohatí, nadaní a vzdělaní budou naplněni pohrdáním. Spiknou se proti nim dokonce i vládcí, kazatelé a členové církví. Všichni tito lidé se budou snažit slovem i písmem, výhrůžkami a zesměšňováním zvrátit víru Božího lidu. Prostřednictvím falešných obvinění a agresivních útoků probudí v lidech přízemní vášně. Protože nebudou schopni vznést proti zastáncům biblické soboty argumenty podložené Písmem svatým, budou prosazovat zákony, které by jim poskytly patřičnou oporu. Zákonodárci jejich požadavkům o uzákonění neděle jako dne odpočinku nakonec vyhoví. Ti však, kdo poslouchají Boha, se nebudou ochotni podřídit zákonům nařizujícím přestupování Desatera. Na tomto bitevním poli se odehrají poslední scény velkého sporu věků mezi pravdou a lží. A jako tomu bylo za dnů Mordokaje a královny Ester, Bůh před zraky všech obhájí pravdu i svůj lid.

[228]

[229]

50. kapitola — Ezdráš

Přibližně sedmdesát let uplynulo od doby, co se z Babylónu vrátila první skupina přesídlenců. Tehdy vládl médo-perské říši král Artaxerxes Longimanos a mezi Židy působili Ezdráš a Nehemjáš. V roce 457 př. Kr. vydal král třetí výnos umožňující obnovu Jeruzaléma. Tento vládce za dobu svého působení nesčetněkrát projevil Božímu lidu svou náklonnost. A ve svých důvěrných přátelích, Ezdrášovi a Nehemjášovi, rozpoznal Bohem vyvolené služebníky.

Ezdráš, který zůstal s Židy v Babylónu, si získal královu přízeň a otevřeně s ním hovořil o mocném Bohu a jeho plánech přivést Židy zpět do Jeruzaléma.

Ezdrášovi se dostalo kněžského vzdělání a rovněž byl obeznámen se spisy moudrých mužů médo-perské říše. Přesto však nebyl spokojen se svým duchovním stavem. Toužil být v dokonalém souladu s Bohem. Proto „bádal s upřímným srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho“ **Ezdráš 7,10**. Při svém pravidelném studiu začal v biblických knihách hledat důvody, proč Bůh dovolil, aby byl zničen Jeruzalém a Židé odvedeni do zajetí.

Ezdráš studoval zaslíbení daná Abrahamovi a zákony vydané na hoře Sínaj a během putování po poušti. Jeho srdce bylo těmito texty hluboce zasaženo a on se cele přimkl k Bohu. Jak stále více podřizoval svou mysl a vůli božské moci, v jeho životě se začaly objevovat známky pravého posvěcení. Později jeho proměněné vlastnosti měly formující vliv na jeho okolí.

Bůh Ezdráše určil k tomu, aby vrátil kněžskému úřadu důstojnost, o níž z velké části přišel v době zajetí. Ezdráš se ukázal být mužem s neobvyklými schopnostmi, které mu umožňovaly neustále se zdokonalovat a učit novým věcem. Rovněž byl „zběhlý v zákoně Mojžíšově“ **Ezdráš 7,6**. Díky svým vlastnostem patřil k nejvýznamnějším mužům království.

Důsledný učitel

[230] Ve zbývajících letech svého života, ať už se nacházel poblíž médo-perského dvora, či v Jeruzalémě, Ezdráš seznamoval druhé s učením Bible. Byl živým svědectvím toho, že biblické pravdy mají moc člověka zušlechtit.

Ezdrášova snaha probudit zájem o studium Písma byla provázena jeho vytrvalým celoživotním úsilím o uchování a rozmnožení Bohem inspirovaných spisů. Shromáždil všechny dostupné svitky, opisoval je a rozšiřoval. Takto se prostřednictvím opisů Božího slova, které se dostaly do rukou mnoha lidí, šířily vědomosti nevyčísitelné hodnoty.

Vztah k Bohu přivedl Ezdráše k tomu, že seznámil Artaxerxa se svojí touhou vrátit se do Jeruzaléma a pomoci svým bratřím s obnovou města. Když před králem hovořil o své víře, jeho slova zasáhla panovníkovo srdce. Král Ezdrášovi důvěřoval natolik, že jeho požadavkům ihned vyhověl a zahrnul jej dary pro chrámovou službu. Udělil mu také pravomoci, díky kterým mohl Ezdráš uskutečnit své záměry.

Třetí edikt

Artaxerxův výnos, vydaný jako třetí po skončení sedmdesátiletého vyhnanství, který dovoloval provést rozsáhlé opravy Jeruzaléma, byl pozoruhodný svými výroky o Bohu, jakož i tím, že uděloval Božímu lidu svobodu. Král dobrovolně obětoval „Bohu Izraele, jehož příbytek je v Jeruzalémě“, zlato a stříbro **Ezdráš 7,15**. Rovněž Ezdrášovi řekl: „Ostatní své výdaje za potřeby pro dům tvého Boha uhradíš z královské pokladny.“ **Ezdráš 7,20**.

Dále pak král Ezdráše seznámil s tím, že je „vyslán králem a jeho sedmi rádci, [aby] dohlédl na Judsko a na Jeruzalém podle zákona svého Boha. . . Všechno, co rozkáže Bůh nebes, ať se přesně vykoná pro dům Boha nebes, aby se nerozlítal na královo království a na jeho syny“ **Ezdráš 7,14.23**.

Artaxerxes také nařídil, aby byla obnovena práva příslušníků kněžského stavu. „Bud' vám také známo, že žádnému knězi ani levitovi, zpěvákovi, vrátnému, chrámovému nevolníkovi a služebníku Božího domu se nesmějí vyměřit daně, dávky z úrod a jiné poplatky.“ Rovněž se zasadil o to, aby byli ustanoveni soudci, kteří by vládli

lidu. Nařídil: „Ty, Ezdráši, podle moudrosti svého Boha, která je ti svěřena, ustanovíš soudce a rozhodčí, kteří budou rozhodovat pře všeho lidu v Zaeufratí, totiž všech, kteří se znají k zákonům svého Boha. A kdo je neznají, ty budete vyučovat.“ **Ezdráš 7,24.25.**

Takto tedy Ezdráš přiměl krále, aby umožnil návrat všech Izraelců, kněží a levitů, kteří žili na území Médo-Persie a kteří toužili „jít do Jeruzaléma“ **Ezdráš 7,13.**

Ti, kteří spolu s Ezdrášem zkoumali v Písmu Boží záměry s jeho lidem, měli z králova ediktu velikou radost. „Požehnán buď Hospodin, Bůh našich otců,“ pravil Ezdráš, „že vložil do srdce králi, aby obnovil lesk Hospodinova domu v Jeruzalémě.“ **Ezdráš 7,27.**

Příprava na cestu

V tom, že král Artaxerxes tento edikt vydal, se projevila Boží prozřetelnost. Mnozí jeho působení rozpoznali a s vděčností využili toho, že se mohou do své vlasti vrátit za takto příhodných podmínek. Bylo určeno přesné místo, na kterém se měli v určitý čas shromáždit všichni, kdo se rozhodli vrátit do Jeruzaléma.

[231]

Na seřadiště se však dostavilo málo lidí. Mnozí vlastnili pozemky a domy a necítily potřebu ve svém životě cokoli měnit. Jejich lhostejný postoj negativně ovlivnil některé z těch, kteří by se za normálních okolností rozhodli ve víře následovat Boží lid.

Když se Ezdráš rozhlédl po shromážděných lidech, byl překvapený, že se nedostavil nikdo z levitů, z kmene odděleného pro chrámovou službu. Levité přitom měli být těmi, kdo na výzvy k návratu odpoví jako první. V zajetí levité při shromážděních, konajících se v synagogách, sloužili Bohu a vyučovali věřící. Zákony totiž Židům dovolovaly světit sobotu a slavit své náboženské svátky.

Po uplynutí sedmdesáti let vyhnanství se však situace změnila. Chrám v Jeruzalémě byl obnoven a vysvěcen, a proto bylo zapotřebí více kněží, kteří by vyučovali lid. Navíc byli Židé žijící v Babylónu neustále vystaveni nebezpečí, že ztratí svou náboženskou svobodu. Za časů královny Ester a Mordokaje se dostalo Židům dostatečně srozumitelného varování, aby se neprodleně vrátili do své země. Bylo pro ně nebezpečné dále pobývat uprostřed pohanského národa. Za těchto podmínek měli kněží ve vydaném ediktu rozeznat naléhavou výzvu k návratu do Jeruzaléma.

Král a jeho rádci poskytli Izraelcům dostatek prostředků k návratu a obnově města; kde ale byli v tento historický okamžik levitové? Kdyby se bývali rozhodli připojit ke svým bratřím, mnoho lidí by je následovalo. Jejich nepochopitelná lhostejnost je názornou ukázkou toho, jaký měla většina Izraelců žijících v Babylónu postoj k Božím záměrům s jeho lidem.

Ještě jednou poslal Ezdráš levitům naléhavou výzvu, aby se přidali k jeho skupině. Vybraní poslové se rychle vydali doručit jeho poselství. Dostali za úkol přivést „sluhy pro dům našeho Boha“ **Ezdráš 8,17**. Mnoho váhavých se po této výzvě rozhodlo odejít z Babylónu. Do tábora nakonec dorazilo celkem asi čtyřicet kněží a dvě stě dvacet chrámových služebníků, učitelů a pomocníků.

Všichni byli připraveni k odchodu. Čekala je cesta, která potrvá několik měsíců. V průvodu přesídlenců byli nejen muži, ale i jejich ženy a děti; každá rodina si s sebou brala celé své jmění a chrámové dary. Bylo jasné, že na ně čekají nepřátelé, kteří jsou připraveni zničit Ezdráše a všechny, kdo putovali s ním. Přesto Ezdráš krále nepožádal o ozbrojený doprovod. „Ostýchal jsem se,“ pravil na vysvětlenou, „žádat od krále ozbrojený doprovod a jízdu, aby nám na cestě pomáhali proti nepříteli; řekli jsme králi: ‚Dobrotivá ruka našeho Boha je nade všemi, kdo ho hledají, ale jeho moc i hněv je proti všem, kdo ho opouštějí.‘“ **Ezdráš 8,22**.

[232] Izraelci využili této příležitosti k oslavě Boha a všichni se rozhodli vložit své životy do jeho rukou. Nepožádají o vojenský doprovod. Nezavdají svým pohanským přátelům sebemenší příležitost k pochybnostem o upřímnosti své víry v Boha. Sílu nezískají spojenectvím s udatnými bojovníky, nýbrž tím, že na jejich straně bude Bůh. V bezpečí budou jedině tehdy, když budou usilovat o dodržování Božího zákona.

Postoj lidu dodal větší vážnost bohoslužbě, kterou před odchodem vykonal Ezdráš se svými pomocníky. „Tam u řeky Ahavy,“ řekl Ezdráš, „jsem vyhlásil půst, abychom se před svým Bohem pokořili a vyprosili si u něho pro sebe, pro své děti i pro všechny svůj majetek přímou cestu. . . Proto jsme se postili a prosili jsme v této věci svého Boha, a on naše prosby přijal.“ **Ezdráš 8,21.23**.

Moudré opatření

Když člověk získá Boží požehnání, neznamena to, že nemusí být obezřetný a prozíravý. Ezdráš ve snaze zajistit bezpečný převoz cenností „oddělil dvanáct kněžských předáků“, kterým odvážil „stříbro a zlato i předměty jako oběť pozdvihování pro dům . . . Boha“ **Ezdráš 8,24.25**. Tito muži byli následně slavnostně pověřeni, aby pozorně střežili svěřené poklady: „Bedlivě to opatrujte, dokud to neodvážíte před předáky kněží a levitů i předáky izraelských rodů v Jeruzalémě v komorách Hospodinova domu.“ **Ezdráš 8,29**. K tomuto úkolu byli vybráni jen ti, o kterých bylo známo, že jsou důvěryhodní.

„Dvanáctý den prvního měsíce jsme se vydali od řeky Ahavy na cestu do Jeruzaléma,“ napsal Ezdráš, „a ruka našeho Boha byla nad námi. Vysvobožovala nás z rukou nepřátel a těch, kteří nám na cestě strojili úklady.“ **Ezdráš 8,31**. Po cestě, která trvala přibližně čtyři měsíce, na ně nikdo z nepřátel nevztáhl ruku. Prvního dne pátého měsíce, v sedmém roce vlády krále Artaxerxa, pak synové přesídlenců zdárně dorazili do Jeruzaléma.

[233]

51. kapitola — Duchovní probuzení

Ezdrášův příchod do Jeruzaléma vlil odvahu a naději do srdcí mnohých, kteří dlouhou dobu pracovali v obtížných podmínkách. Od doby, kdy se do Jeruzaléma vrátila první skupina přesídlenců, uplynulo více jak sedmdesát let. Za tuto dobu byl vykonán hezký kus práce. Byla dokončena stavba chrámu a částečně opraveny obvodové zdi města. Hodně práce však ještě zbývalo.

Mnoho přesídlenců zůstalo věrných Bohu, ale velká část jejich dětí a vnoučat ztratila povědomí o svatosti Božího zákona. Dokonce někteří z těch, kterým byl svěřen důležitý úkol, nepokrytě hřešili. Jejich hříšný život zpomaloval postup Božího díla; protože nebyli za své přestupky nikým pokáráni, Bůh nemohl svému lidu požehnat.

Ti, kteří do Jeruzaléma přišli s Ezdrášem, byli ve vztahu k Bohu velmi vyspělí. Na své cestě z Babylónu, během níž je nechránila žádná světská moc, získali cenné duchovní zkušenosti. Jejich vztah k Bohu byl velmi pevný; a když se tito lidé smísili s bezradnými a lhostejnými obyvateli Jeruzaléma, jejich vliv připravil půdu pro duchovní probuzení.

Zakrátko přišli za Ezdrášem starší izraelského lidu s vážnou stížností. „Izraelský lid, ani kněží a levité, se neoddelili od národů zemí, páchají ohavností“, a uzavírají s nimi sňatky. „Berou sobě i svým synům za ženy jejich dcery. Tak se mísí svaté símě s národy zemí. Předáci a představenstvo v této zpronevěře vedou.“ **Ezdráš 9,1.2.**

Ezdráš věděl, že jednou z hlavních příčin izraelského odpadnutí před babylónským zjetím byly právě sňatky s pohany. Kdyby tehdy od nich zůstali odděleni, ušetřili by si mnoho nepříjemných zkušeností. Proto když se nyní dozvěděl, že vysoce postavení lidé přestupují zákony, které mají chránit jejich duchovnost, velice se rozčílil. Jeho srdce naplnil spravedlivý hněv. „Když jsem tu zprávu uslyšel, roztrhl jsem svůj šat i řízu, rval jsem si vlasy i vousy a seděl jsem jako omráčený. Tu se ke mně shromáždili všichni, kdo se třásli

před slovy Boha Izraele pro zpronevěru přesídlenců. Ale já jsem seděl jako omráčený až do večerní oběti.“ **Ezdráš 9,3.4.**

[234]

V době večerní oběti Ezdráš padl na kolena a vyznal před nebem vše, co trápilo jeho duši. Zvolal: „Můj Bože, stydím se a hanbím pozdvihnout k tobě svou tvář, Bože můj. Naše nepravosti se nám rozmohly až nad hlavu, naše provinění vzrostlo až k nebi. Ode dnů svých otců až dodnes jsme se velice proviňovali. Pro své nepravosti jsme byli spolu se svými králi a kněžími vydáni do rukou králů zemí, pod meč, do zajetí, v loupež i k veřejnému zahanbení, jak je tomu i dnes. . . Což budeme zase porušovat tvé příkazy a znovu se přiznat s těmi ohavnými národy? Což by ses na nás nerozhněval, takže bys nás úplně zničil, že by žádný nezůstal a nevyvázl?“ **Ezdráš 9,6.7.14.**

Začátek reformy

Když Izraelci viděli, jaký zármutek Ezdrášovi a jeho spolupracovníkům způsobili, přivedlo je to k pokání. Mnozí svých hříchů hluboce litovali. Dali se „do usedavého pláče“ **Ezdráš 10,1.** Uvědomili si, že zákon vydaný na hoře Sínaj je svatý, a roztrásli se strachy při pomýšlení na svá přestoupení.

Jeden z přítomných, jménem Šekanjáš, potvrdil pravdivost Ezdrášových slov. Vyznal: „Zpronevěřili jsme se svému Bohu, když jsme si přivedli ženy cizinky z národů země.“ Šekanjáš dále navrhl, aby všichni, kdo se provinili, vyznali své hříchy a byli souzeni „podle Zákona“. „Vstaň!“ řekl Ezdrášovi. „To bude tvůj úkol. My jsme s tebou. Bud’ rozhodný a jednej!“ **Ezdráš 10,2-4.**

Tak byla zahájena nádherná obnova národa. Ezdráš a jeho spolupracovníci se snažili citlivě a s ohledem na dobro a práva všech jednotlivců vést Izrael po správné cestě. Jejich touhou bylo představit lidem svatost zákona a jeho prostřednictvím mít účast na Božích požehnáních.

Všude, kde Ezdráš působil, vzrostl vždy zájem o studium Božího slova. Boží zákon byl vyvyšován a lidé k němu začali přistupovat s úctou. Části prorockých knih, které hovořily o příchodu Mesiáše, probouzely v srdcích mnohých naději.

V dnešní době, kdy se satan ze všech sil snaží odvést lidi od požadavků zákona, je zapotřebí mužů, kteří by dokázali způsobit, aby se mnozí třásli „před příkazem našeho Boha“ **Ezdráš 10,3.** Je

zapotřebí těch, kteří se vyznají v Božím slově a snaží se neustále prohlubovat svou víru. Je zapotřebí učitelů, kteří svou láskou k Písmu svatému nakazí druhé!

Příčina úpadku

[235] Když lidé zapomínají na Boží slovo, přestává na ně působit moc, která dokáže ovládnout zlé vášně hříšného srdce. Tím se posiluje tělesný člověk a dochází k všeobecnému úpadku. Přestává-li společnost respektovat biblické pravdy, vytrácejí se morální zásady a lidé se otevírají nepravostem. Nevázanost a rozmařilost se šíří jako ničivá povodeň. Lidská společnost je plná přetvářky, odcizení, svárů a smyslnosti. Vypadá to, že celý systém náboženských principů, které tvoří základ a strukturu lidské společnosti, se co nevidět zhroutí.

Přestože lidé vědomě odmítají Boží vůli, nemohou se vyhnout odpovědnosti, kterou vůči vyšší moci mají. I když se snaží s pomocí vědy vyvrátit Boží slovo, nemohou umlčet jasnou Boží výzvu: „Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.“ **Matouš 4,10**. Boží zákon není možné jakkoli oslabit ani posílit. On vždycky byl, je a bude svatý, spravedlivý a dobrý. Nikdo jej nemůže zrušit ani upravit.

Poslední bitva

Před námi je poslední bitva velkého sporu mezi pravdou a klamem. V této bitvě se neutkají věřící s nevěřícími, nýbrž vyznavači biblického náboženství s vyznavači náboženství tradic a pověr. V dnešní době si jen málokdo váží Božího slova, které lidstvo získalo za cenu utrpení a krveprolití. Učení o stvoření, jak jej zaznamenali inspirovaní pisatelé, o pádu do hříchu, pokání a o věčné platnosti zákona velká část křesťanů zavrhuje a považuje za výmysl. Pro tisíce lidí je bezvýhradná důvěra v Bibli známkou slabosti a naopak schopnost zduchovňovat a tím oslabovat důležité biblické pravdy důkazem učenosti a moudrosti.

Bůh nás volá k obnově a proměně. Je nutné, aby z kazatelen zaznívalo ničím neředitelné biblické poselství. Mnoho současných kázání není provázeno mocí, která probouzí svědomí a přináší duši život. Ve většině případů posluchači nemohou spolu s učedníky vy-

znat: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ **Lukáš 24,32**. Dovolte, aby Boží slovo promlouvalo k lidským srdcím. Umožněte těm, kteří doposud slýchávali jen lidské teorie, aby zaslechli hlas toho, který má moc připravit duši člověka k přijetí věčného života.

Reformátoři, podle jejichž protestu se jmenujeme protestanté, cítili, že je Bůh povolává k tomu, aby svět seznámili s evangeliem. Pro splnění tohoto úkolu byli ochotní vzdát se svého jmění, obětovat svobodu a dokonce nasadit vlastní život. Díky nim bylo Boží slovo navzdory pronásledování a nebezpečí smrti zvěstováno lidem z nejrůznějších společenských vrstev. Dokážeme být i my, kteří žijeme v závěrečných okamžicích velkého sporu, stejně věrní svému úkolu jako reformátoři?

„Trubte na polnici na Sijónu. . . At' mezi chrámovou předsíní a oltářem pláčou kněží, sluhové Hospodinovi, at' prosí: „Ušetři, Hospodine, svůj lid, nevydávej své dědictví potupě.““ **Jóel 2,15.17**. [236]

52. kapitola — Muž činu a modlitby

Nehemjáš, jeden ze židovských přesídlenců, zastával na perském dvoře vlivné postavení. Jako královský číšník měl volný přístup ke králi. Stal se vladařovým přítelem a rádcem. Přestože však žil obklopen přepychem a okázalostí, nikdy nezapomněl na Boha ani na jeho lid. Jeho srdce bylo obráceno k Jeruzalému. Skrze tohoto muže se Bůh rozhodl svému lidu požehnat.

Tento židovský vlastenec se od poslů z Judska dozvěděl, že lidé, kteří se z Persie vrátili do Jeruzaléma, prožívají těžkosti. Obnovu města brzdilo mnoho překážek, služby v chrámu byly narušovány a městské hradby byly z velké části v rozvalinách. Přemožen zármutkem Nehemjáš nejedl ani nepil. Ve svém zoufalství se v modlitbách obrátil na Hospodina. „Postil jsem se před Bohem nebes a modlil se k němu.“ **Nehemjáš 1,4**. Prosil Boha, aby zasáhl ve prospěch Izraelců, dodal jim odvahu a sílu a pomohl jim s opravou poničených míst.

Když se Nehemjáš modlil, rostla jeho odvaha a víra. Ve svých modlitbách poukazoval na to, že pokud by byl Boží lid ponechán v slabosti a útisku, vrhlo by to na Boha špatné světlo. Proto naléhal, aby Bůh splnil svá zaslíbení, která lidem dal skrze Mojžíše předtím, než vstoupili do Kanaanu (viz **5. Mojžíšova 4,29-31**). Nyní, když se jeho lid k němu v pokání vrátil, splnění zaslíbení nestálo nic v cestě.

Následně se Nehemjáš rozhodl, že pokud se mu podaří získat králův souhlas a dostatek stavebního materiálu, pustí se do opravy jeruzalémských hradeb a posílí obranyschopnost Izraele. Potom se obrátil na Hospodina a prosil jej, aby mu pomohl získat králův souhlas, který byl nezbytný pro splnění tohoto úkolu. Modlil se: „Dopřej dnes zdaru svému služebníku a dej mu najít u onoho muže slitování.“ **Nehemjáš 1,11**.

Nehemjáš před králem

Čtyři měsíce Nehemjáš čekal na vhodnou příležitost, kdy by mohl seznámit krále se svým požadavkem. Přestože jeho srdce bylo naplněno zármutkem, snažil se být v králově přítomnosti veselý. Bylo totiž žádoucí, aby každý, kdo vstoupil do přepychových síní, působil bezstarostně a šťastně. Když však byl Nehemjáš o samotě, ukryt před zraky lidí, pronesl před Bohem a anděly mnoho zoufalých modliteb a uronil nejednu slzu.

[237]

Mnoho bezesných nocí a ustaraných dní zanechalo ve výrazu jeho tváře viditelnou stopu. Král, který ze strachu o svou bezpečnost byl z výrazu tváře schopen vyčíst případnou přetvářku, si okamžitě všiml, že jeho číšníka něco rmoutí. Zeptal se ho: „Proč vypadáš tak ztrápeně? Vždyť nejsi nemocný! Bezpochyby se něčím trápíš.“ **Nehemjáš 2,3.**

Nehemjáš dostal strach, že by se král mohl rozhněvat, kdyby zjistil, že jeho služebník je při vykonávání svěřeného úřadu v duchu se svým trpícím lidem v Jeruzalémě. Jeho plány na obnovu města by mohly ztroskotat. „Velmi jsem se ulekl,“ přiznal Nehemjáš. Potom ale s očima plnými slz seznámil krále s příčinou svého trápení. „Jak bych neměl vypadat ztrápeně, když město, kde jsou hroby mých otců, leží v troskách a jeho brány jsou zničeny ohněm!“ **Nehemjáš 2,2.3.**

Toto upřímné vyznání vzbudilo u krále důvěru. „Co si tedy přeješ?“ zeptal se ho se zájmem. **Nehemjáš 2,4.**

Na tuto otázku se Nehemjáš neodvážil odpovědět dřív, dokud si nevyprosil pomoc od toho, kdo je mnohem větší než Artaxerxes. Uvědomil si, že pokud má od krále získat pomoc, velmi záleží na tom, jak svou žádost formuluje. „Pomodlil jsem se k Bohu nebes.“ **Nehemjáš 2,4.** Touto krátkou modlitbou Nehemjáš vstoupil do přítomnosti Krále králů a získal na svou stranu moc, která dokáže měnit lidská srdce.

Lidé, kteří jsou zavaleni prací, že nevědí kam dřív skočit, mohou Boha prosit o vedení. Ocitnou-li se v ohrožení, mohou své životy s důvěrou vložit do Boží ochrany. Zaskočí-li je těžkosti, jejich srdce může volat o pomoc k tomu, který slíbil, že svým věrným neodepře pomoc, když jej o ni požádají. A budou-li sužováni pokušením, najdou zdroj síly a lásky u Boha, který zachovává smlouvu.

Důležitá podpora

Poté, co se Nehemjáš krátce pomodlil, našel odvahu požádat Artaxerxa o to, aby mu dal svolení k výstavbě Jeruzaléma a umožnil mu učinit z něj obranyschopné město. Na vyslyšení této prosby závisel osud židovského národa. „Král mi je dal,“ napsal Nehemjáš, „neboť dobrotivá ruka mého Boha byla nade mnou.“ **Nehemjáš 2,8.**

Potom Nehemjáš udělal důležitá opatření, která měla zajistit úspěch celého díla. Ačkoli věděl, že by se mnoho krajanů z jeho úspěchu radovalo, měl strach, že by někteří svým chováním mohli u nepřátel Izraele vzbudit závist a tím i překazit celé dílo. Proto se raději o svých plánech před nikým nezmiňoval.

[238] Jelikož král jeho prosbu přijal příznivě, dodal si Nehemjáš odvahu a požádal jej o další podporu. Aby zvýšil důležitost svého poslání, vyžádal si od krále vojenský doprovod. Rovněž jej požádal o královské dopisy pro místodržitele v Zaeufratí, které mu měly zajistit bezpečný průchod přes jejich území, jakož i o dopis pro správce královských obor v Libanónu, na jehož základě měl získat dostatek stavebního materiálu. Nehemjáš se také postaral o to, aby zmocnění, které dostal od krále, bylo co nejpřesněji definováno. Z tohoto prozíravého jednání by si měli vzít příklad všichni křesťané. Boží děti se totiž nemají jen ve víře modlit, ale mají také usilovně pracovat.

[239] Když Nehemjáš v slzách prosil Boha o pomoc, nezapomněl na svou povinnost. Ke svým modlitbám přidal také vlastní úsilí. Prostředky, jichž se mu nedostávalo, žádal od těch, kteří mu je byli schopni poskytnout. I dnes je Bůh ochoten ovlivnit srdce těch, kterým svěřil pozemské bohatství, aby své prostředky darovali na svaté účely. Boží služebníci by jich měli bez zábran využít k tomu, aby světlo pravdy zazářilo i v těch nejvzdálenějších zemích světa. To, že dárce nevěří v Krista či neznají Boží slovo, není důvodem k tomu, aby chom jejich dary odmítali.

53. kapitola — Oprava hradeb

Královské dopisy pro místodržitele území, kterými Nehemjáš na své cestě do Jeruzaléma projížděl, mu zajistily rychlou pomoc. Nikdo z nepřátel se neodvážil vztáhnout ruku na hodnostáře, který byl pod ochranou perského krále.

Když však dorazil do Jeruzaléma s ozbrojeným doprovodem, který měl být pro všechny jasným znamením, že přijel splnit důležité poslání, jeho příjezd vzbudil nevraživost pohanských kmenů, žijících poblíž Jeruzaléma. Tyto kmeny v minulosti několikrát projevily své nepřátelství vůči Židům tím, že je urážely a škodily jim. Nejnebezpečnější z nich byli někteří z jejich vůdců — Sanbalat, Tóbijáš a Gešem. Ti byli k Nehemjášovi velice kritičtí a snažili se brzdit a mařit jeho práci.

Protože Nehemjáš věděl, že jeho nepřátelé jsou připraveni se mu postavit na odpor, snažil se před nimi skrýt své úmysly až do doby, kdy bude mít přehled o celé situaci a bude schopen dobře promyslet své plány. Doufal, že se mu podaří zapojit lidi do práce dřív, než mu jeho nepřátelé budou schopni uškodit.

Nehemjáš si vybral několik mužů, které znal, a seznámil je se svými plány a záměry. Oni se ihned pro chystané dílo nadchli a přislíbili mu svou pomoc.

Třetí noc po svém příjezdu do Jeruzaléma se Nehemjáš spolu s několika dobrými přáteli vydal na obhlídku škod, které město utrpělo. Na své mule přešel z jednoho konce města na druhý a pečlivě si prohlédl rozbořené zdi a poničené brány města. Když se díval na stržené hradby Jeruzaléma, v jeho ztrápené mysli vyvstaly bolestivé obrazy. Vzpomínky na bývalou slávu Izraele byly v přímém rozporu s očividnými známkami jeho pokoření.

Nikým neviděn dokončil Nehemjáš mlčky svou okružní jízdu. „Představenstvo nevědělo o tom, kde jsem chodil a co dělám,“ uvedl Nehemjáš, „dosud jsem totiž nic neoznámil Judejcům, ani kněžím ani šlechtě ani představenstvu ani ostatním, kteří pracovali na tom

[240] díle.“ **Nehemjáš 2,16**. Zbytek noci pak strávil na modlitbách, protože věděl, že hned časně zrána musí povzbudit své sklíčené krajany.

Přestože Nehemjáš měl královské pověření, jehož prostřednictvím byli obyvatelé Jeruzaléma vyzýváni, aby se zapojili do obnovy městských hradeb, raději se je snažil pro práci nadchnout. Dobře totiž věděl, že ke zdaru díla je zapotřebí, aby lidé drželi pospolu. Když tedy druhý den ráno shromáždil obyvatele města, předložil jim takové argumenty, které je měly povzbudit a sjednotit.

Velké nadšení

Shromáždění lidé nic nevěděli o Nehemjášově noční výpravě. Když ale slyšeli, jak přesně a zasvěceně popisuje stav města, byli tím zaskočeni.

Nehemjáš seznámil lidi s tím, že jimi pohané pohrdají — znevažují jejich náboženství a rouhají se Bohu. Také jim řekl, že se za ně ve vzdálené zemi modlil a následně požádal krále, aby mu umožnil přijet jim na pomoc. Rovněž Boha požádal, aby mu pomohl získat od krále pověření a poskytl mu podporu nezbytnou k tomuto dílu. A jeho modlitby byly vyslyšeny takovým způsobem, že bylo zřejmé, že tento plán pochází od Hospodina!

Potom se Nehemjáš otevřeně zeptal lidí, jestli chtějí využít této příležitosti a pustit se do opravy městských zdí. A lidé mu s novou nadějí v srdci jednohlasně odpověděli: „Nuže, dejme se do stavby; I vzchopili se k dobrému dílu.“ **Nehemjáš 2,18**.

Nehemjášovo nadšení a odhodlání byly nakažlivé. Všichni s radostí následovali jeho příkladu a vzájemně posilovali svá srdce a ruce.

Když se nepřátelé Izraele dozvěděli, čeho chtějí Židé dosáhnout, posmívali se jim. „Do čeho se to pouštíte? Chcete se bouřit proti králi?“ Nehemjáš jim však odpověděl: „Sám Bůh nebes způsobí, že se nám to podaří. My jsme jeho služebníci. Dali jsme se do stavby.“ **Nehemjáš 2,19.20**.

Zahájení oprav

První, kdo se nechal strhnout Nehemjášovou horlivostí, byli kněží. Díky svému vlivnému postavení mohli do velké míry ovlivnit

zdar celého díla. A protože se do obnovy města ochotně zapojili hned na začátku, významně tím přispěli ke konečnému úspěchu. S nadšením se zhostili svých povinností, a proto jejich jména zaujímají čestné místo v Boží knize života.

Byli zde však někteří, jako vznešení z řad Tekójských, kteří „nesklonili šíji k službě pro svého Pána“ **Nehemjáš 3,5**. V každém náboženském hnutí se vždy najde někdo, kdo se raději drží stranou a není ochoten druhým pomoci. V nebeských knihách je zapsána každá nevyužitá příležitost k zapojení se do Božího díla; jsou tam ale také zaznamenány všechny skutky víry a lásky.

V lidech se probudilo vlastenectví a nadšení. Ti, kdo měli organizační schopnosti, rozdělili obyvatele města do skupin a ke každé přidělili vedoucího, který byl zodpovědný za opravu určitého úseku zdi. O některých je napsáno, že pracovali „naproti svému domu“ **Nehemjáš 3,28**. Nehemjáš s neutuchající ostražitostí dohlížel na průběh stavby, všímal si závad a dělal důležitá opatření. Po celé délce zdi, která měřila tři míle, byl cítit jeho vliv. Dodával odvahu bázlivým, popoháněl lenochy a chválil pracovité. Přitom ani na okamžik nespustil oči z nepřátel, kteří opodál rokovali, jako by připravovali nějaký zákeřný výpad. [241]

Nehemjáš také nezapomínal na Zdroj své síly. Jeho srdce bylo neustále ve spojení s Bohem, který vše řídí. Často s jistotou prohlašoval: „Sám Bůh nebes způsobí, že se nám to podaří.“ **Nehemjáš 2,20**. Tato slova strhávala srdce všech, kdo se podíleli na opravě hradeb.

Sanbalat, Tóbijáš a Gešem se však neustále snažili dělníky proti sobě popudit. Vysmívali se jejich úsilí a předpovídali jim nezdar. „Do čeho se to pouštěj ti židovští ubožáci?“ prohlašoval výsměšně Sanbalat. „Budou snad obětovat a dokončí to ještě dnes? Oživí snad z hromad prachu kameny přepálené ohněm?“ K tomu Tóbijáš přizvukoval: „Jen ať si stavějí! Až přiběhne liška, protrhne jejich kamennou hradbu.“ **Nehemjáš 3,34.35**.

Stavitelé byli brzy prinuceni mít se neustále na pozoru před intrikami nepřátel, kteří se všemožně snažili Nehemjáše zneškodnit. A věrolomní Židé jim s uskutečňováním těchto nekalých plánů ochotně pomáhali. Po širokém okolí byla rozšířena zpráva, že Nehemjáš, ve snaze stát se králem Izraele, chystá vzpouru proti perskému vládci; a každý, kdo s ním spolupracuje, je zrádce.

Lid však „byl srdcem při práci“ **Nehemjáš 3,38**. Dílo se nezastavilo, dokud nebyly všechny mezery zastavěny a hradby nedosahovaly poloviny své původní výšky.

Se zbraní v ruce

Nepřátelé Izraele byli naplněni nenávistí. Jelikož však věděli o tom, že Izraelci jednají z králova pověření, neodvážili se proti nim použít násilí. Obávali se totiž, že by přímým útokem proti Nehemjášovi na sebe přivolali králův hněv. Ve svém rozhořčení se však sami dopustili zločinu, z kterého chtěli obvinít Nehemjáše. „Vzájemně se smluvili, že vytáhnou proti Jeruzalému do boje a že v něm vyvolají zmatek.“ **Nehemjáš 4,2**. Ve stejnou dobu se někteří neloajální vůdci Židů snažili vzít Nehemjášovi odvahu. Říkali: „Síla nosičů je podlomena, všude jsou hromady sutin, nejsme schopni hradby dostavět.“ **Nehemjáš 4,4**.

Zastrašování přicházelo ještě z jedné strany: „Judejci, kteří sídlili v jejich blízkosti“ (**Nehemjáš 4,6**), ale stavby se neúčastnili, přinášeli zprávy o činnosti nepřátel a snažili se jejich prostřednictvím odradit Židy od práce. Zesměšňování a výhrůžky však Nehemjáše pouze přiměly k ještě větší ostražitosti. Jeho odvaha byla nezlomná. „Modlili jsme se ke svému Bohu,“ napsal, „a stavěli proti nim na obranu stráže ve dne v noci. . . Proto jsem postavil stráž pod svatým místem při hradbách na nechráněných úsecích. Postavil jsem tam lid podle čeledi s meči, kopími a luky. Když jsem všechno přehlédl, šel jsem a řekl šlechticům, představenstvu a ostatnímu lidu: „Nebojte se jich, pamatujte na Panovníka velikého a budícího bázeň! Bojujte za své bratry, syny a dcery, ženy a domy;

[242]

My všichni jsme se vrátili na hradby, každý ke svému dílu. Avšak od onoho dne pracovala na díle jen polovina mých lidí, zatímco druhá polovina byla ozbrojena kopími, štíty, luky a pancíři. Velmožové stáli při celém domě judském. Ti, kdo stavěli hradby, nosiči břemen i nakladači, pracovali jednou rukou na díle a v druhé drželi zbraň.“ **Nehemjáš 4,3.7-11**.

Na mnoha místech hradeb byli rozestavěni kněží s polnicemi, kteří měli dát znamení, kdykoli by se objevilo nějaké nebezpečí. „A pokračovali jsme v díle; polovina mužů držela kopí od svítání až do soumraku.“ **Nehemjáš 4,15**.

Lidé, kteří žili mimo Jeruzalém, byli požádáni, aby přes noc zůstávali ve městě; bylo totiž nutné hlídat stavbu a ráno co nejdříve zahájit opravu. Díky tomuto opatření nemohli nepřátelé napadat dělníky na cestě do práce a z práce. Nehemjáš a jeho společníci neodkládali své šaty či zbraně ani v noci.

Odpor, kterému stavitelé v Nehemjášově době museli čelit ze strany svých otevřených nepřátel a těch, kdo se vydávali za přátele, je stejný, s jakým se setkávají Boží služebníci v dnešní době. Jsou předmětem posměchu a hanby, a když se nepřátelům naskytne vhodná příležitost, neváhají použít i mnohem tvrdších a krutějších prostředků.

Mezi těmi, kdo se prohlašují za Boží služebníky, je mnoho těch, kdo Boží dílo vydávají všanc útokům nepřítele. Dokonce i mnoho věřících, kteří upřímně touží po tom, aby Boží dílo postupovalo kupředu, oslabuje ruce svých spolupracovníků tím, že rozšiřují pomluvy nepřátel a částečně jim věří. Boží děti by se však stejně jako Nehemjáš neměly svých nepřátel bát ani jimi opovrhovat. Měly by plně důvěřovat Bohu a vytrvale pokračovat v práci, kterou jim svěřil.

V jakékoli životní krizi může Boží lid s důvěrou vyznat: „Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?“ **Římanům 8,31**. Třebaže satanovy úskoky mohou být velmi lstivé, Bůh je schopen překazit každý jeho plán. On má totiž své dílo pevně v ruce a nikdo nemůže zabránit jeho konečnému úspěchu.

54. kapitola — Vítězství nad chamtivostí

Kromě opravy městských hradeb se Nehemjáš musel zabývat špatnými životními podmínkami lidí z chudších vrstev. Bylo to v období, kdy byl velký nedostatek obilí. Chudí lidé si v té době kupovali jídlo na dluh za velmi vysoké ceny. Rovněž si brali nevýhodně úročené půjčky, protože potřebovali platit vysoké daně, které jim předepisovala perská vláda. A aby toho nebylo málo, někteří bohatí Židé zneužívali jejich nouze k sebeobohacení.

Hospodin nařizoval, aby každý třetí rok byly desátky věnovány na potřeby chudých lidí a každý sedmý rok zůstala pole ležet ladem — vše, co se v té době urodí, má připadnout potřebným. Poskytování těchto dobrovolných darů k ulehčení života chudých mělo lidem neustále připomínat, že Bůh je majitelem všech věcí. Také jim to mělo pomáhat v překonávání sobectví a v zušlechťování jejich charakteru.

Hospodinův příkaz zněl jasně: „Svému bratru nebudeš půjčovat na úrok, na žádný úrok ani za stříbro ani za pokrm ani za cokoli, co se půjčuje na úrok.“ 5. Mojžíšova 23,20. „Potřebný ze země nevymizí. Proto ti přikazuji: Ve své zemi ochotně otvírej ruku svému utištěnému a potřebnému bratru.“ 5. Mojžíšova 15,11.

Jednání bohatých Židů bylo však v přímém rozporu s těmito příkazy. Když si chudí museli půjčit peníze, aby mohli králi zaplatit daně, bohatí jim je poskytli s neúměrně vysokým úrokem. Tím, že si lidé brali nevýhodné půjčky, jejich chudoba se prohlubovala. Mnozí byli nuceni prodat své syny a dcery do otroctví. Vyhlídky nemajetných byly neradostné, čekala je jen nouze a nevolnictví.

Nakonec se chudí lidé rozhodli seznámit Nehemjáše s žalostnými podmínkami svého života. Stěžovali si: „Některé z našich dcer se již otrokyněmi staly, a nemůžeme nic proti tomu dělat. Naše pole a vinice patří jiným.“ Nehemjáš 5,5.

Nehemjáš byl tím, co slyšel, velmi rozhořčen. Napsal: „Když jsem slyšel jejich křik a tato slova, vzplanul jsem hněvem.“ Nehemjáš 5,6. Rozhodl se, že se rázně postaví na stranu spravedlnosti.

Nehemjáš se nezalekl toho, že utlačovatelé byli bohatí muži, jejichž podpora byla při opravách města velmi důležitá. Odvážně je napomenul a potom shromážděný lid seznámil s Božími požadavky. Připomněl jim události z doby vlády krále Achaza. Tehdy pro své modlářství padli Judejci do rukou svých bratří z Izraele, kteří uctívali modly ještě náruživěji než oni. Ti zajali jejich ženy a děti se záměrem udělat z nich své otroky nebo je prodat pohanům. Bůh tehdy kvůli hříchům, které Judejci spáchali, v jejich prospěch nezasáhl; jen skrze proroka Odéda pokáral krutost vítězných vojsk. Prohlásil: „A teď jste si usmyslili, že Judejce a obyvatele Jeruzaléma ujařmíte jako své otroky a otrokyně. Neproviňujete se tím právě vy sami vůči Hospodinu, svému Bohu?“ **2. Paralipomenon 28,10.**

Když vojáci uslyšeli tato slova, okamžitě propustili své zajatce na svobodu a vzdali se kořisti. Potom se někteří z efrajimských představitelů „ujali . . . zajatců a ze získané kořisti oblékli všechny nahé. Oblékli je a obuli, dali jim najíst a napít, ošetřili je a všechny, kdo únavou klesali, dopravili na oslech a převedli do Jericha, Palmového města, k jejich bratřím. Potom se vrátili do Samaří.“ **2. Paralipomenon 28,15.**

Nehemjáš a někteří další v minulosti vykoupili několik Židů, kteří byli prodáni pohanům. Nyní Nehemjáš poukázal na to, jak se tento skutek liší od jednání lidí, kteří kvůli osobnímu zisku prodávají své bratry do otroctví. Dále zdůraznil, že on sám, který měl pověření od perského krále, mohl od druhých požadovat vysoké finanční příspěvky. Místo toho se ale snažil dobrovolnými dary pomáhat chudým. Pak vyzval všechny, kdo se dopouštěli lichvy a vyděračství, aby chudým vrátili zabavenou půdu i peníze, které z nich vymohli, a půjčili jim bez zástavy a úroku.

Odpověděli mu: „Vrátíme a nic od nich nebudeme požadovat. Uděláme to tak, jak jsi řekl.“ . . . Nato celé shromáždění odpovědělo: „Amen.“ I chválili Hospodina, a lid to slovo dodržel.“ **Nehemjáš 5,12.13.**

Chamtivost

Tato situace je velmi poučná. I v dnešní společnosti lidé často nabývají majetku podvodem. Velké množství lidí přitom žije v chudobě, pracuje za malou mzdu a nemá ani na uspokojení svých zá-

kladných životních potřeb. Tito ztrápení a utlačovaní lidé častokrát ani nevědí, kam se obrátit o pomoc. Mnozí z nich žijí v chudobě jen proto, aby pár bohatých mohlo hýřit a hromadit majetek.

[245] Láska k penězům a slávě udělala z tohoto světa zlodějské doupě. „A nyní, vy boháči,“ píše Jakub, „vaše zlato a stříbro zrezavělo, a ten rez bude svědčit proti vám a stráví vaše tělo jako oheň. Nashromáždili jste si poklady — pro konec dnů! Hle, mzda dělníků, kteří žali vaše pole, a vy jste jim ji upřeli, volá do nebes, a křik ženců pronikl ke sluchu Hospodina zástupů. Žili jste rozmařile a hýřili jste na zemi, vykrmili jste se — pro den porážky! Odsoudili jste a zahubili jste spravedlivého; a on se proti vám nestaví.“ **Jakubův 5,1.3-5.**

Dokonce i někteří z těch, kdo o sobě tvrdí, že se bojí Boha, jednají stejně jako představitelé Izraele. Protože získali vlivné postavení, stali se z nich utiskovatelé. A jelikož životy těch, kdo si říkají křesťané, jsou poznamenány chamtivostí, lidé Kristovým náboženstvím pohrdají. Rozmařilost a vyděračství narušují víru mnohých a ničí jejich duchovnost. A pokud je k tomu církev slepá, svým pasivním postojem toto zlo vlastně schvaluje.

Každá nespravedlnost je přestoupením zlatého pravidla. Každý, kdo ubližuje svému bližnímu, ubližuje tím samotnému Kristu. V nebeské knize je každá snaha využít nevědomosti či neštěstí druhých ve svůj prospěch zaznamenána jako podvod. A v jaké míře je člověk schopen pro sebe využít nevýhodného postavení druhých, v takové se jeho duše stává necitlivá k působení Ducha Božího.

[246] Boží Syn zaplatil za naši spásu vysokou cenu. Stal se chudým, abychom my jeho chudobou zbohatli. Svou vděčnost za dar milosti můžeme projevit tím, že budeme k chudým štedří. „A tak dokud je čas, čiňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry.“ **Galatským 6,10.** „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci.“ **Matouš 7,12.**

55. kapitola — Úklady nepřátel

Sanbalat a jeho společníci se s ještě větší nenávistí snažili Židy odrazovat a škodit jim. Moc dobře věděli, že až budou jeruzalémské hradby dokončeny a vsazeny brány, nebudou mít do města přístup. Snažili se proto práci co nejdříve zastavit. Vymysleli plán, že Nehemjáše vylákají z města a pak jej buď zabijí, nebo uvězní.

Pod záminkou, že se chtějí usmířit, pozvali Nehemjáše na schůzku do jedné vsi na pláni Ónu. Protože však Duch svatý Nehemjášovi odhalil jejich pravé úmysly, odmítl se na schůzku dostavit. Napsal: „Poslal jsem k nim posly se vzkazem: ‚Dělám veliké dílo, proto nemohu odejít. Mělo by se to dílo snad přerušit tím, že bych je opustil a sestoupil k vám;‘“ **Nehemjáš 6,3**. Svůdci mu poslali celkem čtyři vzkazy s podobným návrhem, ale pokaždé dostali stejnou odpověď.

Když poznali, že takto neuspějí, vymysleli daleko proradnější plán. Sanbalat poslal otevřený dopis, ve kterém stálo: „Proslýchá se mezi pohany, i Gašmu to říká, že ty a Judejci pomýšlíte na vzpuru, že proto stavíš hradby, a ty sám prý se chceš stát jejich králem. Také jsi prý ustanovil proroky, aby o tobě v Jeruzalémě provolávali: ‚To je král judský.‘ Tato slova se jistě donesou ke králi. Proto přijď, poradíme se spolu.““ **Nehemjáš 6,6.7**.

Nehemjáš byl přesvědčený o tom, že obsah dopisu je od základu vymyšlený. Utrzoval jej v tom fakt, že se jednalo o otevřený dopis, který si mohl kdokoli přečíst. Takto chtěl Sanbalat probudit v lidech strach a nedůvěru. Nehemjáš mu proto okamžitě odpověděl: „Nic z toho, co říkáš, se nestalo. Ty sám sis to vymyslel.“ **Nehemjáš 6,8**. Bylo mu jasné, že jejich cílem je vzít lidem chuť do práce a zmařit jejich úsilí.

Nyní satan nalíčil na Boží služebníky ještě důmyslnější a nebezpečnější past. Sanbalat najal muže, kteří se měli vydávat za Nehemjášovy přátele a dát mu špatnou radu s tím, že je to slovo Hospodinovo. Vůdcem těchto mužů se stal Šemajáš, který v minulosti udělal na Nehemjáše dobrý dojem. Tento muž sám sebe uzavřel

[247] v jedné komnatě poblíž svatyně, jako by se obával, že jeho život je v ohrožení. Zatímco chrám byl v té době chráněn zdmi a vraty, městské brány dosud nebyly vsazeny. Šemajáš, který předstíral, že mu jde o Nehemjášovu bezpečnost, Nehemjášovi poradil: „Sejděme se v domě Božím, uvnitř chrámu; musíme však zavřít chrámová vrata, protože se tě chystají zavraždit; v noci přijdou, aby tě zavraždili.“ **Nehemjáš 6,10.**

Kdyby Nehemjáš tento zrádný návrh přijal, zřekl by se své víry v Boha a zachoval by se jako zbabělec. Kdyby se navíc nyní skryl, bylo by to v rozporu s jeho důvěrou v Boží moc, kterou osvědčil v minulosti. Mezi lidmi by to vyvolalo paniku, každý by se staral jen o vlastní bezpečí a město by padlo do rukou nepřátel. Tímto neuváženým krokem by Nehemjáš zmařil vše, čeho bylo až dosud dosaženo.

Zrádci

Nehemjáš však odhalil pravé záměry svého rádce. „Zjistil jsem totiž, že ho Bůh neposlal,“ uvedl. „To proroctví mluvil proti mně, protože ho najali Tóbijáš a Sanbalat. Byl najat proto, abych ze strachu tak jednal a zhřešil. Chtěli toho využít, aby pošpinili mé jméno a potupili mě.“ **Nehemjáš 6,12.13.**

Třebaže Šemajášovu radu podpořili i další z Nehemjášových „přátel“, kteří však byli tajně spolčeni s jeho protivníky, Nehemjáš na to bez známky strachu řekl: „Člověk jako já má prchat? Což může někdo jako já vstoupit do chrámu a zůstat naživu? Nevstoupím.“ **Nehemjáš 6,11.**

Navzdory snahám nepřátel se stavitelé mohli ani ne po dvou měsících od Nehemjášova příjezdu do Jeruzaléma procházet po hradbách a z výšky shlížet na udivené protivníky. „Jak o tom uslyšeli všichni naši nepřátelé,“ napsal Nehemjáš, „a spatřili to všichni pohané z okolí, velice zmalomyslněli. Poznali totiž, že toto dílo bylo vykonáno s pomocí našeho Boha.“ **Nehemjáš 6,16.**

Ani tento jasný důkaz, že stavbu vedl a řídil Hospodin, však neodradil některé Izraelce od toho, aby se bouřili a plánovali zradu. „V oněch dnech judští šlechtici často posílali dopisy Tóbijášovi a od Tóbijáše přicházely dopisy jim. Mnozí v Judsku s ním totiž byli spjati přísahou, neboť byl zetěm Arachova syna Šekanjáše.“

Nehemjáš 6,17.18. Tato judská rodina se spojila s Božími nepřáteli a vytvořený příbuzenský vztah se následně ukázal být léčkou. A podobně jednali i mnozí další. Smíšená manželství byla ve všech dobách zdrojem vážných problémů.

Judští šlechtici, kteří uzavřeli manželství s modloslužebnicemi a dopisovali si s Tóbijášem, začali o něm před lidmi mluvit jako o schopném a moudrém člověku a prohlašovat, že spolupráce s ním by Židům přinesla jen samé výhody. Současně mu vyzrazovali Nehemjášovy tajné plány. Takto dávali nepřátelům Božího lidu příležitost, aby překrucovali Nehemjášova slova a mařili jeho práci.

Satanovy útoky

Satanovy útoky jsou vždy namířeny proti těm, kdo se starají, aby Boží dílo postupovalo kupředu. A přestože jeho snahy často končí neúspěchem, vymýšlí stále nové plány a využívá dosud nevyzkoušené prostředky. Boží služebníci by se však měli nejvíce bát jeho tajného působení, ke kterému používá takzvané přátele Božího díla. Ačkoli otevřené nepřátelství může být velmi kruté, působí Božímu dílu daleko menší škody než tajné nepřátelství těch, kteří předstírají, že jsou na Boží straně, a přitom jejich srdce patří satanu. [248]

Satan je ochoten využít všech dostupných prostředků, jejichž prostřednictvím by se mu podařilo uzavřít spojenectví mezi služebníky Boha a satana. Boží služebníci by se však k těmto návrhům měli postavit stejně jako Nehemjáš: „Dělám veliké dílo, proto nemohu odejít.“ **Nehemjáš 6,3.** Ti, kdo pracují na Božím díle, by se od své práce neměli nechat odvést zastrašováním, posměchem ani podvodem. Jejich nepřátelé jsou pořád v pohybu, a proto je nutné, aby neustále „stavěli proti nim na obranu stráže ve dne v noci“ **Nehemjáš 4,3.** [249]

Jak se budeme blížit konci, satan bude používat lidské nástroje k tomu, aby zesměšňovali a pomlouvali „stavitele hradeb“. Boží služebníci by se měli snažit nezavdávat příčiny k nepřátelství, ale v žádném případě nesmí dovolit, aby je něco — třeba i přátelství či sympatie — odvedlo od jejich práce. Každý, kdo svým neuváženým jednáním bere druhým chuť do práce, tak vážně poškozuje svůj charakter a stává se pro Boha méně použitelným.

„Ti, kteří opouštějí Zákon, vychvalují svévolníka.“ **Příslaví 28,4.** Když ti, kdo se spolčují se světem, navrhnou, abychom navázali vztahy s těmi, kdo vždy byli Božími nepřáteli, měli bychom se jim začít vyhýbat stejně jako Nehemjáš. Takovému návrhu je třeba se otevřeně postavit. Je nutné bránit každému vlivu, který by mohl zviklat důvěru Božího lidu v Boží vedení.

Jelikož Nehemjáš nepřestal ani na okamžik spoléhat na Boha, jeho nepřátelům se nepodařilo nad ním získat převahu. V životě člověka, který má vznešený cíl a vzrušující poslání, nemůže zlo zakořenit. Právě Boží služebníky nikdo nemůže odvést od jejich záměrů, protože jsou zcela závislí na Boží milosti. Bůh jim dává Ducha svatého, aby jim pomohl v každé nesnázi. Pokud se jím Boží lid nechá vést a bude ochoten spolupracovat, dosáhne velkolepých výsledků.

[250]

56. kapitola — Slavnostní shromáždění

Bylo to v době svátku trubení. Do Jeruzaléma se sešly zástupy lidí. Městské hradby sice byly opraveny, ale velká část města dosud ležela v troskách.

Na vyvýšeném dřevěném stupni, postaveném v jedné z nejširších ulic města a obklopeném rozvalinami připomínajícími Judovu odkvetlou slávu, stál Ezdráš, nyní již muž v letech. Po jeho levé i pravé straně byli shromážděni jeho bratři levité. Ulici zaplňovaly děti smlouvy, které se sjely ze všech koutů světa. A „Ezdráš dobrořečil Hospodinu, Bohu velikému, a všechen lid odpověděl: „Amen, amen.“ Padli na kolena a klaněli se Hospodinu tváří k zemi.“ **Nehemjáš 8,6.**

Dokonce i zde však byly patrné důsledky hříchu. Protože si Izraelci brali ženy z jiných národů, došlo k úpadku hebrejštiny; kvůli tomu museli řečníci při vysvětlování zákona dbát o to, aby jejich výkladu všichni porozuměli. Spolu s Ezdrášem vyučovali zákonu i někteří z kněží a levitů. „Četli z knihy Božího zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli.“ **Nehemjáš 8,8.**

Lidé se zbožnou úctou naslouchali slovům Nejvyššího. Byli usvědčeni z hříchu a trápili se kvůli svým prohřeškům. Tento den však měl být dnem radosti, svatým shromážděním, svátkem, který měli lidé slavit, jak Hospodin ve své milosti nařídil, v radosti a bujarém veselí. „Dnešní den je svatý Hospodinu, vašemu Bohu. Netruchlete a neplačte. . . Jděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno. Dnešní den je zajisté svatý našemu Pánu. Netrapte se! Radost z Hospodina bude vaší záštitou.“ **Nehemjáš 8,9.10.**

První část dne byla věnována náboženským obřadům. Ve zbylém čase si lidé užívali hojnosti, kterou jim poskytl Bůh. Část jídla a pití darovali chudým. Všichni se radovali, protože slyšeli Boží slovo a rozuměli mu.

Desátého dne sedmého měsíce se konaly slavnostní obřady Dne smíření. Od patnáctého do dvaadvacátého dne téhož měsíce slavil všechen lid i jeho vůdci slavnost stánků. „Lid vyšel, přinesli větve a

[251] udělali stánky, každý na své střeše nebo na dvorku i na nádvořích Božího domu, na prostranství u Vodní brány a na prostranství u Efrajimovy brány. . . Byla z toho převeliká radost. Z knihy Božího zákona se četlo den co den, od prvního až do posledního dne.“ **Nehemjáš 8,16-18.**

Když každý den naslouchali slovům zákona, začali si jasněji uvědomovat hříchy, kterých se v minulosti dopustili jejich předkové. Protože se vzdálili od Boha, odtáhl od nich svou ochrannou ruku a dopustil, aby byli Abrahamovi potomci rozptýleni mezi cizí národy. Proto se nyní Izraelci rozhodli, že se slavnostně zavážou k dodržování všech Božích přikázání. Dříve však, než složili tuto slavnostní přísahu, oddělili se od pohanů, kteří tam byli s nimi.

Vůdci lidu je ujist'ovali o tom, že Bůh podle svého zaslíbení jejich modlitby vyslyšel. Nestačilo se jen modlit, bylo také nutné vírou přijmout Boží odpuštění. Tuto víru bylo třeba vyjádřit tím, že budou Boha chválit a vyvyšovat za jeho dobrotu. „Povstaňte,“ nařídili jim učitelé a kněží, „dobrořečte Hospodinu, svému Bohu, po všechny věky.“ **Nehemjáš 9,5.**

Potom shromáždění lidé, kteří stáli s rukama nataženýma k nebi, začali zpívat píseň:

„At' dobrořečí tvému
slavnému jménu,
vyvýšenému nad každé
dobrořečení a chválu.
Ty, Hospodine, jsi ten jediný. . .
nebeské zástupy se ti klanějí.“

Nehemjáš 9,5.6.

Závazek lidu

Když píseň chvály dozněla, vůdci lidu ukázali na dějinách Izraele, jak veliká je Boží dobrota a jak obrovský je jejich nevděk. Byli za své hříchy potrestáni; nyní uznali, že s nimi Bůh jednal spravedlivě, a zavázali se, že budou zachovávat jeho zákon. Jejich závazek byl zaznamenán písemně a kněží, levité a velmoži jej podepsali. Tato smlouva měla být připomínkou jejich závazku a měla se stát zábranou proti pokušení. Všichni přítomní přísahali, že „budou žít podle

Božího zákona, který byl vydán skrze Božího služebníka Mojžíše, a že budou zachovávat a plnit všechna přikázání Hospodina, našeho Pána, jeho práva a jeho nařízení“ **Nehemjáš 10,30**. Součástí smlouvy byl také závazek, že nebudou uzavírat manželství s pohanskými ženami.

Svou touhu vrátit se k Hospodinu lidé vyjádřili také slibem, že nebudou více znesvěcovat sobotu. Ve snaze co nejvíce zmírnit jakékoli pokušení jim Nehemjáš navrhl, aby se zavázali, že o sobotách nebudou obchodovat s pohany. Doufal, že se mu tak podaří ukončit veškeré obchodní styky.

Rovněž bylo učiněno opatření na podporu veřejných bohoslužeb. Lidé se zavázali, že kromě desátků každý rok věnují určitý obnos ve prospěch chrámové služby. „Losem jsme rozvrhli...“, napsal Nehemjáš, že „budeme přinášet... prvotiny všeho ovoce z každého stromu rok co rok do Hospodinova domu. I prvorozené ze svých synů a ze svého dobytka, jak je psáno v Zákoně.“ **Nehemjáš 10,35.36**. [252]

Izrael se vrátil k Bohu v hluboké lítosti nad svým odpadnutím. Nyní bylo třeba, aby se lidé spolehli na jeho zaslíbení. Bůh jejich pokání přijal a oni se měli radovat z toho, že jim byly odpuštěny hříchy a že se opět mohou těšit Boží přízni.

Nehemjášovo úsilí bylo korunováno úspěchem. Dokud se budou lidé řídit Božím slovem, bude Bůh plnit svá zaslíbení a bohatě jim žehnat.

Každý, kdo je usvědčen z viny a koho trápí vědomí vlastní nehodnosti, může v záznamech těchto událostí najít povzbuzení a posilu pro svou slábnoucí víru. Bible pravdivě popisuje odpadnutí Izraelců, ale také jejich pokání, upřímnou oddanost a dobrovolné oběti, kterými stvrдили svůj návrat k Bohu.

Když se hříšník podvolí vlivu Ducha svatého, uvidí svůj pravý stav a pozná, že přestoupil zákon. Nemusí však propadat zoufalství, protože má odpuštění již zajištěné. Bůh je tím oslaven, když dovolí kajícímu hříšníkovi spočinout v jeho láskyplném objetí, ováže mu rány, očistí jej a dá mu roucho spasení. [253]

57. kapitola — Nehemjášova reforma

Judejci se slavnostně zavázali, že se budou řídit příkázáními zákona. Když ale nějaký čas nebyli v Nehemjášově a Ezdrášově blízkosti, mnoho z nich od Hospodina odešlo. Nehemjáš se tehdy vrátil do Persie. V době jeho nepřítomnosti se mezi obyvateli Jeruzaléma začalo šířit zlo a vypadalo to, že mu podlehne celý národ. Dokonce i chrámové prostory byly znečištěny modloslužbou. Na základě smíšeného manželství vznikl mezi knězem Eljašibem a Amónovcem Tóbijášem, který byl zarytý nepřítel Izraele, příbuzenský vztah. V důsledku tohoto neposvěceného spojení se stalo, že Tóbijáš obýval místnost spojenou s chrámem, ve které se uchovávaly desátky a dary.

Protože Amónovci jednali vůči Izraeli lstivě a zákeřně, Bůh prohlásil, že se navěky nesmí účastnit bohoslužebných shromáždění jeho lidu (viz **5. Mojžíšova 23,3-6**). Kněz však v rozporu s tímto nařízením odnesl z Božího domu dary a ubytoval v něm nepřítele Boha a jeho pravdy. Tím dal najevo, jak moc Bohem pohrdá.

Když se Nehemjáš vrátil z Persie, okamžitě udělal opatření, aby se vetřelce zbavil. „Dal jsem všechny věci Tóbijášova domu vyházet z komory ven. Rozkázal jsem, aby komory vyčistili, a znovu jsem do nich dal věci Božího domu, obětní dary a kadidlo.“ **Nehemjáš 13,8.9.**

Jelikož byl chrám znesvěcován a dary zneužívány, vyvolalo to u lidí nedůvěru. Do chrámové pokladnice přicházely jen skrovné dary; mnozí z těch, kdo sloužili v chrámu, opustili Boží dílo, protože nedostávali dostatečnou podporu.

Nehemjáš okamžitě začal pracovat na nápravě těchto věcí. Díky tomu lidé opět získali důvěru a „všechn Juda přinášel do skladů desátky z obilí, moštu a čerstvého oleje“ **Nehemjáš 13,12**. Muži, kteří „byli pokládáni za spolehlivé“, byli určeni za skladníky a „měli za úkol vydávat přiděly svým bratřím“ **Nehemjáš 13,13**.

V důsledku obnovení vztahů s pohany rovněž došlo k zanedbávání soboty. Nehemjáš zjistil, že pohanští obchodníci přicházející

do Jeruzaléma přesvědčili mnoho Izraelců, aby s nimi o sobotách obchodovali. Byli zde samozřejmě i ti, kdo se svých zásad nezřekli, ale většina bez sebemenších zábran porušovala příkázání o sobotě. „V oněch dnech,“ napsal Nehemjáš, „jsem v Judsku viděl, že někteří lisují hrozny v den odpočinku, že přinášejí pytle obilí a nakládají na osly, a také že přinášejí do Jeruzaléma víno, hrozny a fíky a všelijaká břemena v den odpočinku. Varoval jsem je toho dne, kdy prodávali potraviny. I Týřané tu byli usazeni; přinášeli ryby a všelijaké zboží a prodávali v den odpočinku Judovcům, a to přímo v Jeruzalémě.“ **Nehemjáš 13,15.16.**

[254]

Rozhodný zákrok

Touha po vlastním prospěchu vedla vůdce lidu k tomu, že stranili bezbožným. „Jakého zla se to dopouštíte? Znesvěcujete den odpočinku!“ napomínal je Nehemjáš přísně. „Což právě tak nejednali vaši otcové? Proto náš Bůh uvedl všechno toto zlé na nás a na toto město. A vy jej zase popouzíte k hněvu proti Izraeli tím, že znesvěcujete den odpočinku.“ **Nehemjáš 13,17.18.** Pak nařídil, aby zavírali brány Jeruzaléma vždy „přede dnem odpočinku“ a „neotvírali [je] dříve než po dni odpočinku“ **Nehemjáš 13,19.**

„Když kupci a prodavači všelijakého zboží nocovali jednou i dvakrát vně Jeruzaléma“ v naději, že budou moci s lidmi obchodovat, Nehemjáš jim vytkl: „,Proč nocujete před hradbami? Bude-li se to opakovat, vztáhnu na vás ruku.‘ Od té doby v den odpočinku nepřicházeli.“ **Nehemjáš 13,20.**

Následně se Nehemjáš začal zabývat problémem smíšeného manželství a spojenectví s pohany. Napsal o tom: „V oněch dnech jsem také viděl, že si židé brali ašdódské, amónské a moábské ženy. Jejich děti pak mluvily zpoloviny ašdódsky, ale nedovedly mluvit židovsky.“ **Nehemjáš 13,23.24.**

Někteří z těch, kdo tyto nezákonné svazky uzavírali, byli i vládci a představitelé národa, za kterými lidé chodili pro radu a řídili se jejich příkladem. Jelikož Nehemjáš předvídal, jaká pohroma by národ stihla, kdyby se tomuto zlu nečinila přítrž, rozhodl se lidi varovat. Za odstrašující příklad zvolil Šalomouna. Připomněl lidu, že ačkoli se žádný král, kterého kdy jaký národ měl, tomuto muži moudrostí nevyrovnal, dokázaly jej pohanské ženy odvést od Boha a jeho

špatný příklad následně ovlivnil celý Izrael. „Máme snad mlčet,“ otázal se pak lidu, „když vás slyšíme, že pácháte všechno to veliké zlo, že se zpronevřujete našemu Bohu a berete si ženy cizinky?“ **Nehemjáš 13,27**. Jejich svědomí se probudilo a byla zahájena další reforma, díky které mohl Bůh Izraeli znovu požehnat.

[255] Někteří z těch, kteří vykonávali svaté povolání, se snažili získat povolení k tomu, aby mohli zůstat se svými pohanskými ženami. V této situaci se však nikdo na postavení neohlížel. Každý, kdo odmítl přerušit své spojení s modloslužebníky, nemohl s okamžitou platností dále sloužit Bohu. Například vnuk velekněze, který si vzal za ženu dceru nechvalně známého Sanbalata, byl nejen zbaven svého výsadního postavení, ale i vyhnán z Izraele.

Dobrý příklad

To, kolik musel věrný Boží služebník prožít úzkosti, když napomínal Izraelce, bude zjeveno až při posledním soudu. V tomto duchovním boji mohl Boží služebník zvítězit jen postem, pokorou a modlitbou.

Mnozí z těch, kteří uzavřeli manželství s pohanskými partnery, se rozhodli s nimi odejít do vyhnanství a připojit se k Samařanům. Byli mezi nimi i někteří z těch, kteří v Božím díle zaujímali významné postavení. Tito vlivní muži zanedlouho s cizím národem zcela splynuli. Ve snaze nezůstat za svými židovskými bratry v ničem pozadu přiměli Samařany, aby si více osvojili židovskou víru, a sami pak na hoře Gerizím postavili chrám, který měl konkurovat jeruzalémskému chrámu. Jejich náboženství však i nadále zůstalo směsicí judaismu a pohanství a jejich tvrzení, že i oni jsou součástí Božího lidu, po mnoho generací vyvolávalo mezi těmito dvěma národy nepřátelství.

K provedení reformy v dnešní době je zapotřebí mužů, jako byli Ezdráš a Nehemjáš, kteří neomlouvají hřích, nebojí se zakročít proti bezpráví ani se nesnaží zakrývat zlo závojem falešné lásky. Přísnost k některým může totiž mnohým přinést spásu a milost. Díky takovému postoji si budou lidé moci uvědomit, že v tom, kdo se staví proti zlu, se projevuje Kristův Duch.

Ezdráš a Nehemjáš vyznávali své hříchy a hříchy svého lidu, jako by sami byli přestupníky. Trpělivě podstupovali námahu i utrpení.

To, co jim ale nejvíce ztěžovalo práci, byl skrytý odpor lidí, kteří se vydávali za jejich přátele, a přitom sloužili zlu. Tito zrádci vytvářeli příležitosti, kterých nepřátelé zneužívali v boji proti Božímu lidu. Jejich zatvrzelá mysl se neustále bouřila proti Božím požadavkům.

Nehemjášův úspěch svědčí o tom, čeho člověk může dosáhnout vytrvalou modlitbou, vírou a uvážlivým jednáním. Nehemjáš nebyl kněz ani prorok. Byl reformátor. Jeho cílem bylo napravovat vztah lidí k Bohu. Ke každému zlu a nespravedlnosti přistupoval velmi nekompromisně. V jeho postojích se lidé setkávali s hlubokou oddaností, vlastenectvím a pevnou láskou k Bohu. Byli jeho příkladem mocně zasaženi a dobrovolně se podřizovali jeho vedení.

Pracovitost a nadšení pro Boží dílo jsou důležitou součástí pravého náboženství. Zatímco uvážlivým jednáním v příhodný čas je možné dosáhnout velkých výsledků, leností a nedbalostí lze mnoho ztratit a znevážit Boží jméno. Pokud jsou vedoucí lhotejní a chybí jim nadšení, jejich sbory budou netečné a budou mít zalíbení v povrchních radovánkách; pokud však budou odhodlaně sloužit Bohu, členové sborů budou jednotní, plní naděje a horliví pro Boží dílo. Stránky Božího slova, které popisují nenávist, úskoky a zrady Sanbalata a Tóbijáše, hovoří také o Ezdrášovu a Nehemjášovu odevzdání a sebeobětování. Záleží jen na nás, který z příkladů se rozhodneme následovat.

[256]

Duchovní probuzení

Duchovní obnova, kterou vykonali přesídlenci pod vedením Zerubábel, Ezdráše a Nehemjáše, je totožná s tou, kterou bude nutné vykonat v závěru lidských dějin. Prostřednictvím zbytku věrných z Izraele chtěl Bůh na zemi uchovat povědomí o sobě. Oni byli strážci pravé bohoslužby, oni měli mezi sebou svaté proroky. Museli čelit silnému nepřátelství a jejich vůdci nesli na svých bedrech velkou zodpovědnost. Tito lidé cele spoléhali na Boha a věřili, že jeho pravda nakonec zvítězí.

Současnou duchovní obnovu, která se svou podstatou podobá dílu vykonanému za Nehemjášova života, v náznacích popisuje prorok Izajáš: „Co bylo od věků v troskách, vybudují ti, kdo z tebe vzejdou, opět postavíš, co založila minulá pokolení. Nazvou tě tím, jenž zazdívá trhliny a obnovuje stezky k sídlům.“ **Izajáš 58,12.**

Boží zákon je ochrannou zdí, kterou Bůh vystavěl kolem svého lidu, a zachování jeho spravedlivých, pravdivých a svatých nařízení je věčným štítem ochránců pravdy. Nepřítel Božího lidu však v ochranné zdi udělal trhlinu a nyní je třeba ji opravit. Prorok nás seznamuje s podstatou díla, které vykonává Boží ostatek při obnově této zdi: „Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prosazování svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavným, budeš-li jej slavit tak, že se vzdáš svých cest, že přestaneš hovět svým zálibám a nepovedeš plané řeči, tu nalezneš rozkoš v Hospodinu , a já ti dovolím jezdit po posvátných návrších země.“ **Izajáš 58,13.14.**

V době konce je nutné obnovit každé božské ustanovení. Trhlina v zákoně, která vznikla změnou pravého dne odpočinku, musí být opravena. Ostatek Božího lidu musí ukázat, že Boží zákon je základem všech trvalých reforem; musí jasně a zřetelně seznámit svět s tím, že je nutné zachovávat všechna přikázání Desatera. V moci Kristovy lásky budou s Bohem spolupracovat na zúrodnování země.

[257] Budou opravovat trhliny a rovnat cesty, které vedou k životu.

58. kapitola — Po noci přichází ráno

Od chvíle, kdy byli naši první rodiče vyhnáni z ráje, až do doby, kdy zemi navštívil Vykupitel, padlí lidé v naději vyhlíželi příchod toho, který měl muže a ženy vysvobodit z otroctví hříchu a smrti.

První se o této naději dozvěděli Adam s Evou v ráji, když Hospodin satanovi řekl: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“

1. Mojžíšova 3,15. Tato slova naplnila provinilý pár nadějí; pochopili z nich, že budou vysvobozeni ze záhuby. Nemuseli propadat zoufalství. Boží Syn se nabídl, že svou vlastní krví odčiní jejich přestoupení. Skrze víru v Kristovu spasitelskou moc se pak opět budou moci stát Božími dětmi.

Protože se satanovi podařilo člověka odvrátit od cesty poslušnosti, stal se bohem „tohoto světa“ **2. Korintským 4,4.** Boží Syn však nepřišel jen vykoupit člověka z otroctví hříchu, nýbrž i získat ztracenou nadvládu. „Ty, věži stáda, ... k tobě se navrátí dřívější vladařství.“ **Micheáš 4,8.**

Tato naděje na vykoupení nikdy nevyhynula. Od pádu do hříchu na zemi vždy žili lidé, kteří dokázali vírou proniknout skrze závoj přítomnosti a upnout se k příchodu slavné budoucnosti. Skrze Adama, Šéta, Henocha, Metušelacha, Noa, Šéma, Abrahama, Izáka, Jákoba a mnohé další Hospodin uchovával zjevení své vůle. Tak Bůh vyvolený národ, z kterého měl být světu dán zaslíbený Mesiáš, seznamoval se spásou, která bude dokonána obětí jeho milovaného Syna.

Toto zaslíbení Bůh poprvé formuloval při povolání Abrahama a následně jej mnohokrát opakoval: „V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ **1. Mojžíšova 12,3.** Abrahamovo srdce ozářilo Slunce spravedlnosti a rozehnalo temnotu, která je obklopovala. Sám Spasitel, když pobýval mezi lidmi, vydal o patriarchově naději svědectví: „Váš otec Abraham zajásal, že spatří můj den; spatřil jej a zaradoval se.“ **Jan 8,56.**

[258]

Tatáž naděje byla obsažena v zaslíbení, které dal Jákob svému synu Judovi:

„Juda nikdy nebude zbaven
 žezla ani palcátu,
 jenž u nohou mu leží,
 dokud nepřijde ten,
 který z něho vzejde;
 toho budou poslouchat
 lidská pokolení.“

1. Mojžíšova
 49,10.

Příchod Vykupitele oznámil také Bileám:

„Vyjde hvězda z Jákoba,
 povstane žezlo z Izraele.“

4. Mojžíšova
 24,17.

A rovněž skrze Mojžíše Bůh seznámil Izrael s tím, že pošle na zemi svého Syna jako Vykupitele lidstva: „Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratří, proroka jako jsem já. Jeho budete poslouchat. . . “ 5. Mojžíšova 18,15.

Význam chrámové služby

Chrámové oběti měly izraelský lid neustále upozorňovat na příchod Spasitele. V průběhu dějin Izraele byli lidé každý den s pomocí symbolů a náznaků seznamováni s pravdami o Kristu jako Vykupiteli, Veleknězi a Králi. A jednou ročně byla jejich pozornost obrácena k závěrečným událostem velkého sporu mezi Kristem a satanem. Pozemská svatyně byla „podobností pro nynější čas“; její dvě svatá místa byla „náznakem nebeských věcí“ Židům 9,9.23. Dnes je totiž Ježíš „služebník pravé svatyně a stánku, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk“ Židům 8,2.

Když Adam a jeho potomci začali přinášet bohoslužebné oběti, které upozorňovaly na příchod Vykupitele, satan pochopil, že symbolizují spojení mezi nebem a zemí. Proto se ve všech dobách snažil

toto spojení narušit — usiloval o to, aby si lidé udělali o Bohu falešnou představu a přestali chápat pravý význam obřadů, které ukazovaly na Spasitele. Nepřítel lidstva vypodobňoval Boha jako toho, kdo si libuje v lidském utrpení a smrti. Z bohoslužebných obětí, které měly vypovídat o Boží nekonečné lásce, udělal prostředek, s jehož pomocí mohli hříšníci utišit hněv uraženého Boha. Zároveň se satan snažil v lidech rozdmýchat hříšné vášně, které by je odvedly daleko od Boha a uvěznily je v okovech hříchu.

Ve svitcích Starého zákona satan hledal texty, které pojednávaly o Kristově pozemské službě, o oběti, která bude přinesena za ne-smírného utrpení, a o jeho konečném vítězství, při němž se opět ujme vlády nad světem. Četl, že ten, který má přijít, bude „jako beránek vedený na porážku“ **Izajáš 53,7**. „Jeho vzezření bylo tak znetvořené, že nebyl podoben člověku, jeho vzhled takový, že nebyl podoben lidem.“ **Izajáš 52,14**. Zaslíbený Spasitel „byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi... ubit od Boha a pokořen“ **Izajáš 53,3.4**. Když satan tato proroctví četl, třásl se strachy. Přesto se však rozhodl lidi zaslepit, aby nedokázali rozpoznat závažnost těchto slov. Připravil tak půdu pro to, aby lidé Krista, až se objeví, zavrhli.

[259]

V době před potopou se satanovi podařilo zavléct celý svět do vzpoury proti Bohu. Také krátce po potopě svým důmyslným našeptáváním krok za krokem obracel srdce lidí proti Hospodinu. Když se ale zdálo, že zvítězí, byli z potomků věrného Abrahama povoláni poslové, kteří měli za úkol poukazovat na pravý význam bohoslužebných obětí a upozorňovat na toho, jehož byly tyto oběti předobrazem.

Veškeré snahy o uskutečnění Božích záměrů se však vždy setkaly s tvrdým odporem. Satan se všemožně snažil dosáhnout toho, aby Abrahamovi potomci zapomněli na své svaté povolání. Dlouhá staletí před prvním Kristovým příchodem byla země se všemi svými obyvateli zahalena temnotou. Zástupy lidí pobývaly v zemi stínů smrti.

Trpící Mesiáš

V prorockém vidění David předpověděl, že příchod Mesiáše bude „jak jitřní světlo při východu slunce, jak bez mráčku jítro, od

jehož jasu a vláhy se zelená země“ 2. Samuelova 23,4. A Ozeáš prohlásil: „Jako jitřenka, tak jistě on vyjde.“ Ozeáš 6,3. Nenápadně a jemně začíná na zemi dopadat denní světlo, proniká temnotou a probouzí zemi k životu.

Izajáš uvádí:

„Narodí [se nám] dítě,
bude nám dán syn,
na jehož rameni spočine vláda
a bude mu dáno jméno:
,Divuplný rádce,
Božský bohatýr,
Otec věčnosti,
Vládce pokoje.““

Izajáš 9,5.

Tato a jim podobná slova posilovala víru těch Izraelců, kteří ve všech dobách spoléhali na Boha. Četli statě o tom, jak Hospodin pomaže Mesiáše k tomu, aby „nesl radostnou zvěst pokorným“, pošle jej „obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění, vyhlásit léto Hospodinovy přízně“ Izajáš 61,1.2. A se zármutkem a v hluboké pokoře naslouchali prorockým slovům, která hovořila o Mesiášově zavržení a utrpení.

„Byl v opovržení,
kdekdo se ho zřekl,
muž plný bolestí,
zkoušený nemocemi,
jako ten, před nímž si člověk
zakryje tvář,
tak opovržený,
že jsme si ho nevážili.
Byly to však naše nemoci,
jež nesl,
naše bolesti na sebe vzal,
ale domnívali jsme se,
že je raněn,
ubit od Boha a pokořen. . .

Všichni jsme bloudili jako ovce,
každý z nás se dal svou cestou,
jej však Hospodin postihl
pro nepravost nás všech.“

Izajáš 53,3.4.6.

Jako zástupce a ručitel za hříšného člověka se měl Kristus podrobit Boží spravedlnosti. Skrze žalmistu Vykupitel sám o sobě prohlásil:

„Srdce potupou mi puká,
jsem jak ochrnutý.
Na soucit jsem čekal, ale marně;
na ty, kdo by potěšili —
nenašel se nikdo.
Do jídla mi dali žluč,
když jsem žíznul,
dali mi pít ocet.“

Žalm 69,21.22.

Dále předpověděl: „Sápou se jako lev na mé ruce a nohy, mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem. Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv.“ **Žalm 22,17-19.**

Jakkoli jsou tyto obrazy utrpení a kruté smrti Zaslíbeného zarmucující, obsahují též mnoho pozitivního, protože „Hospodinovou vůlí bylo zkušit ho nemocí, aby položil svůj život v oběť za vinu“ **Izajáš 53,10.**

Láska k hříšníkům vedla Krista k tomu, že za ně zaplatil výkupné. Nikdo jiný než on nemohl muže a ženy vysvobodit z moci nepřítelů. V jeho životě nebyl patrný ani sebemenší náznak sobectví. Boží Syn nikdy nezatoužil po počtách, které tento svět projevuje těm, kdo zastávají vysoké postavení, jsou majetní a talentovaní. Mesiáš nevyužil žádný z prostředků, jimiž lidé získávají náklonnost druhých. Jeho sebezapření popsal prorok takto:

„Nekřičí a hlas nepozvedá,
nedává se slyšet na ulici.

Nalomenou třtinu nedolomí,
nezasí knot doutnající.“

Izajáš 42,2.3.

Dobrý pastýř

Na rozdíl od učitelů své doby se Spasitel bude stýkat s obyčejnými lidmi. Za celý svůj život se nikdy nezapojí do hlučných diskusí ani se nebude snažit okázalými gesty získat uznání lidí. Mesiáš bude skryt v Bohu a Bůh bude zjeven v jeho povaze. Bez Boží pomoci by muži a ženy klesali stále hlouběji a hlouběji. Jedině Stvořitel světa může padlým lidem vrátit život a ztracenou moc.

Boží Syn přijde „vyvýšit a zvelebit zákon“ **Izajáš 42,21**. Zároveň jej zbaví obtížných nařízení, kterými jej zatížili lidé a kvůli kterým někteří odmítli sloužit Bohu.

„Na něm spočine duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy... bude soudit nuzné spravedlivě, o pokorných v zemi bude rozhodovat podle práva.“ **Izajáš 11,2.4**.

[261] Vytrysknou prameny vod „k obmytí hříchu a nečistoty“ **Za-
charjáš 13,1**.

A synové lidští uslyší požehnané pozvání:

„Nakloňte ucho a pojd' te ke mně,
slyšte a budete živi!
Uzavřu s vámi smlouvu věčnou,
obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná.“

Izajáš 55,3.

Svémi slovy i činy Mesiáš zjeví slávu Boha Otce a seznámí padlé lidi s nekonečnou láskou Boží.

„Jak pastýř pase své stádo,
beránky svou paží shromažd' uje,
v náručí je nosí,
březí ovečky šetrně vede.“

Izajáš 40,11.

„Zbloudilí duchem
poznají rozumnost,
mému naučení
se budou učit reptalové.“

Izajáš 29,24.

Tak Bůh oznamoval světu příchod toho, který lidi vysvobodí z hříchu. Bohem inspirovaná proroctví ukazují k příchodu „toužebně očekávaného“ (viz **Ageus 2,7**). Dokonce bylo pevně stanoveno i místo jeho narození a doba jeho příchodu. Syn Davidův se musí narodit v městě Davidově. Z Betléma „vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradáвна, ode dnů věčných“ **Micheáš 5,1**.

„A ty Betléme v zemi judské,
zdaleka nejsi nejmenší
mezi knížaty judskými,
neboť z tebe vyjde vévoda,
který bude pastýřem
mého lidu, Izraele.“

Matouš 2,6.

První příchod

Doba Mesiášova prvního příchodu byla zjevena Danielovi. Anđěl mu ve vidění řekl: „Sedmdesát týdnů let je stanoveno tvému lidu a tvému svatému městu, než bude skoncováno s nevěrností, než budou zapečetěny hříchy, než dojde k zproštění viny, k uvedení věčné spravedlnosti, k zapečetění vidění a proroctví, k pomazání svatyně svatých.“ **Daniel 9,24**.

Den v proroctví znamená jeden rok (viz **4. Mojžíšova 14,34; Ezechiel 4,6**); Sedmdesát týdnů neboli čtyři sta devadesát dní tedy představuje čtyři sta devadesát let. Začátek tohoto období lze stanovit na základě tohoto textu: „Věz a pochop! Od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi uplyne sedm týdnů. Za šedesát dva týdny bude opět vybudováno prostranství a příkop“ (**Daniel 9,25**), celkem tedy šedesát devět týdnů neboli čtyři

[262]

sta osmdesát tři let. Příkaz k obnovení Jeruzaléma vydaný za krále Artaxerxa Longimana nabyl účinnosti na podzim roku 457 př. Kr. (viz **Ezdráš 6,14; 7,1.9**). Když k tomuto roku přičteme čtyři sta osmdesát tři let, dostaneme se do roku 27 po Kr. Z proroctví se dozvídáme, že v této době měl povstat Mesiáš, „pomazaný vévoda“. V roce 27 byl Ježíš pokřtěn a pomazán Duchem svatým (viz **Lukáš 3,1.2.21.22; Jan 1,33**) a krátce poté začal hlásat: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží.“ **Marek 1,15**.

Dále pak anděl, který mluvil s Danielem, řekl: „Vnutí svou smlouvu mnohým v jednom týdnu.“ Po celých sedm let od chvíle, kdy Spasitel zahájil svou veřejnou službu, bylo evangelium zvěstováno výhradně Židům, a to tři a půl roku samotným Kristem a následně pak jeho učedníky. „A v polovině toho týdne zastaví obětní hod i oběť přídavnou.“ **Daniel 9,27**. Na jaře roku 31 po Kr. byla na Golgotě přinesena pravá oběť, jíž byl sám Ježíš Kristus. Tehdy se na znamení, že byla ukončena obětní služba, chrámová opona roztrhla vedví (viz **Marek 15,38**).

Období jednoho týdne neboli sedmi let skončilo v roce 34 po Kr. ukamenováním Štěpána, kterým Židé dali jasně najevo, že odmítají poselství evangelia. Učedníci následně „začali kázat evangelium všude, kam přišli“ (**Skutky 8,4**), a krátce nato se Saul, pronásledovatel křesťanů, stal Pavlem, apoštolem pohanů.

Proroctví týkající se Spasitele vedla Židy k tomu, že žili v neustálém očekávání. Mnozí věřili a vyznávali, „že jsou na zemi jen cizinci a přistěhovalci“ **Židům 11,13**. Zaslíbení o Mesiáši, která Bůh opakovaně posílal skrze patriarchy a proroky, udržovala v lidech naději na jeho příchod.

Zpočátku Bůh lidem nezjevil čas Mesiášova prvního příchodu; a když následně Daniel ve svém proroctví tento údaj uvedl, lidé nedokázali jeho poselství správně vyložit.

Jedno království za druhým zanikalo. Nakonec utichl i hlas proroků. Jak se Židé stále více odkláněli od Hospodina, paprsky naděje téměř přestaly osvěcovat jejich budoucnost. Ti, jejichž víra měla být za všech okolností pevná, začali prohlašovat: „Dny uběhnou a každé vidění selže.“ **Ezechiel 12,22**. V nebeské radě však již byl den Kristova příchodu pevně stanoven. „Když se však naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy, podrobeného

zákonu, aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobeni, tak abychom byli přijati za syny.“ **Galatským 4,4.5.**

Kristovo utrpení

Bůh k lidem promluvil lidskou řečí. Hlas Posla smlouvy zazněl přímo uprostřed jeho chrámu. Ten, který je Pravda, přišel oddělit pravdu od lidských výmyslů a srozumitelným způsobem seznámil lidi s plánem záchrany. [263]

Když se nakonec Spasitel objevil „v podobě člověka“ (**Filipským 2,7**), satan mu dokázal jen poranit patu, zatímco on svému nepříteli skrze utrpení, kterým na zemi prošel, rozdrtil hlavu. Veškerá muka, která způsobil hřích, byla vložena na bedra Bezhříšného. Přesto Kristus dokázal zpřetrhat pouta, v nichž bylo lidstvo uvězněno. Každá vytrpěná bolest, každá urážka byly součástí plánu záchrany lidského pokolení.

Pokud by se satanovi podařilo Krista svést k jedinému hříšnému činu, či dokonce k jediné hříšné myšlence, princ temnoty by nad ním zvítězil a získal by nadvládu nad celým světem. Ačkoli však satan mohl Kristu bezmezně ubližovat, nepodařilo se mu jej nakazit virem hříchu. Týral jej vším možným utrpením, ale neposkrvnil jej. Naplnil Kristův život zápasy a zkouškami, ale s každým takovým útokem ztrácel nad lidstvem moc.

V Getsemanské zahradě a na kříži musel Spasitel čelit nejkřutějšímu útoku vládce temnoty. Tím, že satan na kříži vystavil Krista nezměrnému utrpení, poranil mu patu, tento čin mu však zároveň rozdrtil hlavu. Svou smrtí Spasitel zničil „toho, kdo smrtí vládne, totiž d'ábla“ (**Židům 2,14**), a zajistil lidem vykoupení. Jeho smrt i zmrtvýchvstání otevřely brány hrobů pro všechny jeho následovníky. Náš Vykupitel připravil cestu, aby i ten největší hříšník, nejubožejší z nejubožejších, nejutlačovanější a nejopovrhovanější mohl mít volný přístup k Bohu Otci. [264]

59. kapitola — Boží Izrael

Tím, že Boží církve seznamuje národy světa s věčným evangeliem, naplňuje Izajášovo proroctví: „Přijdou dny, kdy Jákob zapustí kořeny, kdy bude pučet a rozkvete Izrael a naplní tvář světa svými plody.“ **Izajáš 27,6**. Svým působením Ježíšovi následovníci připravují bohatou úrodu ke sklizni a naplňují zaslíbení, které dal Bůh Abrahamovi, když řekl: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním!“ **1. Mojžíšova 12,2**.

Toto zaslíbení se mělo z velké části naplnit ve staletích, která následovala po návratu Izraelců z babylónského zajetí. Bůh si přál, aby celý svět byl připraven na Kristův první příchod, stejně jako dnes usiluje o to, aby byla připravena cesta pro jeho druhý příchod. (Viz **Zacharjáš 8,3.7.8**.)

Hříchy, které byly pro Izrael příznačné před zajetím, se už nikdy neměly opakovat. „Vynášejte pravdivé rozsudky a ať každý prokazuje svému bratru milosrdenství a slitování,“ vyzval Hospodin ty, kdo pracovali na opravě městských hradeb. „Mluvte každý svému bližnímu pravdu. Vynášejte ve svých branách pravdu a pokojný soud.“ **Zacharjáš 7,9; 8,16**.

Těm, kteří se uvedenými zásadami budou řídit, zaslíbil bohatou odměnu: „Jako jste byli zlořečením mezi pronárody, dome judský a dome izraelský, tak budete požehnáním, až vás zachráním.“ **Zacharjáš 8,13**.

Babylónské zajetí vyléčilo Izraelce od uctívání model. Když se pod vedením Zerubábela, Ezdráše a Nehemjáše vrátili do své země, opakovaně se zavázali přísahou, že budou zachovávat všechna Hospodinova přikázání. Období prosperity, které pak následovalo, bylo jasným dokladem toho, že je Bůh ochoten odpouštět. Přesto si však znovu a znovu s osudnou krátkozrakostí sobecky přivlastňovali to, co mělo přinést požehnání nescíslným zástupům.

K takovému selhání například došlo v době proroka Malachiáše. Tehdy prorok ostře vystoupil proti přestupníkům zákona; jeho napomenutí se přitom netýkala jen obyčejných lidí, nýbrž i kněží a

představitelů národa. Lidé mohli získat Boží požehnání jen na základě upřímného vyznání hříchů. Proto je prorok vyzýval: „Tak tedy prostě Boha o shovívavost, aby se nad námi smiloval.“ **Malachiáš 1,9.** [265]

Ani to největší selhání Izraele však nemohlo překazit Boží plán záchranu lidstva. Hospodin skrze svého posla prohlásil: „Od východu slunce až na západ bude mé jméno veliké mezi pronárody.“ **Malachiáš 1,11.**

Selhání Izraele

Ti, kteří kdysi byli duchovními vůdci, byli kvůli svým přestoupením „v nevážnosti a ponížení u všeho lidu“ **Malachiáš 2,9.** Bůh je však nikdy neponechal bez naděje. Skrze Malachiáše jim posílal nejen poselství o soudu, nýbrž i výzvy k usmíření: „Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám.“ **Malachiáš 3,7.** Bůh nebes stále znovu prosí své děti, aby mu pomohly na zemi uskutečnit jeho dílo. Napřahuje k nim svou ruku na znamení, že je jim ochoten na cestě sebeobětování a sebezapření pomoci, a jako Božím synům jim zaslubuje dědický podíl. Poznají, že je to jejich jediná naděje?

Jak smutné, že v Malachiášově době byla srdce Izraelců natolik pyšná, že nebyli ochotni s Bohem spolupracovat! Z jejich reakce je patrné, že se necítili být vinni. Ptali se: „Jak se máme vrátit?“

Nato je Bůh seznámil s jedním z jejich závažných hříchů. „Smí člověk okrádat Boha?“ zeptal se jich. „Vy mě okrádáte.“ Tato slova je však stále neusvědčila z hříchu, a proto se zeptali: „Jak tě okrádáme?“

Na jejich otázku jim Bůh dal jasnou odpověď. Řekl jim: „Na desátcích a na obětech pozdvihování. . . Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnání? A bude po nedostatku. Kvůli vám se obořím na škůdce, aby vám nekazil plodiny země, abyste na poli neměli neplodnou vinnou révu. . . Všechny národy vám budou blahorečit a stanete se vytouženou zemí, praví Hospodin zástupů.“ **Malachiáš 3,7-12.**

Bůh dává sluneční svit i déšť, způsobuje růst rostlin a dává schopnosti a zdraví k získávání prostředků. Protože všechna požeh-

nání pocházejí z jeho štědré ruky, přeje si, aby mu muži a ženy na znamení vděčnosti odváděli desátky a přinášeli dary. Jedině tak se z Boží vinice nestane holá pláň. Lidé mají projevovat nesobecký zájem o budování Božího díla ve všech částech světa.

[266] Skrze taková poselství, jaká jim přinesl prorok Malachiáš, jakož i prostřednictvím útlaku ze strany pohanských národů se Izraelci nakonec naučili, že pravý úspěch je závislý na poslušnosti Božího zákona. U mnohých však poslušnost nebyla důsledkem víry. Jejich pohnutky byly sobecké. Jednali správně jen proto, aby pomohli Izraeli získat zpět ztracenou slávu. Vyvolený národ se nestal světlem světa, nýbrž se ve snaze chránit se před modlářstvím okolnímu světu zcela odcizil. Nařízení, která zakazovala uzavírat sňatky s pohany a účastnit se modlářských obřadů, převrátili Izraelci tak, že vytvořila mezi Izraelem a ostatními lidmi vysokou zeď, která je od nich naprosto izolovala. Kvůli tomu přišli lidé o mnohá požehnání, která chtěl Bůh skrze Izrael světu udělit.

Samospravedlnost

V důsledku napáchaných hříchů se Židé začali od Boha opět vzdalovat. Přestali být schopni vnímat duchovní význam symbolických obřadů. Začali spoléhat na dílo svých rukou — na přinášené oběti — a zcela zapomněli na zásluhy toho, na něž oběti ukazovaly. Ve snaze „uplatnit svou vlastní“ spravedlnost udělali z náboženství soběstačný formalismus (viz **Římanům 10,3**). Přestali být spokojení s nařízenými vydanými Bohem a začali k nim přidávat vlastní. A čím dál pak od Boha byli, tím přísněji dbali na jejich dodržování.

Kvůli všem těmto zbytečným a obtížným nařízením lidé přestali být schopni zachovávat zákon. Božská pravda přítomná v symbolických obřadech byla pohřbena pod vysokými nánosy lidské tradice. Ti, kdo ze srdce toužili sloužit Bohu, úpěli pod těžkým břemenem.

Izraelský lid se od Boha vzdálil natolik, že zcela ztratil představu o poslání zaslíbeného Vykupitele. Místo aby toužili po vykoupení z hříchu, toužili po obnovení své světské moci. Vyhlíželi mesiáše, který Izraeli pomůže získat vládu nad celým světem. Tak se satanu podařilo připravit srdce lidí, aby Mesiáše odmítli, až se objeví. Jejich pýcha a nesprávná očekávání jim zabránily objektivně posoudit důkazy o jeho mesiášství.

Více než tisíc let Židé vyhlíželi příchod zaslíbeného Spasitele. Jeho jméno vzývali v písních a proroctvích, při chrámových obřadech i v soukromých modlitbách. Když pak ale nakonec přišel, nepoznali jej. „Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.“ **Jan 1,11**. Nenašli na něm nic, co by v nich vyvolalo touhu jej následovat (viz **Izajáš 53,2**).

Způsob jeho života je totiž usvědčoval ze sobeckosti. Nenáviděli jeho pravdomluvnost, a když přišla závěrečná zkouška, zavrhli Svatého Izraelského a stali se zodpovědní za jeho ukřižování.

Podobenství o zlých vinařích

V podobenství o zlých vinařích Ježíš židovským učitelům připomněl požehnání, kterých se Izraeli dostalo, a upozornil je na to, že Bůh si právem nárokuje jejich poslušnost. Rovněž jim dovolil nahlédnout za závoj budoucnosti a ukázal jim, že židovský národ na sebe přivolává velikou pohromu.

„Jeden hospodář vysadil vinici, obehnal ji zdí, vykopal v ní lis a vystavěl strážní věž; potom vinici pronajal vinařům a odcestoval. Když se přiblížil čas vinobraní, poslal své služebníky k vinařům, aby převzali jeho díl úrody. Ale vinaři jeho služebníky chytli, jednoho zbili, druhého zabili, dalšího ukamenovali. Znovu poslal jiné služebníky, a to více než předtím, ale naložili s nimi právě tak. Nakonec k nim poslal svého syna; řekl si: „Na mého syna budou mít přece ohled; Když však vinaři shlédli syna, řekli si mezi sebou: „To je dědic. Pojd' me, zabijme ho, a dědictví připadne nám; Chytli ho, vyvlekli ven z vinice a zabili.“

[267]

Po těchto slovech se jich Ježíš zeptal: „Když nyní přijde pán vinice, co udělá těm vinařům?“ Kněží spolu s obyčejnými lidmi jednohlasně odpověděli: „Zlé bez milosti zahubí a vinici pronajme jiným vinařům, kteří mu budou odvádět výnos v určený čas.“ **Matouš 21,33-41**.

Tím nad sebou vynesli rozsudek! Když se na ně Ježíš podíval svým pronikavým pohledem, bylo jim jasné, že zná i ty nejtajnější pohnutky jejich srdcí. Došlo jim, že se podobají vinařům z podobenství.

Pak jim Ježíš hlasem plným soucitu a lítosti řekl: „Což jste nikdy nečetli v Písmech: „Kámen, který stavitelé zavrhli, se stal kamenem

úhelným; Hospodin to učinil a je to podivuhodné v našich očích? Proto vám pravím, že vám Boží království bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“ **Matouš 21,42.43.**

Když se nakonec Židé rozhodli, že Ježíše z Nazareta jako Mesiáše nepřijmou, jejich životy zahalila hluboká temnota. Dopadl na ně předpověděný soud. V slepé zášti zahubili jeden druhého. Kvůli jejich zatvrzelé pýše na ně dopadl hněv římských utiskovatelů. Jeruzalém byl zničen, chrám rozbořen a srovnán se zemí. Miliony Židů byly prodány do otroctví.

Nový Izrael

To, co chtěl Bůh pro tento svět udělat prostřednictvím Izraele, vyvoleného národa, nakonec vykoná skrze svou církev. Svou vinici „pronajme jiným vinařům, kteří mu budou odvádět výnos v určený čas“ **Matouš 21,41.** Lidé, kteří svědčí o Bohu, jsou duchovním Izraelem, na kterém se naplní všechna zaslíbení smlouvy daná Božímu lidu ve starověku.

Po mnoho staletí bylo zvěstování pravého evangelia zakázáno. V důsledku toho byla Boží „vinice“ téměř opuštěná. Lidé byli připraveni o světlo Božího slova a hrozilo, že blud a pověra vytlačí pravé náboženství. V tomto dlouhém období se Boží církev nacházela v podobné situaci jako Izrael během babylónského zajetí.

Díky Bohu však duchovní Izrael nakonec získal výsady, kterým se těšil Boží lid po návratu z Babylónu. V dnešní době muži a ženy z celého světa kladně reagují na výzvu nebes: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu.“ **Zjevení 14,7.**

[268] Nebeský posel dále oznamuje: „Padl, padl veliký Babylón, který opojil všechny národy svým smilstvím a dal jim pít z poháru hněvu,“ a připojuje výzvu určenou těm, kteří náležejí k duchovnímu Izraeli: „Vyjdi, lide můj, z toho města, nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy.“ **Zjevení 14,8; 18,4.** A stejně jako Boží výzvy: „Utečte z Babylónu,“ uposlechli mnozí z babylónských zajatců, vycházejí z duchovního Babylónu všichni ti, kdo se bojí Boha. Nebude trvat dlouho a všichni, kdo této výzvy uposlechli, stanou v nebeském Kenaanu.

Když měl zaslíbený Mesiáš přijít poprvé, ten, který mu připravoval cestu, hlásal: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království

nebeské.“ **Matouš 3,2**. Rovněž dnes v duchu Jana Křtitele upozorňují Bohem ustanovení poslové odsouzený svět na to, že končí období milosti a blíží se den příchodu Ježíše Krista, který se objeví jako Král králů a Pán pánů. Na jeho církvi leží odpovědnost za to, aby varovala všechny, kdo stojí na pokraji záhuby. Každý, kdo bude mít ochotu naslouchat, musí být seznámen s podstatou velkého sporu věků.

Pán očekává, že v těchto posledních hodinách bude jeho církve pracovat jako nikdy předtím. Ti, kteří skrze vzácnou pravdu získali svobodu v Kristu, mají před světem vyvyšovat toho, jenž je povolal ze tmy do úžasného světla. Je třeba, aby s požehnáními, kterých se jim zdarma dostalo, seznámili všechny lidi světa. Každý pravý učedník by měl světu přinášet život, povzbuzení a pravé uzdravení.

Životodárné světlo

Podruhé Kristus přijde v nejtemnější hodině dějin světa, kdy satan bude „všemožnou nepravostí. . . svádět ty, kdo jdou k záhubě“ **2. Tesalonitským 2,10**. Jeho dílo se už dnes vyznačuje velkým nárůstem zavádějících teorií a klamu. Proti jeho svodům nejsou imunní ani mnohé z Kristových církví. V důsledku všeobecného odpadnutí obestře zemi černočerná tma. V této tmě však zazáří Boží světlo. Bůh svému lidu přikazuje: „Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou Hospodinova sláva.“ **Izajáš 60,1**.

Během svého působení v Nazaretu Ježíš prohlásil: „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ **Lukáš 4,18.19**. A učedníky pověřil následujícím úkolem: „Lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné.“ Svědomité plnění tohoto úkolu bude provázet požehnání: „Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva.“ **Izajáš 58,7.8**.

Takto v hodině největší duchovní temnoty zazáří skrze církve Boží sláva. Všude kolem je slyšet nárek trpícího světa. Jsme obklopeni potřebnými a těmi, kdo procházejí těžkostmi. Je naším úkolem

jim nabídnout pomocnou ruku a zmírnit jejich utrpení. Pokud v nás přebývá Kristus, naše srdce bude plné božského soucitu.

[269] Denně se setkáváme s těmi, kteří ztratili naději. Vnesme do jejich života sluneční paprsky. Na každém kroku mjíme ty, kdo pozbyli odvahu. Modleme se za ně. Čtěme jim Boží slovo. Mnohé sužují duševní nemoci, které nedovede vyléčit žádný lékař. Přiveď me je ke Kristu.

Celá země, zahalená do tmy a prostoupená bolestí, musí být ozářena poznáním Boží lásky. Žádná ze společenských vrstev nesmí být připravena o možnost poznání Světla. Pohané už déle nemají zůstat zahaleni půlnoční tmou.

Ježíš udělal vše pro to, aby jeho církev byla proměněným tělem, aby ovzduší kolem každého křesťana bylo naplněno světlem a pokojem. Kristus touží po tom, aby naše životy byly prodchnuty jeho radostí.

Ježíš přichází s velikou mocí a slávou. Až bude celý svět zahalen neproniknutelnou tmou, příbytky svatých budou ozářeny světlem. Budou to oni, kteří si jako první všimnou záře jeho druhého příchodu. A zatímco se hříšníci v hrůze rozutečou, oni se z jeho přítomnosti budou radovat.

Potom vykoupení obdrží zaslíbené dědictví. Tak budou završeny všechny Hospodinovy plány, na kterých po celá staletí nenápadně pracoval. Uskutečňoval je po celé období rozděleného izraelského království a uskutečňuje je i dnes prostřednictvím duchovního Izraele.

[270] Prorok z ostrova Patmos prohlásil: „Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečení v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou. A volali velikým hlasem: „Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.““ **Zjevení 7,9.10.** On „je Pán pánů a Král králů; ti, kdo jsou s ním, jsou povolání a vyvolení a věrní“ **Zjevení 17,14.**

60. kapitola — Vidění budoucí slávy

V nejtemnějších obdobích svého dlouhého zápasu se zlem Boží lid vždy dostává vidění o věčných Hospodinových záměrech. Je mu dovoleno pohlédnout skrze oponu přítomných zkoušek až k slavným událostem budoucnosti, kdy vykoupení získají zaslíbenou zemi jako dědictví. Dnes se již velké drama věků rychle blíží ke svému závěru a brzy přijde doba, kdy se naplní daná zaslíbení. Boží děti, které byly v každé době opovrhované, zavrhované a pronásledované, se nemohou dočkat, až Bůh splní svůj slib: „Dám ti důstojnost navěky a veselí po všechna pokolení.“ **Izajáš 60,15.**

Církev nemůže dosáhnout vítězství, aniž by podstoupila tvrdý zápas. Všichni, kdo usilují o věčné hodnoty, budou jíst „chléb soužení“ a pít „vodu útlaku“; avšak ani jednoho z těch, kdo se spolehnou na ochranu Všemohoucího, tyto těžkosti nepřemohou. „Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel, Jákobe, tvůrce tvůj, Izraeli: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. Neboť já Hospodin jsem tvůj Bůh, Svatý Izraele, tvůj spasitel.““ **Izajáš 43,1-3.**

Bůh dovede odpouštět; díky Ježíši, našemu ukřižovanému a vzkříšenému Pánu, nás bezpodmínečně přijímá. „Já, já sám vymažu kvůli sobě tvoje nevěrnosti, na tvé hříchy nevzpomenu.“ (**Izajáš 43,25**) „Poznáš, že já jsem Hospodin, tvůj spasitel, tvůj vykupitel, Přesilný Jákobův.“ **Izajáš 60,16.**

„Žádná zbraň vyrobená
proti tobě
se nesetká se zdarem,
každý jazyk, jenž proti tobě
povstane na soudu,
usvědčíš ze svévole.

Toto je dědictví Hospodinových služebníků, jejich spravedlnost

je ode mne,
je výrok Hospodinův.“

Izajáš 54,17.

[271] V brnění Kristovy spravedlnosti církev vstoupí do svého posledního zápasu. Vyjde do celého světa dobývat lidská srdce. Nejtemnější okamžiky poslední bitvy přeruší příchod posledního dne spásy. Až bude „dech ukrutníků. . . jak přívál na zeď“, bude Bůh své církvi „útočištěm před přívalem i stínem v horku“ **Izajáš 25,4.**

Hospodin svým věrným vzkazuje: „Nuže, lide můj, již vejdi do svých komnat a zavři za sebou dveře. Skryj se na chvíličku, dokud hrozný hněv se nepřezene. Hle, Hospodin vychází ze svého místa, aby ztrestal nepravost obyvatel země.“ **Izajáš 26,20.21.**

Lidská pýcha

Ve viděních týkajících se soudného dne bylo inspirovaným Božím poslům umožněno zahlédnout zděšení těch, kteří nebyli připraveni na setkání se svým Pánem. „Hle, Hospodin vyplení zemi a zpusťší ji, rozvrátí její tvářnost a rozpráší její obyvatele. . . neboť přestoupili zákony, změnili nařízení, porušili věčnou smlouvu.“ **Izajáš 24,1.5.**

„Sehnuta bude zpupnost člověka, ponížena bude lidská povýšenost, v onen den bude vyvýšen jedině Hospodin. V onen den člověk předhodí potkanům a netopýrům své bůžky stříbrné i bůžky zlaté, které mu vyrobili, aby se jim klaněl. Zaleze do skalních rozsedlin a do strží ve skaliskách ze strachu před Hospodinem, před jeho velebnou důstojností, až povstane, aby nahnal zemi strach.“ **Izajáš 2,17.20.21.**

O dni, kdy bude lidská pýcha zatlačena do prachu země, Jeremjáš napsal: „Běda, bude to veliký den, bez obdoby, čas soužení pro Jákoba, ale bude z něho zachráněn.“ **Jeremjáš 30,7.**

Den, který bude pro Boží nepřátele dnem hněvu, bude pro církev dnem záchrany. „Panovník Hospodin provždy odstraní smrt a setře slzu z každé tváře, sejme potupu svého lidu z celé země; tak promluvil Hospodin.“ **Izajáš 25,8.** A když pak prorok viděl, jak Pán se svými svatými anděly sestupuje z nebe, aby ze všech národů země shromáždil svůj lid, uslyšel radostný pokřik:

„Hle, to je náš Bůh.

V něho jsme skládali naději
a on nás spasil.

Je to Hospodin, v něhož jsme skládali naději,
budeme jásat a radovat se,
že nás spasil.“

Izajáš 25,9.

Konec utrpení

Hlas Božího Syna probudí všechny svaté, kteří odpočívají v prachu země, a vyvede je z domu smrti. „Tvoji mrtví obživnou, má mrtvá těla vstanou! Probud' te se, plesejte, kdo přebýváte v prachu!“
Izajáš 26,19.

„Tehdy se rozevřou oči slepých
a otevřou se uši hluchých.
Tehdy kulhavý poskočí jako jelen
a jazyk němého bude plesat.“

Izajáš 35,5.6.

Ti, kdo zvítězili nad hříchem a smrtí, se radují z blízkosti svého Stvořitele, se kterým nyní mohou mluvit tak svobodně, jako s ním [272] mluvili první lidé v ráji. „I já budu nad Jeruzalémem jásat a veselit se ze svého lidu. Nikdy víc už nebude v něm slyšet pláč ani křik.“
Izajáš 65,19. „Nikdo z obyvatel neřekne: ‚Jsem nemocen.‘ Lidu, který tam bydlí, bude odpuštěna nepravost.“ **Izajáš 33,24.**

„Na poušti vytrysknou vody,
potoky na pustině.
Ze sálající stepi se stane jezero
a z žíznivé země vodní zřídla.“

Izajáš 35,6.7.

„Mluvte k srdci Jeruzaléma,
provolejte k němu:

Čas jeho služby se naplnil,
odpykal si své provinění.“

Izajáš 40,2.

„Nikdy už nebude slýcháno
o násilí ve tvé zemi,
o zhoubě a zkáze na tvém území.
Své hradby budeš nazývat ‚Spása‘
a své brány ‚Chvála‘.
Tvůj lid, všichni
budou spravedliví,
navěky obdrží
do vlastnictví zemi,
oni, výhonek z mé sadby,
dílo mých rukou k mé oslavě.“

Izajáš 60,18.21.

Prorok zaslechl melodii, byla to taková píseň a zpěv, jaké mohlo lidské ucho zaslechnout jen v Božích viděních. „Bude v něm veselí a radost, vzdávání díků a prozpěvování.“ *Izajáš 51,3.* „A dají se do zpěvu a tance: Všechna spása pramení mi z tebe!“ *Žalm 87,7.*

Život na nové zemi

Po obnovení země se budou vykoupení zabývat tím, co přinášelo radost Adamovi a Evě v ráji. Bude to opět rajský život, život uprostřed neporušené přírody. „Vystavějí domy a usadí se v nich, vysázejí vinice a budou jíst jejich plody. Nebudou stavět, aby se tam usadil jiný, nebudou sázet, aby z toho jedl jiný. Dny mého lidu budou jako dny stromu. Co svýma rukama vytvoří, to moji vyvolení sami spotřebují.“ *Izajáš 65,21.22.* Znásobí se jejich síla, rozvinou se jejich schopnosti, budou vytvářet majestátní díla a uskutečňovat nejodvážnější sny.

Proroci, kterým tyto události byly zjeveny, toužili porozumět jejich pravému významu. „Zkoumali, na který čas a na jaké okolnosti

ukazuje duch Kristův v nich přítomný. . . Bylo jim zjeveno, že tím neslouží sami sobě, nýbrž vám.“ **1. Petrův 1,11.12.**

Souputníci, ještě pořád jsme obklopeni stíny a nacházíme se uprostřed věry pozemských událostí, ale už brzy se objeví náš Spasitel. Brzy se setkáme s tím, v nějž jsme vložili všechny své naděje na věčný život. A v jeho přítomnosti se všechny zkoušky, které jsme během života vytrpěli, promění v pouhé nic. „Věci minulé nebudou připomínány, nevstoupí na mysl.“ **Izajáš 65,17.** „Neztrácejte proto odvalu, neboť bude bohatě odměněna. Potřebujete však vytrvalost, abyste splnili Boží vůli a dosáhli toho, co bylo zaslíbeno. Vždyť už jen ,docela krátký čas, a přijde ten, který má přijít, a neopozdí se.“ **Židům 10,35-37.**

[273]

Neustále se zlepšujte a nepřetržitě posilujte svou víru. Dejte se svou vírou vést po úzké cestě, která vede branami města do široké, ničím neohrazené a slavné budoucnosti. „Bud’te tedy trpěliví, bratří, až do příchodu Páně. Pohled’te, jak rolník čeká trpělivě na drahocennou úrodu země, dokud se nedočká podzimního i jarního deště. I vy tedy trpělivě čekejte, posilněte svá srdce, vždyť příchod Páně je blízko.“ **Jakubův 5,7.8.**

Národ spasených nebude potřebovat žádný jiný zákon kromě zákona Božího. Všichni budou šťastní a budou žít jako jedna rodina. Jitřní hvězdy spolu budou zpívat, synové Boží jásat radostí, když Bůh a Kristus společně prohlásí: „Nebude už hříchu, nebude už smrti.“

„O každém novoluní, v každý den odpočinku, přijde se sklonit veškeré tvorstvo přede mnou, praví Hospodin.“ **Izajáš 66,23.** „Hospodin potěší Sijón, potěší všechna jeho místa, jež jsou v troskách. Jeho poušť změní, bude jako Eden, jeho pustina jako zahrada Hospodinova. Bude v něm veselí a radost, vzdávání díků a prozpěvování.“ **Izajáš 51,3.**

„Jako se mladík žení s pannou, tak se tví synové ožení s tebou. A jako se ženich veselí z nevěsty, tak se tvůj Bůh bude veselit z tebe.“ **Izajáš 62,5.**

[274]